

KUOPIO

Kuopion kaupunki

Tilinpäätös 2024

Kuopion kaupunki
Seurantajulkaisut
SE 2025:1
ISSN 0785-0344

Kuopion kaupunki

Tilinpäätös 2024

KUOPIO

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	6
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	7
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4 Olennaiset muutokset Kuopion kaupungin toiminnassa ja taloudessa	14
1.1.5 Henkilöstö	17
1.1.6 Ympäristökijät.....	19
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat	21
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	22
1.2 Sisäisen valvonnan järjestäminen ja kokonaisarvio.....	27
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	29
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	29
1.3.2 Toiminnan rahoitus	32
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	36
1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot.....	40
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	41
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	41
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	41
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	41
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	41
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	41
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	50
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	50
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	50
2 Talousarvion toteutuminen	51
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	52
2.1.1 Strategisten tavoitteiden seuranta.....	53
2.1.2 Valtuustoon nähden sitovat mittarit tavoitearvoineen.....	102
2.1.3 Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet	103
2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	118
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen	119
2.3 Talousarvion toteutumisvertailu	210
2.3.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	211
2.3.2 Investointien toteutuminen	216

2.3.3 Investointien seurantatekstit	220
2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen	225
2.3.5 Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.....	229
3 Tilinpäätöslaskelmat.....	232
3.1 Tuloslaskelma	233
3.2 Rahoituslaskelma.....	235
3.3 Tase.....	237
3.4 Konsernilaskelmat.....	239
4 Liitetiedot	243
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	244
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	244
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	246
4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot.....	247
4.1.4 Taseen liitetiedot, vastaavaa.....	251
4.1.5 Taseen liitetiedot, vastattavaa.....	256
4.1.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	258
4.1.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	267
5 Eriytetyt tilinpäätökset.....	271
5.1 Eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset.....	272
5.1.1 Kuopion Tilapalvelut	272
5.2 Taseyksikön vaikutus kunnan talouteen.....	275
5.3 Kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset.....	277
6 Luettelot ja selvitykset.....	280
6.1 Luettelo käytetyistä kirjanpito kirjoista ja niiden säilytyksestä	281
6.2 Luettelo käytetyistä tositelajeista	282
7 Allekirjoitukset ja merkinnät.....	283

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2024 alkoi talouden tasapainotusohjelman valmistelutyöllä. Kaupunginvaltuusto linjasi toukokuun kokouksessaan toimia vuosille 2024–2027 tavoitteena tasapainoinen talous vuonna 2027. Huolestuttavan taloustilanteen vuoksi kaupunginhallitus teki kesäkuussa päätöksen talouden vakauttamistoimista loppuvuoteen. Syyskuussa käynnistettiin koko kaupungin henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelutulos sisälsi pysyviä toimintakulujen säästöjä, jotka tehdään ilman irtisanomisia.

Kuopion kaupungissa oli 125 668 asukasta vuoden 2024 lopussa. Kokonaisväestönmuutos oli +1647 henkeä, ja kaupungin ennätyksellinen kasvu jatkui.

Tilinpäätöksen lukujen valossa kaupungin kesäkuussa päättämät talouden vakautustoimet toteutettiin suunniteltuakin voimallisemmin. Vielä vuoden lopulla arvioitiin, että tilinpäätökseen syntyy merkittävä alijäämä. Palvelujen ostoja ja henkilöstömenoja kyettiin kuitenkin hillitsemään eri toimin. Toimintatavat muuttuivat kustannustehokkaampaan suuntaan. Kaupungin vuosikate koheni 50,7 miljoonaan euroon ja tulorahoituksen vahvistumisella oli myönteinen vaikutus myös investointien rahoitukseen. Tilinpäätös on tästä huolimatta alijäämäinen -6,9 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää 88 %:iin poistoista, mitä ei voida pitää riittävänä.

Kuopion omistamat tytäryhtiöt ja muut konserniyhteisöt sisältävän kaupunkikonsernin tulos vuodelta 2024 oli 22,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Kuopion investointitaso maltillistui. Vuoden 2024 nettoinvestoinnit olivat 69,9 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde oli Savilahden luola, kokonaisuutena yli 50 miljoonan euron hanke, joka otettiin käyttöön loppukesästä. Pirtin koulun rakentaminen käynnistyi ja päiväkotihankkeita toteutettiin viime vuonna yhteensä 13,0 miljoonalla eurolla. Kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin 27,4 miljoonaa euroa.

Lainanotto lisääntyi suunnitellusti. Kokonaislainamäärä kasvoi 55,1 miljoonalla eurolla. Lainakanta vuoden 2024 lopussa oli 597,6 miljoonaa euroa, 4755 euroa/asukas. Rahoituskustannuksia kyettiin hillitsemään päivittämällä korkoinstrumentteja.

Vaikka voimme olla varsin tyytyväisiä vuonna 2024 saavutettuun taloudelliseen tulokseen, on varsinainen pysyvästi talouden ja toiminnan rakenteisiin vaikuttava työ vasta alkamassa. Kuluneen vuoden vakauttamistoimista monet, kuten kunnossapidosta tinkiminen, olivat kertaluonteisia. Nyt tarvitaan päätöksiä rakenteellisista uudistuksista kuten palveluverkosta, johtamisjärjestelmän uudistamisesta, hallinnon tukipalvelujen virtaviivaistamisesta sekä pysyvästi tarkkaa harkintaa, mihin kaupunki on valmis sitoutumaan ja mihin kohteisiin investoidaan. Samalla on vahvistettava elinvoimaa tukevia toimintoja, yhteistyötä kaupungin ja alueen eri toimijoiden kesken sekä edunvalvontaa. Työllisyysalueiden toiminnan käynnistyminen ja rahoitusvaje siinä haastaa kaikkia kuntia, myös Kuopiota. Kasvatus ja opetus ovat keskeisimmät kaupungin palvelut, joten paine menokehityksen hillitsemiseksi kohdentuu suurelta osin sinne.

Huolet maailmantilanteesta kasvavat ja ne vaikuttavat kaupungin toimintaan ja toimintaympäristöön. Varautuminen maksaa. Jo pitkään on odotettu talouden käännettä, joka ei tunnu konkretisoituvan. Kuluttajien luottamus ei ole kääntynyt nousuun ja työllisyystilanne jatkuu vaikeana. Kaupungin on näissä tilanteissa ankkuroiduttava entistä lähemmäs asukkaitaan ja viestittävä omilla toimillaan uskoa tulevaan. Kaupungin vuoteen 2035 ulottuvan strategian uudistaminen on lähtenyt käyntiin. Uudet päättäjät valitaan huhtikuussa järjestettävissä kuntavaaleissa.

Kiitän kaupungin henkilöstöä, päättäjiä sekä kumppaneitamme koko kaupunkikonsernissa yhteistyöstä sekä hyvän elämän edellytysten luomisesta Kuopion kaupungin asukkaille vuonna 2024.

Kuopiossa maaliskuun 24. päivänä 2025

Soile Lahti
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2021 kuntavaalit pidettiin 13.6.2021. Uusien kuntavaaleissa valittujen valtuutettujen toimikausi alkoi 1.8.2021 lukien. Kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan, muiden lautakuntien sekä yhteisöjen luottamushenkilöjäsenet valittiin 9.8.2021 pidetyssä valtuuston kokouksessa.

Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi 9.8.2021–31.5.2023 Tuula Väätäinen (sd.), valtuuston I varapuheenjohtajana Leila Savolainen (kesk.) ja II varapuheenjohtajana Harri Auvinen (vihr.). Kaupunginvaltuuston puheenjohtajaksi toimikaudelle 1.6.2023–31.5.2025 valittiin Marko Kilpi, I varapuheenjohtajaksi Leila Savolainen ja II varapuheenjohtajaksi Harri Auvinen.

Kaupunginhallituksen kokoaikaisena puheenjohtajana on toiminut Aleksi Eskelinen (kesk.), osa-aikaisena (50 %) hallituksen I varapuheenjohtajana Ari (Allu) Koskinen (kok.) ja osa-aikaisena (25 %) hallituksen II varapuheenjohtajana Tiina Kaartinen (sd.).

Kuopion kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2024 lopussa

	Valtuusto	Hallitus
Suomen Keskusta	15	3
Kansallinen Kokoomus	12	3
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	10	2
Vihreä Liitto	8	1
Perussuomalaiset	6	1
Vasemmistoliitto	4	
Suomen Kristillisdemokraatit	2	1
Vapauden liitto Kuopio	1	
Liike Nyt	1	
Yhteensä	59	11

Kaupungin toimielinten päätöksenteko

Kuopion kaupungissa ylintä päätöksentekovaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuusto päättää mm. siitä, mitä toimielimiä kaupungissa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken.

Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kaupungin asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä.

Kaupunginvaltuuston tehtäviin kuuluu kuntalain 14 §:n mukaisesti päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrättyistä asioista.

Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksissaan vuonna 2024 mm. seuraavia asioita:

- Kuopion kaupungin sijoitusohje (KV 19.2.2024)
- Kuopion kaupungin rahoitusohje (KV 19.2.2024)
- Kuopion kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma vuoteen 2030 (KV 19.2.2024)
- Vanuvuoren tarkistettu osayleiskaavaehdotus II (KV 25.3.2024)
- Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus, Tahkon keskusta (KV 25.3.2024)
- Talouden tasapainotusohjelma 2024–2027 (KV 20.5.2024 ja KV 10.6.2024)
- Vuoden 2023 tilinpäätös (KV 20.5.2024)
- Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus -hankkeen selvitys (KV 20.5.2024 ja KV 10.6.2024)
- Kuopion luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma 2024–2030 (KV 20.5.2024)
- Asemakaavan muutosehdotus, Saarikellon päiväkotit / Linnanpelto (KV 20.5.2024)
- Asemakaavan muutosehdotus / Haapaniemi (KV 20.5.2024)
- Hankintaohjelman toteutumisen seuranta 2023 (KV 20.5.2024)
- Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelma 2040-luvulle (KV 20.5.2024)
- Ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio 2035 - Viksu Kuopio -ohjelma (KV 10.6.2024)
- Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus / Tahko-Bungalows Oy, Tahko (KV 23.9.2024)
- Asemakaavan muutosehdotus, Tehdaskadun yritysalue (KV 23.9.2024)
- Asemakaavan muutosehdotus / Nilsiä linja-autoasema (KV 23.9.2024)
- Vt 5 - Humalajoki, tarkistettu osayleiskaavaehdotus (KV 23.9.2024)
- Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelma 2040-luvulle (KV 28.10.2024)
- Asemakaavan muutosehdotus / Uuden Minna Canthin koulun ympäristö (KV 28.10.2024)
- Ranta- ja maaseutualueiden yleiskaavamuutokset 2020, yleiskaavaehdotus (KV 28.10.2024)
- Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2035 neuvotteluratkaisun hyväksyminen (KV 28.10.2024)
- Vuoden 2025 veroproositit (KV 18.11.2024)
- Omistajapolitiittisten linjausten ajantasaistaminen (KV 16.12.2024)
- Konserniohjeen päivitys (KV 16.12.2024)
- Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävistä suoritettavat maksut 1.1.2025 alkaen (KV 16.12.2024)
- Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2028 (KV 16.12.2024)

Kaupunginhallitus on kaupungin keskeisin toimielin. Sen tehtävänä on johtaa kuntalain 38 §:n mukaisesti kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Lain mukaan kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kaupunginjohtajana ja kaupunginhallituksen esittelijänä toimi Soile Lahti. Kasvun ja oppimisen palvelualueen sekä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueiden apulaiskaupunginjohtajana toimi Pekka Vähäkangas. Kaupunkiympäristöstä vastaavana apulaiskaupunginjohtajana toimi Jari Kyllönen.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on kuntalain 39 §:n mukaisesti:

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Tarkemmin hallituksen toimi- ja päätösvalta määritellään valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Kaupunginvaltuusto päättää hallintosäännössä kunnan lautakunta ym. toimielinrakenteen. Kaupunginvaltuusto asettaa kaupunginhallituksen alaisena toimivia lautakuntia ja päättää niiden jäsenmäärästä sekä toimija päätösvalta.

Kaupungin toimielinten päätökset (ml. salassa pidettävät asiat) vuonna 2024

Toimielin	Yhteensä
Kaupunginvaltuusto	102
Kaupunginhallitus	388
Kasvun ja oppimisen lautakunta	106
Kaupunkirakennelautakunta	249

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	46
Lähidemokratiajaosto	32
Omistajaohjausjaosto	111
Perusturva- ja terveyslautakunta	31
Savo-Pielisen jätelautakunta	25
Tarkastuslautakunta	135
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	86
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	88
Keskusvaalilautakunta	17
Työllisyysaluejaosto	42
Kaupungin yhteistyötoimikunta	73
Yhteensä	1 531

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomi toipuu taantumasta hitaasti. Talous supistui -0,2 % vuonna 2024. Epävarmuus maailmantalouden näkymistä hillitsee viennin kasvua. Yksityinen kulutus elpyy hitaasti, sillä luottamus talouteen on heikkoa ja työttömyys lisääntyy yhä. Toisaalta korot ovat alentuneet edelleen, mikä lähtee tukemaan investointeja ja kulutusta.

Yksityinen kulutus vähenee vuonna 2024 ostovoiman vahvistumisesta huolimatta, sillä kuluttajien luottamus on heikkoa, työttömyyden uhka on koholla ja osin jo toteutunut. Kulutus kasvaa vain niukasti vuonna 2025, sillä kotitalouksien ostovoiman kasvu pysähtyy tilapäisesti työttömyyden lisääntymisen, verotuksen kiristymisen ja sosiaalietuuksien leikkaamisen vuoksi. Ostovoima alkaa jälleen kasvaa, kun suhdanne vahvistuu, työllisyys paranee ja kotitalouksien tulot kasvavat.

Talousennusteiden riskit ovat voittopuolisesti ennustettua heikomman talouskehityksen suuntaan. Yhdysvaltain kauppapolitiikan kiristyminen uhkaa vaikeuttaa Suomen viennin kasvumahdollisuuksia. Geopoliittiset jännitteet Ukrainassa ja Lähi-idässä kasvattavat edelleen epävarmuutta maailmantaloudessa. Kotimaassa finanssipolitiikan kiristyminen saattaa lyhyellä aikavälillä heikentää yksityistä kulutusta arvioitua voimakkaammin. Talous voi lähivuosina kasvaa myös ennakoitua nopeammin. Suhdanteen käännekohdissa talous on usein elpynyt ripeämmin kuin etukäteen on arvioitu.

Pitkään jatkunut heikko suhdannetilanne painaa työmarkkinoita. Vuoden 2025 alussa suhdanne ei vielä voimistu niin, että työvoiman kysyntä kasvaisi riittävästi työllisyystilanteen parantamiseksi. Työllisyys kohenee, kun noususuhdanne lähtee piristämään työvoiman kysyntää. Työllisyyden kasvua tukevat hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet ja lisääntynyt maahanmuutto. Maahanmuuton myötä työikäisen väestön määrä on kääntynyt kasvuun, ja se on omiaan kasvattamaan Suomen talouden potentiaalista tuotantoa.

Julkinen velka nousee vuonna 2024 yli 82 prosenttiin. Nopeaa kasvua selittää velkaa kerryttävien sektoreiden alijäämäisyys, heikko suhdannetilanne sekä F-35-hävittäjien hankinta, joka ei vielä näy alijäämässä mutta rahoitetaan jo. Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet alkavat vaikuttaa ja taloustilanne parantuu. Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tulojen ja menojen välillä vallitsee epätasapaino eli kestävyysvaje. Kestävyysvajearvio kertoo, kuinka paljon julkista taloutta olisi vahvistettava lähitulevaisuudessa, jotta julkinen talous olisi pitkän aikavälin tasapainossa. Valtiovarainministeriö arvioi, että kestävyysvaje on noin 1,5 % suhteessa BKT:hen eli n. 5 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla.

Palkkasumma lisääntyi 1,5 % alkuvuonna 2024. Palkkasummaa nostivat käytännössä pelkästään ansioiden kohentuminen, sillä työllisten määrä supistui. Nopeinta palkkasumman nousu oli julkisella sektorilla, varsinkin paikallishallinnossa. Yksityisellä sektorilla palkkasumma lisääntyi rahoitus- ja vakuutus- sekä sote-palveluissa, mutta supistui rakentamisessa työllisyyden laskun vuoksi. Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kokonaiskehitys ja sen uudelleenkohdentuminen eri aloille. Työllisyyden supistuessa palkkasumman ennakoidaan vuonna 2024 lisääntyvän n. 2 %, samalla kun nimellisansioiden nousuvauhdin odotetaan hidastuvan. Vuonna 2025 ansioiden nousuvauhdin nopeutunee ja työllisyys lisääntynee hieman.

Kotitalouksien yhteenlaskettua ostovoimaa mittaavan käytettävissä olevan reaalityulon ennakoitaan kasvavan noin 2 % vuonna 2024. Ostovoimaa on kasvattanut etenkin inflaation nopea hidastuminen. Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu hidastuu selvästi vuonna 2025. Rahamääräisten sosiaalietuuksien kasvu pysähtyy eläkkeiden indeksikorotusten pienentymisen ja sosiaalietuuksiin kohdistuvien leikkausten seurauksena. Yksityisen kulutuksen hintojen nousu kiihtyy hieman arvonlisäverokantojen nostojen seurauksena, mikä heikentää kotitalouksien ostovoimaa. Ostovoimaa kasvattaa palkkasumman kasvu, joka johtuu ensisijaisesti keskiansioiden noususta.

Riskit hintakehityksen suhteen ovat lyhyellä aikavälillä melko tasapainossa, mutta painottuvat pitkällä aikavälillä ylös. Korkea hintataso, arvonlisäveron nousu, ja heikko työllisyystilanne saattavat jatkossakin vähentää kysyntää odotettua enemmän. Toisaalta yläsuuntaisina riskeinä lyhyellä aikavälillä ovat uuden työehtosopimusneuvottelukierroksen vaikutukset palkkoihin, sekä geopolittisistä jännitteistä ja mahdollisesta kauppasodasta seuraavat hintavaikutukset. Pidemmällä aikavälillä on mahdollista, että mm. tuotantoketjujen kriisivarmuuden parantaminen sekä ilmastonmuutoksen torjunta ja sen vaikutukset nostavat hintoja totuttua enemmän tulevana vuosina.

Kuntatalouden kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2024 osoittavat, että kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Kunnat ovat onnistuneet tekemissään talouden sopeutustoimissa. Kuntien tilinpäätökset olivat vahvempia kuin mitä vuosi sitten talousarvioiden perusteella ennakoitiin. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa. Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ja ne olivat 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Kuntien talouden tilan heikkenemistä selittää osaltaan verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa nk. verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1,1 miljardia euroa vuonna 2024. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Kuntaliiton tilinpäätösarvioista tekemän yhteenvedon mukaan. Suuret omaisuusjärjestelyjen myyntivoitot selittivät koko kuntakentän tuloksista merkittävän osan, ilman niitä kuntien tulos jäisi 300 miljoonaan euroon.

Toimintakulut kasvoivat maltillisesti, kokonaisuudessaan n. 1,5 %. Palvelujen ostoissa tapahtui raju muutos, niiden kasvu oli peräti 8 %.

Vuosikatteella mitaten yli 100.000 asukkaan kaupunkien talous on vahvin. Suuria kaupunkeja leimaavat myös suuret investoinnit. Absoluuttisilla luvuilla vuosikatteen määrä pieneni kuitenkin vuoteen 2023 verrattuna.

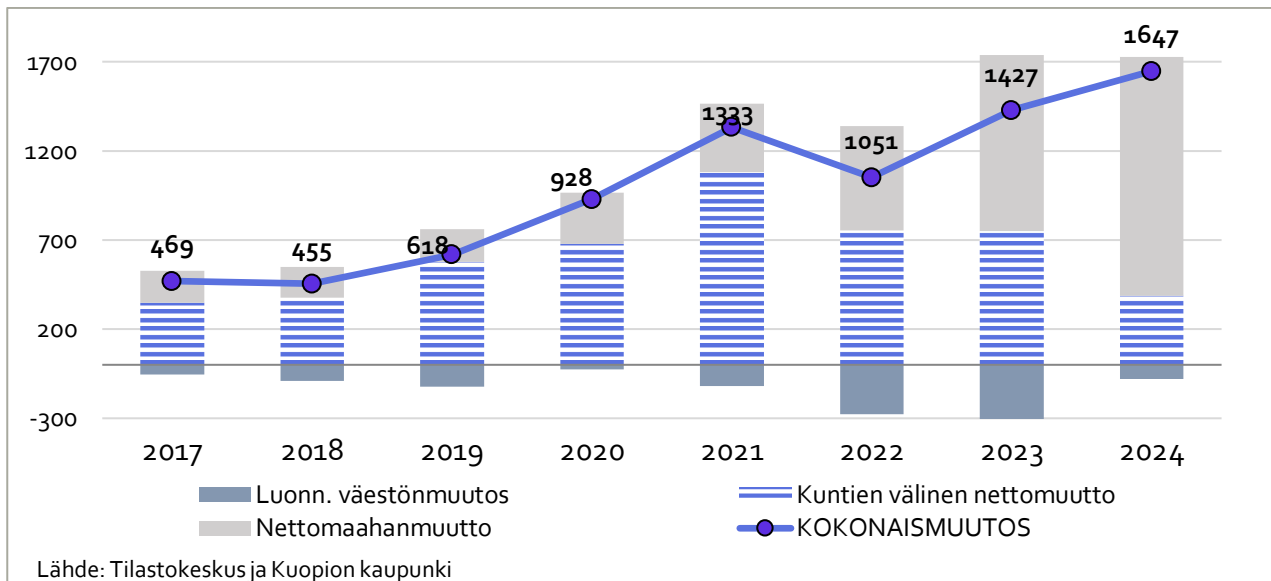
Toimintaympäristön kehitys

Vuoden 2024 lopussa Kuopiossa oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 125 668 asukasta. Vuoden 2024 väestönlisäys oli 1 647 henkilöä, 1,3 %. Kuopio on väkiluvultaan Suomen 8. suurin kaupunki.

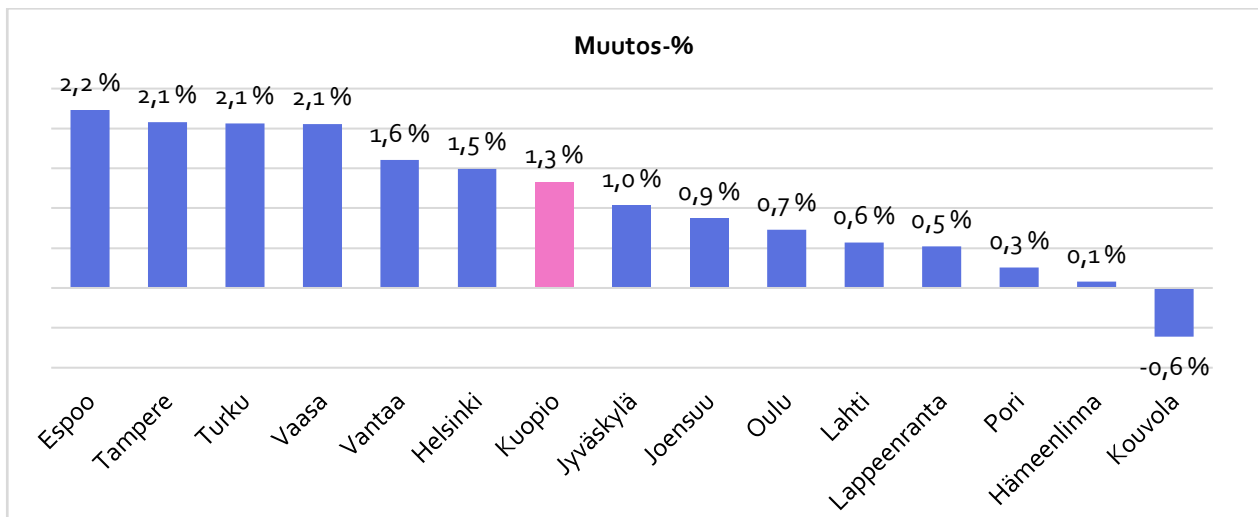
Kuopion kasvu perustuu muuttovoittoon koti- ja ulkomailta. Maahanmuutto on kasvanut huomattavasti kolmen viime vuoden aikana. Vuonna 2024 muuttovoitto ulkomailta oli 1340 henkilöä ja kuntien välinen nettomuutto oli 386 henkilöä. Muuttovoitto oli yhteensä 1726 henkilöä. Kuopio oli kuudenneksi muuttovetovoimaisin kunta.

Vuonna 2024 syntyi 1046 lasta ja kuoli 1 125 henkilöä eli luonnollinen väestönmuutos oli 79 henkeä negatiivinen. Kuolleiden määrä on ylittänyt syntyneiden määrän jo vuodesta 2017 lähtien. Vuonna 2024 luonnollinen väestönmuutos oli vähemmän negatiivinen kuin edellisinä vuosina. Syntyneiden määrä kasvoi (92) ja kuolleiden määrä väheni (-133) edelliseen vuoteen 2023 verrattuna.

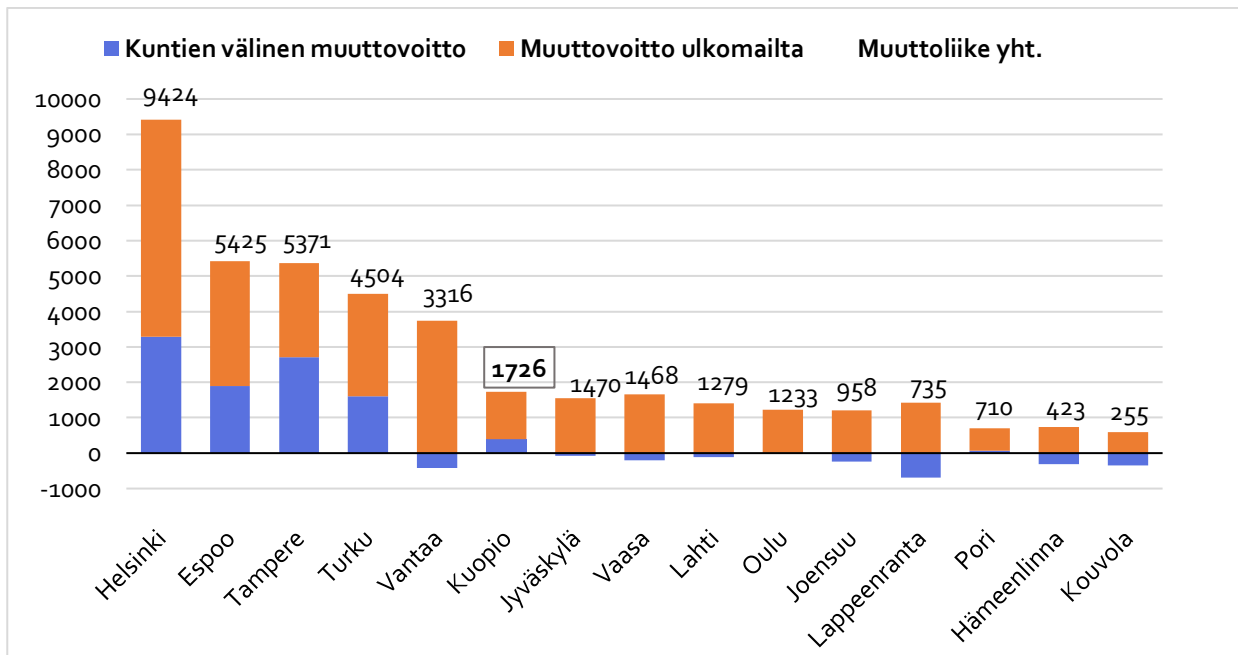
Kuopion väestönmuutokset 2017–2024

Väestönmuutos 15 suurimmassa kaupungissa 2024

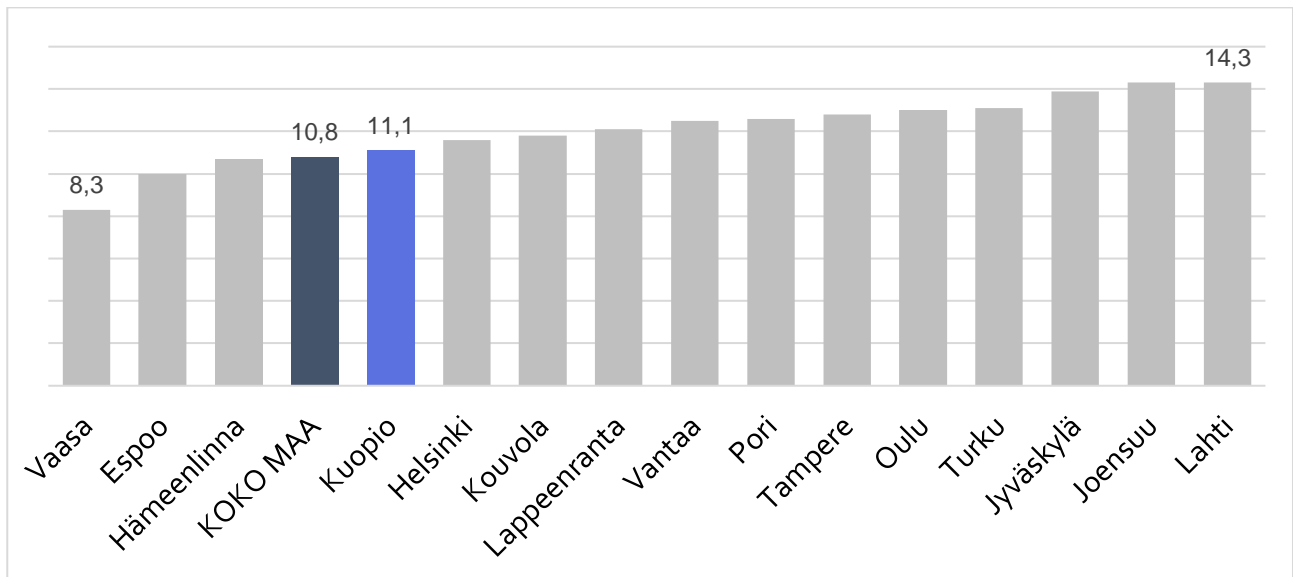
Muuttovetovoima 15 suurimmassa kaupungissa 2024

Työttömyys

Vuonna 2024 Kuopiossa oli keskimäärin 6633 työtöntä ja työttömyysaste oli 11,1 %. Kuopion työttömyys kasvoi edellisvuodesta keskimäärin noin 1000 työttömällä ja työttömyysaste kasvoi 0,9 prosenttiyksikköä (koko maa + 1,0 %-yksikköä). Pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden aikana keskimäärin 2355. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi noin 5 % edellisvuodesta. Avoimia työpaikkoja oli keskimäärin 1018, joka oli noin 900 työpaikkaa vähemmän kuin vuosi sitten. Kuopion työttömyysaste oli neljänneksi pienin 15 suurimman kaupungin joukossa.

Työttömyysaste suurimmissa kaupungeissa keskimäärin vuonna 2024

Työvoima ja työssäkäynti

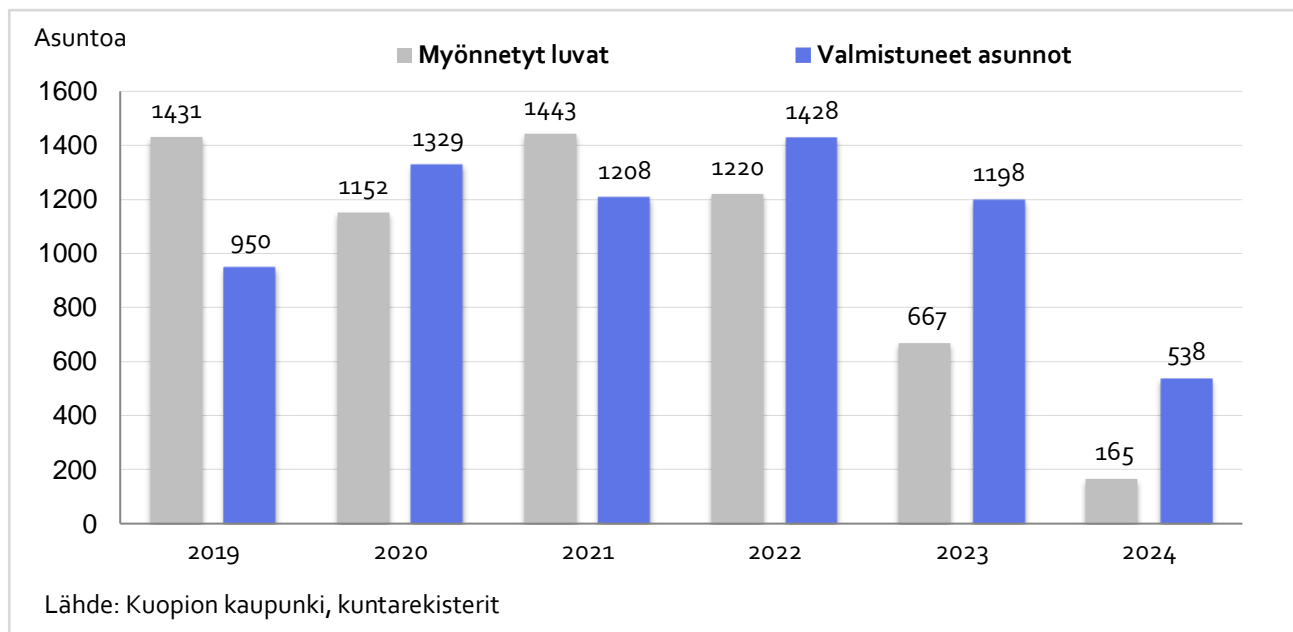
Kuopion työvoimaan kuului noin 60 600 henkeä vuoden 2023 lopussa. Työvoiman ulkopuolella olevia eläkeläisiä, opiskelijoita, koululaisia ja lapsia oli hieman yli puolet väestöstä, noin 63 400 henkeä, heistä työllisiä oli noin 53 800 henkeä.

Edelliseen vuoteen verrattuna työllisten määrä pysyi samana (muutos 0 %) ja työttömien määrä kasvoi 15,6 % (917). Kuopion työllisyysaste, eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, oli 70,5 (koko maa 72,5). Taloudellinen huoltosuhde, eli työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä sataa työllistä kohden, heikkeni edellisvuodesta ja oli 131 vuonna 2023. Vuoden 2023 työssäkäyntitiedot perustuvat Tilastokeskuksen joulukuussa 2024 julkistettuihin tietoihin.

Rakentaminen

Asuntotuotanto vähentyi merkittävästi vuonna 2024 edellisvuosista. Asuntoja valmistui 538, mikä oli 55 % edellisvuotta vähemmän ja lupia myönnettiin 165, mikä oli 75 % vähemmän.

Eniten kerrostaloasuntoja ja noin kolmasosa uudistuotannosta valmistui keskustan ja Pirtin alueille. Savilahteen valmistui alueen ensimmäiset asunnot. Eniten omakoti- ja rivitaloasuntoja valmistui Hiltulanlahteen (34) ja maaseutualueelle (24).

1.1.4 Olennaiset muutokset Kuopion kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Tuloperusteiden muutokset

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus oli yhteensä 336,6 milj. euroa. Verorahoitus väheni 11,5 milj. euroa vuodesta 2023. Verorahoituksen muutokseen vaikuttivat nk. verohäntien sisältyminen 2023 verotilityksiin ja vastaavasti valtionosuuksiin liittyvien sote-erien jälkikäteistarkistuksesta johtuvat leikkaukset.

	2023	2024	Muutos-%
Verotulot, M€			
Kunnallisvero	227,8	226,4	-0,6 %
Yhteisövero	29,8	24,8	-17,0 %
Kiinteistövero	50,4	51,4	2,0 %
Verotulot yhteensä	308,1	302,6	-1,8 %
Valtionosuudet, M€			
Peruspalvelujen valtionosuus	20,9	20,4	-2,6 %
Valtionosuuksien lisäykset ja vähennykset, mm. HVA rahoitukseen liittyvät erät	-24,5	-31,1	-26,9 %
Verotulotasaus	25,8	25,4	-1,5 %
Verotulomenetysten kompensatiot	19,2	19,2	0,1 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1,4	0,1	91,3 %
Muut valtionosuudet	0,1	0,0	
Valtionosuudet yhteensä	40,1	34,0	-15,3 %

Kunnallisveron kertymä kehittyi myönteisemmin kuin talousarviota valmistellessa käytävissä olleet tiedot osoittivat. Seurantaraporteilla tämä tilanne ennakoitiin varsin hyvin. Yhteisöverojen kehitys puolestaan heijasteli talouden heikentynyttä suhdannetta ja toteuma oli alkuperäistä talousarviota pienempi. Kiinteistöveroihin tehtiin merkittävä oikaisu syksyllä ja kiinteistöveron toteutunut taso on selkeästi talousarvioon merkittyä pienempi. Kokonaisuutena verotulot toteutuivat 3,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempina.

Yllä oleva laskelma osoittaa, että peruspalvelujen valtionosuus ennen verotulotasausta on Kuopiossa miinusmerkillinen.

Kuntien valtionosuusprosentti laski 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin. Verotulomenetysten kompensatiot, kun valtionosuusjärjestelmän kautta hyvitetään kunnille veroperusteissa tapahtuvat muutokset, säilyivät merkittävänä eränä muutoksen jälkeenkin. Hyvinvointialueiden rahoitusratkaisuun liittyvät kuntien valtionosuuden negatiiviset nk. sote-erät kasvoivat, kun laskennassa tehdyn jälkikäteistarkistuksen vaikutukset huomioitiin vuodelle 2024. Oma kokonaisuutensa ovat opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Vuoden 2024 valtionosuuksissa tapahtui merkittävä käänne perusopetuksen valmistavan opetuksen ja tutkintoon valmistavan opetuksen rahoituksen kasvun myötä ja Kuopion opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus kääntyi positiiviseksi. Aikaisempina vuosina toisen asteen koulutuksen rahoitukseen liittyvä kuntien omarahoitusosuus on pitänyt valtionosuuden negatiivisena.

Toiminnan ja tehtävien muutokset

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.5.2024 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2024–2027. Tasapainotusohjelma linjaa tulevien vuosien talousarviovalmistelua ja sen toimeenpano käynnistettiin suunnitelman mukaisesti. Koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut käytiin 23.9.2024-11.11.2024 ja niiden tavoitteena olivat pysyvät säästöt toimintakuluihin.

Yritystonttikysyntä pysyi tarkastelujakson aikana hyvänä ja kysyntää on ollut varsinkin paljon tilaa vaativien teollisuuden, kaupan, logistiikan ja toimistotilojen tonteille. Tonttien kysyntä asuinrakentamiseen oli vähäistä. Asuntorakentamisessa edistettiin muutamia ARA-hankkeita, jotta asuntorakentaminen ei pysähtyisi kokonaan. Maan-käyttösopimuksia neuvoteltiin onnistuneesti keskustaajaman asuin- ja yritysalueilla sekä Tahkon keskustassa. Rakentamisen suhdanne tuo epävarmuutta asemakaavoituksessa hankkeiden toteutettavuusnäkyymiin ja viivästyttää jossain määrin kaavahankkeita.

Vuoden 2025 alusta toimintansa aloittaneen Kuopion työllisyysalueen valmistelua toteutettiin koko vuoden ajan. Valmistelussa suurin haaste kohdistui pienentyneeseen valtionosuusrahoitukseen.

Maahanmuuttopalvelujen piirissä olevien asiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi vuoden 2024 aikana.

Kuopion kaupungin MAL-sopimusneuvottelut saatiin päätökseen loppuvuodesta 2024. Sopimukseen ei oltu täysin tyytyväisiä, sillä kestävä liikunnan toimenpiteet jäivät ilman rahoitusta.

Kuopio 250 -juhlavuoden avajaistapahtumien tuotanto sekä valtakunnallinen kampanja käynnistyi lokakuussa. Kaupungin tilojen ja alueiden tapahtumamyynnin tehostamiseen ohjattiin lisäresursseja.

Hankintaohjelma ja -ohjeet päivitettiin ja hankintapäällikön tehtävä täytettiin sisäisin järjestelyin.

Omistajastrategia ja omistajapoliittiset linjaukset sekä konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2024.

Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen on etenemässä päätöksentekoon siten, että uusi poliittisen johtamisen järjestelmä ja toimielinrakenne tulisi voimaan 1.6.2025 ja uusi virkajohtamisen järjestelmä 1.1.2026.

Kaupungin luonnonmonimuotoisuusohjelma LUMO sekä uusi ilmasto- ja resurssiviisausohjelma Viksu Kuopio hyväksyttiin valtuustossa.

Joukkoliikenteessä uusien runkolinjojen infran kehittämisselvitys sekä liikennevaloetuuksia koskeva selvitys valmistuivat. Joukkoliikenneohjelma 2035 on valmistunut ja hyväksytty.

Koronavuosien jälkeen taidetalot pääsivät normaaliin toimintarytmiin, mikä on mahdollistanut keskittymisen ydintoimintaan ja talojen omaan kehitystyöhön. Kirjasto, museot ja liikuntapaikat ylittivät tavoitteensa monilla mittareilla.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa yhdessä Itä-Suomen yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun ja Humanistinen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa vuoden 2024 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 500 henkilöä.

Erityisesti opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa sekä sijaisten että pätevän henkilöstön heikko saatavuus vaikuttaa rekrytointeihin.

Varhaiskasvatuksessa aloitettiin syksyllä 2024 yhdeksässä päiväkodissa 3+1 mallin pilotointi. Pilotissa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastuulliseksi työntekijäksi.

Talouden tasapainotusohjelman linjausten mukaisesti koko palveluverkostoa koskeva verkostosuunnittelu aloitettiin yhteistyössä lähikuntien kanssa, perusopetuksessa ja lukiopalveluissa uusiin hankkeisiin ei ole lähdetty.

Toimitilainvestoinneista olivat käynnissä Jynkän ja Pyörön päiväkodit sekä Pirtin koulu. Jynkän koulun laajennus, Savilahden Luola ja Sinikellon päiväkotit on otettu käyttöön vuoden 2024 aikana. Hankesuunnittelu käynnistettiin Hiltulanlahti III:n ja Kaarenhovin päiväkotien osalta, Minna Canthin koulu sekä Saarikellon päiväkotit olivat hankkeiden kehitysvaiheessa.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Tilinpäätösvouden aikana hyväksytyt määrärahamuutokset heikensivät toimintakatetta 6,5 milj. euroa, kun toimintatuottoja vähennettiin 3,1 milj. euroa ja toimintakuluja kasvatettiin 3,4 milj. euroa.

Talousarviomuutoksissa verotulojen tuloarvioita korotettiin 2,9 milj. eurolla verotilitysten hyvän kehityksen vuoksi. Valtionosuuksien tuloarviota lisättiin 1,3 milj. euroa.

Talousarviomuutokset heikensivät tilikauden ylijäämää -1,0 milj. eurolla -21,5 milj. euroon. Alkuperäisessä talousarviossa tilikausi oli -20,5 milj. euroa alijäämäinen.

Tilinpäätöksessä toimintatuottoja kertyi 215,0 milj. euroa (toteuma 101 %) ja se oli 2,7 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintatuottoja kertyi 0,4 milj. euroa vähemmän. Palvelualueet ja Tilapalvelut toteutuivat kaikki toimintakatteeltaan talousarviota paremmin. Merkittävimmät erot olivat Tilapalveluissa 3,3 milj. euroa, kaupunkiympäristön palvelualueella 2,9 milj. euroa ja elinvoima- ja konsernipalveluissa 2,9 milj. euroa.

Toimintakulujen toteuma oli 510,1 milj. euroa (toteuma 98 %), 10,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi ja 6,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempi. Merkittävimmät talousarvion alitukset syntyivät ict-palveluissa, kunnossapidossa ja kiinteistöhoidossa. Lämmityskulut, sähkö ja vedenkäyttö toteutuivat myös talousarviota pienempinä. Henkilöstömenot jäivät 2,1 milj. euroa alle talousarvion.

Huolestuttavan koko vuoden ennusteraportin vuoksi kaupunginhallitus käynnisti talouden vakauttamistoimet kaikilla palvelualueilla kesäkuussa 2024. Toimenpiteet toteutuivat suunniteltua paremmin ja asetettu tavoite ylitettiin reilulla 2,0 milj. eurolla. Pääosin tämä tehtiin supistamalla palvelujen ostoja sekä viivästyttämällä rekrytointeja. Linjaukset matkustamisen, koulutuksen ja vieraanvaraisuuden kustannusten hillinnästä purivat kustannuskehitykseen omalta osaltaan.

Toimintakatteen toteuma oli -295,1 milj. euroa (toteutuma 96 %). Toimintakate toteutui 13,0 milj. euroa muutettua talousarviota ja 6,4 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Muutetussa talousarviossa vuosikate oli 36,5 milj. euroa, toteuma muodostui selkeästi paremmaksi, 50,7 milj. euroa.

Poistojen toteuma oli 57,7 milj. euroa, 0,4 milj. euroa talousarviota pienemmät. Tilapalveluiden poistoihin tehtiin lisäyksiä tilasalkun luokitusten pohjalta. Kohteita on suunniteltu purettavaksi, minkä vuoksi käyttö palvelutuotannossa on päättymässä tai päätynyt ja tasearvo poistetaan joko kertapoistona tai lyhentämällä jäljellä olevaa poistoaikaa.

Tilikausi toteutui -6,9 milj. euroa alijäämäisenä. Toteutuma oli alkuperäistä talousarviota 13,6 milj. euroa ja muutettua 14,5 milj. euroa parempi. Edellisenä vuonna tilikausi oli 2,3 milj. euroa ylijäämäinen. Talousarvio sisältää sisäiset erät, joten tässä toteumatarkastelussa ne ovat mukana.

Investointiosaan päätettiin määrärahamuutoksia kesä- ja joulukuussa. Muutosten jälkeen kunnallistekniikan menojen toteuman ylitys on 0,9 milj. euroa. Vastaavasti rahoitusosuuksia kunnallistekniikan hankkeisiin saatiin 1,3 milj. euroa talousarvioon merkittyä enemmän. Lähiliikuntapaikkojen rakentamisenot ylittyivät 0,2 milj. eurolla, mutta näihin kohteisiin saatiin vastaavasti 0,1 milj. euroa enemmän avustuksia. Yleisiin alueisiin, puistoihin ja virkistysalueisiin arviotua avustusta ei saatu ollenkaan. Tilapalvelujen taseyksikön investointimenot kokonaisuutena eivät ylittyneet, mutta yksittäisissä hankkeissa oli poikkeamia. Investointimenojen ylityksiä tapahtui seuraavissa kohteissa: Minna Canthin yläkoulu (Mölymäki) 0,2 milj. euroa, Jynkän päiväkotit 0,1 milj. euroa ja Savilahden Luola 0,4 milj. euroa. Koska rakentaminen oli edennyt edellisenä vuonna suunniteltua nopeammin, Savilahden Luolan vuoden 2024 investointimäärärahaa pienennettiin kesäkuussa 2024 talousarviomuutoksella 11,7 milj. euroon. Toteutumaan nähden (12,1 milj. euroa) määräraha jäi kuitenkin riittämättömäksi. Kiinteistöjen myyntituloarvio alittui 0,4 milj. eurolla.

Olenneiset poikkeamat talousarvioon on käsitelty kaupunginvaltuustossa 24.3.2025.

1.1.5 Henkilöstö

Henkilöstömäärän ja palkkamenojen kehitys

Henkilötyövuodet palvelualueittain 2023–2024				
Palvelualue	2023	2024	Muutos 2023/2024	Osuus
Keskusvaalilautakunta				0,0 %
Tarkastustoimi	1	2	1	0,1 %
Yleishallinto	3	3	0	0,1 %
Elinvoima- ja konsernipalvelut	158	181	23	5,2 %
Kaupunkiympäristö	213	219	6	6,3 %
Hyvinvoinnin edistäminen	390	396	6	11,3 %
Kasvu ja oppiminen	2649	2649	0	75,9 %
Tilapalvelut	42	39	-3	1,1 %
Kaupunki yhteensä	3456	3489	33	
Lisäksi:				
Palkkatukityöllistettyjen htv	53	29		
Kesätyöntekijöiden htv	19	20		
Oppisopimuskoulutus htv	4	4		
Muut yhteensä	76	53		
KAIKKI YHTEENSÄ	3531	3542		

Kuopion kaupungin henkilöstömäärä vuoden viimeisenä päivänä oli 3700. Henkilötyövuosien määrä oli 3542. Edelliseen vuoteen verrattuna lisäystä on 11 henkilötyövuotta. Lukuihin ei sisälly sivutoiminen henkilöstö.

Palkkakulut olivat 160 milj. euroa, joka on 1,2 milj. euroa (kasvua 1 %) suurempi edelliseen vuoteen verrattuna. Palkkamenoja nostivat virka- ja työehtosopimukseen 1.6.2024 sisältyneet yleiskorotus, paikallinen järjestelyerä ja kehittämisohjelmaerä. Talouden tasapainotukseen liittyen annettiin henkilöstölle suositus käyttää lomarahavapaita ja palkattomia työ- ja virkavapaita, jotka vaikuttivat palkkakustannuksiin vähentävästi noin 0,9 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.6.2024 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2024–2027, johon sisältyy henkilöstöön kohdistuvia tasapainotustoimenpiteitä 4,8 milj. euroa. Työhön nimettiin työryhmä, johon kuului työnantajan ja henkilöstön edustajia. Talouden tasapainottamiseksi päivitettiin ohjeet liittyen sairauspoissaolotilanteisiin ja tutkimuskäynteihin, harkinnanvaraisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen, täyttölupamenettelyyn, valmisteltiin ohje henkilöstöeduista ja palkitsemisesta sekä uudistettiin menettely työterveyshuollon työpaikkaselvityksien toteuttamisesta.

Sairauspoissaolot pv/htv	2022	2023	2024	Muutos 2023/2024
Elinvoima- ja konsernipalvelut	22,4	12,4	10,4	-2,0
Hyvinvoinnin edistäminen	15,0	10,9	11,8	0,9
Kasvu ja oppiminen	20,6	20,3	17,9	-2,4
Kaupunkiympäristö	8,3	9,5	7,1	-2,4
Tilapalvelut	4,6	9,3	9,6	0,3
Kaupunki yhteensä	21,0	17,9	16,0	-1,9

Vuoden 2024 sairauspoissaolot ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna 1,9 päivää/henkilötyövuosi. Eniten sairauspoissaoloja eli 17,9 pv/henkilötyövuosi on Kasvun ja oppimisen palvelualueella, tosin sielläkin on poissaolot ovat kääntyneet laskuun. Lukuihin ei sisälly sivutoiminen henkilöstö.

Henkilöstöjohtaminen

Henkilöstöjohtamisen strategiset painopisteet vuosille 2022–2025 ovat uudistuva johtaminen sekä osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoitteina olivat

- 1) työnantajavetoisuuden vahvistaminen,
- 2) päätöksenteon, johtamisen ja hyvän työilmapiirin kehittäminen sekä toimivien rakenteiden varmistaminen,
- 3) esimiestyön tukeminen ja esimiesten osaamisen vahvistaminen,
- 4) osaamisen ja urakehityksen varmistaminen,
- 5) henkilöstön työhyvinvoinnin ja myönteisen työntekijäkokemuksen kehittäminen ja
- 6) henkilöstön kannustaminen oman työn ja työyhteisön kehittämiseen sekä kokeilukulttuurin tukeminen ja osallisuuden rakenteiden/foorumien kehittäminen.

Henkilöstön kehittämistä toteutettiin keskitetysti ja palvelualueiden omien koulutusohjelmien mukaisesti. Koulutusmuotona vahvistuivat edelleen verkkokoulutukset ja webinaarit. Keskitetyn koulutusohjelman pääpainotuksina olivat esihenkilötyön tukeminen ja osaamisen kehittäminen johtoryhmien valmennuksin, järjestelmien käytön osaamisen vahvistaminen, tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset, työturvallisuus, työhyvinvointi sekä työelämätaidot. Uusien työntekijöiden perehdyttäminen toteutettiin Intro-perehdytysohjelmalla. EsihenkilöAkatemian valmennukset eivät alkaneet kesäkuussa tulneiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden vuoksi. Syksyllä aloitettiin esihenkilöiden aamuinfot ajankohtaisista asioista.

Tekoäly tukiälyksi -hankkeen kautta tuettiin henkilöstön osaamisen kehittämisen työpaketin toteutumista. Työpaketin tavoitteena on koulutusten ja erilaisten työssä oppimisen muotojen kautta edistää tekoälyn kaupunkitasoisista hallittua, mahdollisuudet tunnistavaa ja hyödyntävää, mutta turvallista ja riskit huomioon ottavaa käyttöönottoa.

Johtamisen ja osaamisen tukena kaupungilla on käytössä useita HR-tietojärjestelmiä. Vuoden 2024 aikana otettiin käyttöön M2 matkalaskuohjelma sekä anonymirekrytointi ja haastattelukalenteri rekrytointijärjestelmässä. Vuoden 2024 tavoitteena oli löytää julkiselle sektorille sopiva sähköinen järjestelmä henkilöstösuunnittelua varten. Kuopion kaupungin tarpeita vastaavaa järjestelmää ei löytynyt.

Vuonna 2024 henkilöstön työkyvyn tuki ja työssä jaksamisen edistäminen pohjautuivat Työkyvyn tuen toimintamalliin. Tiedolla johtamisen ja työkykyprosessien tukena toimi AINO-työkykyjärjestelmä, jota kehitettiin edelleen vastaamaan paremmin esihenkilötyön ja työterveyshuollon tarpeita. Näitä edistettiin muun muassa parantamalla työterveyshuollon näkyvyyttä prosesseissa ja keventämällä lomakekäytänteitä. Lisäksi vuonna 2023 aloitettu kehityskeskustelupilotti saatettiin loppuun, ja päivitetty kehityskeskustelulomake otettiin käyttöön lokakuussa 2024. Vuonna 2024 päivitettiin Kuopion kaupungin päihdeohjelma.

Työyhteisöt laativat työhyvinvointisuunnitelmat, joissa määriteltiin työyhteisön kehittämisen kohteet, toimenpiteet, vastuut ja aikataulu. Työyhteisöt järjestävät tyhy-toimintaa oman työhyvinvointisuunnitelmansa mukaisesti. Työhyvinvointisuunnitelmia päivitettiin vuonna 2024 yhteensä 120 yksikössä.

Yleishallinnon määrärahoihin varattiin 100.000 euroa työhyvinvoinnin edistämiseen. Työhyvinvoinnin edistämisen moniammatillisen työryhmän käyttämät kriteerit määrärahan myöntämisessä olivat 1) sairauspoissaolot kasvaneet tai pysyneet pitkään huolestuttavalla tasolla, 2) työsuojelussa herännyt huoli, 3) työterveydessä herännyt huoli, 4) ensisijaisuus, työyksikkö ei ole saanut aikaisemmin työhyvinvointimäärärahaa

Kuopion kaupunki on mukana Työterveyslaitoksen ”Hyvinvointi ja yhteisöllisyys monipaikkatyön ytimessä (HYMY) - tutkimushankkeessa vuosina 2023–2025. Hankkeessa tuotetaan uutta tietoa monipaikkatyön eli lähi-, hybridi- ja etätyön vaikutuksista työntekijöiden hyvinvointiin, sosiaaliin voimavaroihin ja työtoimintaan sekä käytännön keinoja näiden tekijöiden edistämiseen.

Koko henkilöstölle suunnattu työhyvinvointikysely toteutettiin 10.09.–11.10.2024 Kevan tarjoamalla sähköisellä verkko työkalulla. Kyselyyn vastasi yhteensä 1852 (3536) työntekijää. Vastausprosentti oli 52,4 %. Työhyvinvointikyselyllä saadaan ajantasaista ja vertailukelpoista tietoa henkilöstön työhyvinvoinnista kehittämistoimenpiteiden tueksi. Kyselyn aihepiirit käsittelivät työn sujumista, työtehtäviä ja omia voimavaroja, työhön liittyviä tuntemuksia,

lähiesihenkilötyötä, työnantajan toimintaa sekä asiakkaita ja yhteistyötä. Kyselyyn vastanneista 76,3 % suosittelisi nykyistä työpaikkaa tuttavalleen.

Kuopion kaupunki osallistui työnohjausten, ammatillisten jälkipuintien ja työyhteisösovittelujen hankintaa koskevaan puitejärjestelyyn, johon valittiin mukaan 66 palveluntoimittajaa. Kaksivuotinen puitesopimuskausi alkoi 1.9.2024. Lisäksi kaupunki hankki ToRek-työnohjausjärjestelmän, joka toimii sekä työnohjaajien hakukoneena että työnohjausten hallinnon työvälineenä.

Vuonna 2024 tehtiin laaja selvitys yksiköiden tekemien haittojen ja vaarojen arviointien ja työpaikkaselvitysten osalta. Selvitystyön tuloksia käytettiin työpaikkaselvitysten ja työterveyden toimintasuunnitelmien kehitystyössä. Työturvallisuusriskien arvioinnin tavoitteena on reaaliaikainen ja jatkuva riskien arviointi. Arviointien tekemistä tuettiin kouluksin ja työsuojelun toimijoiden avulla. Aktiivista työhyvinvointiparikoulutusta jatkettiin kevään ja syksyn koulutuskertoilla.

Järviseudun Työterveys Oy tuotti henkilöstön työterveyshuoltopalvelut. Kaupunki tarjoaa henkilöstölle lakisääteistä työterveyshuoltoa laajemmat palvelut, eli myös sairaanhoidon. Lakisääteiseen työterveyshuoltoon kuuluvat mm. terveystarkastukset, työkykyarviot ja työkykyneuvottelut. Ennaltaehkäisevän toiminnan keskeiset alueet ovat työhyvinvoinnin edistäminen, työssä jaksamisen tukeminen, työyhteistyö, sisäilmaongelmien sekä merkittävien kansantautien ennaltaehkäisy. Kaupungissa toimii moniammatillinen sisäilmaryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja raportoi vuosittain yhteistyötoimikunnalle ja kaupunginhallitukselle.

Henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksyttiin kaupungin valtuustossa vuonna 2019 ja sitä päivitettiin keväällä 2023. Palvelualueiden tehtävänä on noudattaa suunnitelmassa määriteltyjä periaatteita.

Kannustavasta palkkauksesta ja palkitsemisesta on tehty kaupunkitasoiset linjaukset.

Vuonna 2024 otettiin käyttöön uutena henkilöstötuna työsuohdepolkupyörä.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitellään erillisessä henkilöstökertomuksessa vuodelta 2024.

1.1.6 Ympäristötekijät

Ilmasto- ja resurssiviisaus sisältyvät vahvasti Kuopion kaupungin strategiaan. Kaupunkikonsernin ilmasto- ja resurssi- viisaustyön toimenpiteet on hyväksytty vuonna 2024 strategiaa toteuttavassa Viksu Kuopio –ohjelmassa, joka yhdistää aiemman resurssiviisausohjelman ja ilmastopoliittisen ohjelman. Vuonna 2024 hyväksyttiin myös uusi luonnon monimuotoisuusohjelma sekä joukkoliikenneohjelma sekä allekirjoitettiin uusi MAL-sopimus. MAL-sopimuksella valtio ja Kuopio edistävät mm. kestävä ja vähäpäästöistä yhdyskuntarakennetta sekä liikennejärjestelmää. Kaupungin päivitettyissä omistajapoliittisissa linjauksissa ja konserniohjeissa on asetettu konsernikohtaisia tavoitteita esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöille ja niiden seurannalle sekä ympäristöohjelmiin ja –raportointiin liittyen.

Kuopion kaupunkikonsernin tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan jätteenkäyttöä ja globaalisti kestävä kulutuksen tasoa. Vuoteen 2022 mennessä Kuopion asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt, sisältäen teollisuuden päästöt, ovat pienentyneet noin 51 % vertailuvuoden 2007 tasosta (vähennystavoite 80 % vuoteen 2030 mennessä). Suurimmat kasvihuonekaasujen päästölähteet muodostuvat tieliikenteestä, teollisuudesta ja työkoneista sekä kaukolämmöstä. Päästöjen vähentäminen vaatii toimenpiteitä kaikilla kaupungin toimialoilla.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja varautumisen osalta otettiin kaavoituksen pilotointikäyttöön ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tarkistuslista. Kaavoituksen osalta on edistetty mm. Itkonniemen sekä Pienen Neulamäen asemakaavatöitä, nämä ja muut keskeiset kaavat on myös tarkasteltu ilmastonäkökulmasta. SISU-hankkeessa järjestettiin ilmastoinfoja, koulutuksia ja kuntalaisille suunnattuja kampanjoita yhteistyössä pohjoissavolaisten kuntien kanssa. Kunnossapitopalveluille laadittiin hiilijalanjälkilaskelmat ja kunnossapidon läntisen alueurakan kilpailutuksessa käytettiin ensimmäisen kerran päästökriteerejä. Tilapalvelut on huomionnut ilmastonmuutoksen vaikutuksia mm. uusissa palvelusopimuksissa sekä korjaussuunnittelun ja toteutuksen ohjauksessa.

Kuopion ja eteläisen Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelma 2040-luvulle hyväksyttiin lokakuussa. Lisäksi Kuopion keskeiselle kaupunkialueelle käynnistettiin kaupunkikehittämisen hanke "Projekti 4", jossa kehitetään vanhoja lähiöitä, merkittäviä uusia täydennysrakentamisen alueita ja keskustaa huomioiden mm. asumiseen, työpaikkoihin, palveluihin ja liikenteeseen liittyvät kehitysteemat. Rakentamiseen liittyen kaupunkirakenne tiivistyy Savilahdessa, sillä alueen ensimmäinen asuintalo on valmistunut ja toisen asuinrakennuksen toteuttaminen edistyy. Tilapalveluiden

vuoden 2024 toiminnan painopisteeksi oli asetettu mm. resurssi- ja ympäristöohjelman edistäminen toimitilarakennushankkeissa. Tilapalveluiden puurakentamisen ohjelma on hyväksytty ja puunkäyttöä rakennushankkeissa edistetään mm. huomioimalla se kilpailutuksen kriteeristöissä. Vuoden 2024 aikana valmistui uusi hirsinen päiväkotikoti Puijonlaaksoon ja Jynkän hirsinen päiväkotikoti on rakenteilla. Tilapalvelut on jatkanut hiilijalanjäljen selvittämistä kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjauskohteissa.

Viisaaseen liikkumiseen liittyen vanhan varikon kävely- ja pyöräilyreitistöjen suunnittelua on viety eteenpäin ja Puijonkadun uudistamisen suunnittelu kestäviä liikennemuotoja suosivaksi on käynnistetty. Joukkoliikenteen runkolinjojen kehittämisselvitys sekä liikennevaloetuksia koskeva selvitys valmistuivat. Joukkoliikenteen matkustajamäärä nousi yli 9,1 miljoonaan, kasvua oli 8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Paikallisliikenteen kilpailutuksessa vaadittiin täysin päästötöntä kalustoa, eli sähkö- tai vetäysojia. Savilahdessa toteutettiin huhti- ja syyskuun välisenä aikana robottibussikokeilu. Haapaniemelle mahdollistettiin kaasutankkausaseman sijoittaminen ja raskaan liikenteen sähkölataus- asemasta Pieneen Neulamäkeen on neuvoteltu. Myös vetäysojien sijaintivaihtoehtoja selvitetään.

Uusiutuvan energian osalta kaupunkiympäristön palvelualueella on kaavoitettavana kolme tuulivoimapuistoa. Lisäksi lämmöntuotantomahdollisuuksia pienydinvoimalla tutkitaan yhdessä Kuopion Energian kanssa ja kaupunki on osallistunut Vetylaakso-selvityshankkeen ohjausryhmään. Tilapalvelut on jatkanut kaupungin kiinteistöissä energia- ja olosuhdeoptimointien sekä energiakatselmuksien tekemistä, toimenpiteillä on tehostettu energiankäyttöä. Tilapalvelut on myös selvittänyt uusiutuvan energian toteutusmahdollisuudet kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa. Kaupunkiympäristön palvelualueella on tehty ulkovalaistuksen energiatehokkuuden parantamista. Uusiutuvien energialähteiden, kysyntäjoustopäätöksien sekä energiavarastoinnin edistämiseen suunnitellaan kehityshankkeita ja tähän liittyen on koottu kiinteistödataryhmä, jossa ovat mukana kaupunki, Tilapalvelut, Kuopas ja Niiralan Kulma.

Kiertotalouteen ja jätehuoltoon liittyen kaupunki osallistuu UUMA5- uusiomateriaalien edistämishankkeeseen ja jatkaa oman uusiomateriaaleihin keskittyvän ryhmän toimintaa. Mölymäen hankkeissa on käytetty uusiomateriaaleja mahdollisimman paljon ja varsinkin betonimursketta on ollut hyvin saatavilla alueella puretuista koulurakennuksista. Hepomäen alueelle aloitettiin kiertotalouden toteutettavuusselvitys, jossa tutkitaan mm. vihreän siirtymän alan mahdollisuuksia Kuopiossa sekä alueen maaston rakentamisolosuhteita, ja laaditaan yleissuunnitelma maankäytön jatko-suunnittelun tueksi. Kunnalliset jätehuoltomääräykset päivitettiin siten, että ne mahdollistavat asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen liittämisen aikaisempaa tehokkaammalla menettelyllä järjestettyyn jätehuoltoon.

Ruokaan liittyen kaupunkiympäristön palvelualue valmisteli yhteistyössä Servican kanssa sitoutumista kansalliseen Kiertotalouden green dealiin. Sitoumuksen avulla mm. lisätään kustannustehokkaiden kotimaisten kasviproteiinien käyttöä ruokapalveluissa. Ruokahävikin vähentämiseen ja ilmastoviisaan ruoan edistämiseen liittyen koottiin alueellisesti yhteistyöverkosto, jossa on mukana laajasti Pohjois-Savon alueen ruokapalvelutoimijoita. Servicalle on asetettu tavoitteita lähiruoan käytön ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi sekä ruokahävikin vähentämiseksi.

Kaupungin hankintaohjelma päivitettiin ja siihen sisällytettiin aikaisempaa kattavammin ympäristövastuullisuuteen liittyvää ohjeistusta. Kaupungille on perustettu erillinen hankintatiimi ja määräaikainen hankintapäällikkö on aloittanut elokuussa 2024. Kaupunkiympäristön palvelualue on järjestänyt koulutuksia vähähiilisuuden ja kiertotalouden huomioon ottamisesta eri toimialojen hankinnoissa, ja kaupungin ympäristö- ja ilmastoasiantuntijat ovat olleet tukena hankintojen tekemisessä (ilmasto- ja resurssi- ja ympäristöasiantuntijien huomiointi).

Kestävään kehitykseen liittyen kasvun ja oppimisen palvelualueella on varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti tuettu kestävä elämäntapaa ja lukioissa toimii kestävä kehityksen -tiimejä, joissa opettajat ja opiskelijat tuovat teemaa arjessa esille. Lukiolaisten kannettavat tietokoneet ovat kierrätyskoneita.

Luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyen kaupunki on käynyt neuvotteluja ELY-keskuksen kanssa mahdollisista uusista luonnonsuojelualueista. Vuoden 2024 aikana toteutettiin kartoitukset luonnonlaatu- ja arvokkaista metsäalueista ja puustoisista soista kaupungin maa-alueilla ja arvokkaimmat alueet tunnistettiin. Elinympäristöjen ennallistamista toteutettiin HELMI-rahoituksen turvin. Vieraslajien torjunnan pelisäännöt sovittiin kaupungin eri yksiköiden kesken. Eniten haittaa aiheuttavia vieraslajeja torjuttiin kaupungin omana työnä ja kannustettiin asukkaita vieraslajien torjuntaan.

Kaupunki on merkittävä metsänomistaja ja metsillä on tärkeä rooli luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja kasvi- huonekaasupäästöjen sitomisen kannalta. Suunnitelmallisesti hoidetut monimuotoiset sekametsät kestävät paremmin metsätuhoja ja metsien hiilensidontaa ja hiilinieluisuudet säilyvät hyvinä. Metsien hoitoon laaditulla urakoit- sijoille suunnatulla ohjeistuksella parannetaan käytännön työssä metsäluonnon monimuotoisuutta. Talouden tasa- painottamisohjelman toteuttamisessa voi tulla haasteita kaupungin metsien lisäsuojelutavoitteen osalta. Lisäsuojelu tulee kohdistumaan pääosin muihin kuin talousmetsiin, lähinnä ulkoilu- ja virkistyspainotteisiin metsiin. Metsien

hakkuissa edettiin hakkuutavoitteiden mukaisesti ja hakkuut painoutuivat normaalia enemmän harvennus- ja jatkuvan kasvatuksen kohteisiin.

Kaupunkiympäristön palvelualueella on otettu käyttöön tonttien viherpinta-alan arviointiin kehitetty viherkerrointyökalu, jota sovelletaan lähtökohtaisesti kaikissa vireille tulevilla asemakaavahankkeissa, ja myös siniviherverkkosuunnitelman laadinta on aloitettu. Kaupunki on hankkinut lisää virkistysalueita ja Tervalammelle valmistui hyvinvointipolku sekä Suovu-Palosen pitkospuuta kunnostettiin.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lokakuussa 2024 antaman yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi. Aikaisemmin tätä koskevat säännökset sisältyivät kirjanpitolain 3 a lukuun, joka on kumottu ja korvattu kestävyysraportointia koskevalla 7 luvulla. Tämän luvun säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta kunnan tilinpäätöksen laadinnassa.

Sisäisen valvonnan yleisohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan Kuopion kaupungin toiminnassa. Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kaupungin toimielimiä, ylintä johtoa ja muita esimiesasemassa olevia sekä laajassa mielessä koko henkilöstöä. Sisäinen tarkastus omalta osaltaan varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista.

Konsernin toiminnanohjaus ja valvonta toteutetaan kaupunginvaltuuston joulukuussa 2024 päivittämän Konserniohjeen sekä ajantasaistettujen Omistajapoliittisten linjausten periaatteiden mukaisesti. Kaupunginhallituksessa on omistajaohjausjaosto. Jaoston tehtävänä on huolehtia kaupungin liikelaitosten ja niiden kuntayhtymien, yhtiöiden, yhdistysten ja säätiöiden sekä muiden yhteisöjen omistajaohjauksesta, toiminnan ohjaamisesta sekä valvonnasta, joiden osakkaana tai jäsenenä kaupunki on tai joissa kaupungilla on määräysvalta tai yhtiöjärjestykseen, sääntöihin tai sopimukseen perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä.

Kuopion kaupungilla on ohje vieraanvaraisuudesta, edustuskäytännöstä ja menettelytapaohjeista. Ohjeisto linjaa kaupungin vieraanvaraisuuden osoittamisen yleiset perusteet ja menettelytavat, joita käytetään ohjeina päätettäessä vieraanvaraisuuden myöntämisestä. Lisäksi on ohje edustamisesta, vieraanvaraisuuden tarjoamisesta ja vastaanottamisesta sekä niihin liittyvien laskujen selvittämisestä. Ohjeen mukaan edustamisen ja erityisesti vastaanotetun vieraanvaraisuuden tulee kestää hyvän hallinnon ja oikeusperiaatteiden vaatimukset sekä hallinnon uskottavuus.

Kuopio jatkoi pilottina Euroopan neuvoston hyvien väestösuhteiden BIIAF-hankkeessa, jonka toteutusvuodet ovat 2022–2025 (Building an inclusive integration approach in Finland - Intercultural Cities Programme). Pilottikaupunkeja ovat Kuopion lisäksi Vantaa, Turku, Tampere, Oulu, Hämeenlinna ja Vaasa. Vuonna 2024 hankkeen tukemana saatiin käyttöön koulutusmateriaaleja ja Kuopiolle räätälöidyt hyvien väestösuhteiden suositukset, osallistuttiin koulutuksiin ja opintomatkaan Portugaliin sekä järjestettiin Kuopiossa työpaja eurooppalaisten asiantuntijoiden kanssa. Vuonna 2024 lähdettiin mukaan valtioneuvoston kanslian rasismin vastaiseen kampanjaan. Kumppaneiden kanssa on tehty yhteistyötä rasismin vastaisella viikolla sekä Pride-viikolla. Kaupunginhallitus on vuonna 2024 käsitellyt päivitetyn kotouttamisohjelman sekä vammaisneuvoston toimijoiden valmisteleman vammaispoliittisen ohjelman. Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi vuonna 2024 esteettömyyden yleissuunnitelman, jota oli valmisteltu Traficomien osarahoittaman hankkeen tuella. Kuopion palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa jalkautettiin palvelualueille, ja johtoryhmille järjestettiin työpajat, joissa he määrittelivät seurantatavoitteensa. Lisäksi on osallistuttu Kuntaliiton ja THL:n yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoverkostoihin.

Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kaupungin verkkosivuilla kuntalain mukaisesti.

Kaupungin toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä on edistetty julkaisemalla Kuopion kaupungin ostolaskuaineistot avoimena datana kaupungin verkkosivuilla. Näin toimitaan myös vuoden 2024 aineiston osalta.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntien tilinpäätökset olivat vuonna 2024 parempia kuin talousarvioiden perusteella ennakoitiin. Näyttää siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan, joita on käynnissä suuressa osassa Suomen kuntia. Myös Kuopion kaupunki teki talousarviota paremman tuloksen vuonna 2024. Keväällä käynnistetyn talouden tasapainotusohjelman

tavoitteena on nujertaa kaupungin rakenteellinen alijäämä vuoden 2027 loppuun mennessä saavutettavien 35 milj. euron pysyvien säästöjen avulla. Vuoden jälkipuoliskolla tehdyt talouden vakauttamistoimet, tasapainotusohjelmassa jo käynnistetyt toimenpiteet ja syksyn yt-neuvottelut saivat talouden kehityksen kääntymään jo oikeaan suuntaan. Tilikauden tulos oli 6,9 milj. euroa alijäämäinen.

Kuopion kasvu on jatkunut vakaana ja palvelujen kysynnän kasvun arvioidaan edelleen jatkuvan suunnitelmakaudella. Kaupungin kasvu kasvattaa kulutusmenoja ja samalla luo paineita infra- ja verkostoinvestoinneille. Kaupungin investointiohjelma on noin 285 milj. euroa seuraavalle neljälle vuodelle. Investointeja on jouduttu priorisoimaan merkittävästi, sillä yhtenä talouden sopeutustoimenpiteenä sovittiin suunnitelmakauden investointitasoksi 300 milj. euroa, eli keskimäärin 75 milj. euroa vuositasolla. Toimenpiteellä tähdätään muun muassa kokonaisvelkamäärän pienentämiseen, mikä on tehokkain keino hillitä korkomenojen kasvua.

Omarahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen, vaan suuri osa rahoitetaan lainarahalla. Vuonna 2025 tulorahoitus riittää 60 %:iin investoinneista, mikä merkitsee olennaista parannusta kokonaistalouden näkökulmasta. Talous tasa-painottuu suunnitelmakauden lopulla. Tulorahoitus vahvistuu suunnitelmakauden lopussa, eli toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, mikä tarkoittaa pitkäaikaisten lainojen nettomäärän laskua. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan laskevan suunnitelmakaudella 525 milj. eurosta n. 520 milj. euroon. Pitkäaikaisen velan aiheuttamien vuotuisten korkomenojen arvioidaan kasvavan 12 milj. euroon suunnitelmakauden loppuun mennessä. Lainasalkun keskikorkoa kuitenkin hillitsee salkun korkea suojausaste, mutta uusien lainojen myötä keskikorko ja lainakustannukset tulevat kasvamaan.

Työvoimapaalvelujen järjestämistä vastuu siirtyi vuoden 2025 alussa TE-toimistoilta kunnille. Uudistuksen myötä kuntien mahdollisuudet ja työkalut elinvoiman edistämiseen kasvoivat. Elinvoiman kasvu luo edellytykset verotulojen kasvulle, mikä on ehto myös Kuopion kaupungin menestykselle tulevaisuudessa. Työvoimapaalvelujen siirto valtiolta kunnalle ei kuitenkaan ollut kustannusneutraali, vaan kustannuksia siirtyi enemmän kuin rahoitusta. Kunnille, myös Kuopiolle, jää sopeutustehtävä, mikä edellyttää hyvää johtamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tehokkaammalla tavalla.

Kuntien talousnäköymät vuodelle 2025 ovat edelleen pessimistiset. Toimintaympäristö muuttuu vauhdilla ja valmis-teilla on useita kuntien talouteen vaikuttavia uudistuksia, kuten hankintalain muutos ja valtionosuus uudistus, joiden todellisia vaikutuksia kuntatalouteen ja palvelutuotantoon on vaikea arvioida. Talouskasvua edistää inflaation hidastuminen, korkotason lasku ja suhdanteen heikko elpyminen, mutta samaan aikaan kasvua rajoittavat kotimaiset sopeutustoimet sekä kansainvälisen talouden epävarmuustekijät ja käynnissä oleva geopoliittinen murros.

Vuosina 2025–2027 kuntien tuloja pienentävät esimerkiksi määräaikaiset valtionosuusleikkaukset, kun taas palkkakustannukset kasvavat muita sektoreita nopeammin kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmän kehittämisohjelman vuoksi. Palkansaajien ansiotasoindeksiin odotetaan nousevan kuluvana vuonna 3,4 prosenttia, mutta palkkakehitys voi vielä muuttua uusien työehtosopimusten myötä.

Uudet valtuutetut valitaan vaikeaan toimintaympäristöön. Julkisen sektorin tasapainottaminen jatkuu ja työ on iso ja vaikeampi, mitä odotettiin. Uusia sopeutustoimia on odotettavissa kehysriihessä, mikäli Suomen talouden velkasuhde karkaa tavoitteesta. Jatkossa on pidettävä huolta, että menojen ja tulojen epätasapaino ei repeä suuremmaksi. Talouden sopeutustarve siis jatkuu edelleen, ja on tärkeää pitää tasapainotusohjelmasta kiinni yli valtuustokauden.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat tai tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta tai turvallisuutta. Kaupunginvaltuuston hyväksymän Kuopion kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti kaupunkikonsernin riskit jaotellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin sekä niihin liittyviin mahdollisuuksiin. Tunnistetut riskit arvioidaan määrällisesti ja/tai laadullisesti, jolloin arvioidaan tunnistetun riskin toteutumisen todennäköisyys sekä seurauksen luonne ja vakavuus. Riskien arviointi suoritetaan riskien tunnistamisen yhteydessä. Tunnistetut riskit priorisoidaan eli jaetaan vähäisiin, kohtalaisiin, merkittäviin ja kriittisiin riskeihin. Riskienhallintapolitiikka-asiakirjassa edellytetään, että konsernitason riskianalyysi toteutetaan vähintään joka kolmas vuosi. Tämän lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan säännönmukaisesti talousarviovuoden aikana ja sen tuloksellisuudesta raportoidaan osana tilinpäätöstä.

Kuopion kaupungin riskienhallintapolitiikka-asiakirjan mukaan Kuopiossa riskienhallintatyön järjestäminen, toteutus ja seuranta on toimialojen vastuulla. Toimialojen johto vastaa tarvittavien turvallisuussuunnitelmien laadinnasta sekä tekee vuosittaiset riskienhallinnan toimintasuunnitelmat ja -kertomukset. Riskienarvioinneissa sovittujen toimenpiteiden toteutumista seurataan säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Kuopion kaupungin konserniohjeen mukaan konserniyhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kuopion kaupungilla toimii kaupunginjohtajan nimeämä riskienhallintatyöryhmä, joka vastaa konsernitason riskianalyysin laatimisesta. Konsernitason riskianalyysi on tarkistettu vuonna 2022. Riskianalyyseissa on tunnistettu 25 kaupunkitasoista riskiä. Näistä riskeistä 24:lle kohdistui hallintatoimenpiteitä myös vuonna 2024. Suurimmissa konserniyhteisössä riskienhallintaa on toteutettu järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti, osassa myös riskienhallintaa tukevien työkalujen tai tietojärjestelmien avulla. Kuopion kaupungilla on tällä hetkellä käytössä tietojärjestelmä riskienhallinnan dokumentointiin ja seurantaan.

Lisäksi riskien arviointeja toteutetaan yleisesti muun muassa seuraavien prosessien yhteydessä:

- Kaupunkistrategian tavoitteisiin liittyvien riskien arviointi talousarvion yhteydessä
- Organisaatioiden laadunarvioinnit (CAF-arvioinnit)
- Työturvallisuuslain nojalla suoritettavat työolojen haittojen ja vaarojen arvioinnit
- Kiinteistöjen pelastussuunnittelu
- Kybertoimintaympäristön riskien arvioinnit
- Hankkeisiin ja projekteihin liittyvät riskiarviot
- Valmiussuunnittelutyön yhteydessä tapahtuva toiminnan jatkuvuutta uhkaavien riskien arviointi

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvan sabotaasin riski Suomessa on kasvanut. Tämän vuoksi varautumiseen ja kriittiseen infrastruktuuriin liittyvien tietojen julkaisun edellytykset otettiin uudelleen tarkasteluun ja ryhdyttiin selvittämään sekä toteuttamaan suojaustoimenpiteitä.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät organisaation pitkän aikavälin tavoitteisiin, kriittisiin menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan muun muassa osana toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Strategisten riskien puolelta on tunnistettu hyvinvointialueuudistuksen myötä muuttunut tulo rakenne ja siirtymävaiheen hallinta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulevat palveluverkkoratkaisut ja SOTE-tilojen yhtiöittäminen sekä tilojen vuokrasopimusprosessi nähdään edelleen riskinä.

Strategiseksi riskiksi on arvioitu myös kaupungin taloudellinen kestävyys. Riskiä on pyritty hallitsemaan valmistelemalla kaupunginvaltuustolle talouden tasapainotusohjelma ja viemällä se käytäntöön. Talouden tasapainottamisen äkkijarrutustoimet vähensivät alijäämää merkittävästi.

Strategiseksi riskeiksi luetaan myös strategisten tavoitteiden johtamiseen ja toimeenpanoon liittyvät riskit, kaupungin tilankäytön tehokkuus, virheellinen tai puutteellinen sopimusmenettely, merkittävien kilpailutusten tai hankkeiden epäonnistuminen, väärinkäytökset, ilmastonmuutokseen liittyvässä riskienhallinnassa epäonnistuminen ja kaupunkia koskeva negatiivinen uutisointi, jolla voi olla esimerkiksi maineriskin osalta negatiivinen vaikutus kaupungin julkisuuskuvaan ja maineeseen, asukkaiden ja kumppanien asenteisiin sekä henkilöstön motivaatioon.

Taloudelliset riskit

Taloudellisiksi riskeiksi Kuopion kaupungilla on arvioitu muun muassa velkaantumisen jatkuminen, korkomaksujen kehitys, kaupungin toiminnan sopeuttaminen muuttuvassa taloustilanteessa sekä konserniyhtiöiden talouteen liittyvät riskit. Kaupungin talouden kestävyys tulevien toimitilojen investointien rahoittamisessa nähdään myös riskinä. Keväällä 2024 kaupunginvaltuuston päättämä talouden tasapainotusohjelma vuosille 2024–2027 tulee osaltaan helpottamaan taloudellisten riskien hallintaa päätettyjen toimenpiteiden konkretisoituessa.

Kaupungin velkaantumiseen ja lainamäärän kasvuun liittyy korkoriski, johon on varauduttu sitomalla yksittäisiä lainoja yli vuoden mittaisiin viitekorkoihin tai kiinteisiin korkoihin. Lisäksi korkoriskiltä suojautumiseen on käytetty koronvaihtosopimuksia. Tilinpäätöshetkellä kaupungin lainakannasta noin 80 % oli suojattu mainituilla menetelmillä siten, että noin 27 % oli suojattu pitkiin viitekorkoihin ja noin 53 % koronvaihtosopimuksin. Uusien lainatarpeiden ja

lainannostojen osalta korkosuojauksia tarkastellaan tilannekohtaisesti, jotta suojausaste tulee säilymään kaupungin rahoituspolitiikan mukaisena ja korkomaksujen ennakointi on helpompaa.

Kuopion kaupungin rahoitusohje päivitettiin vuosien 2023–2024 välisenä aikana ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.2.2024 § 4. Uudessa ohjeessa tarkennettiin mm. suojausasteen rajoja sekä sallittuja tapoja rahoituksen hankkimiseen sekä riskienhallintaan. Vuoden 2024 kaupunki teki uusia korkosuojauksia yhteensä 97 milj. euron edestä, joiden avulla lainasalkun suojausaste saatiin vastamaan uuden rahoitusohjeen mukaisia suojaustasoja. Tulevaisuudessa alkavia johdannaissovimuksia ei kaupungilla ole tilinpäätöshetkellä.

Rahoitusmarkkinoilla ollut riipeä korkojen nousu alkoi tasaantumaan vuoden 2023 loppua kohden ja vuoden 2024 aikana korot lähtivät laskusuuntaan. Odotuksena vuodelle 2025 on edelleen maltillisesti laskevat korot ja korkomarkkinoiden pohja ennakoidaan saavutettavan tulevan kesän aikana, mutta suuriinkin heilahteluihin rahoitusmarkkinoilla varaudutaan. Suurimpina epävarmuustekijöinä mainittakoon euroalueen talous- ja inflaatiokehitys, mikäli se ei etene Euroopan keskuspankin tavoitteiden mukaisesti sekä globaali epävarmuus taloudesta uusien tullimaksujen asettamisen takia, joka pahimmillaan voi johtaa kauppasotaan.

Kaupungin lainarahoituksen saatavuusrisktiin korkomarkkinoiden muutokset eivät ole vaikuttaneet. Jälleenrahoitusriskin todennäköisyys on pieni, ja mahdollisen riskin hallinta on toteutettu laina-aikojen hajautuksen kautta. Kaupungin maksuvalmius on ollut toimintakertomusvuoden aikana hyvä ja pitkäaikaisten lainojen nettomäärää on kasvanut vuoden 2024 aikana noin 39 miljoonalla eurolla. Kuntarahoitus on ollut edelleen pääsääntöisesti edullisin vaihtoehto rahoituksen osalta, joten vastapuoliriskin kehitystä on hyvä seurata tulevien vuosien aikana.

Kaupunki kirjasi vuoden 2023 tilinpäätökseen 10,2 miljoonan euron menovarauksen nk. pelastuslaitoksen varallaolokorvausvaatimuksia varten. Ratkaisuja käynnissä olevista oikeudenkäynneistä on saatu vuoden 2024 aikana ja päätösten mukaiset korvaukset on maksettu vastapuolille. Korvausten vaikutus kaupungin kassaan ja maksuvalmiuteen on saatu pidettyä pienenä, mutta vaatimuksia on edelleen useassa oikeusasteessa käsitellyssä ja näiden realisoituessa maksuvalmiuteen on syytä kiinnittää jatkossakin huomiota.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan ja palvelutuotannon jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Kuopion kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet, palveluketjujen toimimattomuus, elintärkeiden palvelujen keskeytymisestä aiheutuvat seurannaisvaikutukset, toiminnalle kriittisten tietojärjestelmien toimimattomuus sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön työkykyyn liittyvät riskit.

Operatiivisia riskejä lisää myös hankkeiden suuri määrä suhteessa olemassa oleviin resursseihin. Rakennus- ja infrastruktuurihankkeiden osalta isoimmat riskit liittyvät suunnittelun alla olevien hankkeiden lupien ja suunnitelmien etenemiseen ja rakennusalan heikkoon taloudelliseen tilanteeseen. Kaupungin kokonaistilojen määrä ei ole pienentynyt tavoitteiden mukaisesti.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen ja häviäminen esimerkiksi rikoksen tai tulipalon seurauksena.

Kuopion kaupungissa vahinkoriskeiksi on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuuspoikkeamat, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyys- ja käytettävyyteen liittyvät riskit, kiinteistöihin ja omaisuuteen kohdistuvat rikolliset teot, kuten varkaudet ja vahingonteot sekä muut vahingot, onnettomuudet, luonnonilmiöt ja tekniset viat sekä kybertoimintaympäristöön sekä tiedonhallintaan liittyvät riskit.

Kaupungin työturvallisuusjärjestelmään tehtiin vuonna 2024 yhteensä 1132 työturvallisuusilmoitusta (1327 kpl/2023). Näistä ilmoituksista läheltä piti/uhkatilanteina raportoitiin 198 tapausta (253), turvallisuushavaintoina 31 tapausta (46) ja työtaturmia/uhkatilanteita 903 tapausta (1028). Vakavien työtaturmien tutkinta tehdään yhdessä viranomaisien kanssa. Muut tapaturmat ja läheltä piti -tilanteet käydään läpi työpaikoilla ja tarvittaessa työsuojelutoimijoiden sekä yksikön esihenkilön kanssa. Työn vaarojen ja haittojen arviointeja tehtiin työyksiköissä 80 kappaletta (65).

Tietohallinto toteaa arviossaan suurimpien riskien liittyvän kyberturvallisuuteen, puutteelliseen tiedonhallintaan, puutteellisiin tietojärjestelmien hankintavaatimuksiin, puutteellisiin digitaalisiin sekä tietohallinnon rajallisiin resursseihin. Nopeasti kehittyvä teknologia ja digitalisaation hyödyntäminen ilman tarkkaa tietoturvan ja tietosuojan

huomioimista aiheuttaa riskejä. Tietohallinnon ohjaamana käynnistettiin syksyllä 2024 Tekoäly tukiälyksi – hanke, jonka avulla pyritään ottamaan tekoäly käyttöön hallitusti ja riskejä pienentämällä, myös tietoturva ja tietosuoja-asiat huomioiden.

Kyberturvallisuuden osalta tietohallinto on ottanut vuoden 2024 uusia hallintatyökaluja käyttöön sekä myös kartoittaa säännöllisesti myös julkiverkkoon näkyvää hyökkäyspinta-alaa yhteistyössä Kyberturvallisuuskeskuksen kanssa. Kuopion kaupungin tietohallinto seuraa jatkuvasti digi- ja kyberturvan tilannekuvaa ja tietoturvapäällikkö raportoi asiasta vuosittain kaupungin johdolle.

Oikeudelliset riskit

Kuopion kaupungille on esitetty Pohjois-Savon pelastuslaitoksen henkilöstön varallaoloon liittyviä vaatimuksia korkeimman oikeuden (KKO: 2015:48) ratkaisuun perustuen. Vaatimuksissa on vaadittu varallaolo luettavaksi työajaksi. Entistä Pohjois-Savon pelastuslaitosta, jonka toiminta siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle, edustaa näissä tapauksissa Kuopion kaupunki kaikkien aikaisempien jäsenkuntien puolesta. Varallaolovaatimuksia on käsitelty vuoden 2024 aikana eri oikeusasteissa sekä KT:n keskusneuvotteluissa. Kaupunki on myös suorittanut korvauksia vuoden 2024 aikana. Lopullisesti maksettavien korvausten määrä täsmentyy vuoden 2025 aikana.

Tulevaisuuden näkymät

Kaupungin merkittävimmät riskit liittyvät lähitulevaisuudessakin palvelutarpeen ennakointiin, päätöksentekoon, talouden ja strategian hallintaan sekä henkilöstön riittävyteen suhteessa lakisääteisten tehtävien hoitamiseen kiristyneessä taloustilanteessa. Rakennusalan heikko tilanne on huomioitava riskienhallinnan toimenpiteissä rakennushankkeisiin liittyen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen luo oikeudellisia ja maineriskejä sekä korostaa huolellisen valmistelun merkitystä ohjelman toimeenpanossa. Palveluverkkoon tehtävät muutokset nostavat kansalaiskeskustelua, jossa kaupungin on oltava aktiivinen ja perusteltava ratkaisuja kattavasti.

Kaupunginjohtajan johtoryhmä linjasi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopisteet vuodelle 2025 ja 2026. Kaupunkitasoiset painopisteet ovat talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta, kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta sekä henkilöstön hyvinvoinnin huomioiminen tasapainotusohjelmaa toteuttaessa.

Kuopion kaupungin tulee pystyä pitkän aikavälin riskienhallintatoimenpiteillä suojelemaan erityisesti elinympäristöön liittyviä vetovoimatekijöitään. Digitaalisuus ja teknologia on osattava ottaa huomioon entistä paremmin, koska ne vaikuttavat lähes kaikkiin muihin riskeihin.

Ukrainan kriisi ja geopoliittinen tilanne tulee vaikuttamaan kaupungin toimintaan myös vuoden 2025 aikana. Vaikka tilanne on toistaiseksi Suomessa rauhallinen, kaupungin on edelleen varauduttava toimintojensa sujumiseen kaikenlaisissa olosuhteissa. Kriittiseen infrastruktuuriin ja varautumiseen liittyvien asiakirjojen suojaustoimenpiteitä kehitetään edelleen.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kuopion kaupungin varautumisen ja valmiussuunnittelun tavoite on kaupungin strategiaa tukien turvallisen elinympäristön luominen, kunnan palvelutuotannon mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa olosuhteissa, häiriötilanteiden hallinta ja niistä toipuminen. Kuopion kaupungin varautumistyötä johtaa kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus ja valmiusharjoitukset.

Kuopion kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa sisältää kuvauksen kaupungin varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä kaupungin elintärkeistä toiminnoista ja uhkamalleista, yhteenvedon yksiköiden valmiussuunnitelmien tavoitteista ja toimenpiteistä sekä linjauksen kriisijohtamisesta eri tilanteissa. Valmiussuunnitelman yleisen osan lisäksi kaupungin eri yksiköt varautuvat häiriö- ja poikkeusolojen kriisijohtamiseen ja tehtäviin valmius- ja jatkuvuussuunnitelmillaan, kaupungin kiinteistöille tehdyillä pelastussuunnitelmilla, resursoinnilla ja harjoittelemalla säännöllisesti suunnitelmien mukaista toimintaa. Konserniyhteisöjen on huolehdittava valmiussuunnittelunsa ajantasaisuudesta ja suunnitelmiansa yhteydestä kaupungin valmiussuunnitteluun ja kokonaisturvallisuuteen. Suunnitelmien tarkistaminen tehdään vähintään kerran valtuustokaudessa. Varautumisessa otetaan huomioon myös ulkoistetut palvelut sekä yhteistyö elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

Kuopion kaupunki osallistui marraskuussa aluehallintoviraston järjestämään Savo24-valmiusharjoitukseen. Harjoitukseen liitettiin myös palvelupuhelintoiminnon harjoittelu. Lisäksi osallistuttiin sidosryhmien harjoituksiin muun muassa vesihuollon häiriötilanteeseen liittyen. Vuoden 2025 aikana osallistutaan paikallispuolustusharjoitukseen, sekä tehdään omia harjoituksia.

Kaupungin valmiussuunnittelutyöryhmä kokoontui virallisesti neljä kertaa vuoden 2024 aikana. Kokouksissa käsiteltiin mm. Ukrainan kriisiin vaikuttavia tekijöitä, tarkasteltiin valmiussuunnitelmien ajantasaisuutta sekä riskiarvioita. Ukrainan kriisin hallinnassa käytettiin apuna lukuisia työryhmiä, joihin vastuuhenkilöt säännöllisesti osallistuivat. Ukrainan kriisin eskaloitumisen varalle tehtyjä useita yksikkö- tai organisaatiotasoisia varautumissuunnitelmia ja toimintaohjeita hyödynnettiin kaupungin palvelualueilla sekä konserniyhtiöissä.

1.2 Sisäisen valvonnan järjestäminen ja kokonaisarvio

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuopion kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Hallintosäännön 84 § mukaan kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuopion kaupungissa toteutetaan kaupunginvaltuuston 13.12.2021 hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 23.5.2022 voimassa olevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen (Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Kuopion kaupungissa), jossa on määritelty tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat.

Kaupunginjohto, lautakunnat, jaostot ja muut tilivelvolliset viranhaltijat vastaavat puolestaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta tehtäväalueillaan. Sisäinen tarkastaja avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtoa arvioimalla ja tarkastamalla sisäisen valvonnan toimivuutta.

Konsernijohtoon kuuluva tehtävä on konsernivalvonnan avulla varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on hoidettu asiaankuuluvalla tavalla. Konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle.

Kaupunkitasolla sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on vuodesta 2016 alkaen koordinoitu riskienhallintatyöryhmän avulla. Työryhmä kokoontui vuona 2024 seitsemän kertaa. Kaupungin hallintopalvelu koordinoi riskienhallinnan ohjausta ja kehittämistä. Palvelualuekohtaisten riskien hallinnassa tukevat riskikortit ja toimenpiteiden seuranta vastuhenkilöineen on sisällytetty samaan järjestelmään, missä tapahtuu kaupungin tavoitteiden asettaminen ja seuranta.

Sisäinen tarkastus on osa kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät valvontatoimissaan. Kuopion kaupungissa toimii yksi sisäinen tarkastaja. Vuoden 2024 aikana sisäinen tarkastus arvioi palvelualueiden sisäistä valvontaa, toimintatapoja ja prosesseja mm seuraavilla tarkastusteemoilla; sopimushallinto, perintäprosessi, pienhankinnat sekä päätöksentekoprosessi. Kaikista tarkastuksista laadittiin tarkastusraportit, joissa annettiin jatkosuosituksia toiminnan kehittämiseksi.

Valvontatoimenpiteet

Palvelualueiden selonteissa ei ole raportoitu sellaisista toteutuneista sisäisen valvonnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnalle.

Hallinnon osalta sisäistä valvontaa on kehitetty erityisesti laadimalla ja päivittämällä toimintaa ohjaavia sisäisiä säännöksiä ja ohjeistuksia. Vuoden aikana on kiinnitetty huomiota erityisesti hankintoja koskevaan sisäiseen koulutukseen.

Kuluneen vuoden aikana on viety eteenpäin henkilöstön työnkuvien ja varahenkilömenettelyjen määrittämistä ja dokumentointia. Henkilöstöpalvelut on laatinut henkilöstösuunnitelman. Työparimalli on otettu osittain käyttöön. Työsuojelutoimikunta on kokoontunut säännöllisesti.

Ostolaskujen hyväksymisessä on noudatettu kaupungin talousohjeistusta. Talouden eri järjestelmien käyttöoikeudet tarkastetaan säännöllisesti ja varmistetaan, ettei vaaralliset työhdistelmät ole mahdollisia. Tietojärjestelmien osalta työntekijöille on määritelty tarvittavat käyttöoikeudet. Käytössä oleviin ja uusiin tietojärjestelmiin on otettu käyttöön kertakirjautumisia, jolloin käyttöoikeuksien hallinta on helpottunut. MonetTiedon henkilöstö-raportointityökalun toiminnassa ja tiedon saamisessa on kaupunkitasolla todettu joitakin haasteita.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti riskien hallintatoimenpiteiden seuranta avain- ja palveluprosessitasoilla on vielä osin kesken. Sopimushallintoon on olemassa ohjeistusta, mutta sopimushallinnossa ja -valvonnassa on havaittu joitakin puutteita, joihin tullaan kiinnittämään jatkossa huomiota.

Kuluneen vuoden aikana esim. tilintarkastuksessa esille tulleet havainnot ja poikkeamat on käsitelty palvelualueiden johtoryhmissä ja yksiköissä sekä ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin. Sisäinen tarkastaja on osaltaan varmentanut sisäistä valvontaa kaupunginjohtajan hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Kuopion kaupungilla on henkilöstön käytössä Eettinen ilmoituskanava (Whistleblowing). Se tarjoaa työ- tai virkasuhteissa oleville henkilöille mahdollisuuden tehdä ilmoituksen sisäisen ilmoituskanavan kautta epäillyistä väärinkäytöksistä ja eettisten periaatteiden vastaisesta toiminnasta kaupungin hallinnossa. Eettisen ilmoituskanavan avulla torjutaan korruptiota, edistetään hyvää hallintoa ja hallinnon avoimuutta. Samalla se antaa mahdollisuuden puuttua epäkohtiin ja kehittää kaupungin toimintaa. Ilmoittajansuojelua koskeva laki (1171/2022) tuli voimaan 1.1.2023. Vuoden

2024 kanavan kautta tehtiin yksi ilmoitus, jonka ei todettu kuuluvan ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan ja siihen vastattiin ohjeistuksen mukaisesti.

Tunnistetut riskit ja kehittämiskohteet

Palvelualueiden selonteoissa merkittävimiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi nousivat henkilöstöressurssien riittävyys, rekrytointihaasteet ja työvoiman saatavuus erityisesti erityisosaamista vaativissa tehtävissä sekä henkilöstön pito voima. Työn kuormittavuus on ollut korkealla tasolla vuosia vallinneen henkilöstöressurssien vajauksen ja talouden sopeuttamisen vuoksi. Toiminnan kehittämiseksi on joissakin yksiköissä järjestetty työhönohjausta ja työhyvinvointitahtumia. Vaikka kaupungin yleinen perehdytys toimii, niin tehtäväkohtaisten perehdytysten laadussa on koettu olevan eroja.

Yleinen taloustilanne on lisännyt epävarmuutta palvelualueiden tulostavoitteiden saavuttamisessa. Kaupungin talouden kestävyys tuo erityishaasteita esim. tulevien toimitilojen investointien rahoittamisessa. Hankkeiden osalta isoimmat riskit liittyvät suunnittelun alla olevien hankkeiden lupien ja suunnitelmien etenemiseen. Kaupungin kokonaistilamäärä ei ole pienentynyt tavoitteiden mukaisesti. Pohjois-Savon Hyvinvointialueen tulevat palveluverkkoratkaisut ja vuokramalli nähdään myös isona riskinä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus kehittää mm. päivittämällä ohjeistuksia ja järjestämällä sisäistä koulutusta. Toimitilahankkeiden hankeohjeen päätöksentekoprosessia tarkastellaan suhteessa hallinto- ja toimintasääntöihin ja talouden ennakkointia raportoinnissa.

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio

Arvioitaessa kaupunkikonsernin valvontaympäristöä kokonaisuutena, muodostaa se hyvän pohjan sisäiselle valvonalle. Valvonnan vastuut ja organisaatiotason kontrollit on määritelty kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunginhallitus toteaa toimielinten antamien selontekojen perusteella, että kaupungin hallintoa on hoidettu toimintaa velvoittavien lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty, ja ne tuottavat kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä ja raportoinnin oikeellisuudesta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välitulokista laskettuja tunnuslukuja. Kustakin tuloslaskelman erästä esitetään vastaava tieto neljältä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Tuloslaskelmassa ovat mukana ydinkaupungin ja taseyksiköiden ulkoiset tulot ja menot tuloslaskelmariiveittäin yhdisteltyinä. Tuloslaskelmassa sisäiset erät eliminoidaan, mistä syystä tilinpäätöksessä esitettävissä talousarvion toteutusvertailun tiedoissa ja ulkoisen tuloslaskelman euomäärissä on eroja.

Toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut

Toimintatuotot olivat yhteensä 111,9 milj. euroa. Toimintatuottojen kertymässä keskeisimpiä eräiä olivat joukkoliikenteen lipputulot, erilaiset liikunta- ja kulttuuritoimen pääsylipputulot sekä kaupunkiympäristön palvelualueen maksutulot. Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kertyi 6,0 milj. euroa, mikä oli 1,8 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 27,2 %, mikä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

Valmistus omaan käyttöön oli 4,9 milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus eliminoidaan tilikauden tulokseen silloin, kun taseeseen kirjatun hyödykkeen valmistuksen menoja sisältyy tuloslaskelman menoihin. Keskeisimpänä tässä erässä vuonna 2024 ovat Savilahden Luolaan liittyvät yhteensä 3,960 milj. euron autopaikkavelvoitemaksut.

Toimintakulujen toteutuma oli -411,9 milj. euroa. Toimintakuluista suurimman osuuden muodostivat henkilöstömenot, 48 % ja palvelujen ostot, 35 %.

Avustuksia maksettiin yhteensä 23,5 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 11,6 milj. euroa ja lasten kotihoidontukea 3,6 milj. euroa.

Toimintakate

Toimintakate eli toimintatuottojen ja -kulujen erotus osoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli -295,1 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulokertymä oli 302,6 milj. euroa. Vertailukelpoisuutta vaikeuttavat vuoteen 2023 sisältyneet aikaisemman kaupungin veroprosenttitason mukaiset tilitykset, nk. verohännät. Valtionosuudet olivat 34,0 milj. euroa. Valtionosuuksien määrää laskivat hyvinvointialueiden toiminnan rahoitukseen kytketyt erät ja niiden tarkistukset vielä vuoden 2024 kuluessa.

Tarkemmat erittelyt verotulojen ja valtionosuuksien kertymistä ja kehityksestä on esitetty edellä kohdassa 1.1.4.

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus olivat yhteensä 336,6 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot laskivat hiukan ja olivat 12,1 milj. euroa. Korkotason lasku, lainoihin liittyvät suojaustoimenpiteet ja uudistetut sopimukset hillitsivät korkomenojen kasvua, vaikka nettomääräisesti lainakanta kasvoi. Korkomenot olivat 2,1 milj. euroa vuotta 2023 suuremmat. Osinkokertymä kasvoi 0,2 milj. euroa. Takausmaksuja saatiin 0,6 milj. euroa, joka oli lähes edellisvuoden tasoa. Muihin rahoitustuottoihin kirjautui Vaalijalan kuntayhtymän 2,3 milj. euron ylijäämän palautus, jota koskeva riita-asia saatiin ratkaisuun.

Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset sekä satunnaiset erät

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen välitulos arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä.

Vuosikatetta kertyi tilikaudella 50,7 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna vuosikate heikkeni 5,9 milj. euroa. Vuosikate oli 6,9 milj. euroa pienempi kuin suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikate kattaa poistoista 88,1 %, kun edellisenä vuonna luku oli 104,2 %, Kunnan tulo- ja rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä

aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Asukaskohtainen vuosikate oli 404 euroa ja se heikkeni -53 euroa/asukas edellisestä vuodesta.

Suunnitelman mukaisia poistoja oli 57,6 milj. euroa, 3,4 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Satunnaisia eriä ei ollut lainkaan.

Tilikauden tulos ja tilikauden alijäämä

Tilikaudelle kohdistuvien tulojen ja menojen erotuksesta muodostuu tilikauden tulos. Vuoden 2024 tilikauden tulos oli -6,9 milj. euroa. Tuloslaskelmassa tilikauden tuloksen jälkeiset tuloksen käsittelyerät ovat poistoeron sekä varausten ja rahastojen muutoksia.

Vuoden 2024 tilikauden alijäämäksi muodostui -6,9 milj. euroa. Edellisenä vuonna tilikausi oli ylijäämäinen 2,3 milj. euroa.

TULOSLASKELMA

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatuotot	165,0	187,7	190,2	111,5	111,9
Valmistus omaan käyttöön	17,7	2,7	1,0	0,9	4,9
Toimintakulut	-872,2	-896,3	-954,1	-408,7	-411,9
TOIMINTAKATE	-689,6	-705,9	-762,8	-296,3	-295,1
Verotulot	486,2	524,2	549,6	308,1	302,6
Valtionosuudet	248,5	230,8	244,7	40,1	34,0
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	11,1	10,9	10,9	12,2	12,1
Muut rahoitustuotot	5,0	5,2	5,8	6,0	8,5
Korkokulut	-3,9	-4,1	-3,5	-9,1	-11,2
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1	-0,1	-4,3	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	12,1	12,0	13,1	4,8	9,3
VIOSIKATE	57,2	61,1	44,5	56,7	50,7
Poistot ja arvonalentumiset	-47,8	-48,8	-49,0	-54,4	-57,6
Satunnaiset erät	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	18,6	12,3	-4,5	2,3	-6,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	19,2	12,5	-4,3	2,3	-6,9

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatuotot / Toimintakulut, % = 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut	18,9	20,9	19,9	27,3	27,2
Vuosikate / Poistot, % = 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset	119,6	125,3	90,9	104,2	88,1
Vuosikate, €/asukas	476	503	363	457	404
Asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana kuvataan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelman ja sen tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden nettomäärien erotus osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Eri yksiköiden väliset sisäiset erät on rahoituslaskelmassa eliminoitu.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosikate oli 50,7 milj. euroa, mikä on 5,9 milj. euroa heikompi kuin edellisvuonna. Vuosikatetta oikaistaan toiminnan rahavirtaa laskettaessa satunnaisilla erillä ja tulo-rahoituksen korjauseerillä, joista pääosa koostuu käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Satunnaisia eriä ei toimintakertomusvuonna ollut. Tulorahoituksen korjauseerät olivat -7,6 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 3,2 milj. euroa.

Toiminnan rahavirta oli 43,2 milj. euroa ja se heikkeni 16,7 milj. euroa edellisestä vuodesta. Luku osoittaa, paljonko varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin.

Investointimenot olivat 75,4 milj. euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 92,8 milj. euroa. Tästä ydinkaupungin bruttoinvestointien määrä oli 38,7 milj. euroa ja Tilapalvelujen 36,7 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin eri viranomaisilta 2,8 milj. euroa, mikä on viimeaikaista tasoa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja eli omaisuuden myyntituloja kirjattiin 8,7 milj. euroa. Suurimmat luovutustulot kertyivät tonttien myynnistä Savilahdessa.

Investointien rahavirta oli 64,0 milj. euroa negatiivinen. Investointien rahavirta kuvaa investointeihin käytetyn ja omaisuuden myynnistä saatujen tuottojen vaikutusta rahavaroihin.

Investointien vuoden 2024 tulorahoitusprosentiksi, joka lasketaan vuosikatteen ja investointien omahankintamenon suhteesta, muodostui 69,8 %. Tunnusluku kertoo, että investointien omahankintamenosta on kyetty rahoittamaan tulorahoituksella noin kaksi kolmasosaa, loppu on rahoitettu omaisuuden myynnillä, kassavaroilla ja lainanotolla. Edellisenä vuonna tunnusluku oli 62,3 %.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 20,9 milj. euroa negatiivinen, kun se vuotta aikaisemmin oli 21,3 milj. euroa negatiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on -120,5 milj. euroa, edellisenä vuonna se oli -25,0 milj. euroa negatiivinen. Tunnuksluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilikautena on positiivinen. Kuopion kaupungin osalta vuonna 2024 omarahoituksivaatimus ei täyttynyt. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, mikä on nyt ollut tilanne viimeiset kolme vuotta. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Rahoituksen rahavirta

Antolainojen lisäys 0,1 milj. euroa, joka muodostui liittymämaksusaamisista. Kaupungille maksettiin takaisin antolainoja 7,4 milj. euroa, antolainat vähenivät siten 7,3 milj. eurolla.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 100,0 milj. euroa ja lyhennettiin 60,6 milj. eurolla. Lyhytaikaisten lainojen määrä kasvoi 15,8 milj. euroa. Lainakannan nettolisäys oli siten 55,1 milj. euroa, kun se oli edellisvuonna 10,4 milj. euroa.

Rahoituslaskelman tunnusluku laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteen lisäksi lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kahdeksalla. Raja-arvona on 0,8, jonka alle oleva luku kuvaa kunnan erittäin vaikeaa taloudellista asemaa. Tuossa tilanteessa lainojen hoitoon käytettävissä oleva tulorahoitus riittäisi vain 80 prosenttisesti laskennallisiin lainojen lyhennyksiin ja korkokuluihin. Kriisikuntakriteeristöissä tarkastellaan konsernin tunnuslukua. Viime vuodelta Kuopion kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8 ja edellisvuonna se oli 1,0. Vuosikatteen pieneneminen ja lainamäärän lisäys heikensivät tunnuslukua.

Taseen oman pääoman erän muutoksia ei ole ollut.

Muut maksuvalmiuden muutokset olivat yhteensä 10,9 milj. euroa negatiiviset, kun ne edellisenä vuonna olivat 13,7 milj. euroa negatiiviset. Saamiset vähenivät 1,0 milj. euroa. Korottomat velat vähenivät 9,5 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli yhteensä 51,6 milj. euroa positiivinen. Rahavarat kasvoivat vuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän tilanteen erotuksena 30,7 milj. euroa ja olivat vuoden 2024 lopussa 125,2 milj. euroa. Kassan riittävyys vuoden lopussa oli 82 päivää, vuotta aikaisemmin se oli 22 päivää vähemmän. Rahavaroihin luetaan kaupungin konsernitilien koko saldo. Kaupunki osoittaa tähän liittyen saamis- ja velkaerissä kuinka paljon tytäryhtiölle kuuluvilla konsernitilien alatileillä on joko negatiivista tai positiivista saldoa.

RAHOITUSLASKELMA

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

	2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	57,2	61,1	44,5	56,7	50,7
Satunnaiset erät	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjaukset	-12,8	-17,4	-4,1	3,2	-7,6
Toiminnan rahavirta yhteensä	53,7	43,7	40,4	59,8	43,2
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-81,7	-81,8	-105,4	-92,8	-75,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,9	2,4	2,8	1,9	2,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18,3	15,0	11,2	9,8	8,7
Investointien rahavirta yhteensä	-60,4	-64,3	-91,4	-81,1	-64,0
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-6,8	-20,7	-51,0	-21,3	-20,9
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-6,6	-0,3	-0,5	-0,2	-0,1
Antolainasaamisten vähennys	2,5	6,9	7,0	6,7	7,4
Antolainauksen muutokset yhteensä	-4,1	6,5	6,5	6,5	7,3
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	115,0	40,0	70,0	70,0	100,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-51,8	-62,9	-53,6	-59,8	-60,6
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12,3	-20,6	-4,1	0,1	15,8
Lainakannan muutokset yhteensä	75,5	-43,5	12,3	10,4	55,1
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	4,0	-0,2	-0,5	-4,9	-0,3
Vaihto-omaisuuden muutos	0,2	0,0	0,0	0,6	0,0
Saamisten muutos	4,0	-13,6	2,2	22,7	-1,0
Korottomien velkojen muutos	3,8	-4,2	15,5	-32,2	-9,5
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	12,1	-18,0	17,1	-13,7	-10,9
Rahoituksen rahavirta yhteensä	83,5	-55,0	35,9	3,1	51,6
Rahavarojen muutos	76,7	-75,7	-15,0	-18,2	30,7
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	203,5	127,7	112,7	94,5	125,2
Rahavarat 1.1.	126,8	203,5	127,7	112,7	94,5
Muutos	76,7	-75,7	-15,0	-18,2	30,7

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2021	2022	2023	2024
INVESTOINNIT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	37,9	19,4	-38,7	-25,0	-120,5
Investointien tulorahoitus, %	72,7	77,0	43,4	62,3	69,8
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno					
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8
= (Vuosikate + Korkomenot) / (Korkomenot + Laskennalliset lainanlyhennykset)					
MAKSUVALMIUS					
Rahavarat 31.12., milj. €	203,5	127,7	112,7	94,5	125,2
= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset					
Kassastamaksut / vuosi, milj. €	1 016,2	1 045,4	1 117,0	574,8	559,4
Toimintakulut	872,2	896,3	954,1	408,7	411,9
Korkokulut	3,9	4,1	3,5	9,1	11,2
Muut rahoituskulut	0,1	0,1	0,1	4,3	0,0
Investointimenot	81,7	81,8	105,4	92,8	75,4
Antolainojen lisäys	6,6	0,3	0,5	0,2	0,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)	51,8	62,9	53,6	59,8	60,6
Kassan riittävyys, pv	73	45	37	60	82
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella					
Asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668

Vertailutietona esitettäviin vuoden 2023 rahoituslaskelman tunnuslukuihin on tehty 95.735,92 euron lisäys toimintakuluihin sekä 2.027.498,39 euron lisäys pitkäaikaisten lainojen vähennykseen.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Tase sisältää myös taseyksiköiden vastaavat erät. Sisäiset erät on eliminoitu.

Kuopion kaupungin taseen loppusumma oli 1.240,9 milj. euroa 31.12.2024, mikä on 37,0 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vastaavaa

Taseen vastaavaa puolen muutoksia aiheuttavat investointihankkeiden eteneminen joko valmiiksi tai jäämällä kesken-eräisiksi vuoden vaihteen tilanteessa. Rakennusten tasearvo on kasvanut noin 36,7 milj. eurolla, mitä selittää suurelta osin Savilahden Luolan valmistuminen, samalla keskeneräisten hankintojen osuus taseessa on pienentynyt. Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin sisältyy kunnallistekniikka. Vuosittaiset poistot vastaavasti pienentävät omaisuuseriä.

Vaihtuvien vastaavien muutoksissa olennaisin on rahojen ja pankkisaamisten kasvaminen 30,7 milj. eurolla. Tämä joh- tuu pitkälti kaupungin konsernitilillä olevien varojen muutoksesta.

Vastattavaa

Vuonna 2024 taseen omaa pääomaa pienentää syntynyt alijäämä. Tarkasteluvuosiin 2020–2021 liittyvät konsernijär- jestelyistä syntyneet satunnaiset myyntivoitot, joilla on ollut merkitystä ylijäämän syntymiseen.

Kaupungin omavaraisuusaste heikentyi 45,8 %:iin. Tunnusluku on lähellä hälyttäviä lukemia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoite- tasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Pakollisiin varauksiin tilinpäätöksessä 2023 kirjattua menovarausta pelastuslaitoksen varallaolokorvauksiin käytettiin sen mukaisesti, kun eri oikeusasteista saatiin ratkaisuja vaatimuksiin.

Kaupungin lainakannan kasvu oli 55,1 milj. euroa, joka merkitsi 381 euroa/asukas lisäystä. Kaupungin lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy konsernitilillä olevien tytäryhtiöiden varojen saldo vuoden viimeisenä päivänä.

Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi, tunnusluvun arvo heikkeni 143,8 %:iin. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyt- tötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, ve- rotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluvun arvo käytännössä tuplaantui hyvinvointialuesiirtymässä, koska velat jäivät kuntiin ja verotuloista ja valtionosuuksista puolestaan siirtyi merkittävä määrä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin- maksusta tulorahoituksella. Vuoden 2024 tunnusluku kertoo, että käyttötuloja tarvittaisiin toteutunutta yli 40 % enemmän, jotta tulorahoitus riittäisi velkojen takaisinmaksuun.

Lainat ja vuokravastuut kasvoivat 71,1 milj. euroa.

Kuopion lainakannan kehitys 2020–2024

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Lainakanta, milj. €	563,4	519,8	532,1	542,5	597,6
Lainamäärän muutos, milj. €	184,9	-43,6	12,3	10,4	55,1
Lainamäärän muutos, %	48,9	-7,7	2,4	1,9	10,2
Lainat, € /as	4 687	4 277	4 341	4 374	4 755
Lainamäärän muutos, €/as	1 796	-410	64	33	381

TASE

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

VASTAAVAA	2020	2021	2022	2023	2024
A PYSYVÄT VASTAAVAT					
I Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	0,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	1,2	1,4	2,2	1,6	4,9
	2,1	1,6	2,3	1,7	4,9
II Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	130,9	132,2	135,3	148,5	149,5
Rakennukset	229,7	230,5	256,6	264,0	300,6
Kiinteät rakenteet ja laitteet	107,3	104,1	122,7	130,3	140,3
Koneet ja kalusto	14,1	15,2	16,9	12,4	11,4
Muut aineelliset hyödykkeet	2,4	2,8	3,2	3,3	3,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	29,5	58,9	51,2	57,7	21,3
	513,9	543,7	585,9	616,2	626,9
III Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	279,6	277,8	284,6	222,3	220,6
Muut lainasaamiset	260,8	254,0	247,1	240,5	233,1
Muut saamiset	1,9	2,1	2,6	2,7	2,8
	542,3	534,0	534,4	465,5	456,5
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 058,3	1 079,3	1 122,5	1 083,4	1 088,4
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
Valtion toimeksiantojen varat	1,2	1,6	2,1	3,5	3,8
Lahjoitusrahastojen varat	0,3	0,3	0,3	0,6	0,6
	1,6	1,9	2,4	4,1	4,3
C VAIHTUVAT VASTAAVAT					
I Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	0,7	0,7	0,8	0,2	0,1
II Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainasaamiset	0,6	0,6	0,6	0,0	0,0
Muut saamiset	2,5	2,5	0,5	0,5	0,5
	3,1	3,1	1,0	0,5	0,5
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	7,6	8,0	11,9	4,3	5,3
Lainasaamiset	0,2	0,2	0,2	1,0	0,9
Muut saamiset	7,9	7,8	9,2	4,5	3,8
Siirtosaamiset	14,2	27,5	22,2	11,5	12,3
	29,9	43,5	43,4	21,3	22,3
Saamiset yhteensä	33,0	46,6	44,5	21,8	22,8
IV Rahat ja pankkisaamiset	203,5	127,7	112,7	94,5	125,2
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	237,2	175,1	157,9	116,4	148,2
VASTAAVAA	1 297,1	1 256,3	1 282,8	1 203,9	1 240,9

VASTATTAVAA	2020	2021	2022	2023	2024
A OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	432,4	432,4	432,4	386,9	386,9
Arvonkorotusrahasto	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Muut omat rahastot	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	157,1	176,2	188,7	184,4	186,7
Tilikauden yli-/alijäämä	19,2	12,5	-4,3	2,3	-6,9
	609,4	621,9	617,5	574,3	567,4
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
Poistoero	0,5	0,4	0,2	0,0	0,0
	0,5	0,4	0,2	0,0	0,0
C PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Muut pakolliset varaukset	6,5	1,0	4,3	14,5	12,8
	6,7	1,2	4,5	14,7	13,0
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
Valtion toimeksiannot	5,2	5,1	5,0	4,7	4,6
Lahjoitusrahastojen pääomat	1,0	0,9	0,8	1,0	1,0
Muut toimeksiantojen pääomat	2,6	2,9	3,1	0,0	0,0
	8,7	8,9	8,9	5,7	5,6
E VIERAS PÄÄOMA					
I Pitkäaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	396,6	383,0	394,9	405,5	416,9
Saadut ennakot	0,0	0,0	0,0	1,5	0,6
Muut velat ja liittymismaksut	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
	396,6	383,2	395,1	407,0	417,5
II Lyhytaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	62,9	53,6	58,1	57,8	85,7
Lainat muilta luotonantajilta	103,9	83,2	79,1	79,3	95,0
Saadut ennakot	9,0	8,3	8,2	3,3	2,4
Ostovelat	36,4	38,2	39,3	23,0	19,5
Muut velat	15,1	13,9	15,7	8,0	7,9
Siirtovelat	47,8	43,6	56,2	30,9	26,9
	275,1	240,8	256,7	202,2	237,3
Vieras pääoma yhteensä	671,7	624,0	651,8	609,2	654,9
VASTATTAVAA	1 297,1	1 256,3	1 282,8	1 203,9	1 240,9

TASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2021	2022	2023	2024
Omavaraisuusaste, %	47,4	49,9	48,5	47,9	45,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73,7	65,3	65,4	131,2	143,8
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	176,2	188,7	184,4	186,7	179,8
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 466	1553	1 504	1 506	1 431
Lainakanta 31.12., milj. €	563,4	519,8	532,1	542,5	597,6
Lainat euroa/asukas	4 687	4 277	4 341	4 374	4 755
Lainat ja vuokravastuut 31.12., milj. €	643,6	597,2	636,0	619,0	690,9
Lainat ja vastuut, €/asukas	5 354	4 913	5 188	4 991	5 498
Lainasaamiset 31.12., milj. €	260,8	254,0	247,1	240,5	233,1
Asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa taseyksikkö on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

TULOT	2024		2023	
	1000 €	%	1000 €	%
Toiminta				
Toimintatulot	111 918	17,9	111 524	20,0
Verotulot	302 567	48,5	308 069	55,2
Valtionosuudet	33 969	5,4	40 061	7,2
Korkotulot	12 064	1,9	12 188	2,2
Muut rahoitustulot	8 454	1,4	5 997	1,1
Satunnaiset tuotot	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-6 038	-1,0	-7 832	-1,4
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 755	0,4	1 863	0,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 654	1,4	9 808	1,8
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	7 443	1,2	6 658	1,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	16,0	70 000	12,5
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	42 529	6,8	134	0,0
Kokonaistulot yhteensä	624 314	100,0	558 470	100,0

MENOT	2024		2023	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Toiminta				
Toimintamenot	411 939	69,8	408 696	72,4
- Valmistus omaan käyttöön	-4 950		-880	
Korkomenot	11 215	1,9	9 078	1,6
Muut rahoitusmenot	28	0,0	4 281	0,8
Satunnaiset menot		0,0		0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
+/- Pakollisten varausten muutos	1 682	0,3	-10 223	-1,8
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-152	0,0	-767	-0,1
Investoinnit				
Investointimenot	75 448	12,9	92 757	16,5
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	136	0,0	176	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	60 638	10,4	59 777	10,6
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	26 762	4,6	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	582 747	100,0	562 896	100,0
Erotus	41 567		-4 425	

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 19 osakeyhtiötä ja kaksi kuntayhtymää. Kaksi tytäryhteisöä muodostaa alakonsernin, joissa on yhteensä neljä tytäryhteisöä. Lisäksi tilinpäätökseen on yhdistelty yksi osakkuusyrittys.

Yksityiskohtainen luettelo konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä ja yhdistelemättä jätetyistä yhteisöistä on tilinpäätöksen liitetiedoissa.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain 4,6 § mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konsernin johdon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto sekä kaupunginjohtaja, kaupunkiympäristön apulaiskaupunginjohtaja ja talousjohtaja. Konsernijohdon eri toimielinten tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Konsernin toiminnanohjausta ja valvontaa toteutettiin kaupunginvaltuuston 9.9.2019 hyväksymien konserniohjeen ja omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2024 päivitetyn konserniohjeen ja omistajapoliittiset linjaukset, jotka astuvat voimaan vuoden 2025 alusta.

Konserniohjeiden tavoitteena on tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Tytäryhteisönä kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan konserniohjetta. Osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Kuntayhtymien omistajaohjauksesta annetaan tarvittaessa erillisiä ohjeita.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.5.2024 talouden tasapainottamisohjelman, jonka tavoitteena on 35 milj. euron pysyvät säästöt ja tasapainossa oleva talous vuonna 2027. Omaisuuteen ja konsernirakenteeseen kohdistuu kaikkiaan 5,3 milj. euron sopeuttamistarve, mikä tarkoittaa muun muassa omistajatuloutuksen lisäämistä konserniyhtiöistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2024 uudistetun omistajapolitiikan ja konserniohjeen, jotka vahvistavat kaupungin omistajaohjausta ja selkeyttävät omistajan tahtotilaa tytäryhteisöjen osalta.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuosina 2025–2026 konsernirakenne tulee muuttumaan. Kuopion kaupungin ja Servica Oy:n välinen konsernisuhde purkautuu vuoden 2025 aikana. Purkautumisen jälkeen Servica Oy:tä ei yhdistellä tytäryhteisönä kaupungin konsernitilinpäätökseen, jolla on yhtiön suuren koon vuoksi vaikutusta konsernitason tunnuslukuihin. Kaupungin on kuntalain mukaisesti yhtiötettävä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva toiminta, mikä kattaa muun muassa kiinteistöjen vuokraamisen hyvinvointialueelle. Perustettava sote- ja pelastustoimen kiinteistöyhtiö tulee kaupungin tytäryhteisöksi vuoden 2025 aikana tai viimeistään vuoden 2026 alusta lukien.

Hankintalakia on esitetty muutettavaksi siten, että lain sidosyksikköä koskevaan määritelmään lisättäisi 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimus. Toteutuessaan lakiuudistus aiheuttaisi muutoksia konsernirakenteessa sekä tukipalveluiden järjestämistavassa.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupunginvaltuusto määrittelee ja hyväksyy kaupungin strategian sekä strategiaa tarkentavat omistajapoliittiset linjaukset. Kaupunginvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarviossa merkittävimmille kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kaupunginhallitus johtaa kaupunkikonsernia ja valvoo, että konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat tavoitteiden ja omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Kaupunginhallitus antaa konsernihallintoa koskevia ohjeita.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto ohjaa ja valvoo kaupungin omistamien tai määräysvallassa olevien yhteisöjen toimintaa. Jaosto nimeää kaupungin edustajat yhteisöjen yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksiin sekä valitsee kaupungin edustajat kaupungin organisaation ulkopuoliseen hallintoon. Jaosto myös päättää kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa ja muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin ja ohjeiden antamisesta kaupunkia yhteisöissä ja säätiöissä edustaville henkilöille.

Kaupunginjohtaja huolehtii konsernin toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seuraa konsernin toimivuutta ja tekee ehdotuksia konsernirakenteen kehittämistä. Kaupunginjohtaja huolehtii kaupungin edunvalvomisesta niissä yhteisöissä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Kun omistajaohjausjaosto ei ole nimennyt kaupungin edustajia yhteisöjen kokouksiin tai päättänyt kaupungin kannanotoista yhteisöjen kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin tai antanut ohjeita kaupunkia edustaville henkilöille, tekee sen kaupunginjohtaja. Näitä tehtäviä hoitavat myös konsernijohtoon kuuluvat viranhaltijat eli kaupunkiympäristön apulaiskaupunginjohtaja ja talousjohtaja.

Konsernijohto voi myös antaa yksityiskohtaisempaa ohjausta sekä ohjeita konserniohjeen soveltamiseen.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto tai kaupunginjohtaja on nimennyt kaupungin edustajat konserniyhteisöjen yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksiin sekä kaupungin organisaation ulkopuoliseen hallintoon. Jaosto tai kaupunginjohtaja on päättänyt kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa ja muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin ja antanut ohjeita kaupunkia yhteisöissä edustaville henkilöille.

Tytäryhtiöt ovat konserniohjetta noudattaen jo valmisteluvaiheessa hakeneet omistajan ennakkokäsityksen tehdesään päätöstä omistajan kannalta merkittävästä asiasta. Ohjeet ovat olleet riittäviä ja omistajapoliittisia linjauksia on noudatettu.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupunginvaltuusto on vuoden 2024 talousarviossa asettanut keskeisille konserniyhtiöille tavoitteet. Pääsääntöisesti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Toteumisissa on vähäisiä poikkeamia suhteessa tavoitteisiin, mutta kokonaisuutena tarkastellen poikkeamat eivät ole merkittäviä. Yhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastusten yhteydessä ja tilinpäätöksessä kaupunginhallitukselle, joka on edelleen raportoinut kaupunginvaltuustolle.

Kaikille yhteisöille on asetettu yhteiseksi tavoitteiksi Kuopion kaupungin työllisyyden parantaminen, osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen sekä resurssiviisauden ja kiertotalouden parantaminen. Tavoitteet ovat ohjanneet tytäryhteisöjen toimintaa.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti omistajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tytäryhteisöille asetettavien tavoitteiden määrää ja mitattavuutta on kehitetty uusissa omistajapoliittisissa linjauksissa. Konsernitavoitteiden toteutumista selvitetään erillisessä tavoitteiden toteutumista koskevassa luvussa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden seuranta toteutettiin vuonna 2024 neljännesvuosittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle laadittavan Kuopion kaupungin osavuositarkastuksen yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Raportointi sisälsi talousarviossa tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteumaseurannan sekä yhteenvedon kunkin yhteisön toiminnan ja talouden kehittymisestä. Raportoinnin katsotaan olevan riittävää.

Omistajaohjausjaosto on lisäksi perehtynyt kokouksissaan keskeisten konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen. Keskeisten tytäryhtiöiden osalta omistajaohjausjaosto on järjestänyt vuosittaiset tavoite- ja tuloskeskustelut. Konsernijohto on pitänyt säännöllisesti yhteyttä ja järjestänyt yhteistapaamisia yhtiöiden johdon kanssa, joissa on käyty läpi yhteisöjen ajankohtaisia asioita.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Kuopion kaupunginvaltuusto on 16.12.2024 § 98 hyväksynyt päivitetyn konserniohjeen, jossa tarkennettu konsernivalvontaa ja raportointia koskevaa ohjeistusta sekä selkeytetty tarkastuslautakunnan, tilintarkastuksen ja kaupungin sisäisen tarkastuksen roolia suhteessa konserniyhteisöihin.

Päivitettyyn konserniohjeeseen perustuen on tarkoitus selkeyttää konsernijohton seurantavastuita tytäryhteisöjen osalta ja siltä osin parantaa konsernivalvonnan toimintaa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö

Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti keskittäneet maksuliikenteensä kaupungin konsernitilille. Tytäryhteisöt ovat neuvotelleet rahoitukseen liittyvistä asioista talousjohtajan kanssa. Yhteisöt ovat esittäneet lainoitusarpeensa kaupungille talousarvion valmistelun yhteydessä ja sopineet talousjohtajan kanssa lainoituksen järjestämistavasta. Kaupunki on antanut tytäryhteisöille takauksia, joista peritään takauspalkkio.

Konserniohjeen mukaisesti yhteisöjen tulee tukipalveluja hankkiessaan ensisijaisesti selvittää kaupungin tai muiden konserniyhteisöjen tarjoamat palvelut ja kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksessä esitetään kuntakonsernin tulos ja taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Kunnan konsernitilinpäätös käsittää konsernituloslaskelman, konsernitaseen, konsernin rahoituslaskelman sekä niiden liitetiedot.

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelmalla liitetietoineen osoitetaan kaupunkikonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Tuloslaskelmassa on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöjen tuloksesta on omana eräänään nimikkeellä Vähemmistöosuudet. Konsernin osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta on omalla rivillään nimikkeellä Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta). Lisäksi saadut osingot ja muut vastaavat voitto-osuudet on vähennetty konsernituloslaskelmasta.

Konsernin tilikausi oli 22,9 milj. euroa ylijäämäinen, mikä oli 7,7 milj. euroa heikompi kuin edellisenä vuonna.

Kuopio-konsernin toimintatuotot olivat tilikaudella 474 milj. euroa ja toimintakulut 737 milj. euroa. Toimintatuotot kasvoivat 2 %:a ja toimintakulut 1 %:n. Toimintatuotot kattoivat 64 %:a konsernin toimintakuluista.

Konsernin verotulot olivat 303 milj. euroa (kaupungin tulovero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta). Verotulot olivat 5 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Valtionosuudet olivat 112 milj. euroa. Konsernin valtionosuus muodostuu Kuopion kaupungin saamasta valtionosuudesta 34 milj. euroa sekä kaupungin osuudesta Savon koulutus- ja kuntayhtymän valtiolta saamasta opiskelijoiden yksikköhintarahoituksesta ja Savonia-ammattikorkeakoulu oy:n valtiolta saamasta perusrahoituksesta, yhteensä 78 milj. euroa. Oppilaitosten valtionosuusperusteet pysyivät ennallaan, mutta kuntien valtionosuusperusteissa tehtiin hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyen olennaisia muutoksia. Valtionosuudet olivat 6 milj. euroa pienemmät edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin rahoitustuotot olivat 13,6 milj. euroa ja rahoituskulut 23,2 milj. euroa. Rahoitustuotot kasvoivat 5 milj. euroa ja rahoituskulut 0,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin vuosikate oli 143 milj. euroa, joka on 3 milj. euroa heikompi kuin edellisenä vuonna. Vuosikate asukasta kohden oli 1.136 euroa, kun se edellisvuonna oli 1.176 euroa/asukas. Vuosikate kattoi tilikauden poistot, tunnusluvun ollessa 126 %, kun se edellisenä vuonna oli 135 %, suhteellisesti konsernin asema näin ollen heikkeni. Emokaupungin vastaavat tunnusluvut olivat 88 % ja 404 euroa/asukas.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskelmalla osoitetaan varojen hankinta ja niiden käyttö tilivuoden aikana. Laskelmassa otetaan huomioon tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdyt eliminointi- ja yhdistelykirjaukset. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa konsernin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Konsernin varsinaisen toiminnan rahavirta eli tulo-rahoitus oli 143 milj. euroa, joka on 3 milj. euroa edellisvuotta pienempi. Tulo-rahoituksen korjauserät olivat 12 milj. euroa. Korjauserillä oikaistaan vuosikatetta kaupunkikonsernin saamien pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulossuoksien ja pakollisten varausten muutosten osalta.

Kaupunkikonsernin investoinnit olivat 171 milj. euroa, joka on 2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaupunkikonsernin suurin investoija oli Kuopion kaupunki 75 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien yhteenlaskettu rahavirta oli 9 milj. euroa negatiivinen eli rahavirrat eivät kattaneet konsernin nettoinvestointeja. Tulo-rahoituksen riittävyttä kuvaava investointien tulo-rahoitusprosentti oli 87 %, missä on pieni heikennys vuoteen 2023. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeisen viiden vuoden ajalta on voimakkaasti negatiivinen, -86 milj. euroa. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin rahoituksen rahavirta oli 59 milj. euroa positiivinen. Kaupunkikonsernissa lainakanta kasvoi nettomääräisesti 88 milj. eurolla.

Konsernin rahavarat kasvoivat 50 milj. euroa ja ne olivat vuoden lopussa 208 milj. euroa. Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Konsernin kassan riittävyys oli 73 päivää, kun se edellisenä vuonna oli 56 päivää.

Laskennallinen lainanhoitokate on kuvaa velanhoitokykyä, kun vuosikatteen riittävyttä verrataan lainojen korkokuluihin ja lyhennyksiin. Koska lainojen lyhennysaikataulut vaihtelevat kunnittain, laskennassa käytetään kaavamaisesti kahdeksaa vuotta kaikkien kuntien osalta. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on kriisikuntakriteeristössä, jota on sovellettu ensimmäisen kerran vuonna 2022. Kuntalaissa määritellään tunnusluvun raja-arvoksi 0,8, joka kuvaa kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Laskennallisen lainanhoitokatteen arvon 1,0 alittuessa kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Kuopion kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1 vuonna 2024.

Konsernin tase ja sen tunnusluvut

Konsernitaseella ja sen liitteillä osoitetaan kuntakonsernin taloudellinen asema selvittämällä konserniyhteisöjen varat, velat ja vastuut ulkopuolisille. Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat sekä omistukset on eliminoitu. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen taseisiin aktivoitujen sisäisten katteiden muutokset tilikauden aikana otetaan huomioon.

Konsernitaseen loppusumma oli 1.902 milj. euroa, joka kasvoi edellisvuodesta 99 milj. euroa. Taseen vastaavista 1.437 milj. euroa (76 %) on pysyvien vastaavien hyödykkeitä ja 172 milj. (9 %) euroa rahaa ja pankkisaamisia.

Konsernin oma pääoma oli 562 milj. euroa. Oman pääoman osuus taseesta on 30 %. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä on 142 milj. Euroa vuoden 2024 lopussa. Asukasta kohden laskettuna ylijäämä oli 1 312 euroa.

Konsernin ulkoinen lainakanta vuoden lopussa oli 1.012 milj. euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta 88 milj. eurolla. Asukaskohtainen tunnusluku kasvoi 605 euroa edellisvuodesta ja oli 8.056 euroa. Konsernin ulkoisesta lainakannasta 974 milj. euroa oli lainoja rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta ja suurimmat näistä olivat Kuopion kaupungin 503 milj. euroa ja Niiralan Kulma Oy:n 220 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusasteeksi muodostui 33 %. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta. Tunnuslukua voidaan arvioida viitteellisten ohjearvojen pohjalta, jossa välille 30-49 % sijoittuva arvo on vain tyydyttävä. Emokaupungin omavaraisuusaste oli 46 %.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 140 %. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Emokaupungin tunnusluku oli samansuuruinen, 144 %.

TULOSLASKELMA

Kuopio konserni

milj. euroa

	2020	2021	2022	2023	2024
Toimintatulot	588,2	656,5	683,2	465,2	474,0
Toimintamenot	-1 212,6	-1 293,6	-1 383,7	-732,4	-737,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2,5	2,0	4,9	2,3	1,2
TOIMINTAKATE	-621,9	-635,1	-695,6	-264,9	-262,1
Verotulot	486,2	524,2	549,6	308,1	302,6
Valtionosuudet	314,4	300,3	318,7	116,9	111,9
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot	0,5	0,4	0,5	4,5	6,4
Muut rahoitustuotot	2,9	4,2	4,3	4,1	7,3
Korkomenot	-13,0	-12,3	-13,1	-18,7	-22,8
Muut rahoitusmenot	-0,2	0,8	-0,9	-4,2	-0,5
Rahoitustulot ja -menot	-9,8	-6,9	-9,2	-14,2	-9,6
VUOSIKATE	168,9	182,5	163,4	145,9	142,8
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-117,1	-124,8	-124,4	-107,8	-112,5
Omistuksen eliminointierot	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0
Arvonalentumiset	0,0	-0,2	-4,2	-0,6	-0,8
Poistot ja arvonalentumiset	-117,1	-124,2	-128,6	-108,4	-113,3
Satunnaiset erät	0,6	0,0	0,1	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	52,4	58,3	34,9	37,5	29,6
Tilinpäätössiirrot	0,4	0,0	0,2	0,0	0,1
Tilikauden verot	-2,8	-5,0	-4,8	-2,2	-2,3
Laskennalliset verot	-1,6	-2,2	-2,1	-3,2	-2,5
Vähemmistöosuus	-2,7	-4,0	-0,5	-1,4	-2,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	45,7	47,1	27,6	30,6	22,9
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Toimintatulot / Toimintamenot, %	48,5 %	50,7 %	49,4 %	63,5 %	64,3 %
Vuosikate / Poistot, %	144,2 %	147,0 %	127,1 %	134,6 %	126,1 %
Vuosikate, € / asukas	1 405	1 502	1 333	1 176	1 136
Asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668

RAHOITUSLASKELMA

Kuopio konserni

milj. euroa

	2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	169	183	163	146	143
Satunnaiset erät	1	0	0	0	0
Tilikauden verot	-3	-5	-5	-2	-2
Tulorahoituksen korjauserät	-11	-16	-15	1	-12
Toiminnan rahavirta yhteensä	156	161	143	144	128
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-236	-238	-243	-169	-171
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3	7	4	6	6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	49	68	46	21	28
Investointien rahavirta yhteensä	-184	-163	-193	-142	-137
Toiminnan ja investointien rahavirta	-29	-2	-49	3	-9
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	1
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0	0	0	1
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	174	68	194	89	193
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-78	-103	-106	-111	-105
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4	-5	-4	-1	1
Lainakannan muutokset yhteensä	92	-39	84	-23	88
Oman pääoman muutokset					
Oman pääoman muutokset	-1	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	4	0	-1	-5	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-4	-1	-4	-16	-21
Saamisten muutos	1	-36	-43	50	4
Korottomien velkojen muutos	16	14	34	-24	-12
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	17	-24	-14	5	-30
Rahoituksen rahavirta	108	-63	70	-18	59
Rahavarojen muutos	79	-65	20	-15	50
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	297	232	252	158	208
Rahavarat 1.1.	218	297	232	173	158
Rahavarojen muutos	79	-65	20	-15	50

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj €	-157	-159	-184	-156	-86
INVESTOINNIT					
Investointien tulo-rahoitus, % = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno	72,3 %	78,7 %	68,5 %	89,6 %	86,5 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, % = 100 * Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)	54,2 %	54,6 %	47,4 %	53,2 %	52,7 %
LAINANHOITO					
Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)	1,1	1,3	1,1	1,2	1,1
Kassan riittävyys, pv	70	51	53	56	73
Asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, euroa

Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulo-rahoitus

$100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman pysyvien vastaavien lisäyksiä, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

$(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Kassan riittävyys, pv

$365 * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

TASE

Kuopio konserni

milj. euroa

VASTAAVAA	2020	2021	2022	2023	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	11,6	11,6	11,7	5,4	5,6
Muut pitkävaikutteiset menot	13,2	13,0	12,5	10,5	12,6
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	2,4	0,0	0,1	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	27,2	24,6	24,4	16,0	18,2
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	139,9	140,6	146,9	152,0	153,0
Rakennukset	1 044,6	881,6	917,9	735,8	769,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105,7	265,1	300,5	315,1	336,2
Koneet ja kalusto	164,6	156,1	152,9	121,7	112,7
Muut aineelliset hyödykkeet	5,6	6,3	7,5	5,5	5,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	79,6	133,7	138,3	86,1	61,0
Aineelliset hyödykkeet	1 540,2	1 583,5	1 664,0	1 416,2	1 437,3
Sijoitukset					
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	27,5	26,2	27,8	17,2	18,3
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	47,5	60,4	63,1	66,0	75,0
Joukkovelkakirjasaamiset	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Muut lainasaamiset	0,7	0,6	0,6	0,6	0,1
Muut saamiset	2,6	2,6	2,5	2,4	2,3
Sijoitukset	78,4	89,9	94,1	86,2	95,8
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 645,8	1 698,0	1 782,4	1 518,4	1 551,3
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	8,1	7,9	9,0	11,2	10,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	18,4	19,7	23,6	35,9	57,2
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	2,2	1,8	1,1	1,1	1,0
Lyhytaikaiset saamiset	78,5	116,6	161,0	78,1	74,4
Saamiset	80,7	118,5	162,1	79,1	75,4
Rahoitusarvopaperit	2,1	8,5	3,5	34,5	36,2
Rahat ja pankkisaamiset	294,8	223,1	248,5	123,5	172,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	396,0	369,7	437,7	273,0	340,8
VASTAAVAA	2 049,9	2 075,6	2 229,1	1 802,6	1 902,3

VASTATTAVAA	2020	2021	2022	2023	2024
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	432,4	432,4	432,4	386,9	386,9
Ylikurssirahasto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Arvonkorotusrahasto	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Muut omat rahastot	10,5	10,0	9,2	9,6	9,6
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9,6	54,1	104,0	111,5	142,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	45,7	47,1	27,6	30,6	22,9
OMA PÄÄOMA	498,4	543,8	573,4	538,7	561,6
VÄHEMMISTÖOSUDET	47,0	50,3	54,3	59,6	61,3
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Muut pakolliset varaukset	15,2	15,2	15,4	14,6	12,8
PAKOLLISET VARAUKSET	15,4	15,4	15,5	14,7	13,0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	15,4	16,0	15,5	12,8	11,5
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 056,5	1 021,4	1 106,6	834,1	896,5
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	86,3	89,3	95,5	100,1	102,6
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	111,2	107,1	105,5	89,9	115,8
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	219,6	232,3	262,7	152,6	140,0
VIERAS PÄÄOMA	1 473,6	1 450,1	1 570,3	1 176,7	1 255,0
VASTATTAVAA	2 049,9	2 075,6	2 229,1	1 802,6	1 902,3

KONSERNIN TUNNUSLUVUT	2020	2021	2022	2023	2024
Omavaraisuusaste, %	26,9	28,9	28,4	33,4	32,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	104,6	96,4	100,0	130,6	140,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), milj €	55,4	101,2	131,6	142,1	164,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	460	833	1 073	1 146	1 312
Konsernin lainat, € / asukas	9 715	9 285	9 887	7 450	8 056
Konsernin lainakanta 31.12., milj €	1 167,8	1 128,5	1 212,1	924,0	1 012,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12., milj €	1 315,5	1 265,3	1 408,2	1 085,0	1 208,8
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	10 944	10 411	11 487	8 749	9 619
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj €	0,8	0,7	0,6	0,6	0,1
Kunnan asukasmäärä	120 210	121 543	122 594	124 021	125 668
Konsernin henkilöstön lukumäärä keskimäärin	9 340	9 478	9 645	6 982	6 895

Konsernin omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnuksluvun arvo kertoo, kuinka suuri osa kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Välitettävät varat voivat heikentää omavaraisuusastetta. Tunnuksluvun arviointia voidaan tehdä viitteellisten ohjearvojen perusteella, jossa tunnuksluvun katsotaan olevan tyydyttävä, kun sen arvo on välillä 30–49 %.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnuksluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnuksluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvouden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnuksluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnuksluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnuksluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen tuloksenkäsittelyä on –6 876 535,96 euroa alijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan seuraavasti: ydinkaupunki 3 878,16 euroa ja Tilapalvelut 4 035,60 euroa.
- Tilikauden alijäämä –6 868 622,20 euroa vähennetään edellisten tilikausien ylijäämästä kuluvan vuoden (2025) kirjanpidossa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Esitystä talouden tasapainottamisesta ei tilinpäätöksessä tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä 186 714 739,93 euroa ja tilikauden 2024 alijäämän – 6 868 622,20 euroa vähentämisen jälkeen taseessa on kertynyttä ylijäämää yhteensä 179 846 117,73 euroa.

Edellä olevasta riippumatta kaupunginvaltuusto on 20.5.2024 päättänyt talouden tasapainotusohjelmasta kaupungin rakenteellisen alijäämäisyyden korjaamiseksi ja tulevien vuosien talouden tasapainon varmistamiseksi. Ilman tasapainotustoimenpiteitä kaupungin tulopohja palvelujen rahoittamiseksi tulee olemaan jatkuvasti riittämätön ja se johtaa kestäättömään velkaantumiseen sekä olemassa olevan ylijäämäpuskurin nopeaan vähenemiseen.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Strategisten tavoitteiden seuranta

Vuoden 2024 talousarviossa oli yhteensä 45 valtuustoon nähden sitovaa kaupunkitason strategiaa toteuttavaa tavoitetta ja 12 strategian läpileikkaavien teemojen; digitalisaatio, kansainvälisyys ja kumppanuus, tavoitetta. Tavoitteista 43 (75 %) on edennyt suunnitellusti. Kaikkien asetettujen tavoitteiden suuntaan on edetty, sillä täysin toteutumattomia tavoitteita ei ole. Asetetuista tavoitteista 14:ssä (25 %) on edetty odotettua hitaammin. Merkittävimmin tavoitteiden toteutumista ovat hidastaneet resurssihaasteet ja yleinen talouden suhdannetilanne. Lisäksi toteutumista ovat hidastaneet henkilöstön saatavuus, kaupungista itsestään johtumattomat syyt, kuten hyvinvointialueen resurssivajeet, sekä toimenpiteiden toteutumiseen tarvittava pitkä, yli talousarviovuoden ulottuva toteutusaika.

Taulukko: Tavoitteiden toteutuminen strategian näkökulmittain vuonna 2024

Tavoitteen toteutuminen		Strategian näkökulmat						
Symboli	Selite	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen Kuopio	Elinvoimainen ja kasvava Kuopio	Ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio	Uudistuva ja yhdessä tekevä Kuopio	Strategian läpileikkaavat teemat	Yhteensä	%-osuus
✓	Valmis / etenee suunnitellusti	7	8	8	10	10	43	75
→	Etenee osittain / hitaasti	5	4	1	2	2	14	25
✗	Ei etene / ei alkanut	0	0	0	0	0	0	0
Tavoitteita yhteensä		12	12	9	12	12	57	100

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana ja asunnottomuus vähenee	Asukkaiden tyytyväisyys oman asuinalueen rakennettuun ympäristöön Asunnottomuus	<p>Vuonna 2024 valmistuneista 538 uudesta asunnosta noin puolet oli valtion korkotuettuja kohtuuhintaisia asuntoja.</p> <p>Asuinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus huomioitiin maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa.</p> <p>THL:n Terve Suomi tutkimuksen mukaan asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten 20–64-vuotiaiden asukkaiden osuus on laskenut 85,4 %:iin (87,1 % vuonna 2020).</p> <p>FCG:n Yhdyskuntatekniset palvelut 2024-tutkimuksen mukaan asukkaiden tyytyväisyys katuihin, puistoihin, liikuntapaikkoihin sekä jäte-, vesi- ja viemärihuoltoon on säilynyt ennallaan.</p> <p>Asunnottomuus lisääntyi edellisvuodesta ja Kuopion asumisneuvonnan asiakasmäärät kasvoivat. Hallituksen sosiaali- ja asumistukien leikkaukset heijastuivat kohtuuhintaisten asuntojen kasvavana kysyntänä.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Asukkaiden vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin	<p>Kaupunkitasoista osallisuusmallia on valmisteltu. Malli tulee päätöksentekoon keväällä 2025.</p> <p>Asukkaiden osallistamista on tehty laajasti läpi organisaation mm. ohjelmien valmistelussa (mm. Ilmasto- ja resurssiviisusohjelma), palvelujen kehittämisessä (mm. perusopetus, kirjasto- ja liikuntapaikkapalvelut, jätehuolto, ympäristöterveydenhuolto), hankkeiden kautta (mm. KUDOS, BIIAF), järjestämällä avoimia tilaisuuksia (mm. kaavahankkeet, joukkoliikenne, nuorten osallisuusteemaillat), luomalla uusia toimijaverkostoja (mm. maaseutualueet) sekä hyödyntämällä erilaisia digitaalisia työkaluja osallistamisessa (mm. sähköiset palautekanavat, Maptionnaire -sovellus).</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	<p>Asukkaiden tyytyväisyys oman asuinalueen turvallisuuteen</p> <p>Häiriöindeksi</p> <p>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä</p>	<p>Esteettömyys on huomioitu suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Huomiota on kiinnitetty erityisesti liikenneturvallisuutta sekä kävelyä ja pyöräilyä edistäviin kohteisiin. Esteettömyysprojektia varten on tuotettu maastoaineistoa mm. suojateiden läheisyydestä.</p> <p>Tuettu kolmen uuden jälki-asennettavan hissien rakentamista ja yhden hissien suunnittelua.</p> <p>Liukastumisvaroituksen uusi toimittaja on Ilmatieteen laitos.</p> <p>Kaupunkikeskustan turvallisuutta edistävä työryhmä on perustettu ja tilannekuva koottu kyselyin ja poikkahallinnollisen turvallisuustyökentelyn avulla.</p> <p>Kaupungin turvallisuustilannetta kuvaava Poliisin häiriöindeksi on kohentunut 94,1:een (153,2 vuonna 2023).</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtauspaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	<p>Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta</p> <p>Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät</p>	<p>Uusia liikunta- ja virkistyspaikkoja on rakennettu ja kunnostettu. Sammakkolammelle valmistui elämyslaituri, Hietasaloon esteetön laitur, Hiltulanlahden Tervalammelle hyvinvointipolku, Suovu-Paloselle pitkospuut ja Mölymäelle uusi urheilukenttä. Vanhan Varikon kävely- ja pyöräilyreitistöjen suunnittelua on edistetty.</p> <p>Viherpinta-alan arviointiin tarkoitettun viherkerrointyökalu on otettu käyttöön syksyllä 2024.</p> <p>Asukastoimintaan osallistuneiden määrä väheni edellisvuodesta. Vuonna 2024 osallistujia oli 42 405 (45 432 hlöä vuonna 2023). Asukastoimintaa on kehitetty mm. Lähiössä -tapahtumakonseptin avulla ja kansalaistoiminnan palveluiden tiloille (Manttu, Alava-talo, asukastilat) on luotu yhteiset käyttöohjeet helpottamaan tilojen käyttöä. Asukastoiminta Särkiniemessä seurakunnan tiloissa päättyi vuoden 2024 loppuun. Uusi tila on etsinnässä.</p> <p>Nuorisotilojen käyntikerrat vähenivät edellisvuodesta. vuonna 2024 käyntikertoja oli 136 736 (187 323 vuonna 2023). Jynkän uusi nuorisotila "Jynäri" avattiin koulun yhteyteen huhtikuun alussa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	<p>Lasten ja nuorten liikkuminen</p> <p>Aikuisten liikkuminen</p> <p>Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta</p>	<p>Lasten ja nuorten liikkumista on edistetty mm. varhaiskasvatuksen liikuntamyötääjät-toiminnan kautta, perusopetuksessa ovat käytössä pitkät välitunnit ja välkäriliikuttajat sekä nuorisotaloilla on järjestetty ohjattua matalan kynnyksen liikuntaa.</p> <p>Alle 20-vuotiaiden hyvinvointiranneketta käytettiin vuoden aikana 145 388 kertaa.</p> <p>Liikuntaneuvonnan ryhmämuotoista mallia on kehitetty OKM:n rahoituksella.</p> <p>Kansalaisopistossa on järjestetty vuoden aikana 732 liikuntakurssia, joissa oli n. 10 300 eri-ikäistä osallistujaa.</p> <p>LiikkuvaKuopio -konseptin myyntiä, markkinointia ja viestintää on kehitetty.</p> <p>Tehty yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa mm. vähän liikkuvien henkilöiden tavoittamiseksi ja heidän palveluiden kehittämisessä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	<p>Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö</p> <p>Aikuisten päihteiden käyttö</p>	<p>Etsivän nuorisotyön piirissä olevien nuorten määrä ja koulunuorisotyön osallistujien määrä ovat kasvussa.</p> <p>Toteutettu Koulunuorisotyön kehittäminen -hanketta (AVI).</p> <p>Nuorten ja aikuisten alkoholin käyttö on tilastojen mukaan laskussa.</p> <p>Päihteiden käytön vähentämiseksi on tehty mm. seuraavia toimenpiteitä: varhaiskasvatuksessa on Lapset puheeksi -menetelmäkouluttaja, perusopetuksessa päihdekasvatus on osa opetussuunnitelmaa ja nuorisohjaajat ovat jalkautuneet nuorten juhlapaikoille aiempaa järjestelmällisemmin. Lisäksi on toteutettu ehkäisevän päihdetyön kampanjoita sekä luotu uusia rakenteita vastaamaan ehkäisevän päihdetyön kysyntään.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi koheenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	<p>Positiivista mielenterveyttä kokeneiden lasten ja nuorten sekä aikuisten osuudet ovat laskeneet edelleen.</p> <p>Toteutettu Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.o -hanketta (ESR+).</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa on kehitetty lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilan mittaamiseen kyselypohjainen työväline täydentämään kouluterveyskyselyn tuottamaan tietoa. Tavoitteena on ottaa kysely käyttöön kaikilla kouluilla.</p> <p>Lasten ja nuorten mielenterveyttä on tuettu mm. varhaiskasvatuksen ProVaka-toiminnalla, tekemällä yhteistyötä perusopetuksessa ja nuorisotoiminnassa hyvinvointialueen kanssa sekä järjestämällä koulutuksia sekä lukiokoulutuksessa hyvinvointivalmentajien ja uusien, nivelvaiheeseen rekrytoitujen opinto-ohjaajien kautta.</p> <p>Lisäksi on järjestetty laajasti eri ikäryhmille hyvinvointia tukevia ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	<p>Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on kasvussa kaikissa ikäryhmissä, pl. 8.–9. -luokkalaiset.</p> <p>Yksinäisyyden vähentämiseksi on mm. perusopetuksessa toteutettu syrjäytymiseen ehkäisyyn ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä hankkeita ja koulutuksia sekä otettu käyttöön tunne- ja vuorovaikutustaitojen kalenteri. Koulunuorisotyöntekijät ovat tukeneet koulujen yhteisöllisyyttä ja järjestäneet ryhmäytymiseen liittyvää toimintaa.</p> <p>Valmisteltu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa v. 2025–2027 toteutettavaa Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille Pohjois-Savo-hanketta (STM/THL)</p>	Etenee hitaasti / osittain
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät	Pitkäaikaistyöttömien määrä Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä	<p>Työttömyys on kasvanut pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden osalta. Suluissa vuoden 2023 tilanne.</p> <p>Työttömyysaste keskimäärin 11,1 % (10,2 %). Joulukuun lopussa työttömiä 7 426 (6 916)</p> <p>Pitkäaikaistyöttömiä 2 660 (2 234), osuus km. kaikista 35,5 % Nuorisotyöttömiä 1 032 (870), osuus km. kaikista 13,6 %</p> <p>Kuopion työllisyysalueen valmistelu on toteutunut suunnitellusti.</p> <p>Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun toiminta on päätetty hallitusti.</p>	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Vahvistamme työkäisten työkykyä sekä työssä jaksamista	<p>Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus työkäisistä</p> <p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä</p>	<p>Työttömien työkyvyn kartoittaminen ja edistäminen eivät ole edenneet suunnitellusti hyvinvointialueella olevien merkittävien resurssivajeiden takia. Yhteistyön ja toimintamallien suunnittelua on pystytty tekemään, mutta palveluihin on ollut pitkät odotusajat.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.4. Laadukas varhaiskasvatusta ja yleissivistävää koulutusta	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatusta ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	<p>Perusopetus: opetuksen eu-rot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko</p> <p>Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen</p>	<p>Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen arviointikysely oppilaille, huoltajille ja opetushenkilöille on toteutettu keväällä 2024.</p> <p>Varhaiskasvatusta 3+1-mallin pilotointi, jossa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastuulliseksi työntekijäksi, käynnistettiin yhdeksässä päiväkodissa syksyllä 2024.</p> <p>Perusopetuksen laadun ja tulosten arviointia on kehitetty edelleen.</p> <p>Toteutettu ennaltaehkäiseviä toimintamalleja perus- ja lukio-opetukseen kehittävä Yhteisöllisen opiskeluhoiton kehittäminen -hanketta (OPM).</p> <p>Kuopion lukiotoimen toimintasuunnitelma 2024–2035 on valmistunut ja lukio-opetuksen laatuhankkeet jatkuivat vuoden 2024 loppuun.</p> <p>Meijän lukio II-hankkeessa (ESR+) edistettiin koulu-yhteisöjen hyvinvointia ja tehostettiin nivelvaiheen ohjausta.</p> <p>LUPAUS - Kuopion lukio-opetuksen kokonaisvaltaisen valmennusmallin kehittämissuunnitelman (ESR+) LUPA-pajassa tuettiin lukiolaisia, joilla oli suuria haasteita suoriutua normaalissa lukio-opetuksessa.</p> <p>Toteutettu Osaava tulevaisuus – opetushenkilöstön kehittäminen nousuun Pohjois-Savossa-hanketta (OKM).</p>	<p>Etenee suunnitelmasti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	<p>Kulttuuritilojen kävijämäärät</p> <p>Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit</p> <p>Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat</p>	<p>Tuotettu itse tai yhteistyössä sidosryhmien kanssa laajasti erilaisia harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia eri-ikäisille kuopiolaisille eri puolilla kaupunkia. Huomioitiin myös positiivista erityiskohdelua tarvitsevat käyttäjäryhmät, kuten aistielinvammaiset, neurokirjo, sekä vähävaraaiset ja monikulttuuriset asiakkaat.</p> <p>Aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva, Kuopion Seinä-tapahtumakalenteri uudistettiin.</p> <p>Toteutettu Suomen Harrastamisen mallia, jossa kerhoja toteutui 222 kpl ja joihin osallistui n. 2200 lasta.</p> <p>Koulujen oma kerhotoiminta lopetettiin syksyllä 2024 osana talouden sopeuttamistoimia.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettu avustusuudistus. Painopiste on aiempaa vahvemmin lasten ja nuorten ja ikääntyneiden harrastamisen tukemisessa.</p> <p>Vapaaehtoistoiminnan prosessia on kehitetty ja toteutettu uusi vapaaehtoistoiminnan koulutuskonsepti.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus (%), 20–64-vuotiaat	87,1	85,4	..
Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta	0,9	0,9	1,1	1,0	1,0	1,2	1,0	1,0	1,1	..
Asukkaiden vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin (asteikko 0–10)	4,94
Häiriöindeksi	55,4	258,4	164,6	119,4	85,2	153,2	94,1
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	428,3	473,8	489,4	394,1	447,8	465,8	391,5	344,4	344,2	..
Virkistys- ja urheilulueiden määrä / 1000 asukasta	6,62	6,65	7,44	7,87	8,13	8,30	8,14	..
Asukastoimintaan osallistuneiden määrä (hlöä)	70 218	69 991	79 888	79 718	102 012	53 300	48 527	50 832	45 432	42 405
Nuorisotilojen käyntikerrat (kpl)	214 458	141 482	166 899	175 521	187 323	136 736
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista	45,1	..	40,3	..	48,4	..	48,2	..
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista	19,6	..	21,8	..	25,6	..	26,7	..
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	14,8	..	20,9	..	15,8	..	16,7	..
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	11,3	..	14,9	..	23,6	..	20,5	..
Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, %	56,8	..	55,1	..
Kotona asuvat 75-vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	93,1	93,9	92,7	92,9	92,4	92,1	92,3	92,9	93,4	..
Hyväksyy ikäisillään humalahakuisen juomisen / marihuanan käytön, % 8. ja 9. luokan oppilaista	22 / 10	..	27 / 14	..	26 / 13
Hyväksyy ikäisillään humalahakuisen juomisen / marihuanan käytön, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	40 / 12	..	49 / 17	..	49 / 21

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hyväksyy ikäisillään humalahakuisen juomisen / marihuanan käytön, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	52 / 12	..	50/19	..	53 / 20
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	8,4	..	9,7	..	9,7	..	6,4	..
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	11,9	..	18,0	..	17,6	..	13,1	..
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	28,5	..	25,7	..	26,5	..	25,3	..
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)	34,9	33,3	32,3	..
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista	29,1	25,0	..	23,1	..
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	28,1	28,7	..	28,1	..
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	35,4	26,0	..	25,7	..
Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7–35 p (keskiarvo)	24,1	23,7	..
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista	2,2	..	3,1	..	3,7	..	4,9	..
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	10,0	..	12,0	..	16,6	..	13,6	..
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	10,4	..	13,0	..	14,7	..	14,9	..
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	9,6	..	9,0	..	15,8	..	18,7	..
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 20–64-vuotiaat	10,9	11,7	12,5	..
Työttömyysaste, keskimäärin vuoden aikana (%)	14,5	13,7	11,9	10,5	9,9	13,0	11,2	9,8	10,2	11,1

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä (%), keskimäärin vuoden aikana	27,5	33,0	35,7	33,3	32,9	24,9	40,9	44,4	37,5	35,5
Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta	18,6	17,5	15,4	13,2	12,5	15,9	13,9	12,2	11,6	..
Työttömien määrä 31.12. (hlöä)	8 219	7 741	6 638	5 941	6 149	7 517	6 145	6 037	6 916	7 426
Pitkäaikaistyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	2 809	2 567	2 219	1 793	1 866	2 378	2 693	2 285	2 234	2 660
Nuorisotyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	1 397	1 287	1 014	968	907	980	862	811	870	1 032
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,2	7,9	7,7	7,5	..
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	5,5	5,5	5,1	5,1	5,4	5,5	5,8	6,2
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	49	..	43	46	59	57	48
Perusopetus: käyttömenot eur/oppilas	9 150	9 293	9 700	9 729	9 954	10 122	11 185	..
Perusopetus: Yleisopetuksen tunnit/ oppilas	1,77	1,69	1,74	1,73	1,65	1,70
Perusopetus: Opetusryhmän keskikoko 1–6 lk.	17,6	17,3	17,1	17,2	17,1	17,2	17,5	..
Perusopetus: Opetusryhmän keskikoko 7–9 lk.	19,1	19,8	19,7	19,1	18,9	18,8	18,8	..
Kulttuuritilojen (Kaupunginteatteri, Musiikkikeskus, museot, kirjastot yht.) kävijämäärä (milj.)	1,8138	2,1313	1,9901	2,1116	2,2626	1,9008	2,2021	2,6210	2,8202	3,3282
Kansalaisopiston opiskelijamäärä / opetustunnit	24643/ 45586	25263/ 45469	24335/ 45306	24288/ 44216	23557/ 44402	20461/ 40314	19625/ 43692	21053/ 43588	22348/ 43510	22999/ 43173
Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat (milj.)	1,4138	1,2654	1,3139	1,2801	1,4048	0,9828	1,2137	1,4407	1,5829	1,8392

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	Liikevaihdon ja viennin kehitys Yrityskanta / 1000 as. Uudet yritykset / 1000 as. Yritysmuutosmittaukset	Yrityspalveluja on tuotettu ja kehitetty yhteistyössä Business Centerin ja Kuopion seudun Uusyrityskeskuksen kanssa. Elinvoimainen ja kasvava Kuopio -ohjelman päivitys on käynnissä. Kuopion sijoitus Suomen Yrittäjien joka toinen vuosi toteutettavassa kuntabarometrissä on laskenut yhdeksänneksi suurten kaupunkien joukossa (sijoitus oli 2. vuonna 2022).	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Yritystontit (sopivuus, määrä)	Yritystonttikysyntä on pysynyt hyvänä ja kysyntää on ollut teollisuuden, kaupan, logistiikan ja toimistotilojen tonteille. Yritystonttitarjonta on ollut tarpeisiin nähden rajallinen. Tonttitarjontaa on edistetty mm. lisäämällä kaavoituksen ja maaomaisuuden resursseja, nimeämällä yritystonttien asemakaavoitukseen tiiminvetäjä sekä tekemällä seudullista elinkeinoyhteistyötä yrityspalvelujen kehittämisen ja yritystonttien osalta.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristö	Yritykset saavat osaavaa työvoimaa	<p>Pk-yritysten työvoiman saatavuus</p> <p>Työllisyysaste</p> <p>Avoimet työpaikat</p>	<p>Työllisyystilanteen heikkeneminen on parantanut Kuopion seudun pk-yritysten työvoiman saatavuutta, mutta kääntänyt avointen työpaikkojen määrän selvään laskuun. Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2024 lopussa 403 (1292 vuonna 2023). Myös 18–64-vuotiaiden työllisyysaste on kääntynyt laskuun. Työllisyysaste oli 70,5 % vuonna 2023 (71,4 % vuonna 2022).</p> <p>Edistetty osaavan työvoiman saatavuutta alueella mm. toteuttamalla Pohjois-Savon osaaajavetoimamalli - yhteistyöllä vaikuttavuutta – hanketta (ESR+), International House Kuopion toimintaa sekä osallistamalla kansainvälisille rekryointimesseille.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunki-kehitys	Mahdollistamme monipuolisen ja riittävän asuntotuotannon sekä monipaikkaisen elämän	Asuntotuotanto (lkm, tyyppi, hallintasuhde) Asuntotuotannon tonttireservi, vuotta	<p>Asuntotuotanto jäi vuonna 2024 viime vuosia vähäisemmäksi. Uusia asuntoja valmistui 538 (1198 vuonna 2023). Kerrostalotonttireservi on hyvä, mutta pientalotonttireservi on niukka. Tonttikysyntä on vähentynyt yleisen suhdannetilanteen vuoksi.</p> <p>Asunto- ja kunnallisteknistä rakentamista on tehty mm. Mölymäellä, Savilahdessa, Kivilammen alueella sekä Hiltulanlahdessa. Uusia pientalojen täydennysrakentamisen alueita/kortteleita on otettu kaavoitusohjelmaan ja täydennysrakentamisselvitys on käynnistynyt.</p> <p>Vanuvuoren tarkistettu osayleiskaavaehdotus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.3.2024, §16. Kaava ei ole vielä lainvoimainen käsitellyssä olevan kunnallisvalituksen vuoksi.</p> <p>Kaupunkirakennesuunnitelma 2040, joka tarkastelee Kuopion ja Siilinjärven eteläosan muodostaman ydinkaupunkialueen maankäyttöä ja liikennettä 2040-luvulle asti, hyväksyttiin (kv 28.10.2024, § 75).</p>	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunki-kehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Maaseutuohjelman toteuttaminen	<p>Kuopion keskusta-alueen kehittämistä on edistetty mm. käynnistämällä kaupan selvitys sekä torin ja Puijonkadun suunnitteluohjeet -työ. Lisäksi on käyty neuvotteluja täydennysrakentamisen sopimuksista.</p> <p>Kuopion keskeiselle kaupunkialueelle, runkolinja 4:n vaikutusalueelle on käynnistetty kaupunkikehittämisen hanke, Projekt 4. Kehittämishojelman laatiminen on käynnissä.</p> <p>Maaseutukaavoittaja rekrytoitiin alkuvuodesta ja hän on aloittanut Karttulan keskustan kaavatyon.</p> <p>Vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoitusten pysyväksi muuttamista ohjaava kriteeristö on hyväksytty (kh 9.9.2024, § 245).</p> <p>Maaseutuohjelman seuranta on käsitelty kaupunginhallituksessa 24.6.2024, § 211. Toteutettu maaseudun kehitystä kuvaava maaseututiedote.</p> <p>Kaupunginosatarinoita on kerätty osana Kuopio 250- ja Kudos-hankkeita.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunki-kehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden rakentamisen eteneminen	<p>Savilahden ensimmäinen asuintalo (asumisoikeustalo) on valmistunut ja toisen asuinkerrostalon toteuttaminen on käynnissä. Kuopaksen opiskelija-asuntohanke on rakenteilla.</p> <p>Luola - Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus, FinVectorin tuotantolaitos, pääpelastusasema ja Lainesairaala ovat valmistuneet.</p> <p>Savilahden toiminta- ja etenissuunnitelma on päivitetty ja infran rakentaminen on edennyt tontinluovutusvalmiutta mukailleen. Suunnittelu on hidastunut resurssihaasteiden vuoksi.</p> <p>Yleinen suhdannetilanne ja vähentynyt asunto- ja toimilarakentaminen on hidastanut uusien hankkeiden käynnistymistä.</p> <p>Savilahden kehittymistä on edistetty lisäksi mm. kehittämällä yhteisöbuusti sekä sisä- ja viestintätiimi tukemaan alueen tunnettuutta ja toimijoiden sisäistä yhteistyötä. esittelemällä</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	<p>Koulutuksen vetovoimaisuus, hakijamäärät; UEF, Savonia, Sakky</p> <p>Alueelle jäävien valmistuneiden osuus</p>	<p>Oppilaitosten vetovoima on kasvanut AMK-koulutuksessa, muissa laskenut.</p> <p>Ensisijaisia hakijoita per aloituspaikka oli (suluissa vuoden 2023 tieto)</p> <p>Itä-Suomen yliopistossa 2,88 (2,91)</p> <p>AMK-koulutuksessa 3,15 (2,19)</p> <p>Ammatillisessa koulutuksessa 1,12 (1,13)</p> <p>Alueelle jääneiden valmistuneiden osuus on kasvanut amk-koulutuksessa 61,9 %:iin, mutta vähentynyt yliopistokoulutuksessa 31,1 %:iin.</p> <p>Tehty yhteistä edunvalvontaa oppilaitosten aloituspaikkojen osalta.</p> <p>Käynnistetty opiskelija-asioiden neuvottelukunta, jossa mukana mm. Itä-Suomen yliopisto, Savonia-AMK, opiskelijakunnat ISYY ja Savotta, sekä Kuopas.</p> <p>Toteutettu Opiskelijakaupunki Kuopio -tutkimus (N = 1082). 46 % opiskelijoista on valmis suosittelemaan Kuopiota opiskelijakaupunkina.</p> <p>Kuopion vetovoimaa opiskelukaupunkina on edistetty mm. tiivistämällä yhteistyötä oppilaitosten kanssa, järjestämällä yhdessä tapahtumia ja korkeakouluopintoihin tutustumisia sekä toteuttamalla tapahtumakonsepti ja opiskelijatutkimus.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Mittari kehitetään työllisyyspalvelu-uudistuksen yhteydessä.	<p>Työllisyysalueuudistukseen liittyvän valtakunnallisen mittariston suunnittelu on toteutunut odotettua hitaammin, eikä tietoa niistä ole saatu työllisyysalueille. Tämän takia myös työllisyys- ja yrityspalveluiden yhteisten uusien mittareiden kehittäminen ei ole edennyt.</p> <p>Tiivistetty yhteistyötä mm. Itä-Suomen yliopiston ja Savonia-AMK:n kanssa erilaisen koulutuspolkujen kehittämiseksi, mm. varhaiskasvatuksen opettajat, kaavan laatija -täydennyskoulutus ja kestävät yhdyskunnat -opinto-ohjelma.</p> <p>Savon koulutuskuntayhtymän toisen asteen kone- ja tuotantotekniikan englanninkielinen koulutusohjelma käynnistyi alkuvuodesta 2024.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Innovaatioekosysteemi edistää liiketoiminnan kasvua ja houkuttelee uusia toimijoita alueelle	Panostukset t&k toimintaan	<p>Innovaatiopalveluita on kehitetty keskeisten yhteistyökumppaneiden mm. Kuopio Health, Business Center ja Kuopio Water Cluster kanssa.</p> <p>Innovaatioekosysteemisopimuksen hankehaku järjestettiin keväällä 2024. Uusi hankkeita hyväksyttiin kaksi: Konaisturvallisuuden osaamiskeskus ja Kuopion vesi-osaamisesta kansainväliseen näkyvyyteen ja liiketoimintaan. Lisäksi rahoitetaan kahta ns. temaattista vetovastuuhanketta: Vesiosaamisen temaattinen vetovastuuhanke ja Suomalaiset Inno-kaupungit ja alueet vauhdittamassa ruokaratkaisujen vientiä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	<p>Kaupunkitasoinen tapahtumatilojen myyntiprosessin selvitystyö on valmis. Selvitystyössä tarkasteltiin kaupunkitasoiset resurssit, karotoitettiin potentiaalisimmat tilat ja alueet, määriteltiin asiakkuudet ja muodostettiin kaupunkitasoinen myyntitiimi.</p> <p>Tapahtumamyynnin tehostamiseksi rekrytoitiin tapahtumamynti- ja tapahtumatuotantovastaavat hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelle.</p> <p>Kehitettiin kaupunkia tapahtumakaupunkina: tehostettiin tilojen varauspalveluita, kasvatettiin tilojen käyttöastetta sekä tuettiin järjestökenttää mm. koulutuksin.</p> <p>Kuopio 250 -juhlavuoden valmistelu käynnistyi v. 2024 ohjelmistohauulla, aloitustilaisuuksilla sekä rahoitus- ja tuotantomallien rakentamisella.</p> <p>Avustustoiminnassa avattiin uusi kumppanuushaku, joka lisää kumppanisopimusten avoimuutta ja lähinäkyvyyttä sekä mahdollistaa pitkäjänteisemmän yhteiskehittämisen.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	Matkailijoiden yöpymiset Hankkeiden eteneminen	<p>Tahkon alueen kehittämistä on jatkettu ja Tahkon keskustan ja Tahko Bungalowsin asemakaavat ovat saaneet lainvoiman. Golden Resortin asemakaavatyo etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2025.</p> <p>Matkailua on edistetty mm. vakiinnuttamalla matkailun yhteistyörakenteita, vahvistamalla kansainvälisen matkailun toimintaedellytyksiä, kehittämällä saavutettavuuden ratkaisuja sekä kehittämällä Kuopiota tapahtuma-kaupunkina.</p> <p>Vuonna 2024 kuopiolaisissa majoitusliikkeissä yöpyi 515 846 henkilöä. Yöpymiset vähenivät 8 458 henkilöllä edellisvuodesta.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavutettavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonassa	<p>Edunvalvonnan ja vaikuttamisen rakenteiden uudistaminen ja vahvempi vaikuttavuusviestintä on käynnistetty.</p> <p>Vaikuttamista on tehty erityisesti seuraavissa teemoissa: MAL-sopimusrahoitus, valtionosuusuudistus ja TE-palvelu-uudistus, VT5 ja Savon rata, lentoliikenteen vuorotarjonta, itäisen Suomen ohjelma, kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus, oppilaitosten toimintaedellytykset, maankäyttö- ja rakennuslain uudistus sekä hallituksen asuntopolitiikan uudistus.</p> <p>Edunvalvontaa ja vaikuttamista on tehty myös osallistumalla erilaisiin hankkeisiin, vaikuttamisverkostoihin ja -foorumeihin.</p> <p>Kuopio oli yhdessä Jyväskylän kanssa toiseksi vetovoimaisin kaupunki Tampereen jälkeen T-Median Kaupunkien Vetovoima & Pitovoima -tutkimuksessa vuonna 2024.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liikevaihto, Kuopio (milj. euroa)	5 074	5 322	5 517	5 795	6 196	6 064	6 511	7 284	7 169	1 651 ¹⁾
Vienti, Kuopion seutu (milj. euroa)	613	591	553	679	757	673	1 023	1 286	973	..
Yrityskanta / 1000 as.	51,4	51,7	..	54,3	56,6	59,2	61,5	63,3	64,7	65,1 ²⁾
Uudet yritykset / 1000 as.	4,1	4,2	4,3	5,3	5,3	5,9	6,6	6,5	6,7	5,4 ²⁾
Elinkeinopolitiikan kokonaisarvosana, sijoitus yli 50 000 as. kunnat (Suomen Yrittäjät)	..	6.	..	2.	..	5.	..	2.	..	9.
Toimintaympäristön hyvyys yrityksille, sijoitus 20 suurimman kunnan joukossa (Elinkeinoelämän keskusliitto)	13.	..	14.	..	14.	..	14.	..	13.	..
Kuopion seudun pk-yritykset, joissa työvoiman saatavuus merkittävin työllistämisen este (%)	19	18	30	33	23	23	14	25	23	12
Työllisyysaste, 18–64-vuotiaat (%)	65,1	65,9	67,5	69,3	69,2	67,7	70,3	71,4	70,5	..
Avoimet työpaikat 31.12. (lkm)	714	656	1 164	1 362	1 667	1 378	2 306	1 437	1 292	403
Asuntorakentaminen (asuntoa), myönnetyt / valmistuneet	909/ 933	1384/ 882	1481/ 1057	1247/ 1803	1431/ 950	1152/ 1329	1443/ 1208	1220/ 1428	667/ 1198	165/ 538
Ensisijaiset hakijat per aloituspaikka: ISY/ AMK-koulutus/ ammatillinen koulutus	3,22/ 2,33 / 1,08	3,28/ 2,62 / 1,03	3,10/ 2,61/ 1,07	3,07/ 2,57/ 1,06	3,19/ 2,43/ 1,10	3,30/ 2,12/ 1,08	3,06/ 2,14/ 1,17	2,65/ 2,36/ 1,09	2,91/ 2,19/ 1,13	2,88/ 3,15/ 1,12
Oppilaitoksista valmistuneista alueelle jääneet (%), ISY/AMK-koulutus	37,4/ 63,0	35,1/ 62,0	31,4/ 59,3	32,5/ 60,7	31,5/ 59,7	33,8/ 59,5	32,1/ 59,2	31,1/ 61,9
Tutkimus- ja kehitysrahoitus, Kuopion seutu, milj. euroa	109,8	108,6	122,4	142,4	151,7	171,4	157,2	..
Tapahtuma-avustukset (milj. euroa) / tapahtumakävijät (hlöä)	0,610 / 430928	0,7501/ 470993
Yöpymiset majoitusliikkeissä, kpl	527 824	551 306	542 103	533 836	544 424	408 589	493 965	535 189	524 304	515 846

¹⁾ Tilanne Q1/2024

²⁾ Tilanne Q3/2024

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssi- ja ympäristöasioiden kehittäminen	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Toteutuneet puurakennushankkeet	<p>Kuopion toimitilahankkeiden puurakentamisen ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 10.6.2024, § 184.</p> <p>Uusi hirsinen Sinikellon päiväkoti valmistui Puijonlaaksoon ja Jynkän hirsinen päiväkoti on rakenteilla. Autismissäätien hirsinen hoivakoti valmistui Särkiniemeen.</p> <p>Puukerrostalojen rakentaminen ei ole edennyt asuntojen heikon kysyntätilanteen takia.</p> <p>Puurakentamista on edistetty huomioimalla kilpailutusten kriteereissä puun käyttö rakennushankkeissa.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p> <p></p>
3.1. Kiertotalous ja resurssi- ja ympäristöasioiden kehittäminen	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Kiertotalousyritysten määrä Hankkeiden eteneminen	<p>Kiertotaloustoimialan yrityksiä oli Kuopiossa vuoden 2024 lopussa yhteensä 354 kpl.</p> <p>Edistetty Hepomäen alueen kehittämistä tulevaisuuden kiertotalouden yritysten sijoittumispaikaksi. Aloitettu alueelle kiertotalouden toteutettavuusselvitys. Kiertotalousalueiden käyttöönottoja ja vihreän siirtymän hankkeiden investointeja on edistetty myös muilla yritysalueilla.</p> <p>Osallistuttu tavoitetta tukevien hankkeiden valmisteluun ja ohjaustyöhön, mm. SOIL-hanke (Horisontti) ja Vetylaakso-selvityshanke (AKKE).</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssi- ja ympäristövaikutus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	<p>Hankintaohjelma on päivitetty ja ympäristökriteerit on huomioitu ohjelmassa. Ma. hankintapäällikkö on aloittanut 08/24. Hankintatiimin organisointi on tehty ja tehtäväjako on suunniteltu, toiminta käynnistyy 2025 alussa. Pienhankintojen raportointia on kehitetty asiantuntijajärjestelmässä</p> <p>Hankintojen vastuullisuutta on edistetty mm. käyttämällä päästökriteereitä kilpailutuksissa (mm. läntinen alueurakka ja joukkoliikenne), järjestämällä koulutuksia vähähiilisuuden ja kiertotalouden huomioon ottamisesta hankinnoissa ja ilmastoasiantuntijat ovat olleet tukena hankintojen tekemisessä. Lisäksi on osallistuttu UUMA5-uusiomateriaalien edistämishankkeeseen ja valmisteltu green book -ohjeistuksen käyttöönottoa teatterituotannoissa.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Suunnitellamme ja toteutamme kestävä ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta mm. edistämällä vaihtoehtoisen laatus- ja tankkausverkoston rakentamista	Tieliikenteen CO ₂ -päästöt kt CO ₂ -ekv	<p>Kaasutankkausaseman sijoittaminen Haapaniemelle on mahdollistettu Tehdaskadun asemakaavassa. Vetytankkausaseman sijaintivaihtoehtoja selvitetään. Raskaan liikenteen sähkölatausaseman sijoittumisesta Pieneen Neulamäkeen on neuvoteltu.</p> <p>Joukkoliikenteen paikallisliikenteen kilpailutuksessa on vaadittu 100 %:sti päästöntä kalustoa (sähkö- tai vetibussit).</p> <p>Data liikenteeseen -hankkeessa (VM) tuotettua liikennedataa on käytetty suunnitteluprosessien tukena.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Edistämme kestävien liikku- mismuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily, yhteiskäyttö- autot) käyttöä ja toimintaedel- lytyksiä	Joukkoliikenteen matkustaja- määrä / v Kestävien liikennemuotojen osuus matkoista	<p>Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelma 2035 on hyväksytty (kh 22.4.2024, §127).</p> <p>Joukkoliikenteessä uusien runkolinjojen infran kehittämismisselvitys sekä liikennevaloetuuksia koskeva selvitys ovat valmiit.</p> <p>Savilahden robottibussiko- keilu toteutettiin ajalla 4/2024–9/2024.</p> <p>Joukkoliikenteen toiminta- edellytyksiä on edistetty mm. uusimalla pysäkkien ai- kataulunäyttöjä ja lisäämällä lipputuotteiden monikäyttöi- syyttä mm. kaupunginteat- terin kanssa.</p> <p>Joukkoliikenteen matkusta- jamäärät kasvoivat 8 % vuo- teen 2023 verrattuna. Mat- kustajamäärä nousi yli 9,1 miljoonaan.</p> <p>Kaupunkisuunnitteluun on rekrytoitu liikennejärjestel- mäsuunnittelija.</p> <p>Puijonkadun uudistamisen suunnittelu kestäviä liikenne- muotoja suosivalla tavalla on käynnistetty.</p> <p>Kävelyn ja pyöräilyn olosuh- teita on edistetty ja tehty yh- teistyötä mm. pyöräilyaktii- vien kanssa.</p> <p>Vuonna 2024 Vilku-fillareiden määrä kasvoi 400 pyö- rään ja 47 pyöräasemaan. Vilku-fillareilla tehtiin n. 322 000 matkaa ja käyttö- aste oli 4,3.</p>	Etenee suunnitel- lusti / Val- mis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	Otamme maankäytönsuunnitelussa sekä metsien ja viheralueiden hoidossa huomioon luonnon monimuotoisuuden	<p>Luonnonsuojelualueiden määrä</p> <p>Vanhojen metsien osuus</p> <p>Lehtipuuston osuus</p>	<p>Kuopion luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma 2024–2030 on hyväksytty (kv 20.5.2024, §32).</p> <p>Kartoitukset luonnotaan arvokkaista metsäalueista ja puustoisista soista kaupungin maa-alueilla on toteutettu.</p> <p>Elinympäristöjen ennallistamista on toteutettu HELMI-rahoituksen (YM) turvin.</p> <p>Uusista mahdollisista luonnonsuojelualueista on käyty neuvotteluja ELY-keskuksen kanssa.</p> <p>Siniviherverkkosuunnitelman laadinta on aloitettu.</p> <p>Vieraslajien torjunnan pelisäännöt on sovittu. Eniten haittaa aiheuttavia vieraslajeja on torjuttu kaupungin omana työnä. Lisäksi on kannustettu asukkaita vieraslajien torjuntaan.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	<p>Uusi ilmasto- ja resurssivii- sausohjelma, Viksu Kuopio - ohjelma, on hyväksytty (kv 10.6.2024, § 48).</p> <p>Suunnitelmallisen ilmasto- työn juurruttaminen Pohjois- Savoon (SISU)-hankkeessa (EAKR) on järjestetty ilmas- toinfoja, koulutuksia ja kun- talaisille suunnattuja kam- panjoita.</p> <p>Toimialakohtaisia ilmasto- suunnitelmia on päivitetty.</p> <p>Hiilijalanjälki on selvitetty kaikissa kaupungin uudisra- kennus- ja peruskorjauskoh- teissa sekä kunnossapitopal- veluissa.</p> <p>Kaavoituksessa on otettu pi- lotointikäyttöön ilmaston- muutoksen hillinnän ja so- peutumisen tarkistuslista. Keskeiset kaavat on tarkas- teltu ilmastonäkökulmasta.</p> <p>Tilapalveluiden hankesuun- nitteluohjeen päivitys on käynnistynyt. Ylläpidon uu- sissa palvelusopimuksissa, sähköisessä huoltokirjassa sekä korjaussuunnittelun ja toteutuksen ohjauksessa on huomioitu ilmastonmuutok- sen vaikutukset.</p> <p>Kuntalaisten ympäristötie- toutta on lisätty ympäristö- kasvatuksen keinoin mm. varhaiskasvatus-, perusope- tus-, nuoriso-, kirjasto- ja museopalveluissa.</p>	<p>Etenee suunnitel- lusti / Val- mis</p> <p></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruoan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	<p>Servicalle on asetettu tavoitteita lähiruoan käytön ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi sekä ruokahävikin vähentämiseksi. Syntyneen ruokahävikin määrää on saatu vähennettyä kg:ssa 15 % ja euroissa 12 % vuoteen 2023 verrattuna.</p> <p>Yhteistyössä Servican kanssa on valmisteltu sitoutumista kansalliseen kiertotalouden green dealin kestävää ruokajärjestelmää koskeviin toimenpiteisiin.</p> <p>Ruokahävikin vähentämistä ja ilmastoviisaan lähiruoan käyttöä on lisäksi edistetty mm. kiinnittämällä koulu- ja päiväkotiruokailussa huomiota ruokahävikkiin, ottamalla käyttöön Rescue-ruokapalvelu Taidelukio Lumitin keittiössä, järjestämällä kansalaisopistossa on kurseja kestävästä lähiruoasta sekä kokoamalla yhteistyöverkosto tiedon jakamista ja viestintää varten.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	<p>Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m³)</p> <p>Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)</p>	<p>Energiansäästöohjelman tehostettuja toimenpiteitä on jatkettu ja niillä on onnistuttu tehostamaan energiankäyttöä kaupungin kiinteistöissä.</p> <p>Uusiutuvan energian toteutusmahdollisuudet on selvitetty kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa.</p> <p>Kolmen tuulivoimapuiston kaavoitus on käynnissä.</p> <p>Lämmöntuotantomahdollisuuksia pienydinvoimalla on tutkittu yhdessä Kuopion Energian kanssa.</p> <p>Uusiutuvien energialähteiden, kysyntäjoustoratkaisujen sekä energiavarastoinnin edistämiseen on valmisteltu kehityshankkeita ja paikallisen konsortion organisoitumista.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kiertotalousyrittäjien toimipaikkojen määrä	363	354
Tieliikenteen CO ₂ -päästöt (kt CO ₂ - ekv)	179,4	198,2	182,7	187,1	179,7	169,0	161,1	157,2	161,4 ¹⁾	..
Paikallisliikenteen matkustajamäärä (1 000 matkustajaa)	4 909	5 660	6 196	6 448	7 358	5 200	5 906	7 300	8 500	9 100
Kestävien liikennemuotojen osuus matkoista (%)	45	45	45
Luonnonsuojelualueiden osuus kaupungin omistamasta metsämaasta (ha / %) / 5,7	.. / 5,7	.. / 5,7	755 / 7,0	755 / 7,0	755 / 7,0	..
Vanhojen metsien osuus (%)	17
Lehtipuuston osuus (%)	22
Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (t CO ₂ -ekv/asukas)	6,2	6,3	5,7	6,1	5,7	5,3	5,2	5,0
Lähiruuan osuus elintarvikehankinnoista (eur) kaupungin ruokapalveluissa (%)	3,90	5,17	4,50	6,10	8,0	7
Kasviproteiinien osuus (%:a kg)	16	13	12	18,5	19	33	20 ²⁾
Syntyneen ruokahävikin määrä (kg / eur)	22602 / 79107	21148 / 71408	..	173329 / 606653	173538 / 607170	146854 / 531833
Sähkön / lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh/r-m ³)	16 / 35	17 / 32	14 / 27	14 / 29	16 / 33	15 / 32	..
Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	..	55	61	..	68	63	75	73	75	..

¹⁾ Ennakkotieto, joka perustuu muutoksiin liikennepolttoainejalkeluvolvoitteissa

²⁾ Vuoden 2024 osuus laskettu pääraaka-aineena käytetyistä proteiinin lähteistä. Aiemmat luvut laskettu ruokalistan tarvelaskennan kautta.

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	<p>Toteutettu kaupungin palveluiden digitasomittaus. Palveluista 35 % oli tavoitetsolla (29 % vuonna 2023). Jonkin asteinen digitoteutus oli n. 73 %:ssa kartoitetuista palveluista.</p> <p>Otettu käyttöön tai valmisteltu mm. seuraavia uusia digitaalisia palveluja: liitytty kuntien yhteiseen e-kirjastoon, edistetty museoiden objektien ja kokoelmien digitaalista saatavuutta, kehitetty varhaiskasvatuksen digitaalisia palveluja, kehitetty Datajalostamo hyödyntäviä liikennesovelluksia Data Liikenteeseen –hankkeessa, saatu käyttöön liikenteen tilannekuvaratkaisun 1. versio, kehitetty Aurat kartalla-palvelu (julkaistaan keväällä 2025), vuokrattu Savilahden tietoliikenneinfran mikrokanavareitit eri toimijoille, kehitetty Kudos-hankkeen (OKM) kautta digitaalisia kulttuuripalveluita, otettu käyttöön kansalaistoiminnan avustushaussa kaupungin sähköinen asiointipalvelu, otettu kokeiluun liikunta- paikkojen uusi tilanvarausjärjestelmä, aloitettu kaupunkiympäristön palvelualueen uuden asiointikanavan valmistelu sekä neuvoteltu sähköisten kiinteistökauppojen ja maanvuokrasopimusten luonnostelupalvelun käyttöönotosta</p>	Etenee suunnitlustilasta / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	<p>Uusi asiakaspalautteen käsittelyjärjestelmä Louhi-palautte on otettu käyttöön 6.6.2024 kaupungin verkkosivuilla osoitteessa https://kuopio.fi/palaute. Vuonna 2024 kuntalais- ja asiakaspalautteita tuli 5271kpl (5539 vuonna 2023).</p> <p>Kuntalaisaloitteita tehtiin 24 kpl vuonna 2024 (35 kpl vuonna 2023).</p> <p>Toteutettu hyvän hallinnon laatuarviointi (European Label of Governance Excellence, ELOGE).</p> <p>Monikanavaista markkinointiviestintää tehostettu ja vuorovaikutteista viestintää lisätty (mm. talouden tasapainotusta koskeva asukasviestintä).</p> <p>Kaupunginhallitus järjesti avoimet yleisötilaisuudet Riistavedellä ja Karttulassa.</p> <p>Pitäjäraadeille on laadittu toimintaohjeistus toimintäsäännön rinnalle.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	<p>Uusi Kuopion kaupungin päätösten vaikutusten ennakkoarviointiohjeistus on otettu käyttöön kaupunginhallituksen päätöksellä (21.10.2024 § 293). Lapsivaikutusten ennakkoarviointi on otettu käyttöön osana tätä.</p> <p>Lapsivaikutusten laajemmasta ennakkoarvioinnista on annettu tarkempi ohjeistus hallintojohtajan päätöksellä.</p> <p>Henkilöstöä on koulutettu lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	<p>Alkuvuodesta toteutetun hakijakyselyn tulos parani edelliseen kyselyyn verrattuna. Tulos oli 8, kun se edellisessä kyselyssä oli 7. Lähtökyselyssä 79,2 % vastaajista suositteli Kuopion kaupunkia työnantajana.</p> <p>Hakijoita per avoin työpaikka oli 12,47 vuonna 2024 (10,0 vuonna 2023).</p> <p>Pätevän henkilöstön ja sijaisen saatavuus vaihtelee huomattavasti vastuualueittain ja alueellisesti.</p> <p>Kuopion työnantajavetoa on vahvistettu mm. ottamalla käyttöön anonyymi- rekrytointi, toteuttamalla monikanavaista ja aiempaa laadukkaampaa rekrytointimarkkinointia ja kohdennettua harjoittelijamarkkinointia, toteuttamalla osaajavetoisempaa työtä, tekemällä yhteistyötä oppilaitosten kanssa koulutusten suunnittelussa ja harjoittelujen toteuttamisessa sekä kiinnittämällä huomiota työntekijöiden perehdytykseen.</p>	<p>Etenee suunnitelmasti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	<p>Nykyisen johtamisjärjestelmän arviointi on toteutettu ja uuden johtamisjärjestelmän suunnittelu etenee siten, että poliittisen päätöksenteko-organisaation uudistaminen tapahtuu ennen kuntavaaleja vuonna 2025 ja virkajohtamisjärjestelmän uudistaminen vuoden 2026 alusta.</p> <p>Haltuun-hankkeen viimeiset henkilöstösiirrot ovat toteutuksessa vuoden 2025 toukokuun alussa.</p> <p>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoisen koordinaation kehittämistä on jatkettu.</p>	<p>Etenee suunnitelmasti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	<p>Johtoryhmien valmennukset ovat toteutuneet suunnitellusti.</p> <p>Esihenkilöseminaareja on järjestetty kaksi kertaa vuoden 2024 aikana. Esihenkilöille on järjestetty lisäksi verkostoitumista, koulutusta, valmennusta ja sparrauskeskusteluja johtamis- ja esimiestaitojen kehittämiseksi. Lisäksi johtotiimien työskentelyä on kehitetty ja toimenkuvia on tarkasteltu.</p> <p>Elokuussa käynnistettiin esihenkilöiden aamuinfot ajankohtaisista aiheista.</p> <p>Henkilöstökysely toteutettiin syksyllä 2024.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto Sisäisesti täytetyt avoimet työpaikat	<p>Sisäisiin ja ulkoihin koulutukseen osallistui vuonna 2024 yhteensä 2630 henkilöä. Keskimäärin nämä henkilöt olivat koulutuksissa 2,4 päivää. Koulutuksissa oltiin yhteensä 6361 työpäivää.</p> <p>Kuopion kaupungin digitaalisessa oppimisympäristössä Priimassa oli tarjolla 76 kurssia ja näille osallistumisia kirjautui yhteensä 1737.</p> <p>Ohje harkinnanvaraisten virkavapaiden myöntämisestä on päivitetty.</p> <p>Elokuussa käynnistettiin "tutkintotalkoot", jolla henkilöstöä pyydettiin ilmoittamaan tutkintotiedot ESS-järjestelmässä. Uusia ilmoitettuja tutkintoja oli 695 kpl ajalla 8–12/2024.</p> <p>Sisäisesti täytettiin 33 työpaikka (111 vuonna 2023).</p> <p>Henkilöstön osaamista ja urakehitystä on edistetty mm. toteuttamalla tehtäväkiertoa, järjestämällä koulutusta ja valmennusta, kartoittamalla henkilöstön osaa- mistarpeita sekä laatimalla henkilökohtaisia koulutus- suunnitelmia.</p>	<p>Etenee suunnitelusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely Sairauspoissaolot	<p>Sairauspoissaoloja oli vuonna 2024 keskimäärin 16,0 pv/hvtv (17,9 vuonna 2023).</p> <p>Käytössä olevat HR-järjestelmät; Wpro, Intro ja Aino, tuottavat reaaliaikaista tietoa työhyvinvoinnin johtamiseen. Uusi kehityskeskustelulomake päivitettiin ja otettiin käyttöön Ainossa. Kirjattuja kehityskeskusteluja oli 1205 kpl.</p> <p>Varhaisvälittämisen keskusteluja oli 1334 kpl. Perehdytyksiä Intron kautta käynnistettiin 103 kpl.</p> <p>Harkinnanvaraisten virka- ja työolomien myöntämisen ohje on päivitetty.</p> <p>Osallistuttu Työnohjaus, debriefing ja työyhteisösovitukset -kilpailutukseen. Otettu käyttöön työnohjausten seurantaan ja raportointiin Torrek-työnohjausrekisteri.</p> <p>Osallistuttu Työterveyslaitoksen Hyvinvointi ja yhteisöllisyys monipaikkatyön ytimessä (HYMY) -tutkimushankkeeseen.</p> <p>Työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta on edistetty lisäksi mm. työhyvinvointiparitoiminnan kautta, toteuttamalla työhyvinvointikyselyn pohjalta linjattuja toimenpiteitä, käymällä kehitys-, osaamis- ja valmennuskeskusteluja, tarjoamalla koulutustarpeita, päivittämällä työhyvinvointisuunnitelmia, ottamalla käyttöön tiimityömalleja, toteuttamalla työterveyshuollon työpaikkaselvityksiä, kiinnittämällä huomio työergonomiaan ja järjestämällä tyhy-toimintaa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Henkilöstön kehittämisaloitteita jätettiin Ideapulputta-moon 40 kpl (49 kpl vuonna 2023) ja näistä ratkaistiin 15 kpl. Alkuvuonna henkilöstölle toteutettiin ideointikampanja talouden tasapainottamisesta. Helmikuussa palkittiin vuoden 2023 parhaat kehittämisaloitteet. Työn ja työyhteisön kehittämistä on edistetty mm. kehittämällä eri yksiköiden välistä yhteistyötä, etätyötä tekevien säännöllisillä lähita-paamisilla sekä kannustamalla "lupa tehdä toisin" -toimintatavan käyttöön. Etätyötä tehneiden henkilöiden määrä on vähentynyt, mutta tehtyjen päivien määrä kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2024 etätyötä teki 799 henkilöä (850 hlöä vuonna 2023) yhteensä 54205 päivää (50557 vuonna 2023).	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Talouden tasapainotusohjelma vuosille 2024–2027 on valmisteltu ja hyväksytty (kv 20.5.2024, § 24). Ohjelman toteutus on käynnissä ja toimenpiteet on viety taloussuunnitelmaan 2025. Tuki-palveluprosessien (osto- ja myyntilaskutus) kehitystyö on aloitettu. Yhteistoimintaneuvottelut toteutettiin ajalla 23.9.-11.11.2024. Neuvotteluiden tuloksena löydettiin säästöjä n. 2,7 milj. euron verran.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	<p>Palveluverkkoselvitystyö on käynnistetty. Selvityksen toteuttaa FCG ja tavoitteena on kehittää ja optimoida Kuopion kaupungin sekä seudun muiden kuntien raja-alueiden kasvatus-, opetus- ja vapaa-ajan palveluverkkoa.</p> <p>Toimitilojen käyttöä on tehostettu mm. valtuustotalolla. Työllisyyspalvelulle on vuokrattu edullisemmat hybridityöhön soveltuvat tilat. Kaupungintalon tarveselvitys on käynnistetty.</p> <p>Tilojen kunnossapitotoimet kohdennettu kaupungin palvelutuotannolle tärkeisiin toimitiloihin. Vajaakäyttöisille tai palvelutuotannosta vapautuneille tiloille on laadittu aikataulutettu toimenpidesuunnitelma.</p>	Etenee hitaasti / osittain
4.4. Kestävä talous	Uudistamme konsernin toimintaa kunnan roolin muutoksen mukaisesti ja olemme vastuullinen ja aktiivinen omistaja. Edellytämme omistamienne yhteisöjen toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti strategian toteutumista tukien.	Konsernitulos Konsernilainojen määrä € / asukas	<p>Omistajapoliittiset linjaukset on valmisteltu ja hyväksytty (kv 16.12.2024, § 97).</p> <p>Konserniohjeen päivitys on tehty ja hyväksytty (kv 16.12.2024, § 98).</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Mittari	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Palvelujen digitalisaatioaste (%), tavoitetaso $\geq 1,0$	14 ¹⁾	19	23	29	35
Kuntalais- ja asiakaspalautteet (kpl)	2 671	3 211	3 970	3 961	3 049	4 333	6 641	6 522	5 539	5 271
Kuntalaisaloitteet (kpl)	43	17	18	35	34	48	37	34	35	24
Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä (kpl)	0	0
Hakijoiden määrä per avoin työpaikka	13,7	10,9	7,4	9,0	8,0	6,3	5,3	4,7	10,0	12,5
Työnantajan suositteluindeksi	69,4	67,3	68,0	79,2
Koulutuspäivät / htv	..	2,9	2,7	2,4	2,6	1,6	1,7	1,7	2,5	1,8
Työkierrossa henkilöitä	..	252	283	343	339	332	329	334	177	..
Sisäisesti täytetyt avoimet työpaikat	..	118	87	108	108	121	109	229	111	33
Henkilöstön sairauspoissaolot (pv/htv) ²⁾	16,2	17,0	17,2	17,4	17,1	17,1	18,1	21,0	17,9	16,0
Henkilöstön kehittämisaioitteet (kpl)	60	59	16	23	28	40	10	21	49	40
Etätyötä tehneet henkilöt	478	2 248	1 608	1 473	850	799
Etätyöpäivät	7 053	107 944	88 575	79 859	50 557	54 205
Vuosikate/poistot (%)	72,8	86,3	119	65,6	30,2	119,6	125,3	90,9	104,2	88,1
Investointien tulorahoitus (%)	79,4	78,4	102,4	37,2	13,6	72,7	77,0	43,4	62,3	69,8
Lainamäärä (eur/asukas) ³⁾	2 802	2 884	2 790	2 891	4 090	4 687	4 277	4 341	4 374	4 755
Konsernitulos (milj. eur)	7,9	23,9	32,8	9,9	-1,6	45,7	47,1	27,6	30,6	22,9
Konsernilainojen määrä (eur/asukas)	8 103	8 022	8 013	8 053	9 013	9 715	9 285	9 887	7 450	8 056

¹⁾ Sisältää vain yrityksille tai yhteisöille suunnatut palvelut.

²⁾ Vuosien 2015–2022 luvut sisältävät hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön sairauspoissaolot.

³⁾ Lainamäärä (eur/asukas) -luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2014–2018 ja 2019–2024 välillä konsernitilin esittämistavasta johtuen. Konsernitilin saldo otettu huomioon vuodesta 2019 alkaen.

Strategian läpileikkaavat teemat

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
Digitalisaatio mahdollistaa saada palveluja kotona, ajasta ja paikasta riippumatta, virtaviivaistaa toimintaa, synnyttää uusia palveluinnovaatioita ja liiketoimintaa.	Osaamiskartoitukset	1. Edistämme suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti digikyvykkyyttä ja -osaamista	CAF2020-päivitys tehtiin Mentimeter-työkaluun. Mentimeter suljettiin käytöstä tietosuojasyyistä vuoden 2024 lopussa. Uutta vaihtoehtoja työkalua etsitään.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Paremmat palvelut ajasta ja paikasta riippumatta.	Aloitettu Proto (Prosessikehittämisen toimintamallit) -hankkeen (ESR+) suunnittelu kuntayhteistyössä, hankkeessa luodaan prosessikehittämisen toimintamalli, joka auttaa mm. palveluiden digitalisoimisessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Paremmat palvelut ajasta ja paikasta riippumatta.	Toteutettu kaupungin palveluiden digitasomittaus. Palveluista 35 % oli tavoitetasolla (29 % vuonna 2023). Jonkinasteinen digitoteutus oli n. 73 %:ssa kartoitetuista palveluista. Järjestetty keskustelutilaisuus palvelujen digitalisoinnista palveluista vastaavien kanssa. Digitiekarttaa on päivitetty ja aloitettu visuaalisen digitiekartan toteutus.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Paremmat palvelut ajasta ja paikasta riippumatta.	Tiedonhallintalain mukainen muutosvaikutusten arviointimenettely jalkautettu käyttöön ja vuoden 2024 aikana arvioitu kolme muutosta (Intra, matkailujärjestelmä ja Ryhti). Arvioinnin yhteydessä määritellään muutokselle omistaja.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Toimintamallien virtaviivaistaminen	Tiedonhallinnan vastuut määriteltiin osana tiedonhallintapolitiikkaa ja tietojärjestelmiin liittyvien vastuiden määrittely on aloitettu.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Toimintamallien virtaviivaistaminen	Palveluiden digitasokartoitus toteutettu jatkumona 2021–2023 toteutetuilla kartoituksille. Raportti julkaistu PowerBI-muodossa kaupungin intranetissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen mahdollistaminen	Kehittämisen mallia täydennetty ja sisältöä päivitetty KUHA-intraan. Käynnistetty yhdessä Jyväskylän, Lahden ja Turun kanssa yhteisen prosessin kehittämiseen kohdentuva hankevalmistelu (PROTO). Projektikorttia täydennetty ja raportointia kehitetty esiin nousseilla tarpeilla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja: Uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen mahdollistaminen	Kartoitettu palvelualueiden tiedolla johtamisen tarpeita ja tehty kehittämissuunnitelma. Pidetty tiedolla johtamisen seminaari ja aloitettu uutena tietoklinikat. Tietoklinikoilla on haluttu lisätä ymmärrystä hyödynnettävistä tiedoista. Meta-tietokuvauksien pilotointi ja määrittely, tiedon julkaisuprosessin selkeyttäminen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
	Avoin data	3. Kehitämme tiedolla johtamista, ts. toiminnasta syntyvän tiedon avaamista ja hyödyntämistä palvelujen kehittämisessä: Tiedon hyödyntäminen ja tarvelähtöinen avaaminen	Datakatalogipilotin aloitus ja testaaminen (01/2025). PowerBI lisenssitasojen nosto koko kaupungille, käyttöoikeuksien määrittely ja työtilojen roolien selkeyttäminen. Dataohjelman päivitys 2025. Väestötiedon käyttöön ohjeiden laatiminen, Factan käyttöoikeuksien ja -tarkoitusten määrittäminen	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
	Avoin data	3. Kehitämme tiedolla johtamista, ts. toiminnasta syntyvän tiedon avaamista ja hyödyntämistä palvelujen kehittämisessä: Tiedon hyödyntäminen ja tarvelähtöinen avaaminen	Perehdytetty palvelualueita Tiedonhallintalain mukaiseen muutosvaikutusten arviointimenettelyyn. Vuoden 2024 aikana on arvioitu kolme muutosta (Intra, matkalaskujärjestelmä ja Ryhti).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
		4. Vahvistamme kyberturvallisuutta: Digitaalinen turvallisuus - valmiuksien vahvistaminen	<p>Oppitorille hankittiin vuonna 2024 uusi tietosuojakoulutus, jossa käydään läpi Kuopion kaupungin tietosuojaa.</p> <p>Henkilöstöä on veloitettu suorittamaan tietoturva- ja tietosuojakoulutukset vuosittain.</p> <p>Uusia tietoturvaohjeistuksia on laadittu ja entisiä päivitetty. Teknisen seurannan ja havainnointikyvyn parantaminen on mahdollistunut Microsoftin palveluiden lisenssitason nostamalla. Uusien sovellusten käyttöönottoon on luotu prosessi, jossa tietoturva on huomioitu. Kouluverkossa on pakotettu monivaiheinen tunnistus, jos kirjautuminen tulee ulkomailta.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
Kumppanuus on yhteistyötä ja verkottumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuus on enemmän kuin osiensa summa - siitä hyötyvät kaikki osapuolet	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen	5. Edistämme yritys- ja järjestökumppanuuksia	<p>Sidosryhmäkumppaneiden kanssa vaikuttamisyhteistyö on jatkunut Kuopion kaupungin vetämässä Pohjois-Savon vetovoimatyön johtoryhmässä.</p> <p>Kuopiolaisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä kaupungin eri palveluissa. Kaupungin avustusten piirissä oli yli 300 järjestötoimijaa. Vuonna 2024 uudistettiin järjestökumppanuusprosessia avaamalla avoin kumppanuushaku kolmivuotisille kumppanuussopimuksille ja neuvoteltiin 14 toimijan kanssa 3-vuotiset kumppanuussopimukset.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
	<p>Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen</p> <p>Yhteisten palvelujen määrä</p>	6. Edistämme oppilaitos- ja t&k&i-toimijoiden kumppanuuksia	Kuopion innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen rahoitukseen hyväksyttiin vuonna 2024 kaksi uutta hanketta. Ensimmäisenä käynnistyi Savonian ja Kuopion kokonaisturvallisuuden osaamiskeskushanke vuosiksi 2024–2026. Mittavia kumppanuushankkeita oppilaitosten kanssa vuonna 2024 olivat mm. kv-osaajiin liittyvä yli-maakunnallinen Talent Hub Eastern Finland sekä maakunnallinen, työn ja mielen hyvinvointiin liittyvä Mieliteko 2.o. Kuopion ja Savonia-amk:n hanketoimijat ovat jatkaneet tiivistä yhteistyötä.	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
	Arviointi yhteistyön toimivuudesta hyvinvointialueen kanssa (kysely)	7. Kehitämme hyvinvointialuekumppanuutta	Hyvinvointialueen kanssa on tehty yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta. Toteutettu hyvinvointialueen ja kaupungin tapaamisia ja yhteistyötä temaattisissa verkostoissa. Vuonna 2024 on toteutettu lakisääteiset hyt-neuvottelut.	<p>Etenee hitaasti / osittain</p> <p>➔</p>

<p>Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen</p> <p>Yhteisten palvelujen määrä</p>	<p>8. Lisäämme ja kehitämme seutu- ja kuntayhteistyötä</p>	<p>Hyväksyttiin Kuopion ja Siilinjärven eteläosan muodostaman ydinkaupunkialueen maankäyttöä ja liikennettä 2040-luvulle asti tarkasteleva Kaupunkirakennesuunnitelma 2040 ja Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelma 2035.</p> <p>Valmisteltiin MAL-sopimus vuosille 2024–2027 ja tavoitteet vuoteen 2035. Tiivistettiin yhteistyötä Kuopion kaupunkiseudun kuntien kanssa. Järjestettiin mm. seudun kuntajohtajakokouksia ja seutuseminaari sekä valmisteltiin yhteisiä lausuntoja liikenneinvestoinneista. Käynnistettiin keskustelut kaupunkiseudun elinvoimayhteistyön tiivistämisestä ja aloitettiin seudullisen tontti- ja toimilapalvelun valmistelu.</p> <p>Valmisteltiin TE-palvelut 2025-uudistusta yhdessä Kuopion työllisyysalueeseen kuuluvien 10 kunnan kanssa.</p> <p>Käynnistettiin palveluverkkoselvitys, jossa tarkastellaan Kuopion kaupungin sekä seudun muiden kuntien raja-alueiden kasvatus-, opetus- ja vapaa-ajan palveluverkkoa.</p> <p>Tehtiin yhteistä valmistelua uuden kaupunkipoliittisen väliaineen, Kuopion, Lahden ja Jyväskylän sekä valtion elinvoimakumppanuussopimuksen osalta.</p> <p>Tehtiin yhteistyötä itäisen Suomen keskuskaupunkien kanssa Itäisen Suomen ohjelmaan liittyen.</p> <p>Organisaatio- ja kuntarajat ylittävää palvelujen kehittämissyhteistyötä on tehty lisäksi useissa eri palveluissa, hankkeissa ja verkostoissa, mm. kirjasto- ja kansalaisopistopalveluissa, hyvinvointitiedolla johtamisessa, kulttuuritoiminnan kehittämisessä Kulttuuri Itä-hankkeessa (OKM), ilmastotyön SISU-hankkeessa (EAKR) sekä kuntatekniikan Kehto-foorumissa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>
---	--	---	--

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
Kansainvälisyys on ovien avaamista ja verkostojen antamista kumppaneiden käyttöön, alueen osaamisen ja vahvuuksien tunnetuksi tekemistä sekä asiantuntijayhteistyötä. Se on myös sitä, että huolehditaan organisaation valmiuksista kumppaneiden ja asukkaiden kansainvälistyessä sekä vastuullisesti kunnan kotoutumis-tehtävästä ja yleisestä suvaitsevaisesta ilmapiiiristä.	Kv-opiskelijoiden määrä	9. Edistämme kansainvälisten osaajien ja -opiskelijoiden veto- ja pitovoimaa	Toteutettu Pohjois-Savon osaaajetovoima (ESR+) - hanketta.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Kv-asukkaiden määrä		Osallistuttu TalentHub Eastern Finland (ESR+) - hankkeeseen.	
	Monikieliset palvelut		Työllisyyspalveluissa on toteutettu kv-osaajien ja -opiskelijoiden pitovoimaa edistävää International House Kuopio -konseptia.	
	Kv-asukastytyväisyys		Tutkintotavoitteisten ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta. Opiskelijoita oli vuonna 2023: ammatillisessa koulutuksessa 731 (521 v. 2022), amk-koulutuksessa 508 (447 v. 2022) ja yliopistokoulutuksessa 399 (337 v. 2022). Vuonna 2023 ulkomaalaisia asukkaita oli 3,9 %:a (4 785 hlöä) kuopiolaisista.	
	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen	10. Kehitämme yritysten kv-liiketoimintaa	Osallistuttu mm. seuraavien yritysten kansainvälistymistä edistävien verkostojen ja hankkeiden rahoitukseen: Business Center, ProAgria Itä-Suomi ry:n Agri-Food Network -hankkeen (EAKR), Tech-Savo pk-yritysten kestävä kasvu ja uudistuminen – hankkeen (EAKR) ja Koko-naisturvallisuuden osaamiskeskus (EAKR).	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Kv-yhteistyöhankkeet	11. Kehitämme kv-verkostojen yhteistyötä kumppanuuden tasolle	Osallistuttu One Health 4 Cities (ONCE) -hankkeeseen (UR-BACT) kansainvälisten kumppanien ja Lahden kaupungin kanssa. Hankkeen päätavoitteena on muodostaa eurooppalaisten kaupunkien verkosto, joka kehittää yhdessä hyviä käytäntöjä kohti kestävämpää tulevaisuutta kaupungeissa.	Etenee hitaasti / osittain

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
		12. Monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisen ilmapiirin edistäminen	<p>Kuopio jatkoi pilottina Euroopan neuvoston hyvien väestösuhteiden BIIAF-hankkeessa (Building an inclusive integration approach in Finland - Intercultural Cities Programme).</p> <p>Osallistuttiin valtioneuvoston kanslian rasismien vastaiseen kampanjaan.</p> <p>Kaupunginhallitus käsitteli päivitetyn kotouttamisohjelman sekä vammaispoliittisen ohjelman. Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi esteettömyyden yleissuunnitelman.</p> <p>Kuopion palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma jalkautettiin palvelualueille sekä määriteltiin tavoitteet ja toimenpiteet. Osallistuttiin Kuntaliiton ja THL:n yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoverkostoihin.</p> <p>Palveluissa on huomioitu maahanmuuttajataustaiset asukkaat ja asiakkaat. Kuopio.fi -sivuston venäjänkielinen versio valmistui alkuvuodesta 2024.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

2.1.2 Valtuustoon nähden sitovat mittarit tavoitearvoineen

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	TP 2024
Joukkoliikenteen matkustajamäärä (matkustajaa vuodessa)	7 300 000	8 500 000	8 000 000	9 100 000
Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue (%)	90	96	96	95
Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue (%)	91	99	99	96
Teatterin ison salin täyttöaste (%)	54,3	78	85	63,5
Toimitilojen kokonaisneliömäärä (brm ²)	684 980	662 370	637 000	648 747
Ulkoa vuokrattujen tilojen kokonaisneliöt (m ²)	80 148	58 174	59 800	57 772

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	TP 2024
Kunnossapidon talvihoidon kustannukset (€/km)	7 781	7 266	7 000	7 393
Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0–6-vuotiaasta lasta kohden (€)	11 680	13 600	12 849	13 645
Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7–15-vuotias lapsi (€)	10 189	10 958	11 387	11 169
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetus-tunti (€)	75,3	78,9	82,4	80,6
Keskimääräinen tilakustannus (€/brm ² /kk)	11,24	11,55	12,54	11,89
Työmarkkinatuen kuntarahoitusosuus (M€)	11,853	12,066	11,300	11,591

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	TP 2024
Kunnossapidon talvihoidon asiakastyytyväisyys (Asteikko 1–5)	3,63	3,65	3,7	3,72
Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0–6-vuotiaista (%)	78,5	79,3	75,0	78,2
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl)	16,2	16,6	17,6	18,1
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl)	126 523	132 326	120 000	145 388
Purettujen rakennusten kokonaisneliöt (brm ²)	3 082	8 537	16 700	17 153

2.1.3 Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti.

Valtuusto edellytti talousarviossa, että kaikkien konserniyhteisöjen tulee omalla toiminnallaan tukea kaupungin strategian toteutusta. Valtuusto asetti kaikkia konserniyhteisöjä koskeviksi yhteisiksi tavoitteiksi Kuopion kaupungin työllisyyden parantamisen, osaavan työvoiman saatavuuden edistämisen mm. harjoittelupaikkoja tarjoamalla sekä resurs-siviisauden ja kiertotalouden toimintaperiaatteiden toteuttamisen investoinneissa, hankinnoissa ja palvelutuotannossa.

Konserniyhtiöt ovat raportoineet edistävänsä työllisyyden parantamisen tavoitetta mm. tarjoamalla harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä mahdollisuuksia tehdä opinnäytetöitä yhtiöissä. Esimerkiksi Kuopion Opiskelija-asunnot Oy työllistää kiinteistöihin liittyvissä huolto-, korjaus- ja kunnossapitotoimissa Kuopion alueen yrityksiä merkittävästi. Konserniyhtiöiden investoinnit kasvattavat myös osaltaan alueen työllisyyttä.

Resurs-siviisauden ja kiertotalouden osalta kulunut vuosi painottui suurelta osin erilaisten energiansäästötoimien toteuttamiseen. Kiinteistöjen osalta on otettu käyttöön mm. tekoölyä hyödyntäviä lämmitysjärjestelmiä, jotka auttavat pienentämään energiankulutusta sekä tarkasteltu korjausrakentamisen mahdollisuuksia uudisrakentamisen sijaan. Vesihuoltotoiminnan osalta on verkoston mallinnuksen avulla optimoitu verkostovesien pumppausta, sekä Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolla syntyvää biokaasua hyödynnetään lämpönä ja sähköinä. Yleisesti ottaen energiantuotannossa biopolttoaineiden määrä kasvaa jatkuvasti. Hiilijalanjäljen laskenta sekä erilaiset ympäristöjärjestelmät auttavat kohdentamaan toimenpiteitä siten, että päästöjä voidaan leikata nykytasolta pienemmäksi ja päästönlähteisiin vaikutetaan systemaattisesti. Konserniyhtiöiden sitoutuminen hiilineutraaliustavoitteisiin on vahvaa.

Yhtiökohtaisten tavoitteiden toteutuminen ja taloutta kuvaavat mittaritiedot ovat tarkemmin seuraavissa taulukoissa.

Kuopion Energia Oy konserni

Tehtävä: Tukkusähkön ja kaukolämmön myynti, sähkön ja lämmön tuotanto sekä sähkön siirto

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Konsernin liikevaihto oli noin 123 milj. euroa ollen edelliseen vuoteen verrattuna lähes 2 milj. euroa vähemmän. Sähkön pörssihinta vaihteli vuoden aikana huomattavasti ja vaikutti liikevaihdon kertymään. Vuosi oli lämmin, mikä vaikutti lämmön ja sähkön kysyntään. Konsernin liikevoitto oli lähes 15 milj. euroa ja se laski yli 10 milj. eurolla edellisvuodesta. Vuonna 2024 Kuopion Energia Oy investoi noin 17 milj. euroa. Investointeihin nostettiin lainaa 10 milj. euroa. Kuopion Sähköverkko Oy käytti investointeihin 6,6 milj. euroa tulo-rahoituksella.

Kaukolämpöä myytiin 942 gigawattituntia (GWh), mikä on 2 % vähemmän (21 GWh) kuin edellisenä vuonna. Kaukojäähdytystä myytiin 10 GWh. Sähköenergiaa myytiin tukku- ja tasesähkömarkkinoille yhteensä 210 gigawattituntia (GWh). Se on 30 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Sähköä siirrettiin asiakkaille 620 gigawattituntia (GWh), eli 2,6 % edellisvuotta vähemmän.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Kulut kasvoivat merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Polttoaineiden hinnat olivat edelleen korkealla ja varastot kasvoivat vuoden aikana huomattavasti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin budjetti vuodelle 2025 on tappiollinen. Sähkön tukkuhinnat pohjoismaisilla johdannaismarkkinoilla ovat hie-man laskeneet syksyn 2024 budjetointiajankohdan jälkeen. Lämmin alkutalvi on vaikuttanut negatiivisesti ennustettuun sähkön hintatasoon. Kaukolämpöä on myyty budjetoitua vähemmän. Polttoaineiden hinnat ovat pitkän ja voimakkaan nousujakson jälkeen tasaantuneet ja uusia sopimuksia on solmittu viime vuotta alemmilla hinnoilla.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	123	124,9	119,0	123,1
Tuloutus omistajalle	M€	9,2	9,0	9,0	9,0
Käyttökate-%	%	38,7	36,3	15,0	28,8
Omavaraisuusaste	%	31,1	35,5	32,5	33,1

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	123,0	124,9	119,0	123,1
Investoinnit M€	18,6	28,6	37,0	27,4
Myynti kaupungille M€	5,5	6,4	7,7	6,1
Takaukset kaupungilta M€	48,8	39,5	38,0	33,7
Kaupungilta saadut lainat M€	115,0	111,0	107,0	103,0
Tilikauden tulos M€	16,8	15,9	0,0	6,6
Osingot ja korot kaupungille M€*	9,2	9,0	9,0	9,0
Henkilöstönlukumäärä 31.12. (sis. määräaikaiset)	132	139	135	140

*Oletus: maksetut osingot tarkastelukautena edellisen vuoden tuloksesta

Sisältää myös pääomapalautuksen 1,6 M€ ja takausprovisiot

Kuopion Pysäköinti Oy

Tehtävä: Harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa ja liiketilojen vuokrausta.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olellaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Kuopion Pysäköinti Oy:n liikevaihto vuonna 2024 oli 4,3 milj. euroa. Kokonaisuutena vuonna 2024 sekä taloudellinen tulos että laadullinen tulos olivat hyvät. Taloudellinen tulos oli positiivinen. Positiiviseen tulokseen johtivat määrätietoinen strategia kadunvarsimittareiden poistamisessa (mobiilimaksamisen osuus 87 %) ja pysäköintitransaktioiden tariffikorotukset. Kiitos hyvästä tuloksesta kuuluu sitoutuneelle henkilöstölle.

Yhtiön operointikohteiden transaktiot (pysäköintitapahtumat) olivat vuonna 2024 yhteensä noin 1,4 miljoonaa.

Toriparkin pysäköintimäärät olivat vuonna 2024: 644 931 (v.2023 703 636, v.2022: 693 951, v.2021: 639 223, v.2020: 551 106, ja v.2019: 725 679 pysäköintiä).

Vuonna 2024 Kauppakeskus Apajan vuokrausaste oli 88 % (ka.).

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Yhtiö teki talousarvion mukaisen tuloksen, eikä mitään suuria poikkeamia ollut toimintavuoden aikana.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2025 operatiivisessa toiminnassa jatketaan kehittämistyötä kaikilla osa-alueilla, jotta yhtiö pystyy tarjoamaan nykyaikaisia ja asiakaslähtöisiä palveluita asiakkailleen. Pysäköintipalveluissa kehitetään entistä asiakaslähtöisempiä palveluita mobiilimaksamiseen, sekä sähköisiin myyntikanaviin liittyen. Sähköautojen latauspisteitä tullaan lisäämään systemaattisesti sekä kustannustehokkaasti yhtiön operointikohteissa. Kauppakeskus Apajassa tavoitteena on saavuttaa yli 90 %:n vuokrausaste. Yhtiö tekee kaiken voitavansa päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa ko. asioiden suhteen.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	3,8	4,1	3,9	4,3
Tilikauden tulos	M€	0,3	-0,3	0,0	0,0
Omavaraisuusaste	%	89,4	91,0	90,5	92,0

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	3,8	4,1	3,9	4,3
Investoinnit M€	10,9	0,1	0,1	0,1
Takaukset kaupungilta M€	6,1	6,1	6,1	6,1
Kaupungilta saadut lainat M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos M€	0,3	-0,3	0,0	0,0
Henkilöstönlukumäärä 31.12.	6	6	6	6

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy

Tehtävä: Asuntotuotannon harjoittaminen Kuopion alueella sekä omistamiensa kiinteistöjen hallinta, ylläpito ja vuokraaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olellaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiön toiminta on ollut suunnitellun mukaista, opiskelijoiden asunnontarve kohdistuu huomattavan suurelta osin yksioihin keskustaan ja oppilaitosten välittömään läheisyyteen. Asuntoa hakeneista 81 % oli yhden hengen ruokakuntia. Savilahden rakennushanke eteni tilikauden aikana suunnitellun mukaisesti aikataulussaan. Investoinnin koko-naishankinta-arvo on n. 28 milj. euroa. Savilahteen rakentuu kahdelle tontille yhteensä 265 opiskelija-asuntoa, ja ensimmäinen rakennuksista valmistuu tämänhetkisen aikataulun mukaisesti tulevana kesänä ja toinen vuodenvaihteessa 2025–26.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Kesken tilikautta suuremmaksi päivitettyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet (liikevaihto ja käyttöaste) saavutettiin. Käyttöaste 96,4 % on yhtiön historian korkein. Toteutuneet investoinnit olivat 12,1 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön tulevaisuuden näkymät ovat vakaat ja kiinteistöjen vuokraustoiminta on taloudellisesti kannattavalla tasolla. Nykyinen asuntokanta ei täysin vastaa opiskelijoiden kysyntään asuntotyypeiltään eikä sijainneiltaan, mikä näkyy ennen kaikkea asukasvaihtuvuudessa ja hakemusmäärissä. Kiinteistökannan kehittämistä tullaan edelleen jatkamaan. Pitkäaikaisen toiminnan tehostamisen kautta saavutettu yhtiön hyvä kustannustehokkuus mahdollistaa kilpailukykyisen vuokratason ylläpitämisen lähivuosinakin. Vuonna 2024 asuntohakemuksia vastaanotettiin 6 730 kpl. Hakemuksilla mitattu asuntojen kysyntä kasvoi edellisestä vuodesta n. 14 %, joten tarvetta kohtuuhintaisille opiskelija-asunnoille kaupungissa olisi paljon.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	11,4	11,6	11,4	11,9
Tilikauden tulos	M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Käyttöaste	%	93,2	94	94,0	96,4
Asuinneliövelka	€/asm ²	672	633	780 (max.)	737

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	11,4	11,6	11,4	11,9
Investoinnit M€	1,4	2,9	8,0	12,2
Takaukset kaupungilta M€	4,0	2,7	2,0	2,0
Kaupungilta saadut lainat M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Osingot ja korot kaupungille M€ (maksetut takausprovisiot lainoista)	0,1	0,1	0,1	0,1
Henkilöstölukumäärä 31.12.	14	13	13	13

Niiralan Kulma Oy

Tehtävä: Asuntotuotannon harjoittaminen Kuopion alueella sekä omistamiensa kiinteistöjen hallinta, ylläpito ja vuokraaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olellaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Operatiivinen toiminta ja rakennuttamisen investoinnit etenivät suunnitellusti. Investoinnit 2024 olivat 16,1 milj. euroa.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Vaikka käyttöaste kehittyi suotuisasti toisen vuosipuolikkaan aikana, yhtiö jäi koko vuoden tavoitteesta. Käyttöaste oli 96,8 % (tavoite 97 %, ed. vuosi toteuma 97,3 %). Muilta osin toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti.

Liikevoitto oli budjetoitua suurempi 3,5 milj. euroa johtuen Lohkaretie 3 myynnistä ja kaupungin korvattavasta summasta Alava A1 kiinteistöön liittyen. Toisaalta budjetoitua suuremmat tyhjyydet ja Alava A1 poisjääneet vuokratuotot pienensivät liikevoittoa. Edelliseen vuoteen nähden liikevoitto oli 4 milj. euroa pienempi johtuen samoista edellä kerrotuista eristä sekä kasvaneista korjauskuluista ja luottotappioista.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kustannusten nousu ja työllistymisen haasteet tuovat uhkakuvia asukkaiden vuokranmaksukyvyille. Kiinteistökannan kehittämistä jatketaan kiinteistösalkutuksen mukaisesti ja kiinteistöjen korjauksia jatketaan rakennuttamisohjelman mukaisesti. Perusparannusten ja -korjausten tekemisen tarve pysyy korkealla tasolla. Rakentamisen ja korjausten hinnoissa on tapahtunut pientä nousua mm. lainsäädännöllisten vaatimusten kiristymisestä johtuen. Käyttöasteen ja kiinteistöjen laadun pitäminen korkealla sekä lainakannan ja korjausvelan hallinta ovat edelleen yhtiön tulevaisuuden tärkeimpiä painopistealueita.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	5,7	4,3	3,2	7,5
Käyttöaste	%	97,6	97,3	97,0	96,8
Asuinneliövelka	€/asm ² max	546	536	<600	563
Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelma (parannus vuoden 2015 tasosta)	%	6,5	7,5	7,5	9,3

Koti Kuntoon -remontit kirjattu suoraan tulokseen, tulosvaikutus

	3,65 M€	2,3 M€	2,0 M€	2,6 M€
--	---------	--------	--------	--------

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	54,6	56,0	58,3	57,0
Investoinnit M€	13,3	15,7	25,0	16,1
Myynti kaupungille M€	3,4	1,2	1,7	0,8
Takaukset kaupungilta M€	41,8	39,0	33,4	32,2
Kaupungilta saadut lainat M€	1,0	1,0	0,6	0,6
Tilikauden tulos M€	0	0,0	0,0	0,0
Osingot ja korot kaupungille M€	0,2	0,2	0,2	0,2
Henkilöstölukumäärä 31.12.	140	140	140	137

Kuopion Vesi Oy

Tehtävä: Toimittaa asiakkailleen hyvää talousvettä ja huolehtii viemäriverien poisjohtamisesta ja käsittelystä.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 86 %, Siilinjärven kunta 14 %

Olellaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiölle laadittiin uusi strategia vuonna 2024. Uuden strategian mukaiset strategiset valinnat ovat vastuullinen ja luotettava toiminta, toimiminen haluttuna työnantajana sekä hallitusti laajeneva toimintamalli.

Yhtiön hallitus päätti, että yhtiö muuttaa liittymismaksut siirtokelpoisiksi, mutta palautuskelvottomiksi, arvonlisäveron sisältäviksi maksuiksi samassa yhteydessä, kun uudet sopimus- ja toimitusehdot astuvat voimaan 1.3.2025. Liittymismaksun arvonlisäverotonta hintaa ei tällöin koroteta. Liittymismaksu nousee kuluttaja-asiakkaille arvonlisäveron verran. Tätä ennen maksetut liittymismaksut säilyvät palautuskelpoisina.

Kriittisen infrastruktuurin varautuminen on noussut viime vuosina hyvin keskeiseen rooliin ja yhtiön varautumista kehitettiin edelleen. Laitosten turvallisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota vuonna 2024.

Vuonna 2024 käynnistyi vesihuoltolaitosten yhteinen kyberturvallisuushanke, johon Kuopion Vesi Oy osallistui yhdessä seitsemän muun vesihuoltolaitoksen kanssa. Hankkeen tarkoituksena on parantaa vesihuollon toimintavarmuutta ja kyberturvallisuutta. Hankkeen päätavoitteina on kehittää osallistuvien vesihuoltolaitosten konkreettisia kyberturvallisuuteen liittyviä kyvykkyyksiä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Hankkeessa tehtyjen aineistojen pohjalta on kehitetty laajasti yhtiön turvallisuusmalleja.

Vuonna 2024 laadittiin toteutussuunnitelma etäluettavien mittareiden massavaihtoon. Etäluettavien vesimittareiden kilpailutus toteutettiin vuoden lopulla. Vesimittareiden pilotointia ja testausta laajennettiin Tahkolta Nilsiä taajamaan.

Kuopion Vesi Oy:n liikevaihto oli 34,4 milj. euroa, mikä oli 123 000 euroa suurempi kuin talousarviossa arvioitu liikevaihto. Käyttökustannukset 16,2 milj. euroa toteutuivat 420 000 euroa arvioitua pienempänä ja olivat 461 000 euroa edellisvuotta pienemmät.

Liikevoitto 5,8 milj. euroa oli 822 000 euroa talousarviossa arvioitua suurempi ja 2,1 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Tilikauden tulos oli 0,4 milj. euroa voitollinen.

Investoinnit olivat 11,52 milj. euroa. Talousarviossa oli varattu investointeihin 12,22 milj. euroa. Investointimenoista vesihuoltoverkostojen rakentamiseen käytettiin 7,3 milj. euroa, laitosrakentamiseen 4,1 milj. euroa sekä hallinnon investointeihin 0,12 milj. euroa. Saneerauksen osuus investoinneista oli 62,1 %.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Poikkeamia toiminnallisiin tai taloudellisiin tavoitteisiin ei ollut.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiö on velkainen ja omavaraisuusaste on varsin alhainen, mutta vesihuoltotoiminta on vakaata toimintaa.

Asiakkaiden ominaisvedenkulutus on vähentynyt jo pitkän aikaa. Ominaisvedenkulutus tarkoittaa vuoden aikana myytyä vesimäärää, joka jaetaan verkostoon liittyneiden veden käyttäjien määrällä. Tämä vaikuttaa pienentävästi yhtiön liikevaihtoon. Jatkossa on varauduttava siihen, ettei yhtiön myyty vesimäärä kasva huolimatta vesihuoltoon liittyvien kiinteistöjen määrän kasvusta.

Yhtiön tuloksentekokyvyn arvioidaan pysyvän vakaana vuonna 2025.

Tärkeimpiä lähitulevaisuuden tehtäviä on toimintaprosessien ja yhtiön organisaation kehittäminen tavoitteena yhtiön toiminnan ja tehokkuuden parantaminen. Omaisuudenhallinnan jatkuva kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Yhtiön investointitaso on korkea. Vaikka vesihuoltoverkoston uudisrakentaminen on edelleen suurta, on investoitava myös verkostojen saneeraukseen. Samoin yhtiön omistamasta laitospomaisuudesta on pidettävä huolta. Vesihuolto-toiminnan toimintavarmuudesta huolehtiminen on erittäin tärkeää.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	31,9	32,3	34,0	34,4
Tuloutus omistajalle, korot	M€	4,4	4,3	4,2	4,2
Henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolot	pv/htv	14,0	10,0	10,0	10,6
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	0,4	-1,05	0,2	1,1

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	31,9	32,3	34,0	34,4
Investoinnit M€	10,1	12,5	11,5	11,5
Myynti kaupungille M€	1,2	1,3	1,2	1,3
Kaupungilta saadut lainat M€	120,2	120,2	118,4	118,4
Tilikauden tulos M€*	-0,8	-1,0	0,0	0,4
Osingot ja korot kaupungille M€	4,4	4,3	4,2	4,2
Henkilöstölukumäärä 31.12.	94	95	95	97

*verosuunnittelutarve, evl-poistot

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Tehtävä: Ammattikorkeakoululaissa määriteltyjen tehtävien hoitaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 51 %, Varkauden kaupunki 22,28 %, Iisalmen kaupunki 22,76 %, Kiuruveden kaupunki 3,96 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Vuosi 2024 oli nelivuotisen strategiakauden viimeinen vuosi. Savonian on tehnyt merkittävän ja pitkäjänteisen toimintakulttuurin muutosmatkan. Savonia voitti Great Place to Work –sertifikaatin Suomen parhaana työpaikkana suurten yritysten sarjassa ja oli Euroopassa neljännellätoista sijalla. Henkilöstötulokset ovat erinomaisia ja henkilöstömäärä on jatkanut kasvuaan. Strategiakaudella se kasvoi 82 asiantuntijalla.

Savonia on osaltaan vastannut korkeakoulutettujen osaajapulaan. Strategiakauden aikana tutkintomäärä on kasvanut noin 20 prosentilla. Perustutkintojen määrä vuonna 2024 oli 1375 ammattikorkeakoulututkintoa, jossa mukana myös 141 valmistunutta asiantuntijaa kansainvälisistä tutkinto-ohjelmista. Savonian koulutustarjonta on valtakunnallinen, mutta olemme tyytyväisiä, että suomalaisista tutkinto-ohjelmista valmistuneista noin 60 % jää alueelle työvoimaksi. Savonian merkitys on Pohjois-Savon elinvoiman näkökulmasta huomattava. Savonia on tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla tukemassa työelämän kilpailukykyä. Lisäksi Savonian koulutusaloilta valmistuu asiantuntijoita maakunnan avaintoimialoille kuten tekniikkaan, sosiaali- ja terveysalalle, liiketalouden ja palveluliiketoiminnan sekä ruokajärjestelmän ja kulttuurin aloille. Myös ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tekivät vuonna 2024 tutkintoennätyksen. Tutkintokoulutuksillaan Savonia nostaa maakunnan koulutustasoa ja siten myös turvaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kasvun eväät. Savonian tutkimusalat ovat strategiakauden aikana kasvattaneet määrätietoisesti ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrää. Olemme myös eri toimijoiden kanssa vahvistaneet tutkimusalojen ekosysteemistä toimintamallia, jossa yritykset/työelämä on vahvasti keskiössä. Kokonaisuudessaan ulkopuolinen rahoitus vuonna 2024 oli 9,39 milj. euroa, josta reilut 15 % on kansainvälisistä rahoituslähteistä.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Savonia onnistui niin tutkintotavoitteissa kuin TKI-toiminnassa.

Vuoden 2024 talousarviossa valtiolta tulevan perusrahoituksen arvioitiin olevan edellisvuoden tasolla. Ministeriön rahoitusmallin mukaisesti perusrahoitus määräytyy kolmen edellisen vuoden mittaritulosten mukaan ja niiden osalta sekä tulokset että rahoitus olivat edellisvuoden tasolla. Tilivuoden toteutunut liikevaihto oli 62,3 milj. euroa. Tilikauden toiminnan operatiivinen tulos kaikkien vuodelle 2024 kuuluvien palkkaerien jälkeen on 170 614 euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Riippuu täysin Savonian toiminnan tuloksista. Saadaanko tutkintoja ja kehittykö TKI-rahoitus myönteisesti verrattuna muihin korkeakouluihin. Mikäli palkat nousevat merkittävästi ja budjettiriihessä tulee leikkauksia/jäädäytyksiä on Savonian koulutus ja tki-toiminta vaikeuksissa.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	59,1	61,1	61,0	62,3
Suoritetut tutkinnot	kpl	1 319	1 432	1 460	1 616

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	59,1	61,1	61,0	62,3
Investoinnit M€	2,2	2,1	2,5	2,2
Myynti kaupungille M€*	0,1	0,1	0,1	0,04
Tilikauden tulos M€	0,2	4,9	0,5	3,5
Henkilöstönlukumäärä 31.12.	569	596	610	626

* Ilman hankerahoituksia

B. Kaupungin palvelutuotannon tilojen hallintaan keskittyvät yhtiöt

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan koulu- ja päiväkotirakennuksia.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Jynkän koulun laajennushanke aloitettiin ja se valmistui vuoden 2024 alkupuolella.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Yhtiön alijäämä toteutui jossain määrin ennakoitua suurempana. Hoitojäämää rasittaa yhtiä Rajalan koulun laajennushankkeessa syntynyt alijäämä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Keskeistä toiminnan kannalta pitkällä tarkastelujaksolla on lainojen korkotasojen kehitys. Hoito- sekä pääomapuolen alijäämä tulee kaventaa pois seuraavilla tilikausilla.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	1,0	1,1	1,0	1,4
Tilikauden tulos	M€	0,0	0	0,0	0,0

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	1,0	1,1	1,0	1,4
Investoinnit M€	1,5	2,5	0,3	0,3
Takaukset kaupungilta M€	63,0	61,0	57,0	57,0

Kiinteistö Oy Kuopion Keskusenttä

Tehtävä: Ylläpitää kiinteistöä.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olellaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiön toiminta on jatkunut normaalisti.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Ei merkittäviä poikkeamia toiminnallisiin tai taloudellisiin tavoitteisiin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Stadionhankkeen mahdollisesti toteutuessa olemassa olevan kiinteistöyhtiön tarpeellisuus tulisi, hankemuodosta riippuen, tarkasteluun.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	0,4	0,4	0,4	0,4
Tilikauden tulos ennen veroja	M€	0,04	0,0	0,1	0,4

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	0,4	0,4	0,4	0,4
Myynti kaupungille M€	0,3	0,4	0,3	0,3
Takaukset kaupungilta M€	1,7	1,5	1,2	1,2
Tilikauden tulos M€	0,04	0,0	0,1	0,1

Kiinteistö Oy Kuopion Luukas

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan päiväkotirakennuksia.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 87,29 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiön toiminta on jatkunut normaalisti.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Ei merkittäviä poikkeamia toiminnallisiin tai taloudellisiin tavoitteisiin. Upo-Nallen päiväkodin erillisellä yhtiökokous-päätöksellä suoritettu kattourakka näkyy poikkeamana talousarvioon.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön toiminta ollut jatkuu toistaiseksi normaalisti.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Tilikauden tulos	M€	0,0	0,3	0,1	0,1

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	0,2	0,2	0,2	0,4
Takaukset kaupungilta M€	0,5	0,2	0,2	0,2
Tilikauden tulos M€	0,0	0,3	0,1	0,1

Servica Oy

Tehtävä: Tukipalveluiden tuottaminen omistajille.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 47,41 %, Pohjois-Savon hyvinvointialue 45,24 %, muut kunnat ja kuntayhtymät sekä konserniyhtiöt 7,35 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Servica toteutti vuoden aikana lukuisia koko toiminnan läpileikkaavia tehostamistoimia tuottavuusohjelmamme mukaisesti. Tehostamistoimien vaikuttavuus mahdollisti taloudellisen suorituskyvyn ylläpitämisen ja omistajien talouden tasapainottamisen tukemisen. Vakavaraisuus, maksuvalmius ja omavaraisuusaste säilyivät hyvällä tasolla, ja onnistuneiden tehostamistoimien ansiosta omistaja-asiakkaamme hyötyvät kustannussäästöistä.

Henkilöstötyytyväisyys kehittyi myönteisesti, erityisesti avoimuuden, tiedonkulun ja johtamisen osalta. Servica Akatemia käynnistyi onnistuneesti ja yhtiö sai merkittävän hankerahoituksen monimuotoisen työyhteisön ja työllistymisen kehittämiseen.

Servica tiivistä asiakasyhteistyötä ja kehitti tiedonkulkua eri viestintäkeinoilla. Yhtiö käynnisti järjestelmälliset asiakastapaamiskäytännöt eri tasoilla varmistaakseen asiakastiedon sujuvan kulun päätöksenteon tueksi ja osallisti eri asiakasryhmiä kehitystyöhön. Servica otti käyttöön koko yhtiötä koskevat uudet viestinnän linjaukset ja jatkoi brändityötä, joka näkyi muun muassa työnantajamielikuvan parantumisena ja työnhakijamäärien kasvuna.

Yhtiö otti suuria askeleita järjestelmällisen turvallisuuskulttuurin lisäämisessä ja toteutti useita kokonaisturvallisuutta ja jatkuvuuden hallintaa lisääviä kehitystoimia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2024 valmisteltiin useita hallinnollisia toimia vuoden 2025 muutoksia kohti, joista keskeisimmät ovat osakas-sopimuksen ja yhtiöjärjestyksen päivittämisen aloittaminen sekä sidosyksikkösääntelyyn liittyvän lainsäädäntömuutoksen valmistelu. Lisäksi yhtiö vahvisti toimivan johdon säännöllistä yhteistyötä omistajien ja yhtiön hallituksen kesken.

Servican katse on nyt vahvasti tulevaisuudessa ja yhtiö jatkaa määrätietoista työtä vastatakseen vuoden 2025 mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	0,8	1,0	4,1	2,2
Asiakaskokemus	0-5	3,69	3,76	3,82	3,84
Henkilöstön sairaus- ja tapaturmapoissaolot vähenevät edellisestä vuodesta 1 pv/hlö	Kalenteripäivää / henkilö	21,5	22,0	20,8	18,2*
Henkilöstön työhyvinvointi (työhyvinvointikyselyn kokonaistulos)	0-5	3,86		3,88	3,96
Kannattavuus	Myyntikate (%)	57,2		58,5	61,7

* Laskentatapa vaihdettu Populuksesta AinoHealthiin, mikä vaikuttaa toteumatietoon

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	105,7	148,9	163,0	148,1
Investoinnit M€	2,4	2,7	3,0	2,6
Myynti kaupungille M€	47,4	29,1	30,0	29,3
Kaupungilta saadut lainat M€	2,7	2,3	1,9	1,9
Tilikauden tulos M€*	0,8	0,7	4,1	2,2
Osingot ja korot kaupungille M€	0,2	0,1	0,2	0,2
Henkilöstönlukumäärä 31.12.	1 326	1 882	1 850	1 825

* Ostohyvitysten jälkeen

Mestar Kuopio Oy

Tehtävä: Kaupunkiympäristön rakentamisen ja kunnossapidon palvelujen tuottaminen Kuopio konsernille. Tavoitteena laadukkaan ja kustannustehokkaan palvelutuotannon lisäksi vastata osaltaan Kuopion kaupungin kokonaiselinvoiman lisäämisestä voimassa olevan strategian painopisteiden mukaisesti.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 99,94 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiö liikevaihto kasvoi 0,6 milj. euroa edellisvuoteen nähden ja samaan aikaan toimintakulut laskivat n. 0,7 milj. euroa, joten yhtiö ylitti omistajan asettaman 3–5 %:n liiketulostavoitteen yhdellä prosenttiyksiköllä. Huolimatta noin viiden prosentin yleisestä palkankorotuslinjasta yhtiön henkilöstökulut kasvoivat alle 2 %:a edelliseen vuoteen nähden, joten taloudenpidon voidaan katsoa olevan hyvin suunnitelmien mukaista ja hallinnassa.

Yhtiössä toteutettiin organisaatiomuutos syksyllä 2024, jossa maaperätutkimus-, kuvaus- ja kartoituspalvelut lakkautettiin sellaisinaan ja jäljellejäävät toiminnot liitettiin muun työmaamittaustoiminnan yhteyteen. Muutoksen johdosta pidettiin muutosneuvottelut, joiden lopputulemana kahden henkilön työsopimus päättyi.

Tilikauden loppupuolella yhtiön toimitusjohtaja irtisanoutui ja rekrytointi uuden toimitusjohtajan palkkaamiseksi käynnistettiin saman tien. Hakemuksia saatiin kaikkiaan 59, joten rekrytoinnin voidaan katsoa onnistuneen hyvin.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Yhtiön liikevoittotavoite 5,99 % ylitti pääomistajan 3–5 % tavoitteen. Tämä johtui paitsi liikevaihdon kasvusta (+0,6 milj. euroa) edellisvuoteen nähden myös samanaikaisesta toimintakulujen pienenemisestä 0,7 milj. euron verran. Muutoin merkittäviä poikkeamia ei asetettuihin toiminnallisiin tavoitteisiin nähden ollut.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tulevan tilikauden aikana tai heti sen jälkeen tulee todennäköisesti voimaan lakimuutos, jossa in house -yhtiöille asetetaan uudet omistussuustavoitteet sekä mahdollisesti muita rajoitteita. Tämä merkitsee toteutuessaan muutoksia sekä yhtiön omistuksiin konsernin muissa yhtiöissä että yhtiön omistajapohjaan. Yhtiön strategiaa tullaan päivittämään uusien omistajapolitiittisten linjausten mukaiseksi. Mestarin taloudellisen aseman ja työkanan voidaan katsoa olevan melko vakaa ja yhteistyötä tilaajien kanssa kehitetään edelleen. Ympäristö- ja vastuullisuustyötä jatketaan myös tulevana toimintavuonna, Merkittävistä urakkasopimuksista käynnistyvät tulevalla tilikaudella sopimusneuvottelut liikuntapaikkojen kunnossapitopalveluihin liittyen

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	33,0	35,7	33,5	36,3
Tilikauden tulos	M€	0,6	0,6	0,4	1,5

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	33,0	35,7	33,5	36,3
Myynti kaupungille M€	32,7	35,2	33,0	35,9
Kaupungilta saadut lainat M€	5,9	5,5	5,2	5,2
Tilikauden tulos M€	0,6	0,6	0,4	1,5
Osingot ja korot kaupungille M€	0,2	0,2	0,2	0,2
Henkilöstönlukumäärä 31.12.*	193	184	189	185

* Vakituiset ja määräaikaiset henkilöt palveluksessa 31.12. Ei työllistettyjä tms.

Järvisuodun Työterveys Oy

Tehtävä: Tuottaa laadukkaat työterveyshuoltopalvelut omistajilleen ja järjestämisvastuun mukaisesti alueen yrityksille.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 60,2 %, Pohjois-Savon hyvinvointialue 18 %, Siilinjärvi 12 %, Varkaus 9 %, Tuusniemi 0,2 %, Kuopion Vesi Oy 0,2 %, Mestar Kuopio Oy 0,2 %, Servica Oy 0,2 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2024

Yhtiön johtamiseen panostettiin vahvistamalla toimitusjohtajan työpanos täyteen työaikaan. Uutena toimitusjohtajana aloitti 1.6. VTM Timo Saksela.

Yhtiölle laadittiin uusi strategia. Keskeisimmät kärkihankkeet ovat vaikuttavuuden seurantamallien rakentaminen ja kumppanuusyhteistyön vakiinnuttaminen, asiakaskokemuksen ja työterveysyhteistyön parantaminen, etä- ja digipalveluiden kehittäminen sekä työnantajamielikuvan ja brändin kehittäminen. Kärkihankkeiden toteuttaminen lähti käyntiin hyvin ja positiivisia tuloksia on jo näkyvissä.

Kehitystoiminta keskittyi kumppanuuksien ja raportoinnin kehittämiseen. Raportoinnin kehittämällä parannetaan tiedolla johtamista ja syvennetään asiakkuuksien hoitamista. Kumppanuuksien kehittämisen tavoitteena on syventää asiakasyhteistyötä ja parantaa kumppanuuksien hoitamista.

Sijoitetun oman pääoman rahasto päätettiin purkaa ja varat jaettiin yhtiökokouksen päätöksellä sijoitukset tehneille omistajille näiden sijoitusten määrien suhteessa.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat edelliseen vuoteen ja talousarvioon verrattuina. Kasvu johtui uusien palveluiden käyttöönotosta ja palveluiden käyttömäärien kasvusta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liikevaihdon ennakoidaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2024. Tuloksen arvioidaan olevan lähellä nollatulosta, koska asiakashintoja ei nostettu asiakkaiden taloudellisten haasteiden vuoksi, mutta yhtiön omat kustannukset nousevat. Henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän suurin piirtein samalla tasolla kuin vuonna 2024.

Suurin epävarmuustekijä tällä hetkellä on hallituksen esitys sidosyksiköiden käytön rajoittamisesta hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle 10 prosentin vähimmäisomistusosuusvaade. Lakimuutoksella tulisi olemaan vaikutusta omistajarakenteeseen, kustannuksiin, palveluihin ja henkilöstöön.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Mittarin tavoitetaso 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto	M€	10,3	13,2	12,2	15,4
Tilikauden tulos	M€	0,8	0,2	0,15	0,6
Omavaraisuusaste	%	75,4	66,8	75,0	64,9
Asiakastyytyväisyys	(4-10)	9	-	9	NPS 14 (tunnusluku muuttunut)

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Liikevaihto M€	10,3	13,2	12,2	15,4
Investoinnit M€	0,04	0,0	0,0	0,02
Myynti kaupungille M€	0,1	2,6	2,6	2,9
Tilikauden tulos M€	0,8	0,2	0,15	0,6
Henkilöstöluvumäärä 31.12.	92	95	90	92

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Kaupunginjohtaja Soile Lahti

Toiminta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.5.2024 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2024–2027. Tasapainotusohjelma linjaa tulevien vuosien talousarviovalmistelua ja sen toimeenpano käynnistettiin suunnitelman mukaisesti. Kuntatalouden heikon näkymän takia Kuopion kaupungin taloustilanne edellytti tasapainotusohjelmassa päätettyjen ratkaisujen ohella kuitenkin lisätoimia. Kaupunginhallitus käsitteli 17.6.2024 palvelualueiden ja Tilapalvelujen toimenpiteet talouskehityksen vakauttamiseksi. Lisäksi kaupunginhallitus päätti 16.9.2024 yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistymisestä. Neuvotteluilla tavoiteltiin toimintakuluihin pysyviä säästöjä ja ne koskivat koko henkilöstöä. Yhteistoimintaneuvottelut käytiin 23.9.2024–11.11.2024.

Talouden vakauttamisen toimenpiteiden vaikutus kaupungin talouteen oli ennakoitua parempi vuonna 2024, mikä osaltaan keventää tulevaa sopeutuspainetta. Tasapainotusohjelman tavoitteena on saada talous tasapainoon vuonna 2027. Talouden tasapainotuksesta viestimiseen kiinnitettiin erityistä huomiota. Tahtotilana on kehittää kaupungin ennakoivaa viestintää ja päätöksenteon avoimuutta myös laajemmin.

Yritystonttikysyntä pysyi tarkastelujakson aikana hyvänä ja kysyntää on ollut teollisuuden, kaupan, logistiikan ja toimistotilojen tonteille. Kiertotalousalueiden käyttöönottoja ja vihreän siirtymän hankkeiden investointeja edistettiin eri yritysalueilla (mm. vetytalous- ja datakeskushankkeet). Sorsasalon alueen vihreän siirtymän hankkeiden investorihaussa edettiin tontin varaukseen loppuvuodesta. Kaupungin omaa yritystonttituotantoa on resursoitu lisää ja ensi vuoden asemakaavaohjelmassa on tavoitteena käynnistää uusia yritysalueiden kaavoitustöitä. Tavoitteena on lisätä kahden seuraavan vuoden aikana yritystonttireservejä 230 hehtaarilla. Seudullista elinkeino yhteistyötä on edistetty mm. yrityspalveluiden kehittämisen ja yritystonttien osalta yhteisen tontti- ja toimitilarekisterin valmistelulla. Lisäksi on aloitettu elinvoimainen ja kasvava Kuopio -ohjelman päivittäminen.

Taloudellinen tilanne lisäsi yritysten tarvetta tehdä yritysjärjestelyitä ja muutoksia yritystoimintaan. Näillä oli vaikutuksia myös Kuopiossa sijaitseviin toimipaikkoihin ja riskinä oli pahimmillaan teollisten toimintojen alasajoja Kuopiossa. Yrityspalvelu on ollut mukana etsimässä ratkaisuja yritysten haastaviin tilanteisiin.

Kuopion työllisyysalueen valmistelua toteutettiin koko vuoden ajan ja siihen osallistettiin myös ekosysteemit toimijoita ja henkilöstöä työllisyysalueen kunnista, Pohjois-Savon TE-toimistosta ja ELY-keskuksesta. Työllisyysalueen kunnat osallistuivat valmistelun ohjausryhmään ja lisäksi vuoden aikana käytiin kuntakohtaisia neuvotteluita. Valmistelussa suurin haaste kohdistui pienentyneeseen rahoituskehukseen.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu päätettiin hallitusti suunnitelmien mukaan vuoden 2024 loppuun. Kokeilun loppuvaiheeseen heijastui vahvasti työllisyysalueiden valmistelu ja loppuvuosi jouduttiin toimimaan aliresursoituna. Kuntakokeilun toiminta pystyttiin kuitenkin toteuttamaan pääpiirteissään suunnitelmien mukaisesti.

Maahanmuuttopalvelujen piirissä olevien asiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi vuoden 2024 aikana. Asiakasmäärä haastoi erityisesti monikielisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen henkilöstöresurssien riittävyyttä. Vähintään vuoden maassa olleet tilapäistä suojelua saavat henkilöt hakivat kotikuntamerkitä, mikä kasvatti Kuopion kaupungin vastuulle tulevien kotoutujien määrää.

Kuopion kaupungin MAL-sopimusneuvottelut alkoivat syksyllä 2023 ja saatiin päätökseen loppuvuodesta 2024. Sopimukseen ei oltu täysin tyytyväisiä, sillä kestävän liikkumisen toimenpiteet jäivät ilman rahoitusta.

Elinvoimakumppanuustyöryhmä, johon kuuluvat valtio sekä Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kaupungit, nimettiin ja ryhmä on kokoontunut etsimään ratkaisuja yhteisiin haasteisiin. Ensivaiheessa tavoitteena on etsiä vaikuttavia keinoja siihen, että tulevaisuuden työntekijät kykenevät vastaamaan työelämän fyysisiin ja henkisiin haasteisiin (Osaava ja liikkuva Suomi). Innovaatioekosysteemisopimuksen vuoden rahoitushaku oli maaliskokuussa ja hankkeet päätettiin loppuvuodesta. Yksi myönteisen rahoituspäätöksen saaneista oli Kuopion kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus. Savonia-ammattikorkeakoulun ja kaupungin yhteishankkeessa rakennetaan osaamiskeskuksen toimintamalli ja kehitetään alan yritystoimintaa.

Kaupunkipolitiikan (MAL ja teemasopimus) lisäksi vaikuttamista on tehty mm. kuntien valtiosuusuudistuksen, TE-palvelut-uudistuksen, itäisen Suomen ohjelman, lentoliikenteen vuorotarjonnan ja oppilaitosten aloituspaikkojen suhteen. Lisäksi edunvalvonnan toimintamallia on kehitetty.

Kaupunki osallistui eurooppalaiseen hyvän hallinnon laatuarviointiin (ELOGE), jota pilotoitiin ensimmäistä kertaa Suomessa. Arviointi sisälsi kaupungin itsearviointia, todistusaineiston keruun hyvän hallinnon periaatteiden toteutumisesta sekä kyselyt henkilöstölle, luottamushenkilöille ja kuntalaisille. Lisäksi kaupunki osallistui Euroopan neuvoston rahoittamaan ja hallinnoimaan BIAF-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on kehittää hyviä väestösuhteita. Kuopio oli yksi suomalaisista pilottikaupungeista 2022–2024. Hankkeen kautta saatiin Euroopan neuvoston suositusraportti väestösuhteiden edelleen parantamiseen.

Kuopio 250 -juhlavuoden avajaistapahtumien tuotanto sekä valtakunnallinen kampanja käynnistyi lokakuussa. Juhlavuosi alkoi Välke-valotapahtumalla. Ohjelmistohakuun on hyväksytty jo yli sata ohjelmaehdotusta. Juhlavuosi-ohjelma koostuu Kuopion kaupunkiorganisaation sisällä ja tuki- ja avustuskoneistojen kautta tapahtumatuottajiin ja järjestökenttään sekä sidosryhmätyöhön. Juhlavuodelle on asetettu tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseen osallisuuden kautta. Juhlavuoden tapahtuma- ja tuotantotuen tasoa sekä markkinointibudjettia on karsittu alkuperäisestä suunnitelmasta talouden tasapainotusohjelman takia.

Samanaikaisesti juhlavuoden rinnalla Kuopiota kehitetään tapahtumakaupunkina kohdentaen huomiota kaupunkitasoisiin tapahtumajärjestäjäpalveluihin, tilojen varauspalveluiden tehostamiseen, tilojen käyttöasteen kasvattamiseen sekä järjestökentän tukeen tapahtumajärjestäjänä. Kaupunkitasoisten tapahtumatilojen myyntiprosessin selvitystyö valmistui kesäkuussa. Työskentelyssä tarkasteltiin tarvittava kaupunkitasoinen resurssi, kartoitettiin potentiaalisimmat tilat, määriteltiin asiakkuudet ja muodostettiin kaupunkitasoinen myyntitiimi työskentelyn tueksi. Kaupungin tilojen ja alueiden tapahtumamyynnin tehostaminen toteutetaan hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelle sijoitettavilla lisäresursseilla. Työntekijät ovat aloittaneet tehtävissään elokuussa 2024 apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan alaisuudessa.

Hallintopalvelussa on jatkettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoisen koordinaation kehittämistä ja edistetty Haltuun-projektin loppuunsaattamista. Projektissa palvelualueiden budjettilautakuntien koordinoitavuus ja hallintomenettelyn tuki siirrettiin hallintopalveluun syksyllä 2024 ja toimeenpanon viimeisen vaiheen, toimistopalvelujen siirron, on tarkoitus toteutua toukokuussa 2025. Samassa yhteydessä on tarkoitus saattaa projekti päätökseen myös talous- ja omistajaohjauksessa sekä henkilöstöpalvelussa.

Tietohallinnossa uusittiin useita IC-palvelujen palvelusopimuksia IsteKin kanssa ja tarkistettiin samalla palvelujen sisältöjä kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Lisäksi kehitettiin edelleen kyberturvallisuutta. Loppuvuodesta käynnistettiin Tekoäly tukiälyksi -hanke, jonka tarkoituksena on edistää tekoälyn hallittua käyttöönottoa.

Henkilöstöpalvelussa valmisteltiin mm. työsuhdepolkupyörien ja työnohjausrekisterin käyttöönotto ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman kokonaisuudistus. Lisäksi osana talouden tasapainotusohjelman toimeenpanoa on päivitetty osa henkilöstöohjeista. Syksyllä henkilöstöpalvelun tehtävät painottuivat yhteistoimintaneuvotteluihin.

Hankintapäällikön tehtävä täytettiin sisäisin järjestelyin elokuusta 2024 alkaen. Loppuvuonna määriteltiin tehtäväkuva ja suunniteltiin hankintatoimen organisoituminen. Hankintapäällikön virkajärjestelyt siirrettiin keväälle 2025 osaksi Haltuun-projektin toimenpiteitä. Hankintaohjelma ja -ohjeet päivitettiin ja ne hyväksyttiin kaupunginhallituksessa loppuvuonna.

Omistajaohjauksen käytäntöjä kehitettiin ja toimintamalli uudistettiin toimintavuoden aikana. Omistajastrategia ja omistajapoliittiset linjaukset sekä konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2024.

Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen on etenemässä päätöksentekoon siten, että uusi poliittisen johtamisen järjestelmä ja toimielinrakenne tulisi voimaan 1.6.2025 ja uusi virkajohtamisen järjestelmä 1.1.2026.

Olennot poikkeamat talousarvioon

Elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintakatteen toteuma oli 26,1 milj. euroa, mikä on 2,9 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintatuottojen toteuma oli 0,4 milj. euroa talousarviota suurempi ja toimintakulujen toteuma oli 2,5 milj. euroa talousarviota pienempi.

Toimintatuotoissa merkittävin poikkeama oli työllisyyspalvelussa. Toimintatuottojen kertymä oli 0,4 milj. euroa talousarviota suurempi, minkä taustalla olivat talousarviota suuremmat kotoutumiskorvaukset. Kotoutumiskorvaukset ovat kasvaneet, kun tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat hakeneet Kuopion kotikunnakseen.

Toimintakulujen suurimmat poikkeamat talousarvioon nähden olivat työllisyyspalvelussa, yrityspalvelussa, talous- ja omistajaohjauksessa sekä henkilöstöpalvelussa. Työllisyyspalvelun toimintakulut alittuivat talousarviosta 1,4 milj. euroa. Vaikka työllisyys heikkeni ja pitkäaikaistyöttömyys kasvoi loppuvuotta kohti, se ei heijastunut työmarkkinatuen kuntaosuuteen niin suurena kasvuna kuin odotettiin ja muutettu määräraha alittui 0,3 milj. euroa. Kuntakokeilussa pystyttiin hyödyntämään valtion rahoittamia palveluhankintoja, jolloin täydentäviä asiakaspalvelujen ostoja jäi toteutumatta 0,3 milj. euroa. Palkkatuetun työn lainsäädäntö muuttui kesken vuoden ja kuntien velvoitetyöllistäminen päättyi syyskuussa 2024, mikä vaikutti määrärahan alittumiseen 0,2 milj. euroa. Lisäksi Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) rahoittamien työllisyshankkeiden käynnistymiset siirtyivät rahoituspäätösten viivästymisten takia ja toimintakuluja jäi toteutumatta. Esimerkiksi Osaamistilin pilotointi -hanketta ei päästy käynnistämään lainkaan vuoden 2024 aikana.

Yrityspalvelun toimintakulut alittuivat 0,3 milj. euroa. Talouden vakauttamisen toimenpiteinä tehtiin henkilöstöjärjestelyjä ja uusista elinkeinopoliittisten EU-hankkeiden rahoitusesityksistä rahoitettavaksi esitettiin Kuopion elinvoiman kannalta vain erityisen tärkeät hankkeet.

Talous- ja omistajaohjauksen toimintakulut alittuivat 0,3 milj. euroa ja henkilöstöpalvelun toimintakulut alittuivat 0,2 milj. euroa. Talouden vakauttamisen toimenpiteinä tehtiin henkilöstöjärjestelyjä ja vähennettiin palvelujen ostoja. Lisäksi toimintakuluja jäi toteutumatta Haltuun-projektin henkilöstöjärjestelyjen viivästymisen takia.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjeistuksen perehdyttämiseen kiinnitettiin erityistä huomiota ja ohjeistuksen pohjalta kehitettiin toimintaa mm. ICT-hankinnoissa.
- Hankintaohjeistuksen noudattamisessa ei havaittu merkittäviä puutteita.

2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Turvallisuuspäällikkö tuki sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautusta osallistumalla mm. palvelualueiden johtotiimeihin ohjaamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutusta.
- Vastualueet osallistettiin riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintatoimenpiteiden suunnitteluun.
- Riskien hallintatoimenpiteitä on tarkasteltu kaupunkitasoisessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ryhmässä.
- TE-palvelut-uudistuksen osalta kiinnitettiin erityistä huomiota riskien tunnistamiseen ja vaikutusten ennakointiin. Riskien arviointia ja niiden hallintatoimia käsiteltiin aktiivisesti myös työllisyysaluejaostossa.

3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Vastualueilla on pyritty tekemään ennakoivaa henkilöstösuunnittelua palveluiden jatkuvuuden ja osaamisen siirtämisen takaamiseksi.
- Henkilöstön vaihtuvuus aiheutti haasteita tehtävissä, joissa tehtäväkokonaisuudet valmiiksi hallitsevia henkilöitä ei ole ollut rekrytoitavissa ja tulokkaiden perehdyttäminen vaati runsaasti resursseja.
- Sijaisketjut on pääosin varmistettu, mutta erityisesti pienissä tiimeissä ne eivät ole kaikilta osin täydelliset.
- Vastualueilla kehitettiin sijaisketjujen lisäksi tiimityötä sekä osaamisen ja tehtävien jakamista erityisesti kriittisissä prosesseissa.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	<p>Osallistutaan tulevan osallisuus- ja lähidemokratiamallin laatimiseen. Tavoitteena, että päätös mallista keväällä 2024.</p> <p>Otetaan huomioon monikulttuurisuus asukkaita osallistaessa ja viestinnässä.</p> <p>Suunnitellaan mahdollisimman osallistava strategiaprosessi vuodelle 2025.</p>	<p>Mallia on laadittu yhteistyössä kansalaistoiminnan yksikön kanssa. Aikataulu on viivästynyt ja malli tulee päätöksentekoon keväällä 2025.</p> <p>Monikulttuurisuus on huomioitu mm. International House Kuopion toiminnassa ja kaupungin viestinnässä.</p> <p>Strategiaprosessiin osallisuutta on suunniteltu lisätävän erityisesti henkilöstön sekä lasten ja nuorten osalta.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät	<p>Valmistellaan työllisyysalueella tarvittavat päätöksenteko- ja organisaatorakenteet, palvelumallit ja -prosessit sekä käynnistetään Kuopion työllisyysalueen toiminta.</p> <p>Viedään työllisyyden edistämisen kuntakokeilu hallitusti loppuun ja siirretään lakisäätöiset toiminnot työllisyysalueelle.</p>	<p>Työllisyysalueen valmistelu ja kuntakokeilun hallittu päättäminen ovat toteutuneet suunnitellusti.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Vahvistamme työikäisten työkykyä sekä työssä jaksamista	<p>Jatketaan työttömien työkyvyn tuen palvelujen ja niihin liittyvien yhteistyömallien kehittämistä hyvinvointialueen kanssa.</p>	<p>Hyvinvointialueella on ollut merkittävää resurssivausta työttömien työkykyä kartoittavissa ja edistävissä palveluissa koko vuoden. Yhteistyön ja toimintamallien suunnittelu on pystytty tekemään, mutta palveluihin on ollut pitkät odotusajat.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p> <p>➔</p>

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	Laadukkaiden yrityspalveluiden kehittäminen ja ylläpito yhdessä kumppaneiden (mm. Business Center, Uusyrittäjäkeskus) kanssa.	Business Centerin -yhteistyö on vakiintunutta toimintaa. Toimintaa kehitetään edelleen kumppaneiden kanssa. Draft-liikeideakilpailua on laajennettu oppilaitosten ulkopuolisiin ideatiimeihin.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.1. Kilpailukyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Elinkeinoelämän tarpeiden huomioiminen kaupunkisuunnittelussa, kaavoituksen ja maanhankinnan elinkeinoelämälahtöisyyden varmistaminen. Uusien yritysalueiden kaavoitus (esim. Pieni Neulamäki), ennakoiva strateginen maanhankinta.	Asemakaavoituksen painopistettä on siirretty yritystonttien kaavoitukseen ja tavoitteena on lisätä yritystonttireservejä 230 ha seuraavan kahden vuoden aikana 2025–2026.	Etenee hitaasti / osittain
2.1. Kilpailukyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Yritykset saavat osaavaa työvoimaa	Käynnistetään työnantaja- ja yrityspalveluita sekä International House Kuopion toimintaa vahvistava ja työvoiman kohtaantoa edistävä hanke. Osaajavetovoimahanke	Osaajavetovoimahanke on edennyt suunnitellusti yhdessä yritysten, oppilaitosten ja kuntien kanssa työvoiman saatavuuden edistämiseksi. Hankkeessa kehitetään verkostomaista yhteistyötä sekä tukitoimia rekrytoinnin avuksi ja osaajapulan ympärille.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Edistetään ja seurataan kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toteutumista sekä valmistellaan uutta sopimuskautta. Toteutetaan maaseutuohjelman seuranta ja edistetään ohjelman toimenpiteitä yhdessä maaseututoimijoiden kanssa. Kaupunginosien identiteettityön käynnistys.	MAL-sopimus saatiin neuvoteltua ja uusi sopimus allekirjoitettiin loppuvuodesta. Maaseutuohjelman seuranta sekä maaseudun kehitystä kuvaava maaseututiedote toteutettiin. Kaupunginosatarinat identiteettityön pohjalla osana Kuopio250 -juhlavuoden toimenpiteitä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden toimijoiden yhteistyön edistäminen (Savilahti foorumi) Savilahden innovaatiopalvelut Savilahden markkinointi	Savilahden yhteisö on vahvistunut ja ilmiöistä, henkilöistä ja kiinnostavista sisällöistä viestitään. Savilahden on kehitetty sekä yhteisöbuusti että sisältö- ja viestintätiimi tukemaan alueen tunnettuuden kehittymistä ja toimijoiden sisäistä yhteistyötä.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	Tarjotaan harjoittelupaikkoja Kuopiossa opiskeleville. Tuetaan oppilaitosten vetämän Talent Hub Eastern Finland hankkeen toimintaa ja kehitystyötä, jolla opiskelijat saadaan kiinnittymään alueelle paremmin.	Tehty yhteistä edunvalvontaa oppilaitosten aloituspaikkojen osalta ja tiivistetty yliopistoyhteistyötä osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakkoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Elinkeinoelämän tulevaisuuden työvoimatarpeiden ennakointi / tiedolla johtaminen Korkeakoulujen ja oppilaitosten toimintaedellytysten edunvalvonta Tekniikan koulutuksen lahjoitusprofessori ja uusien tekniikan koulutusohjelmien käynnistyminen UEF:n eri kampuksilla.	Työllisyysalueuudistukseen liittyvän valtakunnallisen mittariston suunnittelu on toteutunut odotettua hitaammin, eikä tietoa niistä ole saatu työllisyysalueille. Työllisyys- ja yrityspalveluiden yhteisten uusien mittareiden kehittäminen on alisteinen valtakunnallisen mittaritiedon kehittämiseksi, eikä siksi ole edennyt. Tekniikan koulutukset käynnistyneet suunnitelmien mukaisesti ja uudet avaukset mm. datatekniikan koulutusten aloittamiseksi edennyt hyvin.	Etenee hitaasti / osittain ➔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Innovaatioekosysteemi edistää liiketoiminnan kasvua ja houkuttelee uusia toimijoita alueelle	Ekosysteemisopimus, kärki-toimialojen innovatiiviset kehittämishankkeet	Innovaatioekosysteemisopimuksen hankehaku järjestettiin keväällä. Uusia ryhmähankkeita hyväksyttiin yhteensä kaksi (Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus, Kuopion vesiosaimisesta kansainväliseen näkyvyyteen ja liiketoimintaan). Lisäksi rahoitetaan kahta ns. temaattista vetovastuuhanketta (Vesiosaimisen temaattinen vetovastuuhanke, Suomalaiset Innokaupungit ja alueet vauhdittamassa ruokaratkaisujen vientiä).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	<p>Tapahtumajärjestäjäpalveluiden kehittäminen ja tapahtumien hyödyntäminen Kuopion markkinoinnissa: vahvistetaan tapahtumatuotantoa kaupunkikehittämisen näkökulmasta ja laaditaan toimintaperiaatteet tapahtumajärjestäjän palvelukokemuksen vahvistamiseksi.</p> <p>Tehostetaan kaupungin tilojen myyntiä tapahtumille.</p>	<p>Kaupunkitasoisten tapahtumatilojen myyntiprosessin selvitystyö toteutettiin kevään aikana suunnitellusti ja se valmistui kesäkuussa. Työskentelyssä määriteltiin tarvittava kaupunkitasoinen resurssi, kartoitettiin potentiaalisimmat myytävät tilat ja alueet, määriteltiin asiakkuudet ja muodostettiin kaupunkitasoinen myyntitiimi työskentelyn tueksi. Samalla päätettiin rekrytoida tapahtumamyntivastaava sekä tapahtumatuotantovastaava hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelle toiminnan jatkokehittämistä varten. Työntekijät ovat aloittaneet tehtävissään elokuussa 2024 apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan alaisuudessa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	<p>Edistetään matkailun investointihankkeita ja varmistetaan niiden toteutuminen kaa-voituksen ja riittävien tonttiresurssien avulla.</p> <p>Kansainvälisen matkailun toimintaedellytysten parantaminen ja matkailun verkosto- ja kehittämistyö.</p>	<p>Matkailun yhteistyöra-ken- teiden toiminnan vakiinnut- taminen. Kansainvälisen matkailun toimintaedelly- tysten vahvistaminen, saa- vutettavuuden ratkaisut, tapahtumakaupungin ke- hittyminen. Maakunnalli- sen matkailuyhtiö Pohjois- Savon matkailu Oy:n toi- minta on käynnistynyt.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	<p>Parannetaan edunvalvonnan osaamista ja tiivistetään toimijoiden yhteistyötä. Päivitetään edunvalvontasuunnitelma.</p> <p>Keskeiset painopisteet edunvalvonnassa ovat: saavutettavuuden parantaminen, koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan edellytyksistä huolehtiminen, kaupunkipolitiikan vahvistaminen ja sopimukselliset kumppanuudet valtion kanssa sekä kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustaminen Kuopioon.</p>	<p>Edunvalvonnan ja vaikuttamisen rakenteiden uudistaminen ja vahvempi vaikuttavuusviestintä on käynnistetty.</p> <p>Vaikuttamista on tehty erityisesti seuraavissa teemoissa: MAL-sopimusrahoitus, valtionosuusuudistus ja TE-palvelu-uudistus, VT5 ja Savon rata, lentoliikenteen vuorotarjonta, itäisen Suomen ohjelma, kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus, oppilaitosten toimintaedellytykset. Useissa näissä teemoissa on tehty yhteistyötä verkostojen kanssa. Vaalialueen kansanedustajat on pidetty informoituna alueen tavoitteista.</p> <p>Kuopio on edelleen Suomen 2. vetovoimaisin kaupunki T-Median tutkimuksessa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kierto-talouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Mahdollistetaan ja edistetään kiertotalouteen liittyviä yritys- ja kehittämishankkeita.	Edistetty Hepomäen alueen kehittämistä tulevaisuuden kiertotalouden yritysten sijoittumispaikaksi. Alueen jatkokehittämiseksi käynnistetty toteutettavuusselvitys. Osallistuttu Vetylaakso selvityshankkeen ohjausryhmään (LUT, P-S Liitto).	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Kehitetään kaupungin strategista hankintaosaamista: hankintaohjelman toimeenpano, vahvistetaan kaupungin hankintaosaamista ja -resursseja, kehitetään hankintojen raportointia.	Hankintaohjelma päivitetty ja ympäristökriteerit huomioitu ohjelmassa. Ma. hankintapäällikkö aloittanut elokuussa 2024. Hankintatiimin organisointi tehty ja tehtäväjako suunniteltu, toiminta käynnistyy 2025 alussa. Pienhankintojen raportointia kehitetty asianhallintajärjestelmässä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Tilaisuuksien tarjoilut toteutetaan lähtökohtaisesti tavoitteen mukaisesti ilmastovii-saasti ja lähituotantoa hyödyntäen.	Tilaisuuksien tarjoiluissa käytetään pääsääntöisesti Servican palveluja ja tuotteita ja Servicalle on asetettu tavoitteita lähiruoan käytön ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi sekä ruokahävikin vähentämiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Tuetaan ja edistetään palvelujen ja digikehittämistä kaupunkitasoisesti Toteutetaan digitiekartan toimenpiteitä	Perehdytetty palvelualueita muutosvaikutusten arviointiin. Kartoitettu palvelualueiden tiedolla johtamisen tarpeita ja tehty kehittämissuunnitelma. Pidetty tiedolla johtamisen seminaari ja aloitettu uutena tietoklinikat. Vuonna 2024 noin 73 %:ssa kartoitetuista palveluista oli jonkin asteinen digitoteutus. Tavoitetasolla 134 palvelusta oli 47 palvelua ja 36 palvelussa ei ollut lainkaan digitoteutusta. Tavoitetasolla olevien palvelujen määrä on kasvanut vuosittain (mitattu 2021 alkaen). Digitiekarttaa on päivitetty ja aloitettu visuaalisen digitiekartan toteutus.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Järjestetään avoimia, monikanavaisia kuntalaistilaisuuksia kuntalaisia kiinnostavista ajankohtaisista teemoista. Osallistutaan eurooppalaisten kuntien hallinnon laatupalkintoarviointiin ja kehitetään toimintaa arvioinnin perusteella.	Monikanavaisen markkinointiviestinnän tehostaminen ja vuorovaikutteisten viestinnän lisääminen ovat markkinointiviestinnän kehittämisen painopisteinä. Tämä on korostunut erityisesti talouden tasapainotusta koskevassa asukasviestinnässä. Kaupunginhallitus on vierailut kahdella maaseutualueella (Riistavesi ja Karttula) kuulemassa asukkaita.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Seurataan tehtyjen arviointien määrää kaupunkitasoisesti	Uusi Kuopion kaupungin päätösten vaikutusten ennakoarviointi ohjeistus on otettu käyttöön kaupunginhallituksen päätöksellä 21.10.2024 § 293 ja sen osana on lapsivaikutusten ennakoarviointi. Lapsivaikutusten laajemmasta ennakoarvioinnista on annettu tarkempi ohjeistus hallintojohtajan päätöksellä.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	<p>Vahvistetaan positiivista työnantajamielikuvaa</p> <p>Tiivistetään oppilaitosyhteistyötä</p> <p>Kohdennetaan harjoittelijamarkkinointia niille aloille, joissa rekrytointihaasteita</p> <p>Kannustetaan yksiköitä hyödyntämään opiskelijoita erilaisissa työelämän tarpeissa.</p>	<p>Rekrytointimarkkinointi ja osaajavetoa. Yhteydet oppilaitoksiin.</p> <p>Hakijakyselyn tulos parani edelliseen kyselyyn verrattuna. Tulos oli 8, kun se edellisessä kyselyssä oli 7. Lähtökyselyssä 79,2 % vastaajista suositteli vuonna 2024 Kuopion kaupunkia työnantajana.</p> <p>Kuopion työnantajavetoa on vahvistettu mm. ottamalla käyttöön anonyymirekrytointi, jatkamalla monikanavaista ja aiempaa laadukkaampaa rekrytointimarkkinointia ja kohdennettua harjoittelijamarkkinointia.</p> <p>Pätevän henkilöstön ja sijaisten saatavuus vaihtelee huomattavasti vastuualueittain.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	<p>Toimielinten osaamisen ja toimintakulttuurin kehittäminen itsearviointien pohjalta.</p> <p>Nykyisen johtamisjärjestelmän arviointi ja mahdollisten uudistusten valmistelu tulevaa valtuustokautta varten.</p>	<p>Nykyisen johtamisjärjestelmän arviointi on toteutettu ja uuden johtamisjärjestelmän suunnittelu etenee siten, että poliittisen päätöksenteko-organisaation uudistaminen tapahtuu ennen kuntavaaleja 2025 ja virka-johtamisjärjestelmän uudistaminen vuoden 2026 alusta.</p> <p>Haltuun-hankkeen viimeiset henkilöstösiirrot ovat toteutumassa vuoden 2025 toukokuun alussa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

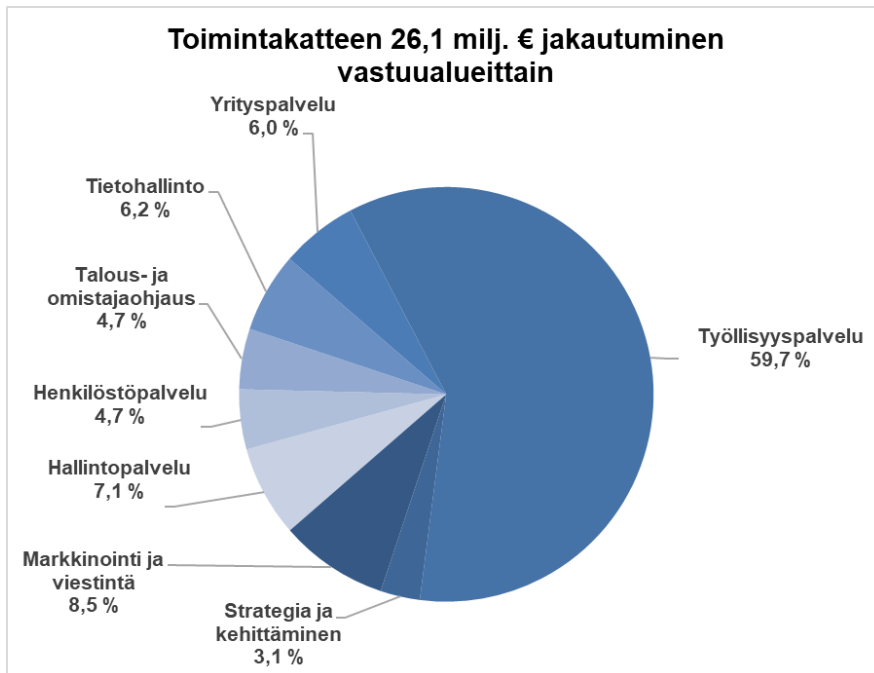
Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	<p>Käynnistetään kaikkia esihenkilöitä koskevan esihenkilöiden ja johtoryhmien osaamisen vahvistamisen kokonaisuuden ja esimiesarviointit</p> <p>Järjestetään kaikkia esihenkilöitä velvoittavia seminaareja 3 krt/v</p> <p>Laaditaan henkilöstökyselyjen tulosten pohjalta kehittämissuunnitelmat</p>	<p>Johtoryhmien valmennukset ovat toteutuneet.</p> <p>Esihenkilöseminaareja on järjestetty kaksi kertaa vuoden aikana. Esihenkilöille on järjestetty lisäksi koulutusta, valmennusta ja sparrauskeskusteluja johtamis- ja esihenkilötaitojen kehittämiseksi.</p> <p>Elokuussa käynnistettiin esihenkilöiden aamuinfot ajankohtaisista aiheista.</p> <p>Henkilöstökysely toteutettiin syksyllä 2024.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	<p>Kannustetaan ja mahdollistetaan henkilöstölle työhön liittyvän osaamisen kehittämisen</p> <p>Kannustetaan henkilöstöä jatkuvaan oppimiseen Priima-oppimisympäristössä</p> <p>Avoimet tehtävät ovat sisäisesti haettavana seitsemän (7) päivää</p> <p>Käydään säännölliset kehityskeskustelut ja tarvittaessa varhaisen välittämisen keskustelut Aino-työkykyjohtamisjärjestelmällä</p> <p>Kannustetaan henkilöstöä työkiertoon</p> <p>Varmistetaan koulutuksella projektitehtävissä olevan henkilöstön osaamista</p>	<p>Sisäisiin ja ulkoisiin koulutuksiin osallistui yhteensä 2630 henkilöä. Keskimäärin nämä henkilöt olivat koulutuksissa 2,4 päivää. Koulutuksissa oltiin yhteensä 6361 työpäivää.</p> <p>Kuopion kaupungin digitaalisessa oppimisympäristössä Priimassa oli tarjolla 76 kurssia ja näille osallistumisia kirjautui yhteensä 1737.</p> <p>Henkilöstön osaamista ja urakehitystä on edistetty mm. toteuttamalla tehtäväkiertoa, järjestämällä koulutusta ja valmennusta, kartoittamalla henkilöstön osaamistarpeita sekä laatimalla henkilökohtaisia koulutussuunnitelmia.</p> <p>Ohje harkinnanvaraisten virkavapaiden myöntämisestä on päivitetty, jossa työnantaja tukee tehtäväkiertoa ja urakehitystä.</p> <p>Elokuussa käynnistettiin "tutkintotalkoot", jolla henkilöstöä pyydetään ilmoittamaan tutkintotiedot ESS-järjestelmässä. Uusia ilmoitettuja tutkintoja 695 kpl ajalla 08-12/2024.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koetua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	<p>Suunnitellaan ja toteutetaan syksyn 2023 tyhy-kyselyn pohjalta työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä yhdessä henkilöstön kanssa</p> <p>Käydään säännölliset kehityskeskustelut ja tarvittaessa varhaisen välittämisen keskustelut Aino-työkykyjohtamisen järjestelmällä</p> <p>Kehitetään edelleen perehdyttämistä Intro-perehdyttämishohjelman kautta</p> <p>WPro-työturvallisuusjärjestelmän käyttö ja seuranta</p> <p>Johtamis- ja työyhteisötaitojen kehittäminen, työntekijän omasta työhyvinvoinnista huolehtiminen</p> <p>Välittämisen vastuukorttien käyttö</p>	<p>Päivitetty kehityskeskustelulomake otettiin käyttöön Ainossa. Määrä ilmoitettu edellisessä kohdassa.</p> <p>Perehdytyksiä Intron kautta käynnistettiin 103 kpl.</p> <p>Harkinnanvaraisten virka- ja työlomien myöntämisen ohje on päivitetty.</p> <p>Käytössä olevat HR-järjestelmät; WPro, Intro ja Aino, tuottavat reaaliaikaista tietoa työhyvinvoinnin johtamiseen. Ainon toiminnallisuksia kehitetty edelleen.</p> <p>Työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta on edistetty lisäksi mm. toteuttamalla aiemman työhyvinvointikyselyn pohjalta linjattuja toimenpiteitä, käymällä kehitys-, keskusteluita, kartoittamalla koulutustarpeita, päivittämällä työhyvinvointisuunnitelmia, ottamalla käyttöön tiimityömalleja, kiinnittämällä huomio työergonomiaan ja järjestämällä tyhy-toimintaa.</p> <p>Aktiivinen työhyvinvointiparitoiminta on vakiintunut ja edistää työpaikkojen työhyvinvointia.</p> <p>Kaupunki osallistui Työnohjaus, debriefing ja työyhteisösovittelut -kilpailutukseen. Lisäksi syksyllä 2024 otettiin käyttöön työnohjausten seurantaan ja raportointiin tarkoitettu Torek-työnohjausrekisteri.</p> <p>Osallistuttiin Työterveyslaitoksen Hyvinvointi ja yhteisöllisyys monipaikkatyön ytimessä (HYMY) -tutkimushankkeen kyselyihin.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p style="text-align: center;"></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme koikeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorummeita	Aktivoidaan henkilöstöä mm. Ideapulputtamossa järjestettyjen kampanjoiden kautta osallistumaan kaupungin toimintojen kehittämiseen	<p>Henkilöstön kehittämisalioitteita on jätetty Ideapulputtamoon vuoden 2024 aikana 40 kpl (49 kpl 2023).</p> <p>Alkuvuonna henkilöstölle toteutettiin ideointikampanja talouden tasapainotamisesta.</p> <p>Helmikuussa palkittiin vuoden 2023 parhaat kehittämisalioitteet.</p> <p>Etätyötä tehneiden henkilöiden määrä on vähentynyt, mutta tehtyjen päivien määrä kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2024 etätyötä teki 799 henkilöä (850 hlöä 2023) yhteensä 54205 päivää (50557 pv 2023).</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	<p>Toimeenpannaan talouden tasapainotusohjelma.</p> <p>Kehitetään tukipalveluprosesseja.</p> <p>Hyödynnetään tehokkaasti ulkoista (mm. EU) kehittämisrahoitusta.</p>	<p>Talouden tasapainotusohjelma hyväksyttiin toukuuussa 2024 ja sen toteutus on suunnitelman mukaisesti käynnissä. Toimenpiteet on viety taloussuunnitelmaan 2025. Tukipalveluprosessien (ostolaskutus/myyntilaskutus) kehitystyö on aloitettu. Tasapainotusohjelmaan sisältyvä prosessien kehittäminen on vastuutettu ja työ aikataulutettu.</p> <p>Kuopio oli mukana toteuttajana yhteensä 99 ulkopuolista rahoitusta saaneissa hankkeissa vuonna 2024.</p> <p>Hankkeiden toimintakulut olivat 5,1 milj. euroa ja toimintatuotot 4,6 milj. euroa. EU-rahaa saavia edellä mainituista oli kaikkiaan 40. Toimintakulut 2,3 milj. euroa, tuotot 2,2 milj. euroa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaisesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Hallintotilat mitoitetaan todellisen tarpeen mukaan vastaamaan hybridityöskentelyä ja monikanavaista palvelua Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistumme aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.	Kaupungintalon tarveselvitys on käynnistetty ja selvityksessä tarkastellaan kaupungintalon nykyistä laajempaa hyödyntämistä ulkopuolisille vuokrattavina tiloina.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Uudistamme konsernin toimintaa kunnan roolin muutoksen mukaisesti ja olemme vastuullinen ja aktiivinen omistaja. Edellytämme omistamiemme yhteisöjen toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti strategian toteutumista tukien.	Toimeenpannaan omistajapolitiikan mukaiset linjaukset. Ajantasaistetaan konserniohje.	Omistajapolitiittiset linjaukset ja konserniohje on hyväksytty.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Elinvoima- ja konsernipalvelut 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	580	1 100	1 680	2 200	520	130,9 %
Maksutuotot				7	7	
Tuet ja avustukset	1 936	106	2 042	1 855	-187	90,8 %
Muut toimintatuotot	114		114	146	32	128,2 %
Vuokratuotot	2		2	17	15	834,3 %
Muut tuotot	112		112	129	17	115,6 %
TOIMINTATUOTOT	2 630	1 206	3 836	4 208	372	109,7 %
Palkat ja palkkiot	-11 574	79	-11 495	-10 604	891	92,2 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-2 495	67	-2 428	-2 232	196	91,9 %
Muut henkilösivukulut	-358	3	-355	-303	52	85,3 %
Henkilöstökulut	-14 427	149	-14 278	-13 139	1 139	92,0 %
Palvelujen ostot	-4 361	-26	-4 387	-3 662	726	83,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-115	-2	-117	-87	30	73,9 %
Avustukset	-11 885	-641	-12 526	-11 917	609	95,1 %
Muut toimintakulut	-1 503	2	-1 501	-1 480	21	98,6 %
Vuokratulut	-1 413	2	-1 411	-1 401	10	99,3 %
Muut kulut	-90		-90	-79	11	87,2 %
TOIMINTAKULUT	-32 291	-518	-32 809	-30 284	2 526	92,3 %
TOIMINTAKATE	-29 661	688	-28 973	-26 075	2 897	90,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-526		-526	-416	110	79,0 %

Kaupunkiympäristön palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Toiminta

Kaupunkiympäristön palvelualueen toiminta edennyt pääosin toimintasuunnitelman mukaisesti. Talouden tasapinotusohjelman toteuttamiseksi tehtäviä on priorisoitu ja resursseja on suunnattu ensisijaisesti kaupungin taloutta ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin.

Kuopion ja eteläisen Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelma 2040-luvulle hyväksyttiin lokakuussa. Vanuvuoren osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa, mutta kaava ei ole vielä lainvoimainen käsittelyssä olevan kunnallisvalituksen vuoksi. Vt5-Humalajoki-osayleiskaava sekä vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristö hyväksyttiin kaupunginhallituksessa syyskuussa.

Rakentamisen hiipuminen on tuonut epävarmuutta asemakaavoituksessa hankkeiden toteutettavuusnäkyihin ja viivästyttänyt kaavahankkeita. Itkonniemen, Uuden Minna Canthin koulun ympäristön, Pienen Neulamäen ja Tehdaskadun ympäristön asemakaavatyöt olivat tärkeimmät työn alla olevat asemakaavatyöt. Maaseutukaavoitusta päästiin jatkamaan Karttulassa uuden maaseutukaavoittajaresurssin myötä. Tahkon keskustan, Tasavallankatu 19, Saarikellon päiväkodin, Tehdaskadun yritysalueen, Tahko Bungalowsin sekä Nilsin linja-autoaseman asemakaavat ovat saaneet lainvoiman. Uuden Minna Canthin koulun ympäristön kaavatyoista on tehty valitus hallinto-oikeuteen. Poikkeamishakemusten määrä oli hieman tavanomaista pienempi.

Asuntotuotanto on vähentynyt alle puoleen edellisvuosista ja uusia rakennuslupia myönnettiin selkeästi edellisvuosia vähemmän. Rakentamisen matala taso näkyi myös toimitustuotannon sekä rakennusvalvontamittausten tuotantomäärissä. Vuonna 2024 valmistui noin 540 uutta asuntoa.

Palveluverkon kehittäminen jatkuu kaupunginhallituksen ja -valtuuston talouden tasapainottamisesta tekemien päätösten perusteella. Palveluverkkoselvitys käynnistettiin loppuvuonna konsultin avustuksella ja verkostotarkasteluissa käytetään uutta Kuopion väestöennustetta.

Kaupungin luonnonmonimuotoisuusohjelma LUMO sekä uusi ilmasto- ja resurssiviisiusohjelma Viksu Kuopio hyväksyttiin valtuustossa. Ilmastonäkökulman huomioon ottaminen vietiin tiiviimmin osaksi kaupunkisuunnittelua ja kaupungin toteuttamia hankintoja. Luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi kartoitettiin luonnoltaan arvokkaita metsäalueita ja puustoisia soita, toteutettiin luonnonhoitohankkeita ja torjuttiin vieraslajeja. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttamisessa voi tulla haasteita kaupungin metsien lisäsuojelutavoitteen osalta. Lisäsuojelu tulee kohdistumaan kuitenkin pääosin muihin kuin talousmetsiin, lähinnä ulkoilu- ja virkistyspainotteisiin metsiin.

Investointien osalta on ollut joitakin haasteita kohteiden töiden aloittamisessa. Neulaniementiellä työt jouduttiin keskeyttämään liito-oravaesiintymän vuoksi. Työtä voitaneen jatkaa, kun kadun varrelle tulevan uuden poliisitalon suunnitelmat tarkentuvat vuonna 2025. Tahkon keskustan alueella töiden jatkamista varten oli haettava poikkeus asemakaavasta, joka tuli lainvoimaiseksi myöhemmin.

Yritystonttien kysyntä jatkui normaalivuosien tasolla varsinkin paljon tilaa vaativien yrityshankkeiden osalta, mutta tonttien kysyntä asuinrakentamiseen oli vähäistä. Asuntorakentamispuolella edistettiin muutamia ARA-hankkeita, jotta asuntorakentaminen ei pysähtyisi kokonaan. Maankäyttösopimuksia neuvoteltiin onnistuneesti keskustaajaman asuin- ja yritysalueilla sekä Tahkon keskustassa. Hakkuissa edettiin tavoitteiden mukaisesti. Hakkuut painottuivat normaalia enemmän harvennus- ja jatkuvan kasvatuksen kohteisiin.

Joukkoliikenteessä uusien runkolinjojen infran kehittämisselvitys sekä liikennevaloetuksia koskeva selvitys valmistuivat. Uudet pysäkinäytöt kilpailutettiin keväällä ja niiden asennus aloitettiin syksyllä. Joukkoliikenneohjelma 2035 on valmistunut ja hyväksytty. Joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvoivat 8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Matkustajamäärä nousi yli 9,1 miljoonaan.

Ympäristöterveydenhuollossa on valmisteltu selvitystä pieneläinpäivystyksen ottamisesta omaksi toiminnaksi ja jätehuollon viranomaispalveluissa on valmisteltu toimenpiteitä mahdollista Jätekuon ja Mikkelin Metsäsairilan fuusiota varten. Kunnalliset jätehuoltomääräykset päivitettiin siten, että ne mahdollistavat asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen liittämisen aikaisempaa tehokkaammalla menettelyllä järjestettyyn jätehuoltoon. Kiinteistöjen jätehuoltoon liittymisen seuranta toteutettiin suunnitelmallisesti, painopiste oli kierrätettävien jätteen jätehuollon seurannassa.

Kuopion keskeiselle kaupunkialueelle runkolinja 4:n vaikutusalueelle käynnistettiin kaupunkikehittämisen hanke, Projekti 4. Kehittämishojelman laatiminen aloitettiin osapuolien yhteisten tavoitteiden ja niiden etenemisen pohjaksi.

Asiakaspalvelun kehittäminen ja palvelujen suuntaaminen digitaaliseen muotoon on jatkunut ja asiakkaita palvelaan yhä enemmän sähköisesti. Myös uusi asiointikanava on valmisteilla. Asiakaspalvelun ja puhelupalvelun yhteistyötä tiivistettiin.

Kuopion kaupungin uusi palautejärjestelmä otettiin käyttöön kesäkuussa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Joulukuussa allekirjoitetun MAL-sopimuksen mukaan joukkoliikenteeseen tulee jatkossa vain 1,1 miljoonan euron valtionosuus vuosittain. Myös vuodelle 2024 budjetoitu valtionosuus jäi noin miljoona euroa pienemmäksi. Vajaus voitiin kattaa erittäin hyvän matkustajamäärän kehityksen tuomilla tuloilla.

Palveluliikenteen ennakoimaton siirtyminen kaupungin vastuulle sekä Karttulan vesiosuuskunnalle myönnetty iso vesihuoltoavustus aiheuttavat 2,5 miljoonan euron kustannukset kuluvalle vuodelle. Näihin kustannuksiin tehtiin talousarviomuutokset. Talouden tasapainottamisen ja äkkijarrutuksen toimenpiteet kuitenkin tuottivat palvelualueelle säästöä ennakoitua enemmän, joten kesäkuussa hyväksytyt talousarviomuutokset olisi voitu kattaa säästötoimenpiteillä.

Joidenkin vuoden 2024 investointikohteiden kilpailutus jäi varsin myöhäiseen vaiheeseen. Lisäksi joissakin kohteissa töiden eteneminen viivästyi, mikä aiheutti sen, että joidenkin kohteiden valmistuminen siirtyi vuoden 2025 puolelle. Nämä kohteet joudutaan rahoittamaan vuoden 2025 määrärahasta.

Talouden tasapainottamiseksi kohteiden toteutuksessa on haettu edullisempia ratkaisuja, esimerkiksi Mölymäellä Aulis Rytkösen kadulla varusteita ja pintamateriaaleja vaihdettiin edullisimpiin materiaaleihin. Myös muissa kohteissa käytettiin samaa periaatetta. Talouden tasapainotusta haettaessa myös asuntotuotannon ohjelmointia muutetaan. Tämä todennäköisesti keventää tulevaisuudessa investointiohjelmaa, koska suunnittelukohteita siirretään tuleville vuosille. Talouden tasapainotuksen äkkijarrutuksen yhtenä keinona kunnossapidon alueurakoissa rajoitettiin lisätöiden tilaaminen vain välttämättömiin korjauksiin ja huoltotöihin.

Rakentamisen heikko kysyntä ja yleisesti haastava taloustilanne vaikuttavat koko maaomaisuuden toimintojen kysyntään sekä tulokertymiin. Myyntivoittotavoite ylitettiin vajaalla miljoonalla eurolla, vaikka tonttien kysyntä onkin ollut heikkoa. Myyntivoittojen parempaan kertymään vaikutti alkuvuonna tehty suuri tonttikauppa. Taloustilanne selkeästi vaikeutti maankäyttösojimusneuvotteluja ja sojimusten syntymistä. Tonttien kysynnän ollessa heikkoa ei maksuhallukkuutta maankäyttösojimuksissa sojittaville korvauksille ole ollut entiseen tapaan. Rakennusliikkeet ovat olleet vaikeassa tilanteessa, koska asuntojen kysyntä on alhaista. Tämän vuoksi maankäyttösojimusten tulot toteutuivat noin 1,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä.

Asuntorakentamisen väheneminen heijastui rakennuslupien määrään ja rakennusvalvonnan tulot jäivät talousarviosta noin 0,9 miljoonaa euroa. Rakennusvalvonnan menoja karsittiin pitämällä kahta tehtävää täyttämättä. Työmäärä ei korreloitu tulojen kanssa, vaan tulojen muodostus johtuu vahvasti taksan rakenteesta. Taksa painottaa isoja rakennushankkeita, kuten kerrostaloja, joiden rakennusluvat puuttuvat nyt lähes kokonaan.

Palvelualueen tulojen vajuusta katettiin kulujen säästöillä, jotka toteutuivat odotettua paremmin. Säästöä tuli erityisesti palvelujen ostoissa kaikilla vastuualueilla. Säästöä syntyi myös henkilöstökuluissa. Kaupunkiympäristön palvelualueella on ollut tehtäviä ja virkoja täyttämättä lisäksi on vaihdettu lomarahoja vapaaksi.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjeistuksen noudattamista on valvottu kunkin hankintojen yhteydessä.
- Hankinnat on tehty hankintaohjeistuksen mukaisesti. Suuremmat pienhankinnat pääsääntöisesti kilpailutetaan pyytämällä tarjous useammalta toimijalta. Kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hyödynnetään Sansian hankintaosaamista.
- Henkilöstö on osallistunut hankintakoulutuksiin.

2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Riskienhallintasuunnitelmat päivitettiin Targetoriin. Riskien arviointi tehdään yksiköittäin vuoden 2025 alussa.
- Seuranta tehdään sekä palvelualueen että vastuualueiden johtoryhmissä
- Riskien arviointia on tehty ohjeen mukaisesti, erityisesti strategisten hankintojen osalta. Varautumiseen liittyviä tarkasteluja on tarkasteltu vesi-, energia- ja jätehuollon sekä henkilöstön riittävyyden osalta.
- Pienen Neulamäen toisen vaiheen osalta on nähtävissä asemakaavan valmistumiseen liittyvä riski, että alueen rakentaminen saattaa viivästyä.
- Kunnossapitopäällistyksiä voidaan tehdä liian vähän korjausvelkaan nähden. Tämä heikentää katuinfran toimivuutta ja johtaa jossain vaiheessa merkittäviin korjausinvestointeihin.

3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- On sovellettu työparimallia, jotta sijaistaminen olisi loma-aikoina ja sairastumistilanteissa sujuvampaa.
- Annetaan apua yli yksikkörajojen henkilöstöresurssien ollessa vähissä.
- Henkilöstön saatavuudessa on edelleen haastetta joidenkin tehtävien osalta.
- Palvelualueella rekrytointeja viivästyttiin yt-neuvottelujen vuoksi.
- Tehtävänkuvia on tarkasteltu ja päivitetty tarvittaessa sekä tehty toiminnallisia järjestelyjä.
- Palvelualueen tunnettavuutta on edistetty palkkaamalla harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä vuosittain. On järjestetty myös opinnäytetyön ohjaamista.
- Oppilaitosyhteistyö näkyy etenkin yhteisissä hankkeissa (mm. resurssiviisaus, vesiturvallisuus).

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana ja asunnottomuus vähenee	<p>Asuinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus huomioidaan maankäytön suunnittelussa ja rakentamishakkeissa.</p> <p>Pidetään huolta, että Kuopioon saadaan toteutumaan monipuolisia asuinalueita mukaan lukien kohtuuhintainen asuntotuotanto.</p> <p>Valvotaan ja kehitetään kunnossapitourakoiden sopimuksen mukaisen laadun toteutumista.</p>	<p>Asuinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus on huomioitu maankäytön suunnittelussa.</p> <p>Asuntotuotanto jäi vuonna 2024 viime vuosia selvästi vähäisemmäksi n. 540 asuntoa. Noin puolet (n. 270) valmistuneista asunnoista oli valtion korkotuetuja kohtuuhintaisia asuntoja.</p> <p>Asunnottomuus lisääntyi edellisvuodesta ja Kuopion asumisneuvonnan asiakasmäärät kasvoivat. Hallituksen sosiaali- ja asumistukien leikkaukset heijastuivat kohtuuhintaisten asuntojen kasvavana kysyntänä.</p> <p>Monipuolinen aluerakentaminen on käynnissä, kohteina mm. Mölymäki, Savilahti, Kivilampi ja Hiltulanlahti.</p> <p>Läntinen alueurakka kilpailutettiin vuoropuhelun avulla. Urakka alkoi 1.10.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	<p>Asukkaiden osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä eri tahojen kanssa digitaalisia välineitä hyödyntäen.</p> <p>Edistetään erilaisten sidosryhmien välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta esim. Savilahti-projektissa Yhteistyöryhmä, Savilahti-foorumi ja sisältötiimi-toiminta.</p> <p>Osallistutaan FCG-vuosittaiseen asiakastytyväisyyskyselyyn.</p> <p>Resurssiviisausohjelman päivityksessä tehdään vielä kuntalaiskysely. Toteutetaan asiakaskyselyt ympäristöterveydenhuollossa ja jätehuollon viranomaispalveluissa.</p>	<p>Kaupunkisuunnittelussa järjestetään monipuolisesti osallistumismahdollisuuksia ja hyödynnetään digitaalisia välineitä, mm. Maptionnaire-sovellusta.</p> <p>Savilahdessa on jatkettu rakentamisen koordinaatiota alueella toimivien kanssa.</p> <p>Savilahden yhteistyötoiminta on säännöllistä ja uusia yhteistyön muotoja on suunnitteilla. Mm. Savilahti-foorumin osalta on aloitettu uuden organisointi- ja toimintamallin selvitys, jossa Savilahden toimijoilla olisi vahvempi rooli.</p> <p>Kaupunkimalleja ja kartta-aineistoa kehitetään ja ylläpidetään mm. kaava-aineistojen havainnollistamiseksi.</p> <p>FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mukaan asiakastytyväisyys on entisellä tasolla.</p> <p>Uuden ilmasto- ja resurssiviisausohjelman valmistelussa hyödynnettiin monipuolisesti asukaskyselyissä ja tulevaisuustyöpajoissa koottuja näkemyksiä.</p> <p>Jätehuollon viranomaispalveluissa ja ympäristöterveydenhuollossa toteutettiin asiakaskysely.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p style="text-align: center;"></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	<p>Esteettömyys huomioidaan suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.</p> <p>Asuntotuotannon (hankkeet) ja asuin ympäristön esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota vanhenevan väestön tarpeita ajatellen. Edistetään esteettömyysprojektia tuottamalla maastoaineistoa suojateiden ym. läheisyydestä.</p> <p>Jatketaan liukkauden varoittamis palvelua jalankulkijoille (liukastumisvaroitus.fi).</p>	<p>Esteettömyys on huomioitu suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa, erityisesti liikenneturvallisuutta, kävelyä ja pyöräilyä edistävissä kohteissa.</p> <p>Useita ikäihmisten hoiva-hankkeita tarkasteltiin kaupungin tonteille ja yksi hanke on etenemässä rakentamiseen.</p> <p>Jälkiasennettavien hissien avustaminen kerrostaloihin jatkuu ja kolmen uuden hissien rakentamista avustettiin. Lisäksi avustettiin yhden taloyhtiön hissien/hissien suunnittelua.</p> <p>Esteettömyysprojektia varten on tuotettu maastoaineistoa mm. suojateiden läheisyydestä. Luodaan näkymä kaupungin henkilöstölle esteettömyyskohteista.</p> <p>Liukastumisvaroituksen toimittajaa on vaihdettu vuoden alusta. Toiminta aloitettiin Ilmatieteen laitoksen kanssa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p style="text-align: center;"></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	<p>Kaavoituksella turvataan riittävät viherympäristöt ja -yhteydet. Otetaan käyttöön viherkerroin -työkalu riittävien vihialueiden ja kasvillisuuden turvaamiseksi.</p> <p>Huolehditaan monipuolisista retkeilyn ja ulkoilun palveluista. Toteutetaan ulkoaluetta / kaupunkitiloja Puijolla, Mölymäellä ja Savilahdessa.</p> <p>Edistetään Savilahden virkistysverkoston / -reitistöjen suunnittelua/toteutumista ja kytkeytymistä lähialueisiin esim. Puijo, Neulaniemi.</p> <p>RECIPE-hankkeessa tutkitaan, miten kaupunki- ja viheraluesuunnittelulla voidaan edistää terveyttä, hyvinvointia ja fyysistä aktiivisuutta</p>	<p>Virkistys- ja urheilualueiden riittävä määrä ja saavutettavuus otetaan huomioon kaavoituksessa.</p> <p>Viherkerrointyökalu on otettu käyttöön.</p> <p>On tuotettu monipuolisia palveluja, joissa kohtaavat erilaiset ulkoilun mahdollisuudet: Hietasaloon valmistui uusi esteetön laiturit, Hiltulanlahden Tervalammelle hyvinvointipolku sekä kunnostettiin Suovu-Palosen pitkospuita. Tarjolla olevat lähivirkistyskohteet mahdollistavat monipuoliset ulkoilumahdollisuudet (esim. patikointi, maastopyöräily, kalastus, tulistelu).</p> <p>Mölymäellä on valmistunut uusi urheilukenttä.</p> <p>Vanhan Varikon kävely- ja pyöräilyreitistöjen suunnittelua on viety eteenpäin.</p> <p>RECIPE-hanke on valmistunut ja siitä on saatu hyviä toimenpidesuosituksia yleisesti kaupunkisuunnitteluun.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yritys- ja yritysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Vahvistetaan elinvoimaa riittävällä ja monipuolisella yritystonttitarjonnalla. Pidetään huolta riittävästä maareservistä.	Yritystonttitarjonnan kasvattamiseen on ohjattu lisää kaavoituksen resursseja ja yritystonttien asemakaavoitukseen on nimetty tiiminvetäjä. Keinoja yritystonttitarjonnan monipuolistamiseen on mietitty yhdessä yrityspalvelun kanssa. Maaomaisuuden resursseja on kohdennettu lisää elinkeinotonttien luovutukseen.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	<p>Varmistetaan kaavoituksella monipuolisen asuntotuotannon tonttivarannot pitkälle tulevaisuuteen.</p> <p>Kaupunkirakennesuunnitelma 2040 viedään päätöksentekoon.</p> <p>Edistetään eri alueiden täydennysrakentamista vaikuttavuuden pohjalta.</p> <p>Kaupunkikeskustaa kehitetään mm. Torin länsilaidan asemakaavalla ja keskustan MasterPlanilla.</p> <p>Tutkitaan mahdollisuutta maaseututaajamien ja kylien tonttitarjonnan lisäämiseksi (mm. Riistavesi – Melalahti)</p> <p>Neuvotellaan keskustan täydennysrakentamiseen liittyvät maankäyttösopimukset.</p>	<p>Asuntotuotannon määrä vähentyi selvästi viime vuodesta ja Kuopioon valmistui yhteensä 540 uutta asuntoa. Asuntotuotanto oli monipuolista. Kerrostalojen tonttireservi on hyvä, mutta pientalojen niukempi. Hiltulanlahden tontit riittävät aina vuoteen 2027 saakka. Tonttikysyntä on hieman vähentynyt suhdannetilanteen vuoksi. Uusia pientalojen täydennysrakentamisen alueita/kortteleita on otettu kaavoitusohjelmaan ja täydennysrakentamisselvitys on käynnistynyt.</p> <p>Kaupunkirakennesuunnitelma 2040-luvulle hyväksyttiin.</p> <p>Keskustan kehittämistä on edistetty teettämällä kaupunkiselvitys sekä torin ja Puijonkadun suunnitteluohjeet -työ.</p> <p>Keskustan täydennysrakentamisessa on neuvoteltu sopimuksista kaavojen edessä, mutta kaikilta osin ole vielä kaavallista valmiutta sopimusten solmimiselle/neuvottelulle.</p> <p>Maaseutukaavoittaja on rekrytoitu alkuvuodesta ja hän valmisteleo Karttulan keskustan kaavaa. Joukkoliikenteen runkolinjojen täydennysrakentamisselvitys on käynnistetty.</p> <p>Vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoitusten pysyväksi muuttamista ohjaava kriteeristö on hyväksytty.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden toiminta- ja etenemissuunnitelma päivitetään. Tuetaan erityisesti Vanhan Varikon kokonaisuuden ja Savilahdentien varren (Yliopistonranta) toimia, että tonttiluovutukset ja rakennushankkeiden etenemiset ovat mahdollisia. Tuetaan toiminnan ja sisällön kehittämisessä yhteistyön lisääntymistä ja alueen tunnettavuuden kasvattamista.	<p>Savilahden toiminta- ja etenemissuunnitelma on päivitetty ja infran rakentaminen on edennyt tonttiluovutusvalmiutta tukevasti. Suunnittelu on hidastunut resurssihaasteiden vuoksi.</p> <p>Savilahden ensimmäinen asuintalo (asumisoikeustalo) on valmistunut ja toisen asuinkerrostalon toteuttaminen edistyy. Kuopoksen opiskelija-asuntohanke on rakenteilla.</p> <p>Luola, FinVector, pääpelastusasema ja Lainesairaala valmistuivat.</p> <p>Varikon alueen rakennushankkeita on edistetty neuvottelujen kautta. Vaikea taloustilanne ja asuntojen heikko kysyntätilanne hankaloittavat hankkeiden käynnistymistä.</p>	Etenee hitaasti / osittain
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	<p>Jatketaan Tahkon alueen kaavoittamista sekä tuetaan Tahkon keskustan ympäristön rakentamista. Rakennetaan Tahkon keskustan infraa.</p> <p>Jatketaan Tahkon alueen retkeilypalveluiden tuottamista ja kehittämistä.</p>	<p>Tahkon keskustan ja Tahko Bunglowsin asemakaavat ovat saaneet lainvoiman. Golden Resortin asemakaavatyö on etenemässä hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2025.</p> <p>Tahkon kyläyhdistyksen kanssa on jatkettu yhteistyötä.</p> <p>Kuopion kansallisen kaupunkipuiston tunnettuutta edistettiin blogitekstein, opastein, esittein, nettisivulla, laatimalla lajistokorttipakka ja luomalla kontakteja matkailun toimijoihin.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettua ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	<p>Palveluyksiköt osallistuvat aktiivisesti kaupungin markkinointiin eri tavoin. Asiantuntijat ottavat kantaa valtakunnallisiin laki- ja asetushankkeisiin sekä osallistuvat käynnissä olevaan ajankohtaiseen keskusteluun.</p> <p>Jatketaan vahvaa osallistumista liikennejärjestelmätyöhön ja kaupunkipuistoverkostotoimintaan.</p> <p>Aktiivinen viestintä ja edunvalvonta yhteistyöverkostoissa.</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen otettiin kantaa. Hallituksen asuntopolitiikan muutoksiin ja budjettiesitykseen pyrittiin vaikuttamaan yhdessä suurten kaupunkien kanssa.</p> <p>Liikennejärjestelmäsuunnittelija aloitti työnsä ja seudulliseen ja kansalliseen liikennejärjestelmätyöhön osallistuttiin aktiivisesti.</p> <p>Kansallisen kaupunkipuistoverkoston toimintaan osallistuttiin aktiivisesti.</p> <p>Ollaan mukana infrarakentamisen digitaalisuutta edistävässä ProDIGial-hankkeessa, pilottihanke käynnistymässä.</p> <p>Edunvalvonnasta on huolehdittu osallistumalla ajankohtaisiin lakihankkeisiin sekä kaupunkien ja Kuntaliiton verkostotyöskentelyyn.</p> <p>On osallistuttu erilaisiin messutapahtumiin</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Edistetään puurakentamista asemakaavoituksella, suunnittelulla ja ohjauksella (yksityiset ja julkiset) sekä tontinluovutuksen keinoin.	<p>Uusi hirsinen Sinikellon päiväkotikoti valmistui Puijonlaaksoon, ja Jynkän hirsinen päiväkotikoti on rakenteilla. Autismisäätöön hirsinen hoivakoti valmistui Särkiniemeen.</p> <p>Puukerrostalojen rakentaminen ei ole edennyt asuntojen heikon kysyntätilanteen takia.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Tehdään yhteistyötä Savilahdessa sijaitsevien eri koulutusasteiden, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa. Tuetaan alueen toimijoita kärkialojen toiminnassaan ja annetaan mahdollisuus Savilahden toimia testialustana uusille ratkaisuille.	<p>Hepomäen alueelle aloitettiin kiertotalouden toteuttavuusselvitys.</p> <p>Tehtiin hankevalmisteluja yhteistyössä oppilaitosten kanssa, mm. maaperän terveyteen liittyvän Horisontti SOIL-hankkeen valmistelu yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen toteutuessa Savilahti toimisi testialustana.</p> <p>Savilahden robottibussikeilu toteutettiin 4/2024–9/2024. Robottibussiliikenteen jatkohankemahdollisuuksia selvitettiin yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa. Tulevaisuudessa jatkohankkeet ovat mahdollisia, mikäli rahoitusmahdollisuuksia löydetään.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	<p>Joukkoliikenteen paikallisliikenteen kaikki kilpailutukset tehdään puhtailla käyttövoimilla.</p> <p>Kehitetään hankintojen ympäristöosaamista ja ympäristökriteerien käyttöä ja seuranta.</p> <p>Infran rakentamisessa käytetään uusiomateriaaleja kaikissa niihin soveltuvissa hankkeissa.</p>	<p>Joukkoliikenteen paikallisliikenteen kilpailutuksessa vaadittiin 100 % päästötöntä kalustoa (sähkö- tai vetybussit).</p> <p>Joukkoliikenteen kilpailutuksen voittaneelle yritykselle hankittiin tontti bussivarikon ja latausinfran rakentamista varten.</p> <p>Läntisen alueurakan kilpailutuksessa on ensimmäisen kerran käytetty päästökriteerejä.</p> <p>Osallistutaan UUMA5- uusiomateriaalien edistämishankkeeseen. Jatketaan oman uusiomateriaaleihin keskittyvän ryhmän toimintaa.</p> <p>Hankintaohjelmaan sisällytettiin kattavammin ympäristövastuullisuuteen liittyvää ohjeistusta.</p> <p>Järjestettiin koulutuksia vähähiilisuuden ja kiertotalouden huomioon ottamisesta eri toimialojen hankinnoissa. Ilmastoasiantuntijat osallistuivat hankintatiimiin ja olivat tukena hankintojen tekemisessä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p style="text-align: center;"></p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Suunnittelemme ja toteutamme kestävää ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta mm. edistämällä vaihtoehdoisen lataus- ja tankkausverkoston rakentumista	<p>Täydennysrakentamisella edistetään tiivistä ja joukkoliikennettä suosivaa kaupunkirakennetta.</p> <p>Maankäytön suunnittelussa huomioidaan vaihtoehtoinen lataus- ja tankkausverkosto.</p> <p>Kuopion älykäs liikenneinfra – hankkeessa toteutettuja älyratkaisuja kehitetään eteenpäin ja Data liikenteeseen – hankkeessa parannetaan eri lähteistä tulevan liikennedatan laatua ja kehitetään liikenteen tilannekuvaratkaisuja.</p> <p>Mahdollistetaan kaasutankkausaseman sijoittuminen Haapaniemelle kaavoitettavalle yritystontille. Selvitetään myös muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelun sijoitumismahdollisuuksia.</p>	<p>Joukkoliikenteen runkolinjojen täydennysrakentamisselvitys on käynnistetty.</p> <p>Data liikenteeseen -hankkeessa on tuotettu tietoja jatkokäyttöä varten Datajäljöstä.</p> <p>Kaasutankkausaseman sijoittaminen Haapaniemelle mahdollistettiin Tehdaskadun asemakaavassa. Vetytankkausaseman sijaintivaihtoehtoja selvitetään.</p> <p>Vaihtoehtoisten käyttövoimien tankkauspaikalle on kaavoitettu tontti Haapaniemelle. On neuvoteltu raskaan liikenteen sähkölaatusasemasta Pieneen Neulamäkeen.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Edistämme kestävien liikku- mismuotojen (joukkoliik- kenne, kävely, pyöräily, yh- teiskäyttöautot) käyttöä ja toimintaedellytyksiä	<p>Kävelyn, pyöräilyn ja joukko- liikenteen toimintaedellytyk- sien edistäminen huomioi- daan kaikessa suunnittelussa.</p> <p>Joukkoliikenneohjelman päivi- tys.</p> <p>Lipputuotteiden monikäyttöi- syyden tehostaminen.</p> <p>Runkolinjaston suunnittelun jatkaminen ja infran rakenta- minen.</p> <p>Kannustetaan henkilökuntaa käyttämään yhteiskäyttöistä sähköautoa.</p>	<p>Joukkoliikenteen matkusta- jamäärät ovat kasvaneet 8 % edelliseen vuoteen ver- rattuna, ja matkustaja- määrä ylittää 9,1 miljoonaa.</p> <p>Joukkoliikenteen runkolin- jojen täydennysrakenta- misselvitys on käynnistetty.</p> <p>Joukkoliikenneohjelma 2035 on hyväksytty.</p> <p>Lipputuotteiden monikäyt- töisyyttä lisätty mm. kau- punginteatterin kanssa.</p> <p>Runkolinjaston suunnitte- lua on jatkettu ja infran ra- kentaminen on aloitettu.</p> <p>Kävelyn ja pyöräilyn olo- suhteita on edistetty suun- nitelman mukaisesti ja tehty yhteistyötä mm. pyö- räilyaktiivien kanssa.</p> <p>Puijonkadun uudistamisen suunnittelu kestäviä liiken- nemuotoja suosivalla ta- valla on käynnistetty.</p> <p>Kaupungin sähköautoa hyödynnetään työajoihin</p>	<p>Etenee suun- nitellusti / Val- mis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	Otamme maankäytönsuunnittelussa sekä metsien ja viheralueiden hoidossa huomioon luonnon monimuotoisuuden	<p>Uusi luonnonsuojelulaki huomioidaan kaavoituksessa ja uusia toimintatapoja tutkitaan sen noudattamiseksi.</p> <p>Uuden luonnon monimuotoisuusohjelman toimeenpano.</p> <p>Huolehditaan vieraslajien torjunnasta.</p> <p>Pyritään lisäämään luonnonsuojelualueiden määrää. Kaupungin oma Metso-selvitys on jo tehty, seuraavaksi määritetään suojeltava pinta-ala ja vuonna 2024 konkreettiset kohteet.</p> <p>Lisätään lehtipuuston osuutta ja vanhojen metsien määrää kaupungin metsissä. Myös lahoppun määrää lisätään. Jatketaan ELY:n kanssa neuvotteluja luonnonsuojelualueiden lisäämisestä.</p>	<p>Luonnonsuojelulaki on huomioitu kaavoituksessa.</p> <p>Siniviherverkkosuunnitelman laadinta aloitettiin.</p> <p>Uusi luonnon monimuotoisuusohjelma hyväksyttiin ja siitä tiedotettiin sekä kaupungin sisäisesti että ulkoisille sidosryhmille ja asukkailla.</p> <p>Luonnonsuojelualueiden määrää kasvatetaan LUMO-ohjelman mukaisesti. Metsien hoitoon laaditulla urakoitsijoille suunnatulla ohjeistuksella parannetaan käytännön työssä metsäluonnon monimuotoisuutta mm. lehti- ja lahoppuustoa lisäämällä. Metsien seurantajärjestelmään kerättävällä tiedolla saadaan tuloksia mm. metsien monimuotoisuuden kehittymisestä pitkällä aikavälillä.</p> <p>Kartoitukset luonnoilta arvokkaista metsäalueista ja puustoisista soista kaupungin maa-alueilla toteutettiin, ja arvokkaimmat alueet tunnistettiin. Elinympäristöjen ennallistamista toteutettiin erityisesti ympäristöministeriön HELMI-rahoituksen turvin.</p> <p>Vieraslajien torjunnan pelisäännöt sovittiin yksiköiden kesken. Eniten haittaa aiheuttavia vieraslajeja torjuttiin kaupungin omana työnä, minkä lisäksi järjestettiin talkoita ja kannustettiin asukkaita torjuntaan Crowdsorsa-sovelluksen avulla.</p> <p>ELY-keskuksen kanssa käytiin neuvotteluja mahdollisista uusista luonnonsuojelualueista.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	<p>SISU-hankkeen toteuttaminen ja päivitetyn resurssivii-sausohjelman jalkautus.</p> <p>Kaupunkirakennesuunnitel-massa ja kaavoituksessa alu-eita tarkastellaan ilmaston muutoksen hillitsemisen, vi-heralueiden ja ekosysteemi-palveluiden näkökulmasta.</p> <p>Hulevedet huomioidaan kaa-vaproseesseissa. Ilmastonmuu-tos ja sään ääri-ilmiöiden vai-kutukset huomioidaan suun-nittelussa. Ajantasaisia val-miussuunnitelmia laaditaan.</p> <p>Pidetään kaupungin metsät elinvoimaisina ja kasvavina, että ne toimivat tehokkaasti hiilinieluinä.</p>	<p>Uusi ilmasto- ja resurssivii-sausohjelma eli Viksu Kuo-pio -ohjelma hyväksyttiin ja siitä tiedotettiin yleisesti kuntalaisille, luottamus-henkilöille ja kaupungin henkilöstölle.</p> <p>SISU-hanke eteni suunni-telmallisesti. Hankkeessa järjestettiin ilmastoinfoja, koulutuksia ja kuntalaisille suunnattuja kampanjoita (mm. Ilmastosisua arkeen -kampanja) yhteistyössä hankkeen pohjoissavolais-ten kuntien kanssa.</p> <p>Toimialakohtaisia ilmasto-suunnitelmia päivitettiin. Kunnossapitopalveluille laadittiin hiilijalanjälkilas-kelmat.</p> <p>Kaavoituksessa otettiin pi-lotointikäyttöön ilmaston-muutoksen hillinnän ja so-peutumisen tarkistuslista. Keskeiset kaavat tarkastel-tiin ilmastonäkökulmasta.</p> <p>Metsien sopeuttaminen muuttuvaan ilmastoon on välttämätöntä. On tiedos-tettava mahdolliset metsä-tuhon aiheuttajat ja huo-lehdittava puuston tervey-destä ja vahvistettava met-sien tuhonkestokykyä. Se-kaapuustoisuuden lisäämi-nen metsiin on yksi merkit-tävä toimenpide ilmasto-kestävässä metsänhoi-dossa.</p> <p>Suunnitelmallisesti hoide-tut monimuotoiset seka-metsät kestävät paremmin metsätuhoja ja metsien hii-lensidonta ja hiilinieluoimi-naisuudet säilyvät hyvinä.</p>	Etenee suun-nitellusti / Val-mis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviiasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	<p>Tutkitaan kaupunkiviljelyn mahdollisuuksia myös kaupunkialueilla.</p> <p>Vierastarjoiluissa suosimme ilmastoviiasta elintarvikkeita.</p> <p>Ilmastoviiastaiden ruokavalintojen suosiminen hankkeen oppien mukaisesti.</p>	<p>Yhteistyössä Servican kanssa valmisteltiin sitoumista kansalliseen Kierto-talouden green dealin kestävää ruokajärjestelmää koskeviin toimenpiteisiin. Sitoumuksen avulla lisätään kustannustehokkaiden kotimaisten kasviproteiinien käyttöä ruokapalveluissa.</p> <p>Koottiin alueellisesti yhteistyöverkosto ruokahävikin vähentämistä ja ilmastoviiastaan ruoan edistämistä koskevaa tiedon jakamista ja viestintää varten.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	<p>Asemakaavoissa hyödynnetään aurinko- ja geoenergiapotentiaalia.</p> <p>Tuulivoimakaavoja edistetään työohjelmissa.</p> <p>Teetätetään kiinteistöjen energiakatselmuksia ja olosuhdeoptimoiteja yhteistyössä Tilapalvelun kanssa. Energiansäästöohjelman toteuttamista jatketaan.</p> <p>Edistetään puupohjaisten polttoaineiden saantia markkinoille puun myynnin kilpailuttamisen avulla. Myytävä puutavara kilpailutetaan puutavaralajeittain. Näin pystytään ohjaamaan puutavaralajit niitä tarvitseville toimijoille (esim. tukkipuu saha- ja sorviteollisuuteen ja kuitupuu sel-luteollisuuteen ja energia-puuksi).</p> <p>Savilahdessa tuetaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja kehitetään kiinteistöautomaattioratkaisuja.</p>	<p>Kolme tuulivoimapuistoa on kaavoitettavana.</p> <p>Lämmöntuotantomahdollisuuksia pienydinvoimalla tutkitaan yhdessä Kuopion Energian kanssa.</p> <p>Puutavara kilpailutetaan puutavaralajeittain (tukkipuu, kuitupuu, energiapuu). Puumarkkinatilanteen mukaan suositaan erilaisia puukauppamuotoja kuten pystykauppaa ja toimituskauppaa.</p> <p>Kaupungin kiinteistöjen energia- ja olosuhdeoptimoitien sekä energiakatselmuksien tekemistä tuettiin ja toimenpiteiden energiansäästövaikutukset koottiin yhteen.</p> <p>Uusiutuvien energialähteiden, kysyntäjoustopuutavara- ja energiavarastoinnin edistämiseen suunnitellaan kehityshankkeita. Tähän liittyen keväällä 2024 on koottu yhteen kiinteistödataryhmä (kaupunki, Tilapalvelut, Kuopas, Niiralan Kulma) sekä käyty keskustelua Savonian ja UEF:n kanssa, jotta saadaan muodostettua vahva paikallinen konsortio tulevia hankkeita varten.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	<p>Osallisuutta ja tiedottamista kehitetään. Palveluverkosto- suunnittelulla pyritään vahvaan yhteistyöhön eri asiantuntijoiden kesken ja eri suunnitteluvaiheissa. Palveluverkoston päätöksenteon toimintamallia tehostetaan.</p> <p>Tuetaan tietohallintoa tietoliikenneverkko-konseptin ja Datajalostamo-älykaupunkialustan sovellusten käyttöön- otossa</p> <p>Kehitetään edelleen sähköistä palvelua mm. tonttipalveluissa</p>	<p>Kaupunkisuunnittelussa järjestetään monipuolisesti osallistumismahdollisuuksia ja hyödynnetään digitaalisia välineitä, mm. Maptionnaire-sovellusta.</p> <p>Palveluverkkosuunnittelu käynnistettiin. Selvitystyöhön otetaan mukaan eri lautakunnat ja se etenee päätöksentekoon keväällä 2025.</p> <p>Datajalostamo hyödyntäviä liikennesovelluksia on kehitetty Data Liikenteeseen –hankkeessa. Liikenteen tilannekuvaratkaisun ensimmäinen versio saatiin testikäyttöön vuonna 2024 ja lisäksi kehitettiin Aurat kartalla -palvelu, joka julkaistaan keväällä 2025.</p> <p>Savilahden mikrokanavareittejä on vuokrattu eri toimijoille. SAKKYn laittila on otettu käyttöön ja sen hallinnointiin/ ylläpitoon on kehitetty toimintamalli yhteistyössä Digita Oy:n kanssa.</p> <p>Maanvuokrasopimusmallien uudistustyö sähköisten maanvuokrasopimusten luonnostelupalvelun käyttöönottoon valmistautumiseksi on käynnistetty.</p> <p>Neuvotellaan sähköisen kiinteistökauppojen ja maanvuokrasopimusten luonnostelupalvelun käyttöönoton sopimuksesta.</p> <p>Uusi palautejärjestelmä on otettu käyttöön kesäkuussa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

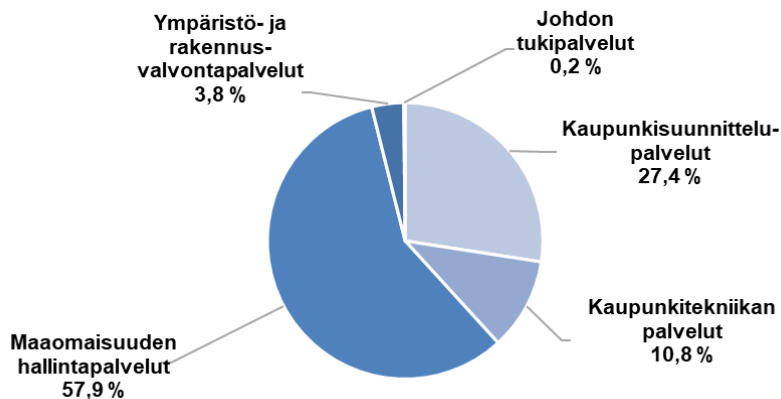
Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	<p>Päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden osallistumista kehitetään sekä tiedottamista kohdennetaan eri käyttäjäryhmille.</p> <p>Asukkaiden osallistumiseen etsitään uusia muotoja käyttämällä digitalisaation mahdollisuuksia.</p>	<p>Kaupunkisuunnittelussa järjestetään monipuolisesti osallistumismahdollisuuksia ja hyödynnetään digitaalisia välineitä, mm. Maptionnaire-sovellusta.</p> <p>Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyskyselyt tehdään kolme kertaa vuodessa.</p> <p>Palveluliikennettä järjestetäessä on kuultu laajasti eri järjestöjen mielipiteitä.</p> <p>Savilahden kehittämiseen liittyen on tehty aktiivista tiedottamista</p> <p>Uusi asiointikanava on valmisteilla.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa. Esihenkilöt käyvät lapsivaikutusarviointikoulutuksen.	Lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön.	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työntantajavetoa	<p>Huolehditaan laadukkaista rekrytointiprosesseista.</p> <p>Palkataan kesäharjoittelijoita sekä tuotetaan koululaisten TET-harjoittelua.</p> <p>Oppilaitosyhteistyötä Savonian, Sakkyn ja Itä-Suomen yliopiston kanssa jatketaan.</p>	<p>Kesäharjoittelijoita on palkattu. Koululaisia on ollut TET-harjoittelussa ja alan opiskelijoita työharjoittelussa.</p> <p>Oppilaitosyhteistyötä on tehty Savonian ja Itä-Suomen yliopiston kanssa.</p> <p>Vuonna 2025 Savoniassa alkaa kaavan laatijan pätevyyteen tähtäävä täydennyskoulutus ja Itä-Suomen yliopistossa Kestävät yhdyskunnat -opinto-ohjelma.</p> <p>Oppilaitosyhteistyötä mm. Savonian ja SAKKY:n kanssa on tehty: Esimerkiksi Savilahden robottibussikokeilussa tehtiin yhteistyötä varsinkin SAKKYn kanssa. SAKKY mm. koulutti 4 turvaoperaattoria yhteistyössä Remoted Oy:n kanssa täysin uudessa koulutusohjelmassa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päättöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Huolehditaan riittävästä henkilöstöresurssista ja varahenkilöjärjestelmästä sekä varmistetaan tehtäväsältöjen toimivuus organisaatiossa.	Yksiköiden välisellä tehtävänjaolla on purettu kasaantuneita ruuhkia eri työpisteistä. Työparityöskentelyä on kehitetty.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Järjestetään esihenkilökoulutusta ja kehitetään esihenkilöiden viestintätaitoja. Huolehditaan itsearviointien ja -seurantojen tekemisestä ja pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.	Esihenkilöille on järjestetty koulutusta ja valmennusta. Caf itsearviointeja on tehty ja kehityskeskustelut on käyty. Palvelualueen johtoryhmälle järjestettiin valmennusta. Osaamis- ja valmennuskeskustelut käydään yksiköissä vuosittain.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Järjestetään säännöllisesti yhteistä koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen ja palvelujen asiakaslähtöiseen kehittämiseen, myös vaativien asiakkaiden kohtaamiseen. Henkilöstön moniosaamista ja tehtäväkiertoa toteutetaan suunnitelmallisesti.	On järjestetty koulutusta ja valmennusta. Vaativan asiakkaan kohtaamisen ohjeistus on jatkuvasti perehdytysmateriaalissa aktiivisesti käytössä. Toteutuneet vaativat asiakas kohtaamiset käydään yhdessä läpi. Tehtäväkierto on käytössä ja yksiköiden välisellä työnjaolla on kehitetty moniosaamista.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koetua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Kehitetään henkilöstön moniosaamista ja parannetaan viestintää. Huolehditaan riittävästä henkilöstöresurssista, yhteisöllisyydestä ja työtoiminnasta, mm. kuntavierailut. Huolehditaan, että työergonomia on kunnossa. Pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.	Tyhy-toimintaa on järjestetty säännöllisesti. Työergonomiaan liittyviä asioita tarkastellaan vuosittain kehityskeskustelujen yhteydessä. Osaamis- ja valmennuskeskustelut käydään yksiköissä vuosittain.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

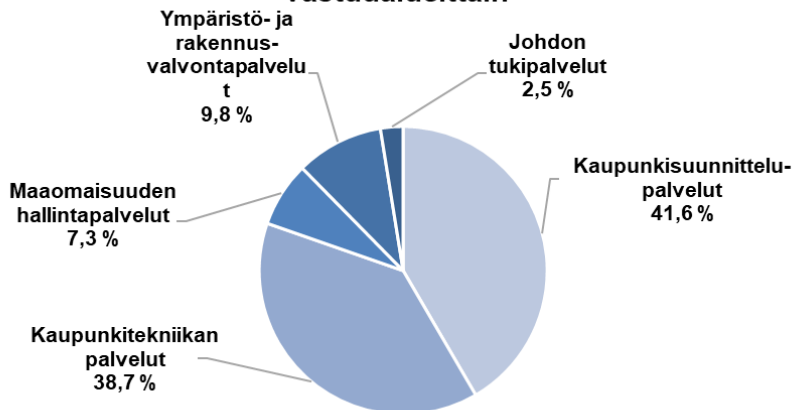
Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme koikeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorummeita.	<p>Mahdollistetaan monipaikkainen työskentelykulttuuri, luodaan uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.</p> <p>Etätöitä ja hybridimallityöskentelyä jatketaan. Tällä varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus, työn joustavuus ja houkuttelevuus myös jatkossa.</p>	<p>Monipaikkainen työskentelykulttuuri on käytössä ja hybridimalli on vakiintunut työtapaksi.</p> <p>Säännöllisillä kokoontumisilla varmistetaan työyhteisön toimivuus. Lähtäpämissä pidetään aiheen tai työyhteisön yhteenkuuluvuuden tarpeen vaatiessa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	<p>Pidetään tonttien hinnat markkinahintatasolla (pl. ARA-tontit).</p> <p>Hyödynnetään investoinneissa eri rahoituslähteitä.</p>	Tonttihintojen tarkistus on käynnistetty.	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.4. Kestävä talous	Mitaitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	<p>Totutellaan uusiin optimoituihin työtiloihin ja selvitetään, onko parannettavaa. Kehitetään etä- ja hybridityömalleja tiivistetyissä toimitiloissa.</p> <p>Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.</p>	<p>Toimitilojen käyttöä on tehostettu Valtuustotalolla. Viime vuonna toteutettu työtilojen tiivistäminen on osoittanut toimivaksi. Kuluvana vuonna on tehty työpisteiden pientä säätöä toimivuuden parantamiseksi. Lisäksi taukotilan remontilla on saatu lisää toimivuutta.</p> <p>Palveluverkon kehittämisen jatkuu kaupunginhallituksen ja -valtuuston talouden tasapainottamisesta tekemien päätösten pohjalta.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Kaupunkiympäristön palvelualue 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	21 597	260	21 857	22 944	1 087	105,0 %
Maksutuotot	15 322	-2 340	12 982	11 182	-1 800	86,1 %
Tuet ja avustukset	3 549		3 549	3 104	-445	87,5 %
Muut toimintatuotot	29 803	300	30 103	31 880	1 777	105,9 %
Vuokratuotot	24 565		24 565	24 744	179	100,7 %
Muut tuotot	5 238	300	5 538	7 135	1 597	128,8 %
TOIMINTATUOTOT	70 271	-1 780	68 491	69 109	618	100,9 %
Palkat ja palkkiot	-12 110	163	-11 947	-11 685	261	97,8 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-2 601	80	-2 522	-2 469	52	97,9 %
Muut henkilösivukulut	-371	7	-364	-331	32	91,1 %
Henkilöstökulut	-15 082	250	-14 832	-14 486	346	97,7 %
Palvelujen ostot	-50 237	80	-50 157	-48 759	1 398	97,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 186		-2 186	-1 949	237	89,2 %
Avustukset	-1 370	-1 200	-2 570	-2 237	333	87,0 %
Muut toimintakulut	-1 821	83	-1 738	-1 725	13	99,3 %
Vuokratulut	-1 520	83	-1 437	-1 365	72	95,0 %
Muut kulut	-301		-301	-360	-59	119,7 %
TOIMINTAKULUT	-70 696	-787	-71 483	-69 156	2 327	96,7 %
TOIMINTAKATE	-425	-2 567	-2 992	-46	2 946	1,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 546		-25 546	-25 182	365	98,6 %

Toimintatuottojen 69,1 milj. € jakautuminen vastuualueittain

Toimintakulujen 69,2 milj. € jakautuminen vastuualueittain

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Kirjastopalvelut ylittivät toiminnalliset tavoitteensa ja saavuttivat ennätyslukemat monilla mittareilla mitattuna. Kirjastopalveluiden osalta fyysiset käynnit kirjastossa ylittivät tavoitteen ollen noin 1,4 miljoonaa käyntiä. Kävijämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta yli 130 000 käynnillä. Myös lainausmäärät kasvoivat edellisvuodesta yli 200 000 lainalla ollen 2,3 miljoonaa lainaa. Verkkoasiointi kirjaston palveluissa kasvoi edelleen yli 260 000 verkkoasiointilla ollen 1,6 miljoonaa asiointikertaa. Verkkoasiointin avulla asiakkaat voivat mm. varata aineistoa, uusia lainoja, käyttää e-aineistoja ja maksaa kirjastomaksuja. Valtuuston asettama sitova tavoite kirjastopalveluiden lainat/asukas toteuma oli 18,1, kun tavoite oli 17,6. Kirjaston aukiolotunnit kasvoivat myös Riis-taveden kirjaston omatoimimatkaisun myötä.

Liikuntapaikkapalvelut ylittivät toiminnalliset tavoitteensa kaikilla mittareilla. Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä kuntolaakson uimahallissa ylittyi 25 388 käyntikerralla. Kokonaismäärän ollessa 145 388 käyntikertaa. Lisäksi liikuntapaikkojen käyntikerrat ylittyivät 239 187 käyntikerralla. Kokonaismäärän ollessa 1 839 187 käyntikertaa.

Museot onnistuivat näyttely- ja tapahtumatuotannoissaan ja saavuttivat asetetut asiakasmäärätavoitteet. Museoitten näyttelyissä vierailtiin yhteensä 124 451 kertaa ja kaikkiaan museoissa kirjattiin 181 465 asiakaskäyntiä. Eniten asiakkaita vieraili Kuopion museossa, jonka näyttelyissä vierailtiin 67 744 kertaa (keskimäärin 30,1 käyntiä/avoinnaolotunti). Käyntimääräennätys rikottiin Taidemuseossa (35 354 käyntiä; 17,9 käyntiä/avoinnaolotunti), ja myös Korttelimuseossa (20 040 käyntiä; 11,4 käyntiä/avoinnaolotunti) oli huippuvuosi. Valtionosuusrahoitetut alueelliset vastuumuseopalvelut on kyetty hoitamaan sitoumusten mukaisesti. Taidemuseon perusnäyttely- ja palvelukonseptiuudistusta jatkettiin, uudistukset valmistuvat syksyllä 2025. Korttelimuseon palvelukonseptin kehittämistä ja tarveselvitystyötä on jatkettu.

Kansalaisopiston kokonaistuntimäärä pienentyi vuoteen 2023 verrattuna. Kurssisuunnittelun keinoin tuntiresurssit kohdennettiin paremmin tuottaviin ryhmiin. Tällaiset toimenpiteet kuitenkin heikentävät alueellista tasa-arvoa ja opetustarjonnan monipuolisuutta. Resurssien taloudellisesta kohdentamisesta huolimatta kaikkien ainealueiden kysyntään ei pystytäkään vastaamaan mm. liikuntatilojen puutteiden takia. Kurssitulot kasvoivat vuodesta 2023 n. 33.000 euroa.

Kansalaistoiminnan palveluiden toiminta toteutui suunnitellusti ja laajoja monialaisia yhteistoimintoja kehitetään ja koordinoit. Ulkopuolisen rahoituksen hankkeet vauhdittivat asiantuntijuuden ja palveluiden yhteiskehittämistä (organisaation sisällä, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti) merkittävästi. Kino Kuvakun ja Kino Mantun kävijöitä yhteensä 26 000. Muuhun ohjattuun liikunta- ja kulttuuriryhmätoimintaan osallistui yhteensä 61 000 osallistujaa. Laajalle yleisölle järjestettiin tapahtumia yhteensä 370 toimijatahon kanssa, yhteensä 50 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 53 000 henkilöä. Asukastoimintaa toteutettiin asukastiloissa ja kirjastoissa lähes 80 eri toimijatahon kanssa tuottaen n. 42 000 osallistumiskertaa asukkailla.

Taidetalot ovat odottaneet koronavuosien jälkeen, että päästäisiin ns. normaaliin päiväjärjestykseen. Kummassakin talossa vuosi 2024 on ollut hyvä. Teatterilla oli uusi kävijäennätys, yli 94 000 kävijää (aiempi ennätys oli vuodelta 2018 n. 81 000 kävijää). Teatterilla tapahtumatuotanto on edelleen kasvanut aiemmasta vuodesta kaikilla mittareilla mitattuna.

Kaupunginorkesteri on kehittänyt ohjelmistoaan klassisen ohella viihteellisempään suuntaan. Perinteisten klassisten kausikonserttien lisäksi orkesteri on toteuttanut viihdekonsertteja, jotka ovat olleet loppunmyytyjä.

Taidetalojen toiminta on ollut tasaista niin, että isoja yllätyksiä ei ollut. On ollut mahdollista keskittyä ydintoimintaan ja myös talojen omaan sisäiseen kehitystyöhön.

Mieliteko jatkui lokakuussa 2023 käynnistyneillä kahdella uudella ryhmähankkeella (Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 ja Yhdessä osalliseksi – Mieliteko 2.0). Päärahoitus on myönnetty Euroopan Sosiaalirahasto plus-sasta (Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma). Toimintaan on sitoutunut 13 Pohjois-Savon kuntaa sekä kattava joukko yksityisiä yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeet ovat kestoaltaan 3–4 vuotta. Kahden ryhmähankkeen turvin myös kohderyhmä laajenee. Työ jatkuu edelleen heikommassa työmarkkina-asetmassa olevien henkilöiden kanssa, mutta toiminta laajenee myös työssäkäyvään väestöön.

Kuopion kaupunki on pää toteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Vuoden 2024 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 500 henkilöä. Valmennuksen läpikäyneitä henkilöitä oli tuolloin 210. Osallistuvia yrityksiä/työpaikkoja on mukana tällä hetkellä 66 (mikro 40, pieni 13, keski-suuri 8, suuri 5). EURA2021-järjestelmässä kerätyn anonyymien palautteen perusteella Kuopion kaupungin tiimin toteuttama valmennus koettiin kohentavana mielen hyvinvointia arvosanalla 4,0. Valmennus sai ajattelemaan omia toimintatapoja arvosanalla 4,3. Asteikkona on 1–5. Lisäksi hankkeen toimintaa suositellaan toiselle henkilölle hyvin todennäköisesti toiminnan sisällön perusteella.

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 Kuopion osahanke on edennyt hankesuunnitelmassa esitettyä aikataulua nopeammin, vaikka henkilöstömuutoksia tapahtui vuoden aikana. Lähes koko vuoden työskenneltiin yhden muutosvalmentajan vajeella. Hankkeen hyvän etenemisen ja kaupungin talouden tasapainotusohjelman takia hankkeelta vähennettiin muutoshakemuksella pysyvästi tämä yksi henkilöresurssi. Samalla muutoshakemuksella hankkeelle lisättiin viestintään 2 x 20 % resurssi, jolloin koko hankehenkilöstö pystyy työskentelemään 100 % työpanoksella. Tämä muutos astui voimaan 1.12.2024. Muutoin talous on toteutunut suunnitellusti.

Ollennaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintakate alittui budjetoidusta 0,2 milj. euroa (99,5 %). Toimintatuotot alittuivat budjetoidusta 0,3 milj. euroa (97,4 %) ja toimintakulut alittuivat 0,6 milj. euroa (99,1 %).

Toimintatuottoja heikensivät teatterilla heikommat myyntituotot, esimerkiksi syksyn musikaali jäi myyntivoitteen alla. Musiikkikeskuksella kaupunginorkesterin lipunmyynti jäi tavoitteesta. Molemmat taidetalot paransivat kuitenkin myyntituloja viime vuodesta. Tahko spa ja Kuopio-halli jäivät tulotavoitteista. Museokeskuksen tuotot ylittivät paremman kävijämäärän ansiosta.

Toimintakulut alittuivat suurimmaksi osalta palveluostojen alentumisella. Mieliteko hankkeen palvelujen ostot ovat talousarviota alhaisemmat, samoin museokeskuksen tavarakuljetukset ja liikuntapaikkojen kunnossapito. Taidepalveluissa ostopalveluiden käyttö ylittyi talousarviosta. Vuokratilauksissa tuli kasvua museon näytelyvuokrien osalta ja kansalaistoiminnan ulkopuolisista vuokrista.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Palvelujen hankinnoissa noudatetaan kaupungin hankintaohjeistusta ja esihenkilöt valvovat ja ohjaavat hankintojen valmistelua.

2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Toimitaan ohjeiden mukaisesti ja esim. työturvallisuusriskit on varsin hyvin tunnistettu ja ennakoitu.
- Riskikartoitusta ja suunnitelmallista riskienhallintaa toteutetaan osana normaalitoimintaa. Henkilökuntaa on perehdytetty tietosuojaa-asioiden.

3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Kirjastopalveluissa avoimiin tehtäviin oli hyvin hakijoita.
- Henkilöitä on saatu sijaistuksiin tai tehtäviä on saatu järjestettyä sisäisesti.
- Henkilöstösaatavuudessa alueellisia ongelmia. Rekrytointi maaseudulle on haasteellista.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Osallistetaan ja luodaan osallisuutta asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehitetään digitaalisia osallistumisen mahdollisuuksia ja siihen liittyvää viestintää. Toiveita ja palauteita seurataan aktiivisesti.	<p>Kirjastopalvelut ovat vuoden 2024 aikana edistäneet osallistumista ja osallisuutta. Kirjastolla on ollut mm. demokratiaa ja lukemista edistäviä tapahtumia ja opetustunteja. Yhtenä hankkeena edistettiin lukemista Kuopion vankilassa. Lasten osallistumista on lisätty pilotoimalla lasten aineiston osallistavaa valintaa, jossa lapset itse valitsevat kirjastoon tilattavaa aineistoa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä on seurattu aktiivisesti.</p> <p>Museoiden toiminta on osaltaan edistänyt monipuolista yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kehitettiin lähidemokratiaa; valmistettiin esitys Kuopion osallisuusmallista, laadittiin Pitäjäraatitoiminnalle raati-toimintaa ohjaava opas ja kehitettiin erityisesti maaseudulla toimijaverkostoja.</p> <p>Kansalaisopiston Esteet nurin -hankkeessa aloitettiin osallistava vertaisohjaajatoiminta. Myös Kaiku-kortt-pilottia on toteutettu ja koordinoitu Kuopiossa ja Pohjois-Savossa.</p> <p>Taidepalvelut tekevät asiakastutkimuksia.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Lähipalvelut luovat arjen turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Ne ovat helposti saavutettavia ja esteettömyyttä kehitetään kaiken aikaa.	<p>Kirjastopalveluiden verkosto on hyvin saavutettava sisältäen myös kirjastoauto-, verkko- ja e-aineistopalvelut.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen verkosto oli kaikkien saavutettavissa. Liikuntapaikkaverkoston suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitu esteettömyys. Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut olivat keskimääräisesti n. 80 % subventoituja.</p> <p>Museopalveluissa asiantuntija- ja arkistopalveluiden saavutettavuutta on parannettu. Näyttelyt ja tapahtumat ovat helposti saavutettavissa ja useat tapahtumat ovat maksuttomia alle 18- vuotiaille.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettu ikäntyneiden toimintakykyä ja resilienssiä (arjen turvallisuutta) lisääviä liikunta- ja kulttuuriryhmiä ja -tapahtumia. Kaupunkialueella järjestettiin ensimmäinen Back to School -tapahtuma koululaisille lukuvuoden alkaessa.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Palveluverkkoa ja palvelutarjontaa kehitetään aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviksi helposti saavutettaviksi kohtaamispaikoiksi. Saavutettavuutta lisätään mm. kehittämällä digitaalisia palveluita.	<p>Kahdeksan omatoimikirjastoa tuovat kuntalaisille lisää mahdollisuuksia asioida silloin, kun heille parhaiten sopii. Kuntien yhteiseen e-kirjastoon liittyminen toi lisää e-aineistoja kuntalaisten käyttöön.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkoston kehitettiin tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti.</p> <p>Museot järjestivät näyttelyiden lisäksi tapahtumia ja muuta ohjattua toimintaa, mm. opastuksia ja työpajoja.</p> <p>Kansalaisopistossa järjestettiin useita luontoaiheisia kursseja mm. retkeily- ja puutarhakursseja.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kehitetty aktiivisesti kaupungin julkisissa ulkotilojen (puistot, kaupunkimetsät) olosuhteita tapahtumatuotantoa tukeväksi. Asukastoimintaa ja liikuntaa on viety entistä enemmän luontoon.</p> <p>Taidepalvelut kasvattavat tilojen käyttöastetta vuokraamalla tiloja ulkoiseen käyttöön.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Tarjotaan asukkaille monipuolisesti maksuttomia ja kohtuuhintaisia mahdollisuuksia liikkumiseen. Palvelutarjontaa, viestintää ja markkinointia kehitetään laaja-alaisesti edistämään asukkaiden fyysistä aktiivisuutta. Lisäksi yhdistysten toimintaa, vapaaehtoistyötä ja asukastoimintaa tuetaan mahdollistamaan asukkaiden fyysinen aktiivisuus. LiikkuvaKuopio -ohjelma ohjaa palvelujen kehittämistä.	<p>Kirjastopalveluissa järjestettiin arjen fyysistä aktiivisuutta parantavia tapahtumia (esim. Asian-tuntijan aamukahvit) ja lainattiin liikuntavälineitä.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle.</p> <p>Museot järjestivät runsaasti sekä näyttelyihin liittyviä että muuta ohjattua toimintaa, opastuksia, työpajoja, luentoja ja asiantuntijaopastettuja retkiä.</p> <p>Kansalaisopiston ja kansalaistoiminnan palveluissa järjestettiin erilaisia liikuntakursseja ikääntyneille ja työikäisille kuntosaleilla ja ulkoympäristöissä, liikuntaryhmiä erityisryhmille ja ikääntyneille sekä liikuntaneuvontaa yksilö- ja ryhmämuotoisena.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihdeiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Palvelutarjonta ja toiminta tukee päihde- ja pelikasvatuksen toteutumista systemaattisesti.	Tarjottavat yleisöpalvelut ovat päihdeettömiä. Ehkäisevä päihdetyö on toteuttanut lakisääteistä tehtävää, toteuttanut ehkäisevän päihdetyön kampanjointia sekä luonut uusia, onnistuneita yhteistyörakenteita (mm. Savonian opiskelijayhteistyö) vastaamaan suureen ehkäisevän päihdetyön kysyntää.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Edistetään laaja-alaisesti kaikissa palveluissa (kulttuuri, liikunta, osallisuus, yhteisöllisyys, ehkäisevä päihdetyö) asukkaiden mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä. Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -ohjelmien mukainen kehittäminen tukee mielen hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä.	<p>Kirjastopalveluissa järjestettiin hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia. Uusia lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumakonsepteja olivat vuoden 2024 aikana runsaasti kävijöitä keränneet tukiviitotut satutunnit, teemalliset legopajat, lasten touhulauantait sekä konsolipelikeskiviihkö.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle ja yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Käytössä oli eri ikäryhmille kattavia liikuntatuotteita.</p> <p>Museoissa jatkettiin yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kohdennettuja tapahtumia järjestettiin kaikissa museokohteissa.</p> <p>Kansalaisopiston kurssipalautteiden perusteella osallistujat kokevat hyvinvointinsa lisääntyneen kursseille osallistumisen myötä.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelujen laaja tapahtumatuotanto ja niiden mahdollistaminen tuotantotuen avulla luodaan päihdeittämiä ja yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia kaikille ikäryhmille, myös nuorille maaseudulla ja kaupungissa.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Viestitään aktiivisesti yksinäisyydestä hyvinvoinnin riskitekijänä ja pyritään kaikissa palveluissa osallisuuden edistämiseen ja yksinäisyyden tunteen vähentämiseen. Lisäksi palvelutarjonta ja toiminta mahdollistaa asukkaiden sosiaalisen pääoman kertymisen.	<p>Kirjastopalveluihin on helppo tulla yksin tai yhdessä. Lisäksi toteutettiin tapahtumakonsepteja, joihin on entistä helpompi saapua yksin.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke, joka mahdollistaa kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle.</p> <p>Museokeskus osallistui perhekeskusverkoston toimintaan mm. Kuopion museolla järjestetyn Lasten oikeuksien päivän ja erityislasten Kaikkien lasten syntymäpäivät -juhlien muodossa.</p> <p>Kansalaisopiston kurssi-palautteiden perusteella osallistujat ovat saaneet uusia ystäviä ja kokevat yhteisöllisyyden lisääntyneen kursseille osallistumisen myötä.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluiden asukastoiminta (asukastiloissa, kirjastoissa ja julkisissa ulkotiloissa sekä tapahtumissa) tarjoaa mahdollisuuden kuulua joukkoon ja osallistua.</p> <p>Teatteri jatkoi nuortenteatterikokeilua hyvien kokemusten pohjalta. Teatteri tekee yhteistyössä Lions Club Kuopion kanssa Good Game -tuotannon, kaveruutta kouluun -teemalla.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Tuetaan harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia tarjoamalla alustan eri toimijoille tuottaa toimintaa, tuottamalla itse palveluja ja tapahtumia, toimimalla laajan toimijaverkoston kanssa yhteistyössä (mm. järjestöt, muut palvelualueet ja yksiköt) sekä avustamalla taloudellisesti toimijoita tuottamaan palveluja.	<p>Kirjastopalvelut tarjosivat vuoden 2024 aikana eri-ikäisille kuntalaisille tapahtumia, opetusta, aineistoja, tiloja.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat yhdenvertaisesti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle.</p> <p>Museoiden palvelut muodostavat kokonaisuuden, josta erilaisissa elämäntilanteissa olevat asiakkaat voivat ammentaa elämyksiä ja tietoa oman elämisen tukemiseen joko omatoimisesti tai ohjattuna.</p> <p>Kansalaistoiminnan painopiste oli aiempaa vahvemmin lasten ja nuorten ja ikääntyneiden harrastamisen tukemisessa.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	<p>Palveluverkosto toimii alustana monipuoliselle tapahtumatoiminnalle. Palvelualue mahdollistaa osaltaan kuntalaisten aktiivisen osallisuuden sekä kaupunki- ja maaseutukulttuurin elävöittämisen. Lisäksi tuetaan erilaisin avustuksin ja tuotantoin kaupunkikulttuuria ja tapahtumatuotantoa. Kehitetään Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -viestinnän keinoin palvelujen saavutettavuutta myös matkailijoille. Tuotetaan laajaa Meidän Kuopio -festivaalia yhä laajemmaksi ja saavutettavammaksi.</p> <p>Tehostetaan kaupungin tilojen myyntiä tapahtumille.</p>	<p>Kirjastopalvelut kokonaisuudessaan, mukaan lukien kirjaston tapahtumat, kiinnostivat kuntalaisia ja matkailijoita ja vierailijoita, ja kirjastopalveluissa.</p> <p>Liikkuvakuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää kehitettiin suunnitellusti.</p> <p>Museot edistivät monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. korkeatasoisia, matkailijoitakin kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia.</p> <p>Meidän Kuopio -festivaali toteutettiin jälleen laajana ja monipuolisena eri puolilla Kuopiota. Järjestimme tapahtumatuotannoista kiinnostuneille tahoille useita koulutuksia tapahtumajärjestämisen valmiuksien lisäämiseksi.</p> <p>Teatterin tapahtumatuotanto on kasvanut voimakkaasti kuluvana vuonna uusien tapahtumien myötä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Lisätään kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.	<p>Kirjastotoimenjohtaja toimii puheenjohtajana Suomen yleisten kirjastojen neuvostossa ja sitä kautta monissa valtakunnallisissa työryhmissä. Toimitaan myös kansainvälisessä kirjastojen IFLA-järjestössä.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut osallistuivat Sport Suomi - Kasvualusta liikunta- ja hyvinvointitoimialojen tutkimukselle, kehittämiseksi ja innovaatiotoiminnalle.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelut toiminut aktiivisesti THL:n Terve Kunta -verkostossa ja sen hallituksessa. Kuopio on mukana One Health 4 Cities -hankkeen yhdeksän eurooppalaisen kaupungin verkostossa. Kulttuurin kehittämishankkeissa KUDOS - hanke sekä Kulttuuri Itää -alueellinen kehittämistehtävä.</p> <p>Kuopio on mukana myös Suomen Sinfoniaorkesterit ry ja Suomen Teatterit ry.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden vastuullisesti ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.	Hankinnat on tehty kilpailutetuista paikoista ohjeistuksen mukaisesti ja niissä on huomioitu ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Tehdään yhteistyötä kaupunkiympäristön palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa ympäristöystävällisen toimintaympäristön kehittämiseksi ja pyritään edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja.	Palvelualue tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa ympäristöystävällisen toimintaympäristön kehittämiseksi ja pyritään edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja. Kansalaistoiminnan palveluiden kumppanuusverkosto EU Urbact -rahoitteisen One Health 4 Cities -hankkeen (ihmisen, ympäristön ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin saumaton yhteys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa) jalkauttamisessa kaupunkien palveluihin ja toimintatapoihin.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviihettä ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Edistetään kestävää kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen.	Kansalaisopistossa toteutettiin lukuisia ruokakursseja, joissa kaikissa pyritään huomioimaan kestävä kehitys esim. Villiyrityt - lähiruokaa ja uusia makuja.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä Tilapalveluiden kanssa.	Energiatehokkuutta on kehitetty tilapalveluiden toimenpitein ja tiloissa on optimoitu sähkön ja lämmön kulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palveluja ja toimintaa kehitetään ja muotoillaan yhteistyössä asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa sekä hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja palveluiden kehittämisessä.	<p>Kirjastopalveluja on kehitetty vuoden 2024 aikana yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten kirjallisuuden osallistavaa valintaa pilotoitiin va-pauttamalla 5000 euroa aineistorahasta heidän suorille aineistovalinnoille. Samoin kaikkia asiakkaita on aktivoitu jättämään hankintatoiveita.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti.</p> <p>Museopalveluissa on jatkettu mm. museo-objektien ja kokoelmatietojen digitaalista saatavuutta.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa vastaa KUDOS-kulttuuripalveluiden digitaalisuuden osaamiskeskushankkeen toteutuksesta. Useita kehittämistoimenpiteitä toteutettu HEP-palveluiden digikehittämiseksi eri yksiköissä (teatteri, musiikkikeskus, museo, kansalaistoiminnan palvelut).</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

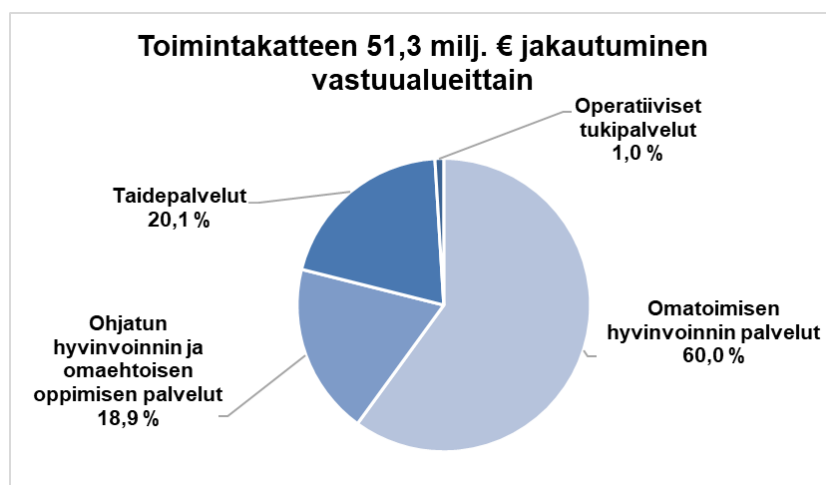
Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kehitetään asukkaiden osallisuutta ja lähidemokratiaa yhteistyössä asukkaiden ja eri toimijoiden kanssa palvelumuotoilun keinoin ja lähiöohjelmasuunnitelman mukaisesti.	<p>Kirjastopalveluissa on jatketu verkostomaista toimintaa ja kirjaston verkostot ovat toiminnassa kehittämisen strategisesti tärkeitä osa-alueita yhdessä asiakas- ja yhteistyöryhmien kanssa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden investointihankkeissa ja palvelujen muotoilussa on osallistettu asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä on seurattu aktiivisesti ja toimintoja on kehitetty saadun tiedon pohjalta.</p> <p>Museopalveluissa on lautakunnan päätöksenteon tueksi laadittu kaupungin ohjeen mukaiset vaikutusten arvioinnit.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa valmisteltu Kuopion osallisuuden mallia osana pitäjäraatitoimintaa ja osallisuuden kaupunkitasoista kehittämistä Lähidemokratiajajoston linjausten mukaisesti. Pitäjäraadeille laadittu toimintaohje toimitasäännön rinnalle.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Otetaan käyttöön lapsivaikutusten arviointi yhteisten arviointiperiaatteiden mukaisesti.	<p>Päätöksenteossa on toteutettu lapsivaikutusten arviointia kaupungin ohjeiden mukaisesti. Myös lasten palautteita kerätään aktiivisesti.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa valmisteltiin lapsivaikutusten arviointilomakkeet ja ohjeet arviointiin osana Unicef-lapsiympäristöä kehittäväksi.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.	Rekrytointiprosessit on toteutettu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti ja muussa toiminnassa on huomioitu hyvä työnantajakuva. Kansalaisopistolle myönnettiin edelleen Hyvän mielen työpaikka -merkki (Mieli ry.)	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Varmistetaan toimivat rakenteet laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä kannustavalle ja hyvälle ilmapiirille.	Verkostomaista toimintatapaa on jatkettu ja palvelutarjonta perustuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä lupa tehdä toisin ilmapiirille.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Läsnä olevaa ja vuorovaikutuksellista esimiestyötä tuetaan ja esihenkilöiden osaamista kehitetään koulutuksin.	Esihenkilöille on mahdollistettu ammatillista koulutusta johtamis- ja esimiestaitojen ja osaamisen kehittämiseksi. Osaamisen kehittämisen muodoiksi tunnustetaan myös hanketyö, verkostotyö ja työryhmätyö sekä työkierto, johon kannustetaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoitetaan. Henkilöstölle mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi.	Henkilöstön osaamistarpeita kartoitetaan mm. kehityskeskusteluissa ja tehdään koulutussunnitelua sen mukaisesti. Tavoitteena ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen. Henkilöstön urakehitystä on tuettu avaamalla haettavana olevat tehtävät ensin sisäiseen täyttöön. Henkilöstö on osallistunut aktiivisesti sekä kaupungin järjestämiin koulutuksiin että oman alan erityiskoulutuksiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokeemusta	Palveluyksiköissä tehdään vuosittaiset työhyvinvointisuunnitelmat, joiden mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan. Työhyvinvointiin liittyvät asiat käydään läpi myös kehityskeskusteluissa.	<p>Työhyvinvointisuunnitelmat on tehty ja osallistuttu työhyvinvointikyselyyn. Työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Työhyvinvointiin liittyviä asioita on käyty läpi työpaikkakokouksissa, koko henkilöstön yhteisessä työterveyshuollon tapaisissa sekä kehityskeskusteluissa.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Toimintatapana on työn kehittäminen ja erityisesti työhyvinvoinnin vahvistaminen. Työkulttuuriin kuuluu henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön.	<p>Kirjastopalveluiden verkostot loivat eri toimipisteiden välille yhteishenkeä ja yhteistyötä sekä toimivat aktiivisesti ja saavuttivat tavoitteensa. Jokainen työntekijä työskenteli vähintäänkin yhdessä verkostossa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautui hyväksytyyn strategiaan ja toiminnassa huomioitiin "lupa tehdä toisin" toimintatapaa.</p> <p>Museokeskuksessa sovittiin yhteisiksi kehittämis-kohteiksi mm. yksiköiden välisen yhteistyön kehittäminen ja työn suunnitelmallisuuden kehittäminen.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistossa henkilöstö osallistuu oma-aloitteisesti ja erittäin aktiivisesti yhteiseen työn ja palvelujen kehittämiseen.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Palvelualueen vastuulla olevat toiminnot järjestetään ja kehitetään talousraamin puitteissa. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen käyttömaksut päätetään lautakunnan linjausten mukaisesti.	Palvelualueen toimintoja on kehitetty talousraamin puitteissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	<p>Palvelualueen palveluverkosto mitoitetaan tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaisesti.</p> <p>Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.</p>	Palveluverkosto on mitoitettu tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaisesti.	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	1 545	-4	1 541	1 517	-23	98,5 %
Maksutuotot	6 766		6 766	6 338	-428	93,7 %
Tuet ja avustukset	1 291	9	1 300	1 245	-55	95,7 %
Muut toimintatuotot	5 267	-2 005	3 262	3 434	172	105,3 %
Vuokratuotot	4 806	-2 000	2 806	2 840	34	101,2 %
Muut tuotot	461	-5	456	595	138	130,3 %
TOIMINTATUOTOT	14 869	-2 000	12 869	12 534	-335	97,4 %
Palkat ja palkkiot	-17 908	-219	-18 127	-18 142	-16	100,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 873	25	-3 848	-3 766	82	97,9 %
Muut henkilösivukulut	-555	-5	-560	-501	59	89,5 %
Henkilöstökulut	-22 336	-198	-22 535	-22 410	124	99,4 %
Palvelujen ostot	-7 999	-31	-8 029	-7 494	536	93,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 252	-77	-2 329	-2 337	-8	100,3 %
Avustukset	-4 111		-4 111	-4 020	91	97,8 %
Muut toimintakulut	-27 354	-4	-27 357	-27 526	-168	100,6 %
Vuokratulot	-27 138	-52	-27 190	-27 312	-122	100,4 %
Muut kulut	-216	48	-167	-214	-47	127,9 %
TOIMINTAKULUT	-64 051	-310	-64 361	-63 786	574	99,1 %
TOIMINTAKATE	-49 182	-2 310	-51 492	-51 252	240	99,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 772		-4 772	-4 436	336	93,0 %

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Keväällä 2024 varhaiskasvatusyksiköitä jouduttiin yhdistelemään ja sulkemaan poliittisten lakkojen takia. Myös esiopetus keskeytyi lakkopäivinä ja lautakunnan päätöksellä päivät korvattiin kesäkuun alussa. Syksyllä toiminta on jatkunut normaalisti ilman uusia lakkoja.

Keväällä 2024 on lukioista valmistuneet ensimmäiset oppivelvollisuus uudistuksen jälkeen aloittaneet ylioppilaat. Vuoden lopussa on tehty myös ensimmäiset maksuttomuuden pidennyspäätökset 20 vuotta täyttäneille opiskelijoille.

Henkilöstön rekrytoinneissa huolta aiheuttaa niin sijaisten kuin pätevän henkilöstön heikko saatavuus. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien saatavuudessa on ongelmia. Myös perusopetuksessa on haasteita saada henkilöstöä maaseutualueille ja huoli opetuksen laadun ja oppilaiden yhtäläisten oikeuksien toteutumisesta. Yhteistyötä on tiivistetty mm. Itä-Suomen yliopiston kanssa erilaisten koulutuspolkujen kehittämiseksi varhaiskasvatuksen kandi- ja maisterikoulutuksiin.

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety syksyn aikana käytäntöön. Perusopetuksessa ja lukiopalveluissa uusiin hankkeisiin ei ole lähdetty.

Syksyllä 2024 aloitettiin 3+1 mallin pilotointi yhdeksässä päiväkodissa. Pilotissa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastaulliseksi työntekijäksi. Pilotin tavoitteena on selvittää, millaisia vaikutuksia pilotilla on lasten tuen toteutumiseen, suunnitteluajan (SAK) toteutumiseen, henkilöstön poissaoloihin, henkilöstön työhyvinvointiin, sijaiskuluihin ja työvuorosuunnitteluun.

Sairaalaopetuksen konsultoitujen erityisopettajien toiminta vakiintui kouluilla. Laaja alueellinen perusopetuksen henkilöstön kehittämisen toimintamallin uudistamishanke sai kattavan rahoituksen. Syksyllä aloitettuun englanninkieliseen opetukseen tuli vain kaksi oppilasta, minkä vuoksi toiminta lopetettiin. Opiskeluhoito sai Wilman käyttöön ja huoltajat pystyvät antamaan laajemmat Wilma oikeudet opiskeluhoillon henkilöstölle.

Etsivän nuorisotyön valtionrahoituksesta väheni, joka vaikeuttaa etsivän nuorisotyön järjestämistä jatkossa. Koulunuorisotyön laajentamiseen ja kehittämiseen ei saatu avustusta, joten tämän toimintamuodon kehittäminen myös hankaloitui.

Kuopiossa toimii kuusi päivälukiota ja aikuislukio. Päivälukioissa toimii yleislinjojen lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän (IB, musiikki, tanssi ja urheilu) sekä painotuksen (ilmaisutaito ja bisnes) linjat. Aikuislukiossa toimii aikuisten iltalinjan lisäksi TUVA-koulutus ja aikuislukio toteuttaa myös kaksoistutkintoa yhdessä Savon ammattiopiston kanssa. TUVA-koulutuksen paikkoja on 80 ja se on ollut täysi. Kaksoistutkinnossa Savilahteen annettavan opetuksen toimintamalli on saavuttanut myös kolmannen vuosikurssin opetuksen. Ammattiopiston kanssa tehdään myös tiivistä yhteistyötä TUVA-koulutuksen kehittämisessä.

Von Wrightin varhaiskasvatuspaikkapulaa varten hankittiin vuokratilat, jotka otettiin käyttöön syksyllä. Sinikellon uusi päiväkotitoimitus valmistui vuoden 2024 lopussa. Jynkän ja Pyörön päiväkotien rakentaminen on käynnissä. Pirtin koulun uudisrakennuksen rakentaminen aloitettiin kesällä 2024 ja Minna Canthin koulun uudisrakennuksen rakentamisen tarjouskilpailu toteutettiin syksyllä 2024.

Valtuuston osana talouden tasapainotusohjelmaa edellyttämä koko palveluverkosta koskeva verkostosuunnittelu aloitettiin yhteistyössä lähikuntien kanssa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen toteutuma oli 99,5 %, alitusta tuli 1,3 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 117,8 %, ylitystä tuli 2,2 milj. euroa. Toimintatuottoihin tehtiin perusopetuksen hankerahoitukseen -0,9 milj. euron määrärahan muutos syksyllä 2024. Myynti- ja maksutuotot paranivat talousarvioon nähden ennakoitua paremmilla tuotoilla perusopetuksen kotikuntakorvauslaskutuksesta muille kunnille, loma-ajan hoidon laskutuksesta hyvinvointialueelle ja lukiopalveluiden kaksoistutkintolaisten laskutuksesta. Hanketoimintaa oli ennakoitua enemmän varhaiskasvatuksessa 0,9 milj. euroa ja lukiopalveluissa 0,7 milj. euroa. Vaikka perusopetuksen hanketoiminnan tuottoihin tehtiin määrärahan lisäys, hankerahoitus oli -0,3 milj.

euroa vähemmän. Kelan maksamaa työterveyshuollon korvaus pysyi lähes viime vuoden tasolla, vaikka työterveyskulut kasvoivat palvelualueella lähes 15 %.

Toimintakulujen toteuma oli 100,3 %, ylitystä tuli 0,3 milj. euroa. Henkilöstökulut jäivät talousarvion alle 0,2 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstökuluihin tehtiin syksyllä 2,9 milj. euron määrärahan muutos, sillä varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2023 ennakoitua enemmän, jolloin vuoden 2024 talousarviopohjasta jäi puuttumaan ko. summa. Varhaiskasvatuksessa syksyllä aloitettu pilottikokeilu ja tarkempi avustajaresurssin jako pienensi henkilöstökuluja 0,4 milj. eurolla. Myös perusopetuksessa henkilöstökustannukset jäivät talousarviosta 0,9 milj. euroa, sillä hanketoimintaa on vähennetty, sairauspoissaoloja on ollut vähemmän ja avustajapalveluita siirtyi perusopetukselta varhaiskasvatukselle. Sen sijaan lukiopalveluissa henkilöstökulut ylittivät -1,0 milj. eurolla, sillä hanketoiminnan määrä pysyi korkeana.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliin tehtiin indeksikorotus elokuussa 2024. 0,6 milj. euron kustannuksen nousua kompensoitiin Kelan maksaman kotihoidon tuen vähentymisestä säästyneellä kululla. Kotihoidon tuki on nyt vähentynyt useamman vuoden ajan.

Palveluostoissa muita palvelualueitasoisia ylityksiä tuli valtion kotikuntakorvauskuluissa 0,3 milj. euroa, kuljetuspalveluista 0,2 milj. euroa ja ateriapalveluista 0,4 milj. euroa. Työterveyskulut kasvoivat viime vuodesta 0,3 milj. euroa. Ict-kustannukset pienenevät 1,0 milj. euroa talousarvioon verrattuna.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella oli käynnissä vuoden 2024 aikana yhteensä n. 80 hanketta, joista avustuksia kirjautui tuloksi 4,8 milj. euroa. Avustuksia siirrettiin 1,4 milj. euroa käytettäväksi vuodelle 2025.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjetta käydään läpi tarpeen mukaan ja kustannuksia seurataan yhdessä esihenkilöiden kanssa.
- Hankintaohjeistus käyty läpi ja kehitetty prosessia.

2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Riskien kartoitusta kehitetään jatkuvana prosessina. Tunnistettuja riskejä pyritään minimoimaan.
- Ohjeistuksia on käyty läpi eri toimijoiden kanssa

3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Kelpoisen henkilöstön saatavuudessa on ongelmia. Pyritään kehittämään rekrytointimenetelmiä ja välttämään sijaisketjutusten syntymistä.
- Henkilöstön saatavuus maaseutualueille on heikkoa. Henkilöstö ei tahdo pysyä pienissä yksiköissä, joissa vastuu jää harvojen käsiin, eikä vastuisiin ole kollegaa. Vailla kelpoisuutta oleva ja tiuhaan vaihtuva henkilöstö heikentää opetuksen laatua, oppilaan kouluun kiinnittymistä, oppimistuloksia ja mahdollisuuksia jatko-opinnoissa.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	<p>Suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan varhaiskasvatuksen toimintaa yhdessä lasten ja heidän huoltajiensa kanssa.</p> <p>Oppilaiden osallisuuden lisääminen oman opetuksen suunnitteluun. Lapset ja nuoret osallistetaan koulu- ja nuorisotilojen verkostosuunnitteluun.</p>	<p>Asiakastytyväisyyskysely on toteutettu syksyllä 2024. Tuloksia on käsitelty yksiköissä ja niiden pohjalta on tarvittaessa aloitettu palvelun kehittäminen.</p> <p>Lapsia ja nuoria osallistetaan koulun kehittämiseen ja oman oppimisen suunnitteluun. Osallistamista vahvistetaan oppilaskuntien, vanhempainyhdistysten, lastenparlamentin ja nuorisovaltuuston kautta.</p> <p>Nuorille on järjestetty osallisuuteen liittyviä teemailtoja, joiden antia on jaettu päättävillä tahoille.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	<p>Tilojen käyttöä mahdollistetaan kaupunkilaisille.</p> <p>Lähiliikuntapaikkojen suunnittelu koulujen yhteyteen. Koulut toimivat lähipalvelukeskuksina, joissa eri palveluja ja erilaista iltakäyttöä</p>	<p>Osa päiväkotien saleista on kuntalaisten käytössä.</p> <p>Koulujen lähiliikuntapaikat ovat hyvällä iltakäytöllä.</p> <p>Nuorisotalojen kävijämäärät ovat vakiintuneet. Kohdennetun nuorisotyön piirissä olevien nuorten määrä on ollut kasvussa. Koulunuorisotyö tavoittaa nuoria hyvin. Työmuotoon panostaminen on selvästi näkyvässä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	<p>Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta lähtien. Päiväkodit ja perhepäivähoito kuuluvat Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan. Jokaiseen yksikköön on nimetty Liikuntamyötäjä, jonka tehtävänä on innostaa lapsia ja henkilöistöä liikkumaan sekä kehittää lasten liikuntaa.</p> <p>Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien. Perusopetuksessa Liikkuva koulu –hankkeen päätyttyä toiminta jatkuu osana koulujen toimintakulttuuria. Lisäksi kouluilla on kerhotoimintaa ja harrastamisen Suomen-malliin kuuluvia kerhoja.</p> <p>Toteutetaan lukion opetussuunnitelmaa. Tuetaan opiskelijoiden hyvinvointia erilaisin tapahtumin.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen liikuntamyötäjä jatkavat toimintaansa. He ovat innostaneet yksikkönsä lapsia ja henkilöistöä liikkumaan sekä ovat kehittäneet toimintaa.</p> <p>Harrastamisen suomen malli jatkui sopeutuksista huolimatta, mutta koulujen kerhotoiminta lopetettiin syksyllä 2024. Perusopetuksen kouluilla on pitkiä välitunteja, jolloin oppilaat ehtivät liikkumaan paremmin ja kouluilla on välikäriliikuttajia.</p> <p>Nuorisotaloilla mahdollistetaan lasten ja nuorten omaehtoinen liikunta esim. yhteisten pelien ja leikkien muodossa sekä ohjattuja matalan kynnyksen liikuntana. Leireillä tarjotaan liikunnallisia aktiviteetteja nuorille.</p> <p>Meidän lukio -hankkeen avulla on voitu järjestää liikunta- ja hyvinvointitapahtumia.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	<p>Nuorisopalveluissa tehdään päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn painottuvaa työtä. Perusopetuksessa päihteiden käytön ennaltaehkäisy kuuluu opetussuunnitelman mukaisesti osaksi opetusta.</p> <p>Koulutetaan nuoria lukion opetussuunnitelman tavoitteiden suuntaisesti eri oppiaineissa raittiiseen ja aktiiviseen elämäntapaan.</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa on oma Lapset puheeksi -menetelmäkouluttaja. Sijaishuollon ja resurssien vuoksi henkilöstö ei ole pystynyt osallistumaan koulutuksiin.</p> <p>Päihdekasvatusta toteutetaan osana opetussuunnitelmaa. Oppilashuolto-suunnitelma päivitetty kaupungin ja koulujen osalta tältä osin.</p> <p>Nuorisotalot ovat päihdeettömiä. Nuorisotyöntekijät vastaavat ja keskustelevat nuorten päihteisiin liittyvissä kysymyksissä ja nuorisotaloilla jaetaan tietoa erilaisten päihteiden riskeihin. Nuorisopalvelujen henkilöstö päivittää päihdeasioiden osaamistaan ajanmukaisesti.</p> <p>Kannustetaan päihdeettömyyden elämäntapaan ja puututaan mm. tupakointiin oppilaitoksen alueella.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	<p>Varhaiskasvatuksen opettajille ja erityisopettajille järjestetään Nepsy-koulutusta. Provaka-toimintaa laajennetaan edelleen siten, että kolme uutta yksikköä on toiminnassa mukana.</p> <p>Tarkistetaan yhteisöllisen opiskeluhuollon linjaukset ja suunnitelmat. Perusopetuksen henkilöstö on saanut koulutusta varhaiseen tunnistamiseen ja puuttumiseen. Perusopetuksen ja hyvinvointialueen yhteistyö mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen käytössä.</p> <p>Lukiokohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta lukiolaisille opetussuunnitelman mukaisesti. Palkataan hyvinvointivalmentaja lukioiden tueksi vuodelle 2023. (ESR hanke)</p>	<p>ProVaka-toimintaa ei ole laajennettu vielä uusiin yksiköihin.</p> <p>Yhteisöllisen opiskeluhuollon koulukohtaiset vuosikellot käytössä kaikissa peruskouluissa. Päivitys lukuvuosittain. Hankkeet tarjoavat koulutusta opiskeluhuollon toteuttamiseen sekä tunne- ja turvataitojen opettamiseen.</p> <p>Perusopetus ja hyvinvointialue tekevät jatkuvaa yhteistyötä mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen.</p> <p>Nuorisonohjaajat tekevät yksilötyötä, toimien ennaltaehkäisevänä tukena. Tarpeen mukaisesti nuoria ohjataan kohdennetun nuorisotyön tuen piiriin tai muihin palveluihin.</p> <p>Meijän lukio -hanke on saanut jatkoa ja sen puitteissa on palkattu hyvinvointivalmentajia sekä nivelvaiheen opinto-ohjaajia.</p> <p>Lisäksi Oppimisen tuen hanke sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon hanke ovat kehittäneet hyviä toimintamalleja opiskelijahuollon tueksi.</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	<p>Pedagogisena painopisteenä on vuosina 2022–2025 vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Varhaiskasvatustoiminnan suunnittelussa, toteutamisessa ja arvioinnissa edistetään lasten vuorovaikutustaitoja ja syrjäytymisen ehkäisemistä.</p> <p>Lasten ja nuorten osallisuutta kehitetään.</p> <p>Jokaisella koululla vuorovaikutus- ja tunnetaitojen opetus osana opetusta. Jokaisessa luokassa käytössä ryhmäyttämiseen tähtäävät toimenpiteet ja varmistetaan että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi kaveri koulussa.</p>	<p>Toiminnassa on huomioitu pedagoginen painopiste ja henkilöstön koulutuksia on toteutettu suunnitelman mukaan.</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutus- ja turvataitojen kalenteri on valmiina ja koulujen käytettävissä.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijät tukevat koulujen yhteisöllisyyttä ja pitävät ryhmäyttämiseen liittyvää toimintaa.</p> <p>Nuorisotaloilla järjestetään mm. yhteisiä peli ja teemapäiviä. Lapset ja nuoret pääsevät suunnittelemaan toimintaa ja ovat mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös vertaistoimijoina toteuttamassa.</p> <p>Lukioissa on järjestetty ryhmäyttämistäpahtumia yhdessä Meijän lukio -hankkeen kanssa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	<p>Varhaiskasvatustoiminta toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Toiminnan toteutumista arvioidaan käyttöönotetun sähköisen varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä (Valssin) avulla.</p> <p>Toiminnan laatua kehitetään ja seurataan mm. koulutussuunnitelmien, niiden toteutumien ja vaikutusten avulla. Laaditaan ja otetaan käyttöön asiakaskysely.</p> <p>Lasten ja nuorten oppimisvalmiuden ja oppimisen tulokset parantuvat suunnitelmallisten toimenpiteiden avulla. Oppilaat saavat varhaista ja riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.</p>	<p>Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toiminnan toteutumista on arvioitu aikataulun mukaisesti. Arvioinnin tuloksia on käsitelty yksiköissä.</p> <p>Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen arviointiin liittyvä kysely on valmis ja pilotoitu keväällä 2024.</p> <p>Perusopetuksen laadun ja tulosten arviointia on kehitetty.</p> <p>Lukiot olivat mukana kolmessa laatuhankkeessa vuoden 2024 loppuun saakka ja tulosten jalkautus jatkuu vuoden 2025 aikana.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoinnasta yhdenvertaisesti	<p>Harrastamisen Suomen mallin kerhot ja muu koulujen kerhotoiminta toimii kaikilla kouluilla. Hyvinvointipalvelut tarjoavat harrastustoimintaa kouluilla. Nuorisopalvelut tarjoaa laadukasta ja monipuolista leiri- ja vapaa-ajantoimintaa. Nuorisopalvelut tuottavat monipuolista vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia nuorille.</p> <p>Oppilaitosten tiloja pyritään aktiivisesti vuokraamaan ulkopuolisille harrastusryhmille.</p>	<p>Perheitä on tiedotettu Edlevon kautta Perheiden Liikuntalauantai -toimintamallin toiminnoista.</p> <p>Harrastamisen Suomen mallissa mukana olevien koulujen ja kerhojen määrä on kasvanut.</p> <p>Kasvun ja oppimisen tiloja vuokrataan ulkopuolisten toimijoiden käyttöön.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	<p>Perusopetuksen yrittäjyyskasvatusta kaikissa kouluissa. Oppilaat vierailevat Yrityskylässä ja TAT:n laatima yrittäjyyteen liittyvä oppimateriaali käytössä kaikilla kouluilla.</p> <p>Kehitetään uutta englanninkielistä opetusta edelleen.</p> <p>Mahdollistetaan uuden lukioiden opetussuunnitelman suuntaisesti nuorten mahdollisuuksia tutustua lukio-opetuksen aikana laajasti työelämään eri tavoin.</p>	<p>Perusopetuksen suunnitellut toimenpiteet toteutuivat.</p> <p>Lukiokoulutuksessa on toteutettu opetussuunnitelman mukaisesti työelämään ja korkeakouluihin tutustumisia.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	<p>Kuopiossa on laadittu kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma, jonka tavoitteena on varmistaa laadukas kasvatus ja opetus sekä tukea lasten ja nuorten hyvinvointia varhaiskasvatuksesta toisen asteen opintojen loppuun.</p> <p>Yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa kehitetään ja lisätään.</p> <p>Oppimisympäristö- ja nuorisotilasuunnittelun konseptointia jatketaan. Konseptissa määritellään pedagogisen, digitaalisen ja fyysisen oppimisympäristöjen keskeiset periaatteet ja linjaukset, joilla sujuvoitetaan käyttäjakeskeistä toimitalasuunnittelua.</p> <p>Tutustutaan Pohjois-Savon jatkokoulutuksen ja korkeakoulutuksen mahdollisuuksiin.</p>	<p>Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toimenpiteet on priorisoitu ja toteutuksen arviointia on kehitetty palvelualueella. Mm. oppilas-, huoltaja- ja henkilöstökyselyt on kehitetty ja pilotoitu kahdella koululla.</p> <p>Työelämä ja Korkeakoulu-viikon korkeakouluosuuden suunnittelu yhdessä UEFIn, Savonian ja HUMAKin kanssa.</p> <p>Kaksoistutkinnon järjestäminen ja TUVA-koulutuksen kehittäminen yhdessä SAKKYn kanssa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakkoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Opinto-ohjauksen ja oppivelvollisuusohjauksen jatkuva kehittäminen. Tuen tarpeiden varhaisella tunnistamisella ja oikea-aikaisella tuella vähennetään syrjäytymistä ja siten varmistetaan työvoiman riittävyttä. Kehitetään nivelvaiheiden opetuksen ja tuen kokonaisuutta.	On osallistuttu oppilaitosyhteistyöhön sekä kansallisiin kyselyihin koulutuksen sisältöjen kehittämistä työelämän tarpeita vastaavaksi. Oppilaanohjausta kehitetään jatkuvasti. Työelämäpainotteista perusopetusta toteutetaan joustavassa perusopetuksessa ja tehostetussa ohjauksessa. Oppilaat vierailevat yrityskylässä. OSAAVA- tulevaisuustutkimusyhteistyö yhdessä Pohjois-Savon kuntien ja Itä-Suomen yliopiston kanssa sai rahoituksen ja käynnistyi luomaan uutta kehittämisen toimintamallia.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakkoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Osallistutaan kansallisiin verkostoihin aktiivisesti. Tehdään yhteistyötä ystävyyskaupunkien ja kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Osallistutaan valtakunnalliseen OPPIVA-verkoston, kuntatyönantajaverkoston sekä muiden verkostojen toimintaan. Perusopetuksessa kansainvälinen yhteistyö palautuu pandemiaa edeltävälle tasolle.	On osallistuttu kansallisiin verkostoihin. Yhteistyö ystävyyskaupunkien kanssa on ollut tauolla koronavuosien jälkehen. Yhteistyöverkostoiden (mm. urheilulukiot, musiikkilukiot, IB-lukiot, suuret lukiot ja Viisiapila (Kuopio, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna ja Mikkeli) kanssa tehtävä yhteistyö ja tapaamiset.	Etenee hitaasti / osittain

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssi- viisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	<p>Toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaista kestävän elämäntavan mukaista kasvatusta ja toimintaa.</p> <p>Pyritään kehittämään kierrätetyn materiaalin käyttöä ja Vihreä lippu- ympäristöohjelmaan kuuluvien peruskoulujen määrää. Sähköisten materiaalien käyttöä lisätään perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.</p> <p>Selvitetään aktiivisesti "koulu palveluna" konseptin toimivuutta Savilahden kampuksella.</p>	<p>Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti on tuettu lasten hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä huomioitu tämä kaikessa toiminnassa. Yhteistyösopimuksissa on pyritty nostamaan esille vastuullisuus ja kestävä elämäntapa.</p> <p>Sähköisten materiaalien käyttö etenee. Elävä säätiöltä ostetaan kierrätettyä tekstiilityön materiaalia.</p> <p>Jätteiden kierrätys kaikilla nuorisotiloilla ja myös koulun suhteen toteutetaan kierrätystä mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Lukioverkoston selvitystyö on sulautettu osaksi kaupungin laajempaa palveluverkostonselvitystä.</p> <p>Keskustakampuksen (Lyseo, Lumit ja Aikuislukio) ja maaseutukampuksen (Nilsinä ja Juankoski) toimintaa on kehitetty. Klassillisen lukion ja Kallaveden lukion muodostaman Savilahti-kampuksen selvitystyö on pysäytetty toistaiseksi.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	<p>Toiminnassa pyritään edistämään ja huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet.</p> <p>Toteutetaan ilmastoviisasta ruokaa -hanketta.</p> <p>Ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävät toimenpiteet otetaan osaksi kaikenikäisten lasten opetusta.</p>	<p>Kestävän kehityksen periaatteet on pyritty huomioimaan kaikessa toiminnassa.</p> <p>Servican sopimusta pyritään päivittämään siten, että siinä huomioitaisiin paremmin ko asiat.</p> <p>Lukioissa toimii mm. kestävän kehityksen -tiimejä, joissa opettajat ja opiskelijat tuovat teemaa arjessa esille.</p> <p>Hävikkiruuan vähentämiseen pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Servican kanssa.</p> <p>Lukiolaisten kannettavat tietokoneet ovat kierrätyskoneita. Myös uuden yhteistyösopimuksen neuvotteluissa kierrätys ja hiilijalanjälki ovat kantavia teemoja.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	<p>Kiinnitämme lasten kanssa huomiota ruokahävikkiin ja ohjaamme lapsia välttämään ruokahävikin syntyä.</p> <p>Ruokahävikkimittarit kouluilla. Ylijäämäruoan myynnin edistäminen.</p> <p>Viestitään aktiivisesti lukioilaisille ravinnon merkityksestä oman elämän tukipilarina.</p>	<p>Lasten kanssa on kiinnitetty huomiota ruokahävikkiin.</p> <p>Pyritään huomioimaan Servican sopimuksessa.</p> <p>Ruokailu toteutetaan yhteistyössä Servican kanssa. Pyrimme löytämään ruokailun käytännön järjestämiseen joustavia malleja, jotta ruokailussa käynti olisi sujuvaa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	<p>Varhaiskasvatuspalveluiden sähköisen asioinnin kehittäminen jatkuu asiakastietojärjestelmän kehittämisen kautta.</p> <p>Digitaalisten palveluiden kehittämissuunnitelmassa linjataan, miten digitalisatiota kehitetään osana palveluntuotantoa.</p> <p>Kaikilla lukiolaisilla on oma päätelaite opiskelua varten.</p>	<p>Asiakastietojärjestelmän muutos Efficasta Edlevoon on edennyt asteittain, mutta ei tavoiteaika- taulussa. Henkilöstöä on koulutettu uuden järjestelmän käyttöön.</p> <p>Perusopetuksen asiakas- kysely tehty ja pilotoitu kahdella koululla.</p> <p>Nuorisopalveluissa tietosuoja- rajoitteet ovat haitanneet digitaalisilla alustoilla toimimista. Tietoturva- vaikutusten arviointi on aloitettu tärkeimpien sovellusten osalta, mutta vaatii paljon työaikaa ja etenee hitaasti.</p> <p>Lukiolaisilla teetetty tulo- olo ja lähtökyselyt. Lisäksi opiskelijat vastaavat valtakunnallisiin kyselyihin mm. kouluterveyskysely, teaviisari ja lukiolaisbarometri).</p> <p>Lukiolaisilla on omat kannettavat laitteet, joiden käyttöä ja yhteensopivuutta Abitti-koejärjestelmään kehitetään yhteistyössä palvelun toimittajan kanssa.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	<p>Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan vuosittain.</p> <p>Luodaan säännöllisesti toteutettava oppilas- ja huoltajakysely kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutuksen seurantaan.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskysely on viimeksi toteutettu syksyllä 2024.</p> <p>Uusille www-sivuille on lisätty palautelinkki asiakkaiden käyttöön.</p> <p>Perusopetuksen asiakaskysely tehty ja pilotoitu kahdella koululla. Kysely tehdään jatkossa kaikilla kouluilla vuosittain.</p> <p>Aktiivinen opiskelijakuntatoiminta.</p> <p>Vuosikurssien vastuukilöiden tapaamiset.</p> <p>Opiskelijakyselyt.</p> <p>Opiskelijoiden osallistuminen oppilaitoksen tiimitoimintaan yhdessä henkilökunnan kanssa</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	<p>Toiminnassa huomioidaan lapsen etu ja päätöksenteon yhteydessä laaditaan lapsivaikutusten arviointi.</p> <p>Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsivaikutukset ja tehdään aina tarvittaessa lapsivaikutusten arviointi.</p>	<p>Lapsivaikutusten arviointia on tehty osana vaikutusten arviointia. Koulujen toiminnassa otetaan aina huomioon lapsivaikutukset.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	<p>Varhaiskasvatuksen rekrytointiyksikkö tehostaa rekrytointimarkkinointia ja oppilaitosyhteistyötä.</p> <p>Vahvistetaan mielikuvaa Kuopiosta hyvänä työnantajana. Vähennetään määräaikaisia palvelussuhteita ja osa-aikatyötä aina kun se on mahdollista. Mahdollistetaan sisäinen liikkuvuus. Kehitetään koulutusyhteistyötä korkeakoulujen kanssa.</p>	<p>Oppilaitosyhteistyötä ja markkinointia on tehostettu.</p> <p>Esihenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti työnantajan järjestämiin työnantajayhteistyön kehittämiseen. Johtamisoaamista on kehitetty mm. koulutuksin. Määräaikaisia palvelussuhteita vähennetty aina kun se on ollut mahdollista.</p> <p>Lukiokoulutuksen rekrytointi on toteutettu kaupungin Kuntarekryn kautta. Kelpoisia opettajia ja muuta henkilökuntaa on saatu hyvin.</p> <p>Opettajavirkoihin hakijoiden määrä vaihtelee ai-neittain, mutta parhaimmillaan hakijoita on useita kymmeniä / paikka.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	<p>Työyksiköiden palaverit, suunnittelu- ja arviointipäivät toteutetaan pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti. Henkilöstö osallistetaan kehittämistyöhön.</p> <p>Johtamisen kehittäminen. Koulujen ja nuorisopalvelun tiimirakenteiden kehittäminen ja vahvistaminen.</p>	<p>Toimintaa on toteutettu pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti.</p> <p>Perusopetuksen rehtoreille käytössä säännölliset sparrauskeskustelut.</p> <p>Rehtoritiimit kokoontuvat säännöllisesti, palautteen mukaan ne tukevat johtamista.</p> <p>Lukiokoulutuksen johtotiimi kokoontuu viikoittain.</p> <p>Osallistutaan kaupungin esihenkilötilaisuuksiin ja mahdollisiin koulutuksiin.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

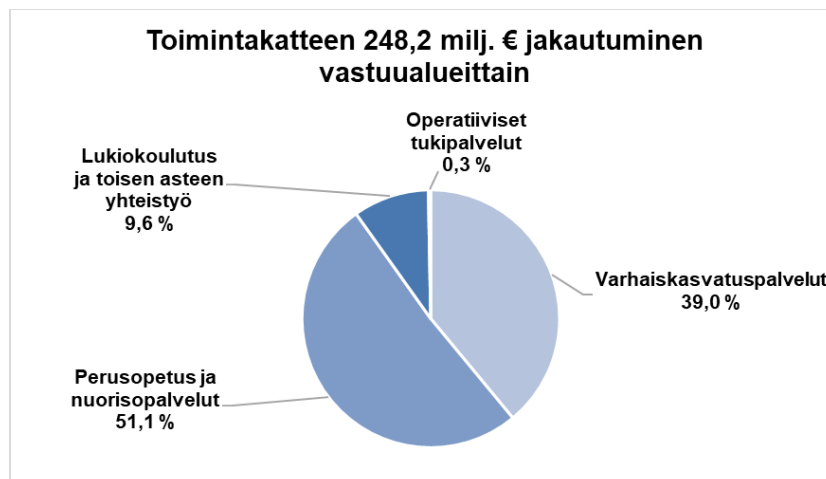
Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	<p>Varhaiskasvatysyksiköiden johtajilla on esihenkilöiden työhyvinvointiryhmä, joka suunnittelee säännöllisesti työhyvinvointia tukevaa toimintaa.</p> <p>Jatkuva esimiestyön kehittäminen virasto- ja yksikkötasolla muun muassa koulutuksen ja tiimitoiminnan avulla.</p> <p>Lukion rehtoreiden esimiestyötä tuetaan säännöllisillä kokoontumisilla, uusien rehtoreiden perehdyttämisellä ja mentoroinnilla, johtamiskoulutuksiin osallistumisen tukemisella sekä mahdollisuudella työkiertoon.</p>	<p>Työhyvinvointi on huomioitu esihenkilökokouksissa ja tyhy-ryhmä on järjestänyt toimintaa.</p> <p>Johtamiskoulutuksessa sovittu asiat, mm. säännölliset sparrauskeskustelut ovat käytössä.</p> <p>Nuodo-järjestelmä on käytössä ja osoittautunut toimivaksi. Tämän lisäksi käytössä puolivuositain tehtävät kausisuunnitelmat työpisteittäin sekä kuukausikoosteet toiminnasta.</p> <p>Lukiokoulutuksen johtotiimi kokoontuu viikoittain.</p> <p>Osallistutaan kaupungin esihenkilötilaisuuksiin ja mahdollisiin koulutuksiin.</p> <p>Järjestetty johtotiimille esihenkilövalmennusta.</p> <p>Uusien rehtorien perehdyttämistä pitäisi kehittää.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	<p>Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Varmistetaan koulutustarpeiden ja koulutussuunnitelmien vastaavuus. Täydennyskoulutuksen jatkuva kehittäminen myös alueellisessa yhteistyössä. Sisäinen liikkuvuus.</p>	<p>Henkilöstölle on järjestetty koulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti sekä etä- että lähikoulutuksena. Haasteena on ollut henkilöstön vaikeus päästä osallistumaan koulutuksiin sijaispulan vuoksi.</p> <p>Henkilöstöä on koulutettu mm. hankkeiden kautta. Keväällä 2024 saatiin rahoitus koulujen kehittämisverkoston (okku) pilotointiin ja hankkeelle palkattiin kolme työntekijää. Verkoston toiminta alkaa syksyllä 2024.</p> <p>Opettajien täydennyskoulutusta on pyritty tukemaan. Kaupungin tasapainotustoimien vuoksi koulutuksista jouduttiin luopumaan vuoden 2024 loppupuoliskolla.</p> <p>Erasmus+ akkreditointihankkeen kautta kansainvälisyystoiminta on ollut vilkasta.</p> <p>Rekrytoinneissa on pyritty huomioimaan sisäisten siirtojen mahdollisuus.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokeemusta	<p>Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain.</p> <p>Opettajien minäpystyvyyden kehittäminen koulutusten ja henkilökohtaisen kouluttautumissuunnitelman avulla. Tiimiopettajuuden lisääminen.</p> <p>Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti. Turvallisuussuunnitelmat ja riskienarvioinnit päivitetään vuosittain. Toteutetaan työhyvinvointiparityötoimintaa. Henkilöstön osaamista kehitetään koulutuksen ja tutoroinnin/mentoroinnin avulla.</p>	<p>Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat on päivitetty.</p> <p>Tiimissä opettavien opettajien määrä on lisääntynyt ja opettajien osaaamista sekä minäpystyvyyttä on kehitetty koulutusten kautta.</p> <p>TYHY-pari toiminta kaikilla lukioilla.</p> <p>Rehtoreiden tiimi ja koulusihteereiden tiimi koontuvat säännöllisesti.</p> <p>Toteutettiin QWL-kyselyä yhteistyössä OAJ:n kanssa. Lopetettiin tasapainotussyistä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	<p>Hallinnollista työtä tekeville mahdollistetaan etätönn tekeminen.</p> <p>Henkilöstö ja oppilaat mukana kehittämisessä. Virastossa joustava mahdollisuus monipistetyöskentelyyn.</p>	<p>Hallinnon työntekijät sekä yksiköiden johtajat ovat tehneet osittain etätönn kaupungin ohjeiden mukaan.</p> <p>Virastossa on käytössä monipistetyöskentely.</p> <p>Nuorisopalveluissa tiimimalli kehittyy ja hioutuu. Sairauspoissaolot ovat pienentyneet.</p> <p>Henkilöstöä kannustetaan uusiin pedagogisiin ratkaisuihin ja tapoihin tehdä työtä sujuvammin.</p> <p>Opettajia kuullaan ja toiveita pyritään huomioimaan lukuvuosisuunnittelussa.</p> <p>Hallinnon (rehtorit ja koulusihteerit) mahdollistetaan osittain etätönnkentely.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	<p>Palveluverkon optimointi.</p> <p>Digitaalisten palvelujen mahdollisuuksien selvittäminen.</p>	<p>Palveluverkon optimointi ei ole edennyt.</p>	<p>Ei etene / Ei alkanut</p> <p>✗</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	<p>Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää seurataan ja kehitetään palvelujen keskittämistä.</p> <p>Verkostoselvitys kouluverkon optimoimiseksi.</p> <p>Selvitetään aktiivisesti luokioluokituksen "koulu palveluna" konseptin toimivuutta Savilahden kampuksella.</p> <p>Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.</p>	<p>Palvelun kysyntää on seurattu jatkuvasti.</p> <p>Verkostoselvitystä ja päätöksiä ei ole tehty.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p> <p></p>

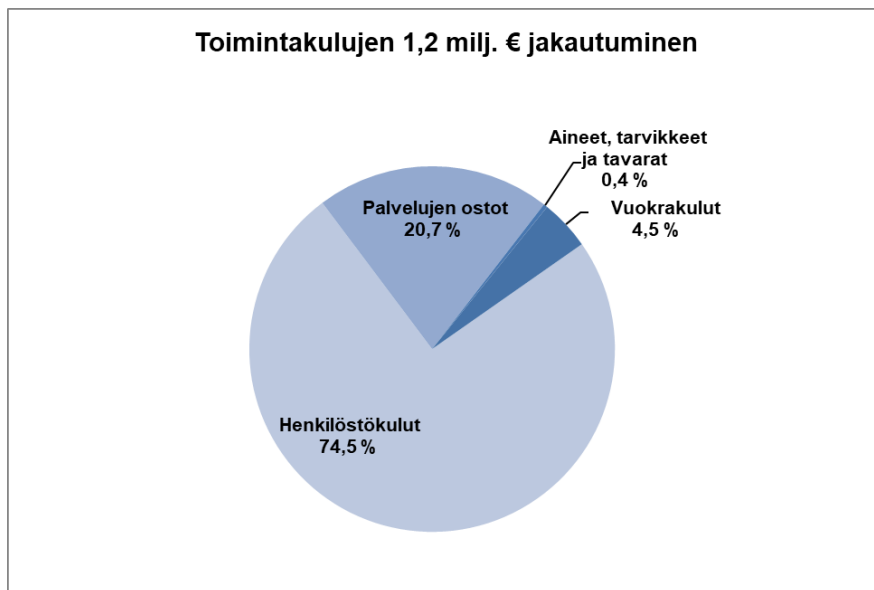
Kasvun ja oppimisen palvelualue 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	3 162	-1	3 161	3 626	465	114,7 %
Maksutuotot	3 886	-5	3 881	4 221	340	108,8 %
Tuet ja avustukset	5 530	-886	4 644	5 947	1 303	128,0 %
Muut toimintatuotot	447	-8	439	490	51	111,6 %
Vuokratuotot	379	-9	370	347	-23	93,9 %
Muut tuotot	68	1	69	142	73	206,5 %
TOIMINTATUOTOT	13 025	-900	12 125	14 284	2 159	117,8 %
Palkat ja palkkiot	-111 561	-3 401	-114 962	-114 738	225	99,8 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-24 047	-437	-24 484	-24 766	-283	101,2 %
Muut henkilösivukulut	-3 446	-126	-3 572	-3 316	256	92,8 %
Henkilöstökulut	-139 054	-3 964	-143 018	-142 820	198	99,9 %
Palvelujen ostot	-49 176	-35	-49 211	-51 454	-2 243	104,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 453	-32	-4 485	-3 923	562	87,5 %
Avustukset	-4 362	30	-4 332	-3 771	561	87,0 %
Muut toimintakulut	-60 665	31	-60 634	-60 545	89	99,9 %
Vuokratulot	-60 500	31	-60 469	-60 306	163	99,7 %
Muut kulut	-165		-165	-239	-74	144,8 %
TOIMINTAKULUT	-257 709	-3 970	-261 679	-262 512	-833	100,3 %
TOIMINTAKATE	-244 684	-4 870	-249 554	-248 229	1 326	99,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 967		-2 967	-2 485	482	83,8 %

Keskusvaalilautakunta

Presidentinvaalien ensimmäinen vaali järjestettiin 28.1.2024 ja toinen vaali 11.2.2024. Lisäksi europarlamenttivaalit järjestettiin 9.6.2024. Oikeusministeriön vaaleista suorittamat kertakorvaukset alittivat hieman talousarvion tuloarvion, mutta lisäksi määräraha alittui erityisesti henkilöstökuluissa. Toimintakate toteutui talousarviota parempana 0,03 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	720		720	713	-7	99,1 %
TOIMINTATUOTOT	720		720	713	-7	99,1 %
Palkat ja palkkiot	-780		-780	-761	19	97,6 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-117		-117	-98	19	83,8 %
Muut henkilösivukulut	-15		-15	-11	4	75,2 %
Henkilöstökulut	-912		-912	-870	42	95,4 %
Palvelujen ostot	-232		-232	-242	-10	104,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2		-2	-4	-2	205,3 %
Muut toimintakulut	-57		-57	-52	5	91,2 %
Vuokratulut	-57		-57	-52	5	91,2 %
TOIMINTAKULUT	-1 203		-1 203	-1 169	34	97,1 %
TOIMINTAKATE	-483		-483	-455	28	94,2 %

Tarkastustoimi

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaan mm. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista, saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi ja julkaista yhteenveto sidonnaisuuksista kaupungin verkkosivuilla.

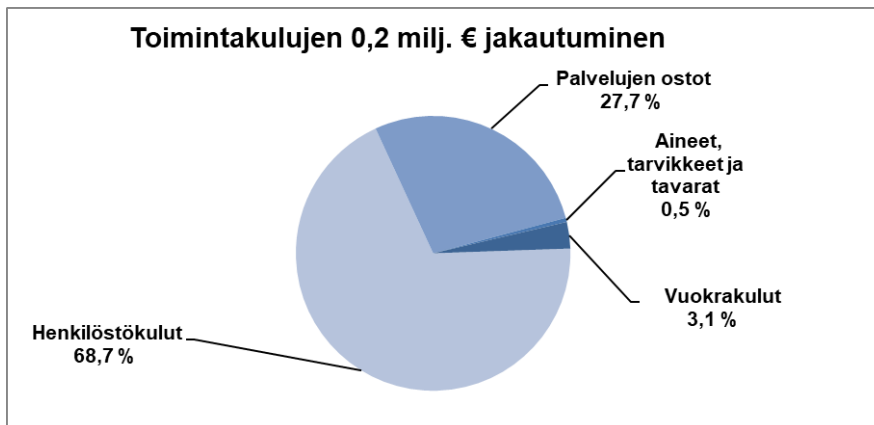
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja vastaavat kaupungin ulkoisesta valvonnasta kuntalain, hallintosäännön ja tarkastustoimiston toimintasäännön mukaisesti. Kuopion kaupungin ja kaupungin tytäryhteisöjen tilintarkastuksen hoitaa vuosina 2021–2024 TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy; päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Marko Paa-sovaara. Tarkastuslautakunnan alaisena hallinnon ja talouden tarkastusyksikkönä toimii tarkastustoimisto (2 htv),

jonka tehtävänä on Kuopion kaupungin hallintosäännön 83 §:n mukaan valmistella tarkastuslautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat ja toteuttaa hallinnon ja talouden tarkastusta sekä avustaa tilintarkastajaa. Tarkastustoimiston tehtävistä säädetään tarkemmin tarkastustoimiston toimintasäännössä.

Kuntalain 121 § mukaisesti tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Vuoden 2023 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus olivat kaupunginvaltuuston käsittelyssä 10.6.2024. Kaupunginhallitus on antanut vastineet arviointikertomuksessa esille nostetuista kysymyksistä kaupunginvaltuustolle, jossa ne käsiteltiin 23.9.2024.

Vuoden aikana tarkastuslautakunta on perehtynyt kaupungin palvelutuotantoon ja tavoitteissa edistymiseen eri palvelu- ja tehtäväalueilla sekä tytäryhteisöissä. Väliarviointi suoritettiin pääasiassa vuoden 2024 toisen osavuositarkastuksen, arviointikokousten sekä vuoden 2023 arviointikertomuksen havainnoista annettujen vastineiden perusteella. Väliarviointi käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 23.9.2024 § 70.

Tarkastustoimi 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Tuet ja avustukset						
TOIMINTATUOTOT						
Palkat ja palkkiot	-170		-170	-136	34	79,9 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-28		-28	-25	3	88,6 %
Muut henkilösivukulut	-4		-4	-3	1	82,2 %
Henkilöstökulut	-202		-202	-164	38	81,2 %
Palvelujen ostot	-112		-112	-66	46	59,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1		-1	-1		115,6 %
Muut toimintakulut	-8		-8	-7	1	93,0 %
Vuokratulot	-8		-8	-7		93,0 %
TOIMINTAKULUT	-323		-323	-238	84	73,9 %
TOIMINTAKATE	-323		-323	-238	84	73,8 %

Yleishallinto

Yleishallintoon sisältyvä toiminta palvelee koko kaupunkiyhteisöä.

Kaupunginvaltuusto

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	5		5	3	-2	57,8 %
TOIMINTAKULUT	-580		-580	-497	83	85,7 %
TOIMINTAKATE	-575		-575	-494	81	86,0 %

Kaupunginvaltuuston toimintakatteen toteuma oli 0,08 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintakulut alittuivat eniten palvelujen ostoissa ja avustuksissa.

Kaupunginhallitus

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	27		27	42	15	156,5 %
TOIMINTAKULUT	-2 474		-2 474	-1 939	535	78,4 %
TOIMINTAKATE	-2 447		-2 447	-1 896	551	77,5 %

Kaupunginhallituksen toimintakatteen toteuma oli 0,6 milj. euroa talousarviota parempi. Kaupunginhallituksen ja kaupungin johdon toimintakulut alittuivat eniten palvelujen ostoissa ja muissa kuluissa (mm. edustaminen, kaupunginhallituksen käyttövarat ja oikeudenkäyntivaraus). Talouden vakauttamisen toimenpiteistä määrärahojen alittumiseen vaikuttivat mm. sähköiseen kokousmateriaaliin siirtyminen ja käytänteiden muutokset kaupungin vieraanvaraisuudessa. Pitäjäraatien toimintakulut alittuivat 10 000 euroa. Perusturva- ja terveystalokunnan toimintakulut alittuivat 8 000 euroa.

Muu yleishallinto

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	1 728	385	2 113	2 173	60	102,9 %
TOIMINTAKULUT	-9 597		-9 597	-9 212	385	96,0 %
TOIMINTAKATE	-7 869	385	-7 484	-7 039	445	94,1 %

Muun yleishallinnon toimintakate oli 0,4 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintakulut alittuivat talousarviosta keskitetyissä talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen ostoissa 0,2 milj. euroa ja kaupungin myöntämässä tapahtumavastuksissa 0,1 milj. euroa.

Kehittämishankkeet

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	373		373	205	-168	55,1 %
TOIMINTAKULUT	-2 351		-2 351	-1 424	927	60,6 %
TOIMINTAKATE	-1 978		-1 978	-1 219	759	61,6 %

Kehittämishankkeiden toimintakatteen toteuma oli 0,8 milj. euroa talousarviota parempi.

Digikehittämisen toimintakatteen toteuma oli 0,4 milj. euroa talousarviota parempi. Digikehittämishankerahoitusta käytettiin mm. taloushallinnon järjestelmien, asianhallinnan ja intra-alustan kehittämistöihin sekä alustajärjestelmäpalveluiden, käyttövaltuushallinnan ja tietoturvapalveluiden kehittämiseen. Lisäksi käynnistettiin tekoälyn hallittua käyttöönottoa edistävä Tekoäly tukiälyksi -hanke ja rakennetun ympäristön digitalisaatiota vauhdittavan Ryhti-lainsäädännön vaatimien kehittämistoimenpiteet sekä toteutettiin useisiin operatiivisiin tietojärjestelmiin liittyviä pieniä kehitystöitä. Digikehittämisen määrärahaa kohdennettiin myös Traficomien laajakaistatukihankkeen toteutukseen kaupungin omavastuuosuudella.

Kaikkia suunnitelluista digikehittämishankkeista ei käynnistetty talouden vakauttamisen toimenpiteiden vuoksi ja osassa kehittämishankkeissa toteutuneet kustannukset jäivät budjetoitua pienemmäksi vuoden 2024 aikana. Lisäksi muutamia hankkeita ei pystytty käynnistämään oman tai ICT-toimittajan resurssipulan vuoksi.

Muiden kehittämishankkeiden toimintakatteen toteuma oli 0,3 milj. euroa talousarviota parempi. Suurimmat rahoitukset kohdistuivat Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n toteuttamaan maaseutuleaderiin, kaupungin toteuttamaan Pohjois-Savon osaajavetovoima-hankkeeseen sekä terveys ja innovaatioekosysteemisopimuksen (terveys- ja hyvinvointitekniologia, vesiklusteri) kuuteen hankkeeseen. Lisäksi määrärahaa rahoitettiin yhteensä kuutta hanketta, jotka olivat: Itä-Suomen yliopiston Talent HUB Eastern Finland, KUPS ry:n HyväVeto, kaupunkikeskustan kehittämissopimuksen tapahtumatoiminnan kehittämishanke, Anti ry:n Future DiverCity, ProAgrian AgriFood Network sekä hyvinvoinnin edistämisen toteuttamaa OneHealth URBACT hanke.

Hankkeiden lisäksi määrärahaa käytettiin energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin, Itä-Suomen yliopiston tekniikan lahjoitusprofessuuriin, kaupunginjohtajan innovaatiopalkintoihin sekä strategiatyöhön.

Määräraha ei toteutunut budjetoidun mukaisena, koska innovaatioekosysteemisopimuksen osalta toteutettiin vain yksi rahoitushaku ja uusia hankepäätöksiä ei juurikaan tehty talouden tasapainotussyistä.

Henkilöstö ja henkilöstön kehittäminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	160		160	276	116	172,8 %
TOIMINTAKULUT	-3 584	2 160	-1 424	-1 218	206	85,5 %
TOIMINTAKATE	-3 424	2 160	-1 264	-941	323	74,5 %

Henkilöstön ja henkilöstön kehittämisen toimintakatteen toteuma oli 0,3 milj. euroa talousarviota parempi.

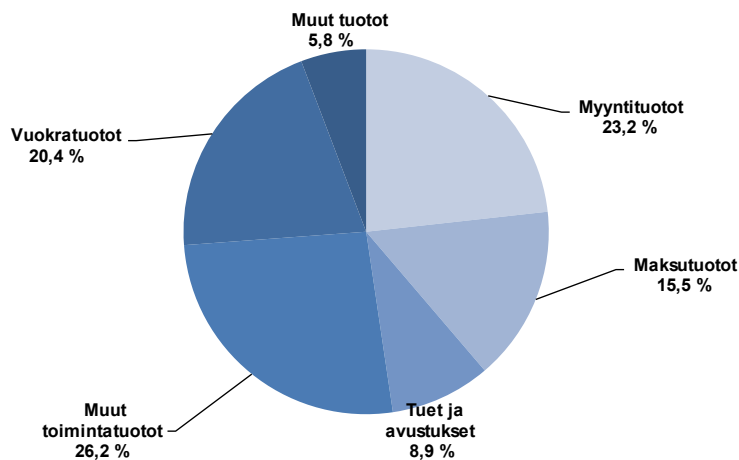
Toimintatuottojen 0,1 milj. euron ylitys talousarviosta johtuu arvioitua suuremmasta henkilöstöpysäköintimaksukertymästä ja koulutuskorvauksesta. Toimintakulut alittuivat talousarviosta erityisesti talouden vakauttamisen toimenpiteiden takia.

Yleishallinto 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	1 151	385	1 536	1 606	70	104,5 %
Maksutuotot				-1	-1	
Tuet ja avustukset	434		434	338	-96	77,9 %
Muut toimintatuotot	708		708	758	50	107,1 %
Vuokratuotot	633		633	649	16	102,5 %
Muut tuotot	75		75	110	35	146,2 %
TOIMINTATUOTOT	2 293	385	2 678	2 700	22	100,8 %
Palkat ja palkkiot	-3 238	1 788	-1 450	-1 441	9	99,4 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-530	317	-213	-232	-19	109,0 %
Muut henkilösivukulut	-84	55	-28	-30	-2	107,3 %
Henkilöstökulut	-3 852	2 160	-1 692	-1 704	-12	100,7 %
Palvelujen ostot	-11 168		-11 168	-9 885	1 283	88,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26		-26	-44	-18	169,6 %
Avustukset	-2 055		-2 055	-1 522	533	74,1 %
Muut toimintakulut	-1 485		-1 485	-1 135	350	76,4 %
Vuokratulot	-622		-622	-630	-8	101,3 %
Muut kulut	-863		-863	-505	358	58,5 %
TOIMINTAKULUT	-18 586	2 160	-16 426	-14 290	2 136	87,0 %
TOIMINTAKATE	-16 293	2 545	-13 748	-11 590	2 158	84,3 %

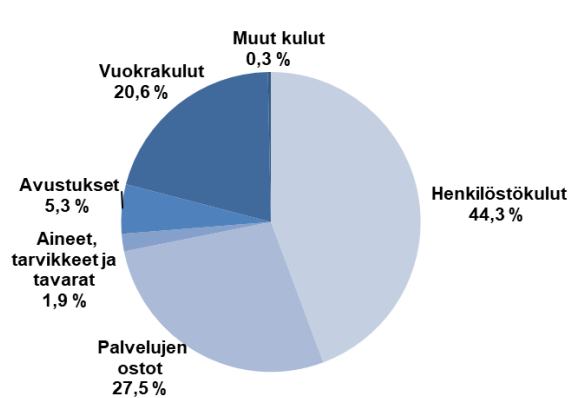
Ydinkaupungin käyttötalous yhteensä (ilman taseyksikköä)

TULOSLASKELMAOSA 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	28 755	1 740	30 495	32 606	2 112	106,9 %
Maksutuotot	25 974	-2 345	23 629	21 746	-1 883	92,0 %
Tuet ja avustukset	12 740	-771	11 969	12 489	520	104,3 %
Muut toimintatuotot	36 339	-1 713	34 626	36 708	2 082	106,0 %
Vuokratuotot	30 385	-2 009	28 376	28 597	221	100,8 %
Muut tuotot	5 954	296	6 250	8 112	1 861	129,8 %
TOIMINTATUOTOT	103 808	-3 089	100 719	103 550	2 830	102,8 %
Palkat ja palkkiot	-157 341	-1 590	-158 930	-157 507	1 424	99,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-33 692	51	-33 640	-33 590	50	99,9 %
Muut henkilösivukulut	-4 831	-65	-4 897	-4 495	401	91,8 %
Henkilöstökulut	-195 864	-1 604	-197 467	-195 592	1 875	99,1 %
Palvelujen ostot	-123 285	-12	-123 297	-121 562	1 735	98,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 035	-111	-9 146	-8 344	801	91,2 %
Avustukset	-23 783	-1 811	-25 594	-23 467	2 127	91,7 %
Muut toimintakulut	-92 892	112	-92 780	-92 470	310	99,7 %
Vuokrakulut	-91 258	64	-91 194	-91 074	120	99,9 %
Muut kulut	-1 634	48	-1 586	-1 396	190	88,0 %
TOIMINTAKULUT	-444 858	-3 425	-448 284	-441 435	6 849	98,5 %
TOIMINTAKATE	-341 050	-6 514	-347 564	-337 885	9 679	97,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-33 811		-33 811	-32 519	1 292	96,2 %

Toimintatuottojen 103,6 milj. € jakautuminen

Toimintakulujen 441,4 milj. € jakautuminen

Kuopion Tilapalvelut

Toimitilajohtaja Hannu Väänänen

Toiminta

Kuopion Tilapalveluiden tehtävänä on järjestää terveellisiä ja turvallisia toimitiloja kaupungin palvelutuotannon tarpeisiin. Kuopion kaupunginhallituksen nimeämä tilatyöryhmä ohjaa Kuopion Tilapalveluiden toimintaa tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Toimintakauden tapahtumat raportoitiin kuukausittain Tilapalveluiden johtoryhmälle ja kaupunginhallituksen tilatyöryhmälle.

Kuopion Tilapalveluiden vuoden 2024 toiminnan painopisteeksi asetettiin mm. Kuopion resurssiviisausohjelman edistäminen toimitilarakennushankkeissa. Keskeisimmät ohjelmaa tukevat tavoitteet ovat olleet energiasäästöohjelman toteuttaminen ja puunkäytön lisääminen rakennushankkeissa. Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelmassa Tilapalvelut kävi läpi myynti-, purku- ja kiinteistökehityssalkkua sekä toimipiteiden aikatauluja ja taloudellisia vaikutuksia huomioimalla kaupungin palvelutuotannon tulevat tilatarpeet. Lisäksi kunnossapito-ohjelmaa tarkennettiin vastaamaan talouden tasapainotusohjelman tavoitteita.

Toimitilainvestoinneista olivat käynnissä Jynkän ja Pyörön päiväkodit sekä Pirtin koulu. Seurantajakson aikana valmistuivat Jynkän koulun laajennus, Savilahden Luola ja Sinikellon päiväkotit ja ne on otettu käyttöön vuoden 2024 aikana. Hankesuunnittelu käynnistettiin Hiltulanlahti III ja Kaarenhovin päiväkotien osalta ja Minna Canthin koulu sekä Saarikellon päiväkotit olivat hankkeiden kehitysvaiheessa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kuopion Tilapalveluiden vuokratuotot toteutuivat 0,5 milj. euroa talousarviota pienempänä ja myyntivoitot toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota suurempana. Talouden vakauttamisen takia vuosikorjausohjelmaa karsittiin siten, että osa korjauksista siirrettiin tuleville vuosille ja jotkin korjaustyöt jätettiin kokonaan toteuttamatta. Näiden toimenpiteiden vaikutuksesta korjauskustannukset alenivat 2,6 milj. euroa talousarviokaudella. Vuokratuotot nousivat 0,5 milj. euroa liittyen Kuntolaakson korko- ja indeksimuutokseen ja 1,7 milj. euroa Alavan sairaalan vuokrasopimuksen ennenaikaisen purkamisen takia.

Rakennusten purkukustannukset eivät toteutuneet talousarvion mukaisena johtuen purkuhintojen merkittävästä alenemisestä ja joidenkin kohteiden purkamisen siirtymisestä seuraavalle tilikaudelle. Toteutuneet purkukustannukset olivat 0,9 milj. euroa alle talousarvion. Poistojen kokonaismäärä toteutui 0,9 milj. euroa talousarviota suurempana. Tilapalveluiden ylijäämä oli 2,3 milj. euroa talousarviota suurempi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Tilapalveluiden hankinnat pohjautuvat tehtyihin sopimuksiin ja kilpailutuksiin. Tilapalvelut käy säännöllisesti läpi henkilöstön kuukausikokouksissa hankintasopimuksia ja niihin liittyviä ohjeistuksia. Hankintoja tekevillä henkilöillä on velvollisuus tarkistaa ennen hankinnan tekoa hankintasopimusten voimassaolo.

2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Tilapalveluiden johtoryhmä on laatinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopisteet ja niiden poikkeamia seurataan kuukausitasolla.

3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Kuopion Tilapalvelut on asiantuntijaorganisaatio ja tällä hetkellä osaavista resursseista on pula. Avoinna olevat työtehtävät on pääsääntöisesti saatu täytettyä, mutta kelpoisuusvaatimukset täyttäviä rakennuttamisen ammattilaisia on heikosti tarjolla. Osasyynä tähän on julkisen alan palkkataso verrattuna yksityiseen sektoriin. Sijaisuudet on onnistuttu ratkaisemaan varsin hyvin, mutta täyttämättömät tehtävät tuovat ylimääräistä työkuormaa koko Tilapalveluiden henkilöstölle.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Tilat suunnitellaan esteettömiksi. Kiinteistöjen ylläpidossa varmistetaan tilojen käytettävyys ja turvallinen käyttö.	Kaikissa uudis- ja korjauskohteissa tilat on suunniteltu esteettömiksi. Tilojen ylläpidossa on kiinnitetty erityistä huomiota käytävyyteen ja olosuhteisiin, toimenpiteenä mm. sähköisen huoltokirjan sisällön täsmentäminen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Lisätään tilojen yhteiskäyttöä. Parannetaan tilojen saavutettavuutta edistämällä digitaalista tilanvarauspalvelun käyttöönottoa.	Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu tilojen monikäyttöisyys sekä monikäyttäjäisyys. Näitä on edistetty erilaisilla digitaalisilla ratkaisuilla mm. tilavarauspalveluissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Edistetään puun käyttöä rakennusmateriaalina toimitilarakentamisessa.	Tilapalveluiden puurakentamisen ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Puunkäyttöä rakennushankkeissa edistetään mm. huomioimalla se kilpailutuksen kriteeristöissä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Selvitetään toimitilahankkeiden hiilijalanjälki uudiskohdeissa.	Hiilijalanjälki on selvitetty kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjauskohteissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
3.4. Huoltovarmuus ja kriisisietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Toteutetaan laaditun energiansäästöohjelman toimenpiteet. Uusissa toimitilahankkeissa selvitetään uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet. Rakennamme vuosittain vähintään yhden aurinkovoimalan.	Energiansäästöohjelman tehostettuja toimenpiteitä on jatkettu seurantakaudella ja niillä on onnistuttu tehostamaan energiankäyttöä. Uusiutuvan energian toteutusmahdollisuudet on selvitetty kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Päivitetään toimitilojen suunnitteluohjeisto huomioiden ilmastonmuutoksen vaikutukset. Kiinteistöjen ylläpidossa huomioidaan ilmastonmuutoksen vaikutukset.	Hankesuunnitteluohjeen päivitys on käynnistynyt. Ylläpidon uusissa palvelusopimuksissa, sähköisessä huoltokirjassa sekä korjaussuunnittelun ja toteutuksen ohjauksessa on huomioitu ilmaston muutoksen vaikutukset.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Riistaveden yhtenäiskoulun kokemusten perusteella lisäämme tilojen saavutettavuutta ja monikäyttöisyyttä digitalisaation avulla.	Riistaveden yhtenäiskoulun kokemuksia on hyödynnetty tulevien hankkeiden suunnittelussa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työntantajavetoa	Kehitetään Kuopion kaupungin työntantajamielikuvaa yhdessä kaupungin muiden yksiköiden kanssa.	Rekrytoinnit ja haastattelut on toteutettu ohjeistuksen mukaisesti ja työpaikkailmoituksiin on panostettu yhdessä asiantuntijoiden kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Parannetaan toimitilahankkeiden valmistelun laatua.	Hankesuunnittelussa ja hankkeiden kilpailutuksen painopisteissä on otettu huomioon kaupungin strategiset tavoitteet.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Kannustetaan esimiehiä osallistumaan koulutuksiin ja kehittämään omaa johtamisosaamistaan.	Tilapalveluiden esimiehet ovat osallistuneet kaupungin tarjoamiin koulutuksiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Pidetään säännöllisesti henkilöstön kehityskeskustelut ja mahdollistetaan ammatillinen kehittyminen.	Tilapalveluissa käydään kehityskeskustelut kaikkien työntekijöiden kanssa keran vuodessa. Keskustelujen pohjalta esimiehet kartoittavat koulutustarpeita ja laativat henkilökohtaisia koulutussuunnitelmia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koetua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Kehitetään yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä Tilapalveluiden sisällä ja kaupungin muiden yksiköiden välillä.	Työhyvinvointikyselyn pohjalta linjattuja toimenpiteitä on toteutettu kuluvan vuoden aikana. Tilapalvelut on käynnistänyt prosessien määrittelytyön tavoitteena parantaa ja sujuvoittaa kaupungin ja Tilapalveluiden yhteistyötä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme koikeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorummeita.	Laaditaan yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat ja tavoitteet yhteistyössä henkilöstön kanssa. Mahdollistetaan monipaikkainen työskentely.	Yksiköiden toimintasuunnitelmat ja tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan painopisteisiin. Toimintasuunnitelmat on laadittu yhdessä henkilöstön kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaisesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Ylläpidetään palveluverkoston kiinteistöjä huoltosuunnitelman mukaisesti. Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.	Tilapalvelut on käynyt läpi suunniteltua kunnossapito-ohjelmaa, jolla varmistetaan, että toimenpiteet kohdentuvat kaupungin palvelutuotannolle tärkeisiin toimitiloihin. Vajaa-käyttöisille tai palvelutuotannosta vapautuneille tiloille laadittu aikataulutettu toimenpidesuunnitelma.	Etenee suunnitellusti / Valmis

KUOPION TILAPALVELUT (sisältää sisäiset erät)

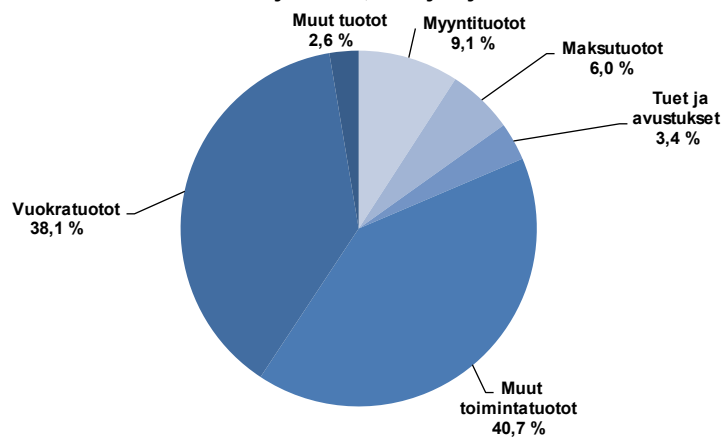
TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutokset 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama 2024
Liikevaihto	111 122		111 122	110 782	-340
Liiketoiminnan muut tuotot	461		461	672	211
	111 583		111 583	111 454	-129
Materiaalit ja palvelut					
Aineet tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-14 727		-14 727	-13 471	1 256
Palvelujen ostot	-33 428		-33 428	-30 088	3 340
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-48 155		-48 155	-43 559	4 596
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 411		-2 411	-2 251	160
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-411		-411	-380	31
Muut henkilösivukulut	-75		-75	-64	11
Henkilöstökulut yhteensä	-2 896		-2 896	-2 695	201
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-24 214		-24 214	-25 148	-934
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-24 214		-24 214	-25 148	-934
Liiketoiminnan muut kulut	-20 992		-20 992	-22 387	-1 395
Liikelylijäämä (-alijäämä)	15 326		15 326	17 665	2 339
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomasta kunnalle	-14 550		-14 550	-14 550	0
Muut rahoituskulut				-6	-6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-14 550		-14 550	-14 556	-6
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	776		776	3 109	2 333
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	776		776	3 109	2 333
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	46		46	4	-42
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	822		822	3 113	2 291

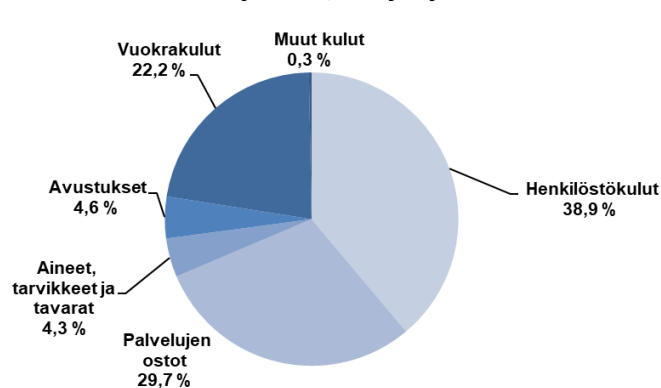
Käyttötalous ydinkaupunki ja taseyksikkö yhteensä

TULOSLASKELMAOSA 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	29 125	1 740	30 865	33 124	2 259	107,3 %
Maksutuotot	25 974	-2 345	23 629	21 746	-1 883	92,0 %
Tuet ja avustukset	12 748	-771	11 977	12 499	522	104,4 %
Muut toimintatuotot	147 544	-1 713	145 831	147 635	1 804	101,2 %
Vuokratuotot	140 795	-2 009	138 786	138 059	-727	99,5 %
Muut tuotot	6 749	296	7 045	9 576	2 530	135,9 %
TOIMINTATUOTOT	215 391	-3 089	212 302	215 004	2 702	101,3 %
Palkat ja palkkiot	-159 751	-1 590	-161 341	-159 757	1 584	99,0 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-34 102	51	-34 051	-33 970	81	99,8 %
Muut henkilösivukulut	-4 906	-65	-4 972	-4 560	412	91,7 %
Henkilöstökulut	-198 760	-1 604	-200 364	-198 287	2 076	99,0 %
Palvelujen ostot	-156 713	-12	-156 725	-151 650	5 075	96,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 762	-111	-23 873	-21 815	2 057	91,4 %
Avustukset	-23 783	-1 811	-25 594	-23 467	2 127	91,7 %
Muut toimintakulut	-113 884	112	-113 772	-114 857	-1 085	101,0 %
Vuokratulut	-111 942	64	-111 878	-113 350	-1 472	101,3 %
Muut kulut	-1 942	48	-1 894	-1 507	387	79,6 %
TOIMINTAKULUT	-516 901	-3 425	-520 326	-510 075	10 251	98,0 %
TOIMINTAKATE	-301 510	-6 514	-308 024	-295 071	12 953	95,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-58 025		-58 025	-57 667	358	99,4 %

Toimintatuottojen 215,0 milj. € jakautuminen

Toimintakulujen 510,1 milj. € jakautuminen

Talousarvion toteutusvertailu vastualueittain

1 000 €

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT						
Yrityspalvelu						
TOIMINTATUOTOT	2		2	3	1	174,7 %
TOIMINTAKULUT	-1 906		-1 906	-1 568	339	82,2 %
TOIMINTAKATE	-1 904		-1 904	-1 564	340	82,1 %
Työllisyyspalvelu						
TOIMINTATUOTOT	2 138	1 206	3 344	3 719	375	111,2 %
TOIMINTAKULUT	-20 009	-713	-20 722	-19 288	1 434	93,1 %
TOIMINTAKATE	-17 871	494	-17 377	-15 568	1 809	89,6 %
Strategia ja kehittäminen						
TOIMINTATUOTOT	52		52	34	-18	66,1 %
TOIMINTAKULUT	-919	-3	-922	-838	84	90,9 %
TOIMINTAKATE	-867	-3	-870	-803	67	92,3 %
Markkinointi ja viestintä						
TOIMINTATUOTOT	4		4	14	10	344,5 %
TOIMINTAKULUT	-2 416	116	-2 300	-2 226	74	96,8 %
TOIMINTAKATE	-2 412	116	-2 296	-2 213	84	96,4 %
Hallintopalvelu						
TOIMINTATUOTOT	362		362	347	-15	96,0 %
TOIMINTAKULUT	-2 282	-12	-2 294	-2 202	92	96,0 %
TOIMINTAKATE	-1 920	-12	-1 932	-1 854	78	96,0 %
Henkilöstöpalvelu						
TOIMINTATUOTOT	4		4	2	-2	54,5 %
TOIMINTAKULUT	-1 570	107	-1 463	-1 220	244	83,4 %
TOIMINTAKATE	-1 566	107	-1 459	-1 218	242	83,4 %
Talous- ja omistajaohjaus						
TOIMINTATUOTOT	3		3	35	32	1161,2 %
TOIMINTAKULUT	-1 609	-3	-1 612	-1 267	345	78,6 %
TOIMINTAKATE	-1 606	-3	-1 609	-1 232	377	76,6 %
Tietohallinto						
TOIMINTATUOTOT	65		65	53	-12	81,3 %
TOIMINTAKULUT	-1 580	-9	-1 590	-1 676	-86	105,4 %
TOIMINTAKATE	-1 515	-9	-1 525	-1 623	-98	106,5 %
Elinvoima- ja konsernipalvelut yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	2 630	1 206	3 836	4 208	372	109,7 %
TOIMINTAKULUT	-32 291	-518	-32 809	-30 284	2 526	92,3 %
TOIMINTAKATE	-29 661	688	-28 973	-26 075	2 897	90,0 %

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
------------	-----------------------------	-----------	-------------------------	---------	-----------	-------

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Kaupunkisuunnittelupalvelut

TOIMINTATUOTOT	17 659	300	17 959	18 962	1 003	105,6 %
TOIMINTAKULUT	-27 851	-1 157	-29 008	-28 765	243	99,2 %
TOIMINTAKATE	-10 192	-857	-11 049	-9 803	1 246	88,7 %

Kaupunkitekniikan palvelut

TOIMINTATUOTOT	8 376	-40	8 336	7 446	-890	89,3 %
TOIMINTAKULUT	-26 697	-1 143	-27 840	-26 786	1 055	96,2 %
TOIMINTAKATE	-18 321	-1 183	-19 504	-19 340	165	99,2 %

Maaomaisuuden hallintapalvelut

TOIMINTATUOTOT	40 527	-1 190	39 337	39 993	656	101,7 %
TOIMINTAKULUT	-5 719	493	-5 226	-5 045	182	96,5 %
TOIMINTAKATE	34 808	-697	34 111	34 949	838	102,5 %

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

TOIMINTATUOTOT	3 530	-850	2 680	2 604	-76	97,2 %
TOIMINTAKULUT	-7 331	320	-7 011	-6 804	208	97,0 %
TOIMINTAKATE	-3 801	-530	-4 331	-4 200	131	97,0 %

Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut

TOIMINTATUOTOT	179		179	104	-75	58,4 %
TOIMINTAKULUT	-3 098	701	-2 397	-1 757	640	73,3 %
TOIMINTAKATE	-2 919	701	-2 218	-1 653	566	74,5 %

Kaupunkiympäristön palvelualue yhteensä

TOIMINTATUOTOT	70 271	-1 780	68 491	69 109	618	100,9 %
TOIMINTAKULUT	-70 696	-787	-71 483	-69 156	2 327	96,7 %
TOIMINTAKATE	-425	-2 567	-2 992	-46	2 946	1,5 %

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

TOIMINTATUOTOT	6 226		6 226	6 440	214	103,4 %
TOIMINTAKULUT	-37 188	-155	-37 343	-37 200	143	99,6 %
TOIMINTAKATE	-30 962	-155	-31 117	-30 760	357	98,9 %

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

TOIMINTATUOTOT	2 320		2 320	2 710	390	116,8 %
TOIMINTAKULUT	-12 534	-20	-12 554	-12 397	157	98,8 %
TOIMINTAKATE	-10 214	-20	-10 234	-9 687	547	94,7 %

Taidepalvelut

TOIMINTATUOTOT	3 337		3 337	3 013	-324	90,3 %
TOIMINTAKULUT	-12 979	-15	-12 994	-13 323	-329	102,5 %
TOIMINTAKATE	-9 642	-15	-9 657	-10 311	-653	106,8 %

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tukipalvelut

TOIMINTATUOTOT	2 986	-2 000	986	371	-615	37,7 %
TOIMINTAKULUT	-1 350	-120	-1 470	-866	604	58,9 %
TOIMINTAKATE	1 636	-2 120	-484	-495	-11	102,2 %

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue yhteensä

TOIMINTATUOTOT	14 869	-2 000	12 869	12 534	-335	97,4 %
TOIMINTAKULUT	-64 051	-310	-64 361	-63 786	574	99,1 %
TOIMINTAKATE	-49 182	-2 310	-51 492	-51 252	240	99,5 %

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
------------	-----------------------------	-----------	-------------------------	---------	-----------	-------

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE

Varhaiskasvatuspalvelut

TOIMINTATUOTOT	4 105		4 105	5 016	911	122,2 %
TOIMINTAKULUT	-98 225	-3 281	-101 506	-101 809	-303	100,3 %
TOIMINTAKATE	-94 120	-3 281	-97 401	-96 794	608	99,4 %

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

TOIMINTATUOTOT	7 575	-900	6 675	6 732	57	100,9 %
TOIMINTAKULUT	-134 368	-291	-134 659	-133 698	961	99,3 %
TOIMINTAKATE	-126 793	-1 191	-127 984	-126 966	1 018	99,2 %

Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

TOIMINTATUOTOT	1 343		1 343	2 509	1 166	186,8 %
TOIMINTAKULUT	-24 654	-131	-24 785	-26 242	-1 457	105,9 %
TOIMINTAKATE	-23 311	-131	-23 442	-23 733	-291	101,2 %

Kasvun ja oppimisen palvelualueen tukipalvelut

TOIMINTATUOTOT	2		2	27	25	1325,2 %
TOIMINTAKULUT	-462	-267	-729	-762	-34	104,6 %
TOIMINTAKATE	-460	-267	-727	-736	-9	101,3 %

Kasvun ja oppimisen palvelualue yhteensä

TOIMINTATUOTOT	13 025	-900	12 125	14 284	2 159	117,8 %
TOIMINTAKULUT	-257 709	-3 970	-261 679	-262 512	-833	100,3 %
TOIMINTAKATE	-244 684	-4 870	-249 554	-248 229	1 326	99,5 %

Keskusvaalilautakunta

TOIMINTATUOTOT	720		720	713	-7	99,1 %
TOIMINTAKULUT	-1 203		-1 203	-1 169	34	97,1 %
TOIMINTAKATE	-483		-483	-455	28	94,2 %

Tarkastustoimi

TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-323		-323	-238	84	73,9 %
TOIMINTAKATE	-323		-323	-238	84	73,8 %

Yleishallinto

TOIMINTATUOTOT	2 293	385	2 678	2 700	22	100,8 %
TOIMINTAKULUT	-18 586	2 160	-16 426	-14 290	2 136	87,0 %
TOIMINTAKATE	-16 293	2 545	-13 748	-11 590	2 158	84,3 %

YDINKAUPUNKI YHTEENSÄ

TOIMINTATUOTOT	103 808	-3 089	100 719	103 550	2 830	102,8 %
TOIMINTAKULUT	-444 858	-3 425	-448 284	-441 435	6 849	98,5 %
TOIMINTAKATE	-341 050	-6 514	-347 564	-337 885	9 679	97,2 %

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
------------	-----------------------------	-----------	-------------------------	---------	-----------	-------

KUOPION TILAPALVELUT

Toimitilapalvelut

TOIMINTATUOTOT	111 583		111 583	111 454	-129	99,9 %
TOIMINTAKULUT	-72 043		-72 043	-68 640	3 402	95,3 %
TOIMINTAKATE	39 540		39 540	42 814	3 274	108,3 %

KUOPION KAUPUNKI YHTEENSÄ

TOIMINTATUOTOT	215 391	-3 089	212 302	215 004	2 702	101,3 %
TOIMINTAKULUT	-516 901	-3 425	-520 326	-510 075	10 251	98,0 %
TOIMINTAKATE	-301 510	-6 514	-308 024	-295 071	12 953	95,8 %

2.3 Talousarvion toteutumisvertailu

2.3.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat toimintakate, verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut sekä satunnaiset erät. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu sisältää kolme eri toteutumisvertailua: pelkän ydinkaupungin, ydinkaupungin ja Tilapalvelujen yhteenlasketun sekä laskelman, jossa molemmat näkyvät erillisinä. Toteutumisvertailut sisältävät sisäiset erät. Jäljempänä tarkastellaan koko kaupungin (sisältää ydinkaupungin ja Tilapalvelut) toteutumisvertailua.

Toimintatuotot, toimintakulut ja toimintakate

Toimintatuottojen toteuma oli 210,1 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 2,2 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ne toteutuivat 5,3 milj. euroa pienempinä. Toimintatuottojen yhteydessä esitetään valmistus omaan käyttöön -erä, joka muodostui tavallista suuremmaksi Savilahden Luolan yhteensä 3,96 milj. euron autopaikkavelvoitemaksujen vuoksi. Tästä syystä myös maksutuottojen poikkeama talousarvioon verrattuna on merkittävä. Tuloarviosta jäätii myös pääsylipputulossa ja maankäyttö- ja kehittämiskorvauksissa. Joukkoliikenteen lipputulot sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ylittivät selkeimmin arvioidun.

Toimintakulujen toteuma oli 510,1 milj. euroa, ne toteutuivat 10,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja 6,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Suurimmat talousarvion alitukset olivat Tilapalvelujen kunnossapidon menoissa sekä kiinteistönhoidossa, lämmityksen, sähkön ja vedenkulutuksen menojen jäädessä myös arviotua pienemmiksi. Kaupunginhallituksen käynnistettyä kesäkuussa talouden vakauttamistoimet, palvelualueet pystyivät merkittäviin säästöihin palvelujen ostoissa ja henkilöstömenoissa, mutta toimet ovat suurelta osin kertaluonteisia. Pysyvämpiä toimintatapojen muutoksia tehtiin mm. matkustuksen, koulutuksen ja vieraanvaraisuuden osalta.

Toimintakate oli -295,1 milj. euroa, mikä oli alkuperäistäkin toimintakatetta 6,4 milj. euroa parempi. Tilinpäätösvuoden aikana hyväksyttiin 6,5 milj. euron toimintakatetta heikentävät määrärahamuutokset. Osasta muutoksia voidaan todeta, että niitä ei olisi tarvittu, mutta osa kohdentui puolestaan oikein mm. varhaiskasvatukseen, jossa selkeimmän muutostarpeen aiheutti jo lähtökohtaisesti talousarviovuodelle liian pieniksi mitoitettujen henkilöstömenojen määrärahat. Tavoitteeksi asetettu tapahtumamyynnin lisäys ei lähtenyt toteutumaan ja tuloarviota pienennettiin 2,0 milj. euron talousarviomuutoksella.

Verotulot

M€	Alkuperäinen	Muutokset	Muutettu	Toteutuma	Poikkeama
	talousarvio		talousarvio		
	2024	2024	2024	2024	
Kunnan tulovero	218,8	4,1	222,9	226,4	3,5
Osuus yhteisöveron tuotosta	26,0	-1,2	24,8	24,8	0,0
Kiinteistövero	54,1	0,0	54,1	51,4	-2,7
Yhteensä	298,9	2,9	301,8	302,6	0,8

Verotulokertymän ja veroennusteiden parantuessa oli perusteltua tehdä talousarviomuutos. Erityisesti kunnallisveron tuotto ylitti merkittävästi arviot, kun kuluvan vuoden ennakonpidätysten kehitys jatkui vahvana. Vaikka kiinteistöverokertymä kasvoi, kasvun hyödytti rakentamisen lama ja tulot jäivät alle talousarvion. Yhteisöveron tuloarviota pienennettiin ja toteuma tältä osin vastasi hyvin muutettua talousarviota.

Valtionosuudet

Milj.€	Alkuperäinen	Muutokset	Muutettu	Toteutuma	Poikkeama
	talousarvio		talousarvio		
	2024	2024	2024	2024	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-10,9	0,2	-10,7	-10,7	0,0
Verotulotasaus	25,3	0,1	25,4	25,4	0,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1,6	1,4	-0,3	0,1	0,4
Verotulomenetysten korvaus	19,6	-0,3	19,2	19,2	0,0
Yhteensä	32,3	1,3	33,6	34,0	0,4

Valtionosuuksien tuloarviota korotettiin nk. sote-eriin tehdyn tarkistuslaskennan sekä perusopetuksen pidennetyn op- pivelvollisuuden ja tutkintoon valmistavan opetuksen rahoituslisäyksen vuoksi. Vuoden lopussa tehty lukiokoulutuk- sen oppilasmäärän päivitys valtionosuustekijöihin lisäsi valtionosuuksien kokonaismäärää vielä talousarviomuutosta- kin suuremmaksi. Kuopion kaupungin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien yhteismäärä muuttui positiiviseksi. Aikaisemmin kuntien omarahoitusosuus ammatilliseen koulutukseen on painanut erän miinusmerkkiseksi.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot olivat 12,1 milj. euroa ja ne toteutuivat talousarvion mukaisina. Suurimmat erät olivat Kuopion Energian ja Kuopion Veden antolainojen korkotuottoja. Maksuliikenneteiltä kertyi korkoja 1,9 milj. euroa.

Muiden rahoitustuottojen toteuma oli 8,5 milj. euroa, mikä sekin muutetun talousarvion mukainen. Osinkotulot jäivät alkuperäistä talousarviota 0,8 milj. euroa alemmalle tasolla. Suurimmat osingonmaksajat olivat Savon Energiaholding, Kuopion Energia ja Kuntarahoitus. Ratkaisu kiistassa Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämien palautuksesta jäsenkunnille vuosilta 2021 ja 2022 saatiin, ja Kuopion kaupungille rahoitustuottoihin kirjautui yhteensä 2,3 milj. euroa. Tilapalvelut suoritti kaupungille 14,6 milj. euroa peruspääoman tuottoa aikaisempien vuosien tapaan.

Korkokulut toteutuivat talousarvion mukaisina. Talouden vakauttamistoimina korkoinstrumentteihin tehtiin muutok- sia, mikä hillitsi kasvaneen lainamäärän vaikutusta korkomenoihin.

Vuosikate, poistot ja satunnaiset erät

Vuosikate oli 50,7 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 57,7 milj. euroa. Tilapalvelujen poistot kasvoivat, kun toimitilasalkutuksen mukaisesti purkukohteisiin tehtiin kertapoistoja ja poistojen kertymistä kiihdytettiin. Satun- naisia erä ei ollut.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden alijäämä oli – 6,9 milj. euroa, kun alkuperäinen talousarvio oli -20,5 milj. euroa alijäämäinen ja muutettu talousarvio -21,5 milj. euroa alijäämäinen.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2024

YDINKAUPUNKI ILMAN TASEYKSIKKÖÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	28 755	1 740	30 495	32 606	2 112
Maksutuotot	25 974	-2 345	23 629	21 746	-1 883
Tuet ja avustukset	12 740	-771	11 969	12 489	520
Vuokratuotot	30 385	-2 009	28 376	28 597	221
Muut toimintatuotot	5 954	296	6 250	8 112	1 861
	103 808	-3 089	100 719	103 550	2 830
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-157 341	-1 590	-158 930	-157 507	1 424
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-33 692	51	-33 640	-33 590	50
Muut henkilösivukulut	-4 831	-65	-4 897	-4 495	401
Palvelujen ostot	-123 285	-12	-123 297	-121 562	1 735
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 035	-111	-9 146	-8 344	801
Avustukset	-23 783	-1 811	-25 594	-23 467	2 127
Vuokratulot	-91 258	64	-91 194	-91 074	120
Muut toimintakulut	-1 634	48	-1 586	-1 396	190
	-444 858	-3 425	-448 284	-441 435	6 849
Toimintakate	-341 050	-6 514	-347 564	-337 885	9 679
Verotulot	298 900	2 900	301 800	302 567	767
Valtionosuudet	32 300	1 300	33 600	33 969	369
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	12 490	-455	12 035	12 064	29
Peruspääoman tuotto	14 550		14 550	14 550	0
Muut rahoitustuotot	6 866	1 529	8 395	8 454	59
Korkokulut	-11 508	275	-11 233	-11 215	18
Muut rahoituskulut	-60	10	-50	-21	29
Vuosikate	12 488	-955	11 533	22 482	10 950
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 811		-33 811	-32 519	1 292
Tilikauden tulos	-21 323	-955	-22 278	-10 036	12 242
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	8		8	4	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-21 315	-955	-22 270	-10 032	12 238

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2024

YDINKAUPUNKI JA TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	29 125	1 740	30 865	32 244	1 379
Maksutuotot	25 974	-2 345	23 629	17 676	-5 953
Tuet ja avustukset	12 748	-771	11 977	12 499	522
Vuokratuotot	140 795	-2 009	138 786	138 059	-727
Muut toimintatuotot	6 749	296	7 045	9 576	2 530
	215 391	-3 089	212 302	210 054	-2 248
Valmistus omaan käyttöön				4 950	4 950
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-159 751	-1 590	-161 341	-159 757	1 584
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-34 102	51	-34 051	-33 970	81
Muut henkilösivukulut	-4 906	-65	-4 972	-4 560	412
Palvelujen ostot	-156 713	-12	-156 725	-151 650	5 075
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 762	-111	-23 873	-21 815	2 057
Avustukset	-23 783	-1 811	-25 594	-23 467	2 127
Vuokrakulut	-111 942	64	-111 878	-113 350	-1 472
Muut toimintakulut	-1 942	48	-1 894	-1 507	387
	-516 901	-3 425	-520 326	-510 075	10 251
Toimintakate	-301 510	-6 514	-308 024	-295 071	12 953
Verotulot	298 900	2 900	301 800	302 567	767
Valtionosuudet	32 300	1 300	33 600	33 969	369
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	12 490	-455	12 035	12 064	29
Peruspääoman tuotto	14 550		14 550	14 550	0
Muut rahoitustuotot	6 866	1 529	8 395	8 454	59
Korkokulut	-11 508	275	-11 233	-11 215	18
Korvaus peruspääomasta	-14 550		-14 550	-14 550	0
Muut rahoituskulut	-60	10	-50	-28	22
Vuosikate	37 478	-955	36 523	50 740	14 217
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-58 025		-58 025	-57 667	358
Tilikauden tulos	-20 547	-955	-21 502	-6 927	14 575
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	54		54	8	-46
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-20 493	-955	-21 448	-6 919	14 529

TULOSLASKELMA YRITYKSITTÄIN 2024

Sisältää sisäiset erät

	Taseyksikkö		
	Ydinkau- punki 1 000 €	Tilapalvelut 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	103 550	111 454	210 054
Myyntituotot	32 606	517	32 244
Maksutuotot	21 746		17 676
Tuet ja avustukset	12 489	10	12 499
Vuokratuotot	28 597	109 463	138 059
Muut toimintatuotot	8 112	1 464	9 576
Valmistus omaan käyttöön			4 950
TOIMINTAKULUT	-441 435	-68 640	-510 075
Henkilöstökulut	-195 592	-2 695	-198 287
Palvelujen ostot	-121 562	-30 088	-151 650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 344	-13 471	-21 815
Avustukset	-23 467		-23 467
Vuokratulut	-91 074	-22 276	-113 350
Muut toimintakulut	-1 396	-111	-1 507
TOIMINTAKATE	-337 885	42 814	-295 071
Verotulot	302 567		302 567
Valtionosuudet	33 969		33 969
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	23 832	-14 556	9 276
Rahoitustuotot			
Korkotuotot	12 064		12 064
Muut rahoitustuotot	8 454		8 454
Rahoituskulut			
Korkokulut	-11 215		-11 215
Muut rahoituskulut	-21	-6	-28
Peruspääoman tuotto / korvaus peruspääomasta	14 550	-14 550	
VUOSIKATE	22 482	28 258	50 740
Poistot ja arvonalentumiset	-32 519	-25 148	-57 667
TILIKAUDEN TULOS	-10 036	3 109	-6 927
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4	4	8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-10 032	3 113	-6 919

2.3.2 Investointien toteutuminen

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutokset	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
ICT-hankinnat						
Tietokone- ja viestintälaitteet						
Kaupunginhallitus	Menot	-670		-670	-376	294
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-86	-30	-116	-54	62
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-1 618		-1 618	-279	1 339
	Menot yht.	-2 374	-30	-2 404	-709	1 695
Maa- ja vesialueet						
	Tulot	500		500	582	82
	Menot	-3 000		-3 000	-1 624	1 376
	Netto	-2 500		-2 500	-1 042	1 458
Yhdyskuntarakentaminen						
Lähiliikuntapaikat	Rah.osuus	0	75	75	200	125
	Menot	-50	-63	-113	-310	-197
	Netto	-50	12	-38	-110	-72
Satamat	Rah.osuus	0		0	92	92
	Menot	-130	-113	-243	-292	-49
	Netto	-130	-113	-243	-200	43
Kunnallistekniikka	Rah.osuus	2 350	-1 870	480	1 774	1 294
	Menot	-29 150	2 608	-26 542	-27 415	-873
- josta Hiltulanlahti		-3 200		-3 200	-3 568	-368
- josta Levänen		-2 200		-2 200	-948	1 252
- josta Savilahti		-4 500		-4 500	-2 142	2 358
- josta Siikalahti		-2 500		-2 500	-1 609	891
- josta muut kohteet		-16 750		-16 750	-19 148	-2 398
	Netto	-26 800	738	-26 062	-25 641	421

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen		Muutettu		Toteuma 2024	Poikkeama
		talousarvio 2024	Muutokset	talousarvio 2024			
Yleiset alueet, puistot ja virkistysalueet	Rah.osuus	195	107	302	0	-302	
	Menot	-3 670	922	-2 748	-2 337	411	
	Netto	-3 475	1 029	-2 446	-2 337	109	
Liikuntapaikat	Rah.osuus	450	70	520	492	-28	
	Menot	-3 080	-452	-3 532	-3 079	453	
	Netto	-2 630	-382	-3 012	-2 588	424	
	Tulot yht.	2 995	-1 618	1 377	2 557	1 180	
	Menot yht.	-36 080	2 902	-33 178	-33 432	-254	
	Netto	-33 085	1 284	-31 801	-30 875	926	
Koneet ja kalusto							
Kaupunginhallitus	Menot	-20		-20	0	20	
Kaupunkirakennelautakunta	Menot	-140		-140	-111	29	
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-1 645	30	-1 615	-1 366	249	
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-1 141		-1 141	-878	263	
	Menot yht.	-2 946	30	-2 916	-2 355	561	
Muut aineelliset hyödykkeet							
	Menot	-80		-80	-79	1	
Osakkeet ja osuudet							
Kuopion Energia Oy:n pääomanpalautus	Tulot	1 600		1 600	1 605	5	
Muut osakkeet ja osuudet	Tulot	10	560	570	565	-5	
	Menot	-925	-25	-950	-527	423	
	Tulot yht.	1 610	560	2 170	2 169	-1	
	Menot yht.	-925	-25	-950	-527	423	
	Netto	685	535	1 220	1 642	422	
Ydinkaupungin investoinnit yhteensä							
	Tulot	5 105	-1 058	4 047	5 308	1 261	
	Menot	-45 405	2 877	-42 528	-38 725	3 803	
	Netto	-40 300	1 819	-38 481	-33 417	5 064	

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutokset	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	
Tilapalvelut							
Talonrakennus		Koko hanke					
Kasvun ja oppimisen palvelualue (koulut ja nuorisotilat)							
Pirtin koulu	uusi	31 000	-6 570	1 570	-5 000	-4 792	208
Minna Canthin yläkoulu (Mölymäki)	uusi	32 000	-500	100	-400	-634	-234
		63 000	-7 070	1 670	-5 400	-5 426	-26
Kasvun ja oppimisen palvelualue (päiväkodit)							
Jynkän päiväkotiki, 6 r	uusi	6 800	-4 000	500	-3 500	-3 591	-91
Pyörön päiväkotiki, 10 r	uusi	10 000	-4 900	-100	-5 000	-4 820	180
Sinikellon päiväkotiki, 10 r	uusi	9 800	-4 300	-400	-4 700	-4 483	217
Saarikellon päiväkotiki, 6 r	uusi	6 800	-300	135	-165	-98	67
		33 400	-13 500	135	-13 365	-12 992	373
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue							
Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus, väestönsuoja	uusi	50 200	-15 700	4 000	-11 700	-12 126	-426
Velvoiteautopaikat		4 000	-3 960		-3 960	-3 960	0
Keskuskentän jalkapallostadion			0		0	139	139
Väestösuojien peruskorjaukset	peko	2 800	-200	150	-50	0	50
		57 000	-19 860	4 150	-15 710	-15 947	-237
Kalusto- ja valmiussuunnitelmahankinnat			-60	-16	-76	-76	0
Pienet peruskorjauskohteet			-3 500	700	-2 800	-2 282	518

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutokset	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Tulot						
Kiinteistöjen myynnit		500	-100	400	16	-384
Pyöräpysäköinnin edistäminen, Traficom:n avustus		90		90	48	-42
Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus, väestönsuoja, OKM:n avustus		0	150	150	150	0
Tulot yhteensä		590	50	640	214	-426
Tilapalvelut yhteensä						
	Tulot	590	50	640	214	-426
	Menot	-43 990	6 639	-37 351	-36 722	629
	Netto	-43 400	6 689	-36 711	-36 509	203
Investoinnit yhteensä						
	Tulot	5 695	-1 008	4 687	5 522	835
	Menot	-89 395	9 516	-79 879	-75 448	4 431
	Netto	-83 700	8 508	-75 192	-69 926	5 266

2.3.3 Investointien seurantatekstit

ICT-hankinnat

Tietokone- ja viestintälaitteet

Kaupunginhallitus

Pääosa investointirahoituksesta kohdistettiin tietoliikenneverkkojen laajentamiseen rakentamalla valokuituyhteyksiä infran uudisrakentamisen ja saneerauksien yhteydessä. Lisäksi rahoitusta kohdistettiin liikuntapaikkapalvelujen ja koulujen keskitettyihin laitteistohankintoihin. Talouden vakauttamisen toimenpiteenä osa suunnitelluista investoinneista jätettiin toteuttamatta ja investoinnit toteutuivat 0,3 milj. euroa budjetoitua pienempänä.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Merkittävin osa hyvinvoinnin edistämisen investoinneista kohdistui kansalaisopiston, museokeskuksen sekä liikuntapaikkojen viestintälaitteistohankintoihin.

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Suurimmat hankinnat kohdistuivat kasvun ja oppimisen yksiköiden välttämättömiin koneiden ja kaluston sekä tietokoneiden ja AV- välineiden uusimiseen. Tietokone- ja viestintälaitteiden investointien toteuma oli 17 % talousarvioon nähden.

Maa- ja vesialueet

Maanhankintaa tehtiin kaupungin tulevilla kasvualueilla. Yritysalueiden kaavoitusta varten maata hankittiin Hiltulanlahdesta. Pitkäaikaista kaupungin kasvutarvetta varten maata ostettiin Ranta-Toivalasta. Virkistysalueita hankittiin Niittylahti-Savulahti suunnalta, Hietasalon saaresta ja Nilsiän keskustan vierestä. Kaupungilla on käynnissä lisäksi kaualueiden haltuunottoprojekti, jonka neuvotteluiden kohteena on ollut Nilsiän asemakaava-alue. Sen osalta neuvottelut ja katselmukset työllistävät runsaasti, mutta kiinteistökohtaiset korvaukset ovat pienten pinta-alojen takia alhaiset.

Maanhankintaan oli varattu investointimäärärahaa 3,0 milj. euroa. Toteuma on noin 1,6 milj. euroa. Investointitulot hieman ylittivät talousarvion mukaisen 0,5 milj. euroa.

Yhdyskuntarakentaminen

Savilahti, netto 2,0 milj. euroa

Vanhan Varikon alueelle suunnitellut yhdyskuntatekniset työt ovat valmistuneet murskepintaisina ja Sarastuskaaren alueen vihertyöt jatkuvat kesän aikana. Alueen vihertöistä jää vielä toteuttamatta rakenteilla olevan Finvectorin lääketehtaaseen rajautuvat alueet, jotka viimeistellään, kun rakennustyöt ovat valmiit. Neulaniementien aloitetut rakennustyöt keskeytyivät alueen liito-orava populaation kulkureittien varmistamiseksi. Kohteen rakentaminen vaatii lisäsuunnittelua, joka toteutetaan yhdessä kohteeseen rajautuvan poliisitalon suunnittelun kanssa. Neulaniementien lisäsuunnittelu valmistuu alkutalven aikana ja kohteen rakentamistyöt jatkuvat keväällä 2025.

Ydinkeskustan hankkeet, 1,1 milj. euroa

Ydinkeskustan alueen käynnissä olevista hankkeista merkittävimät ovat Puijonkadun risteysillan peruskorjaus, Mölymäen alueen hankkeet sekä Puijonkadun peruskorjaus välillä Asemakatu – Puutarhakatu.

Mölymäen infran rakentaminen jatkuu ja vuoden 2024 aikana valmistui Kaartokatu välillä Tasavallankatu – Urheilukatu. Talven 2024 aikana rakentui Aulis Rytkösen katu ilman pintatöitä ja katu viimeistellään mahdollisen stadionhankkeen jälkeen. Mölymäen urheilupuisto valmistui aikataulussa ja vastaanotettiin syyskuussa 2024. Mölymäen rakentaminen jatkuu vuonna 2025. Mölymäen hankkeissa on käytetty uusiomateriaaleja mahdollisimman paljon ja varsinkin betonimursketta on ollut hyvin saatavilla alueella purettujen koulurakennusten seurauksena.

Vuoden 2024 aikana valmistui Puijonkatu ratasillan ja Puutarhakadun välillä. Työtä jatketaan ratasillasta Asemakadulle vuoden 2025 aikana.

Tämän lisäksi Aallonmurtajankadun loppupään viimeistelytyöt asfaltointeineen on tehty.

Katujen ja siltojen peruskorjaukset, netto 8,5 milj. euroa

Puijonkadun risteyssillan peruskorjauksesta valmistui kuluvan vuoden aikana sillan eteläpuoleinen kansi sekä kaikki siltaa kannattelevat pilarit. Lisäksi uusitaan risteysalueen liikennevalot. Sillan peruskorjaus jatkuu vuoden 2025 kevään aikana, jolloin sillan pohjoisen puoleinen kansi valmistuu.

Rastaantien peruskorjaus on valmistunut.

Niiralankadulle toteutettiin uusi ratasilta yhteishankkeena väyläviraston kanssa. Uudelle alikululle tuli jalkakäytävä ja pyörätie erillisinä. Samaan hankkeeseen sisältyy väylien peruskorjaus ja uusien yhdistettyjen jalkakäytävien ja pyöräteiden rakentaminen Niiralankadun ratasillan ja Savilahden välisellä alueella. Sammakkolammentien peruskorjaus on valmistunut.

Saaristokadun ja Siikarannan risteysalueen liikenneympyrä on valmistunut. Lisäksi Saaristokadun ja Tehdaskadun risteysalueelta rakentaminen etenee Tehdaskadun suuntaan. Hanke jatkuu vuoden 2025 aikana, jolloin rakentaminen keskittyy Saaristokadulle ja Tasavallankadun risteysalueelle.

Täydennysrakentaminen, 1,3 milj. euroa

Kivilammen alue Rauhalahdessa valmistui murskepintaisena ja luovutettiin asuntorakentamiselle marraskuussa 2024. Kohteen pinta- ja viimeistelytyöt toteutetaan asuntorakentamisen valmistuttua.

Asuinalueiden rakentaminen, 3,2 milj. euroa

Saaristokaupunki

Lehtoniemen alueen katualueiden vihertyöt ovat jatkuneet.

Hiltulanlahti

Hiltulanlahden Kinnulanmäen asuntoalueen rakentaminen Puutossalmentien eteläpuolella jatkuu. Vuoden 2024 aikana rakentaminen on keskittynyt Puutossalmentien varteen. Työt jatkuvat vuonna 2025.

Petosen alue

Petosen alueella Hulkontien ja Petosentien risteysalueen liikennevalot uusittiin. Hanke valmistui elokuun aikana.

Liikuntapaikat, netto 2,6 milj. euroa

Keskuskentälle vaihdettiin tekonurmimatto vastaamaan FIFA:n vaatimuksia ja vanha matto kierrätettiin asentamalla se Litmasen kentälle. Lisäksi vanhaa mattoa asennettiin Peikkometsän liikuntapaikalle. Puijon urheilualueella keskityttiin alueen suunnittelutöihin ja lisätutkimuksiin sekä hyppymäkien kuntokartoituksiin. Lisätutkimukset keskittyivät lähinnä huonokuntoisen K-go mäen rakenteisiin ja ne valmistuivat loppuvuodesta 2024.

Lähiliikuntapaikat sekä ulkoilu- ja leikkipaikat, 1,7 milj. euroa

Vuoden 2024 aikana oli useita leikkipuistohankkeita käynnissä, mm. Kuivinniemi, Sopenpuisto, TuuttiPuisto, Sirppikatu sekä Kuikkanotkon korttelileikkipaikka. Puistohankkeet valmistuivat vuoden aikana. Litmasenpuiston jatkorakentamisen osalta sen pumptrack-rata valmistui syyskuun lopussa. Loput työt valmistuvat vuoden 2025 aikana.

Elinkeinoihin liittyvät hankkeet, 0,4 milj. euroa

Uusiotien rakentaminen Hepomäen alueella saatiin valmiiksi marraskuussa 2024.

Maaseututaajamat, 3,2 milj. euroa

Melalahden ja Vehmersalmen alueet

Peltoniemen alueen viimeistelytyöt valmistuivat lokakuussa 2024.

Nilsinä

Tahkovuoren alueella katu- ja vesihuoltorakentaminen on käynnissä. Vuonna 2024 rakentaminen keskittyi hotellin eteläpuolelle Tahkonrinteenkadun ympäristöön. Alueelle suunnitellut rakennushankkeet jatkuvat vuoden 2025 aikana hotellin pohjois- ja koillispuolella.

Nilsin Rantapuiston rakentaminen alkoi elokuussa 2024 ja jatkuu vuoden 2025 keväällä.

Linja-autojen pysäköintikaista Paavontielle valmistui vanhan linja-autoaseman purkamisen yhteydessä.

Nilsissä maantielle 577 rakennettiin liikenneympyrä yhteishankkeena Pohjois-Savon ely-keskuksen kanssa. Työt valmistuivat lokakuussa 2024.

Juankosken alueet

Juankosken katu- ja vesihuollon peruskorjaushankkeet ovat käynnissä ja vuoden 2024 aikana toteutettiin Poikkitie sekä Puutarhatie. Hankkeen optiona rakennetaan vuoden 2025 aikana Tehtaankirkontie.

Muut kohteet, 7,0 milj. euroa

Ulkovalaisinten massavaihdot keskittyivät Petosen Hulkontien alueelle sekä Särkiniemi-Särkilahti alueelle. Ulkovalaisinten saneerausta on tehty myös yhteisrakentamiskohteissa Kuopion Sähköverkon kanssa. Yhteisrakentamishankkeet ovat olleet mm. Laulurinteen, Juuttaankadun ja Retkeilijäntien alueilla. Kurkimäessä valaistuksen yhteisrakentamishanke on tehty yhdessä Savon Voiman kanssa.

Koneet ja kalusto

Kaupunginhallitus

Työllisyyspalvelun Kuopion työllisyysalueen toiminnan valmistelussa ei tehty investointeja koneisiin ja kalustoon, koska hankinnat jäivät arvioitua pienemmäksi ja ne käsiteltiin käyttötalouskuluina.

Kaupunkirakennelautakunta

Kiinteistömuodostus- ja paikkatietopalveluille varattiin investointeihin vuodelle 2024 0,1 milj. euroa laserkeilaimen hankintaa varten. Laitteisto on hankittu ja hankintakulut jäivät noin 71 000 euroon. Niiralan mittausasemalle hankittiin mustan hiilen mittalaite 40 640 euroa.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Koneiden ja kaluston hankintaa varten määräraha oli **n. 1,8 milj. euroa**, mikä sisältää museoiden hankintojen lisämäärärahan, taidemuseon taidehankinnat sekä tietohallinnon kautta tehtävät investoinnit. Toteutuma on **n. 1,5 milj. euroa** (83 %). Hyvinvoinnin edistämisen investoinneista merkittävä osa kohdistui Savilahden Luolan kalustamiseen ja Kuopion taidemuseon näyttelyuudistukseen.

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Kalustoinvestointimäärärahan käyttö vuonna 2024 oli -1,2 milj. euroa, toteutuma talousarvioon (-2,8 milj. euroa) nähden 42 %. Koneiden ja kalusteiden toteutuma oli 77 %. Suurimmat hankinnat kohdistuivat uuden Sinikellon päiväkodin, Lainesairaalan sairaalakoulun sekä von Wrightin lisärakennuksen kalustamiseen ja varustamiseen.

Muut aineelliset hyödykkeet

Taidemuseon taidehankintojen määräraha oli 80 000 € ja toteutuma 78 530 € (98 %). Määrärahalla hankittiin taideteoksia taidemuseon kokoelmiin.

Osakkeet ja osuudet

Tuloihin on kirjattu mm. Kuopion Energia Oy:n pääoman palautus 1,6 milj. euroa ja Järviseudun Työterveys Oy:n pääoman palautus 0,5 milj. euroa.

Menoihin on kirjattu pääomasijoitukset Itärata Oy:ön 0,1 milj. euroa ja Pohjois-Savon pääomarahastoon 0,1 milj. euroa, Kiinteistö Oy Kuopion Palolaakson ja Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilojen rahastoidut rahoitusvastikkeet yhteensä 0,3 milj. euroa ja Tiera Oy:n osakkeiden merkintä 0,025 milj. euroa. Investoinnit toteutuivat 0,4 milj. euroa

budjetoitua pienempänä, minkä taustalla olivat Pohjois-Savon pääomarahaston sijoitusten ja kiinteistöosaakeyhtiöiden rahastoitujen rahoitusvastikkeiden arvioitua pienempi määrä.

Tilapalvelut

Talonrakennusinvestoinnit

Pirtin koulu

Pirtin koulun kehitysvaiheen tavoitteiden toteutuminen esiteltiin 10.6.2024 pidetyssä kaupunginhallituksen kokouksessa, jossa kaupunginhallitukselle esitettiin hyväksyttäväksi Pirtin kouluhankkeen kehitysvaiheen tavoitteiden toteutuminen. Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösesityksen ja valtuutti Kuopion Tilapalveluiden toimitilajohtajan allekirjoittamaan toteutusvaiheen sopimuksen. Toteutusvaiheen sopimus allekirjoitettiin 8.7.2024.

Pirtin kouluhankkeen rakennustyöt ovat käynnistyneet syksyllä 2024 ja edenneet aikataulun mukaan.

Minna Canthin yläkoulu (Mölymäki)

Minna Canthin koulun uudisrakennushankkeen yhteistoiminnallisen KVR-urakan kehitysvaiheen palveluntuottajan valinta hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2024 pykälä 254. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen kehitysvaiheen palveluntuottajaksi Rakennusliike Lapti Oy:n ja valtuutti Kuopion Tilapalveluiden toimitilajohtajan allekirjoittamaan hankkeen kehitysvaiheen sopimuksen. Kehitysvaiheen sopimus on allekirjoitettu 12.11.2024.

Jynkän päiväkot

Jynkän päiväkodin kehitysvaiheen tavoitteiden toteutuminen esiteltiin 27.5.2024 pidetyssä kaupunginhallituksen kokouksessa, jossa kaupunginhallitukselle esitettiin hyväksyttäväksi Jynkän päiväkotihankkeen kehitysvaiheen tavoitteiden toteutuminen. Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösesityksen ja valtuutti Kuopion Tilapalveluiden toimitilajohtajan allekirjoittamaan toteutusvaiheen sopimuksen

Toteutusvaiheen sopimus allekirjoitettiin 24.6.2024

Pyörön päiväkot

Toteutusvaiheen sopimus allekirjoitettiin Lujatalo Oy:n kanssa 3.4.2024 ja rakennustekniset työt käynnistyivät 8.4.2024. Rakennustyöt ovat edenneet aikataulun mukaisesti vuoden 2024 aikana. Päiväkot valmistuu käyttöön syksyllä 2025.

Sinikellon päiväkot

Hankkeen työmaavaihe on ollut käynnissä toukokuusta 2023 alkaen ja työmaa eteni suunnitellussa aikataulussa vuoden 2024 aikana. Päiväkot valmistui lokakuussa 2024 ja kohde otettiin käyttöön joulukuussa 2024. Hankkeen toteutti rakennusliike Konttinen Oy. Hankkeen investointibudjetti oli 9,8 milj. euroa ja sen investointikustannus oli 9,5 milj. euroa.

Saarikellon päiväkot

Saarikellon päiväkodin uudisrakennushankkeen yhteistoiminnallisen urakan kehitysvaiheeseen palveluntuottajan valinta hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 18.11.2024, pykälä 334. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen ja kehitysvaiheen palveluntuottajaksi valittiin Jalon Rakentajat oy ja valtuutti Kuopion Tilapalveluiden toimitilajohtajan allekirjoittamaan kehitysvaiheen sopimuksen. Hankkeen kehitysvaihe on käynnissä.

Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus, väestönsuoja

Hanke eteni suunnitellussa aikataulussa ja rakennustyöt valmistuivat kesäkuussa 2024. Käyttäjä aloitti heti valmistumisen jälkeen käyttöönottoon liittyvien kalusteiden ja varusteiden asennuksen kohteeseen ja elokuussa 2024 rakennus otettiin käyttöön. Kohde on käyttäjällä käytössä ja se on otettu hallitusti ylläpitoon. Hankkeen lopullinen investointikustannus on 50,6 milj. euroa.

Väestösuojien peruskorjaukset

Kotkankallion kalliosuojasta on käynnissä kuntotutkimus. Kallioväestönsuojien korjaustarpeita käsitellään kokonaisuutena ja toimenpiteet ajoitetaan kuntotieto ja tuleva käyttö huomioiden. Hankkeen projektisuunnittelu alkaa vuonna 2025.

Kalusto- ja valmiussuunnitelmahankinnat

Investointirahoituksella on hankittu siirrettävä lämpökontti, joka poikkeusoloissa palvelee kriittisten rakennusten lämmityksessä.

Pienet peruskorjauskohteet

Hankkeet etenivät suunnitellusti. Hankkeiden sisältöjä, aikatauluja ja kustannuksia on tarkennettu normaalimenettelyn mukaisesti kohteiden korjausten aikana. Kokonaisohjelman sisältöä on tarkennettu seurantajakson aikana korjauksen tarpeen, kiireellisyyden ja kokonaisbudjetin mukaan. Pienten peruskorjauskohteiden investointimääräraha oli 2,8 milj. euroa vuodelle 2024 ja toteutuneet kustannukset olivat 2,3 milj. euroa.

Vuokratilahankkeet

Jynkän koulu, laajennus elinkaarihanke EKH 2

Jynkän koulun laajennus osa, johon sijoittuvat monitoimitilat ja yksi esikoululuokatila, on käyttöön otettu 1.3.2024.

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kaupungin menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan. Toteutumisvertailut sisältävät sisäiset erät.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Ydinkaupungin (kaupunki ilman taseyksiköitä) vuosikate oli 22,5 milj. euroa ja koko kaupungin 50,7 milj. euroa. Vuosikate on tulo-rahoituksen perusta. Tulo-rahoituksen korjauserät ovat tuloslaskelmaan kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sekä satunnaiset erät. Koska nämä sisältyvät myös rahoituslaskelman ”pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin”, korjataan kaksinkertainen vaikutus pois.

Toiminnan rahavirta koko kaupungissa oli 43,2 milj. euroa. Toteutunut toiminnan rahavirta on siten 9,4 milj. alkupe- räistä talousarviota parempi. Toiminnan rahavirta toteutui parempana, koska talouden vakautustoimien ansiosta sel- keästi talousarviota parempi käyttötalouden toteuma yhdistettynä kohtalaisen hyvään verorahoitukseen sekä onnis- tuneiden rahoitusjärjestelyiden tuomaan korkohyötyyn kasvattivat vuosikatetta.

Koko kaupungin investointimenot olivat 75,4 milj. euroa, joka oli 13,9 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempi. Talousarvionmuutoksissa investointimenoja vähennettiin 9,5 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointeihin olivat 2,8 milj. euroa ja omaisuuden luovutuksia toteutui yhteensä 8,7 milj. eurolla. Talousarvio toteutui nettoinvestointien osalta muutettua talousarviota 6,4 milj. euroa pienempänä.

Erittely investointimenojen toteumasta kohteittain on esitetty investointimenojen toteutumisvertailussa.

Koko kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli 20,9 milj. euroa negatiivinen. Se merkitsee sitä, että tämän verran oli rahoitettava velkamäärän lisäyksenä tai muilla rahoitusjärjestelyillä.

Rahoituksen rahavirta

Koko kaupungin antolainasaamisten lisäykset olivat 0,1 milj. euroa ja vähennykset 7,4 milj. euroa.

Koko kaupungin pitkäaikaiset lainat kasvoivat 39,4 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 100,0 milj. euroa ja ly- hennettiin 60,6 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos oli 30,7 milj. euroa positiivinen, mikä kuvastaa talouden vakauttamistoimien myötä vahvistunutta tulo-rahoitusta. Kun lisäksi investoinnit jäivät muutettuaikin talousarviota pienemmiksi, rahavarojen käyttö väheni.

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2024

YDINKAUPUNKI ILMAN TASEYKSIKKÖÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	12 488	-955	11 533	22 482	10 950
Tulorahoituksen korjauserät	-3 454	-1 000	-4 454	-7 224	-2 770
Toiminnan rahavirta yhteensä	9 034	-1 955	7 079	15 258	8 179
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-45 405	2 877	-42 528	-38 725	3 803
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 995	-1 618	1 377	2 557	1 180
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 564	1 560	7 124	8 067	943
Investointien rahavirta yhteensä	-36 846	2 819	-34 027	-28 101	5 926
Toiminnan ja investointien rahavirta	-27 812	864	-26 948	-12 843	14 105
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	-125	-125	-27	98
Antolainasaamisten vähennys	6 500	925	7 425	7 426	1
Antolainauksen muutokset yhteensä	6 500	800	7 300	7 400	100
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000		100 000	100 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-61 300	460	-60 840	-60 638	202
Lyhytaikaisten lainojen muutos				15 766	15 766
Lainakannan muutokset yhteensä	38 700	460	39 160	55 128	15 968
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-327	-327
Vaihto-omaisuuden muutos				14	14
Saamisten muutos				-14 686	-14 686
Korottomien velkojen muutos				-3 977	-3 977
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				-18 975	-18 975
Rahoituksen rahavirta	45 200	1 260	46 460	43 552	-2 908
Rahavarojen muutos	17 388	2 124	19 512	30 710	11 198
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				125 237	
Rahavarat 1.1.				94 527	
Muutos				30 710	

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2024

YDINKAUPUNKI JA TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	37 478	-955	36 523	50 740	14 217
Tulorahoituksen korjauserät	-3 742	-1 000	-4 742	-7 569	-2 827
Toiminnan rahavirta yhteensä	33 736	-1 955	31 781	43 171	11 390
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-89 395	9 516	-79 879	-75 448	4 431
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 085	-1 468	1 617	2 755	1 138
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 352	1 460	7 812	8 654	842
Investointien rahavirta yhteensä	-79 958	9 508	-70 450	-64 039	6 411
Toiminnan ja investointien rahavirta	-46 222	7 553	-38 669	-20 868	17 801
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	-125	-125	-136	-11
Antolainasaamisten vähennys	6 500	925	7 425	7 443	18
Antolainauksen muutokset yhteensä	6 500	800	7 300	7 307	7
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000		100 000	100 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-61 300	460	-60 840	-60 638	202
Lyhytaikaisten lainojen muutos				29 336	29 336
Lainakannan muutokset yhteensä	38 700	460	39 160	68 698	29 538
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-327	-327
Vaihto-omaisuuden muutos				14	14
Saamisten muutos				-14 614	-14 614
Korottomien velkojen muutos				-9 500	-9 500
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				-24 427	-24 427
Rahoituksen rahavirta	45 200	1 260	46 460	51 577	5 117
Rahavarojen muutos	-1 022	8 813	7 791	30 710	22 919
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				125 237	
Rahavarat 1.1.				94 527	
Muutos				30 710	

RAHOITUSLASKELMA YRITYKSITTÄIN 2024

Sisältää sisäiset erät

	Taseyksikkö		Yhteensä
	Ydinkau- punki	Tilapalvelut	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	22 482	28 258	50 740
Tulorahoituksen korjauserät	-7 224	-344	-7 569
Toiminnan rahavirta yhteensä	15 258	27 913	43 171
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-38 725	-36 722	-75 448
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 557	198	2 755
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 067	587	8 654
Investointien rahavirta yhteensä	-28 101	-35 938	-64 039
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 843	-8 025	-20 868
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	-27	-110	-136
Antolainasaamisten vähennys	7 426	17	7 443
Antolainauksen muutokset	7 400	-93	7 307
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000		100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 638		-60 638
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 766	13 569	29 336
Lainakannan muutokset	55 128	13 569	68 698
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-327		-327
Vaihto-omaisuuden muutos	14		14
Saamisten muutos	-14 686	71	-14 614
Korottomien velkojen muutos	-3 977	-5 523	-9 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	-18 975	-5 452	-24 427
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	43 552	8 025	51 577
RAHAVAROJEN MUUTOS	30 710	0	30 710

2.3.5 Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Yhteenveto talousarvion toteutumisvertailusta 2024

1 000 €

Käyttötalousosa (toimintakate)	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Elinvoima- ja konsernipalvelut	-29 661	688	-28 973	-26 075	2 897
Kaupunkiympäristön palvelualue	-425	-2 567	-2 992	-46	2 946
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	-49 182	-2 310	-51 492	-51 252	240
Kasvun ja oppimisen palvelualue	-244 684	-4 870	-249 554	-248 229	1 326
Keskusvaalilautakunta	-483		-483	-455	28
Tarkastustoimi	-323		-323	-238	84
Yleishallinto	-16 293	2 545	-13 748	-11 590	2 158
Käyttötalous yhteensä	-341 050	-6 514	-347 564	-337 885	9 679
Tuloslaskelmaosa					
Verotulot	298 900	2 900	301 800	302 567	767
Valtionosuudet	32 300	1 300	33 600	33 969	369
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	7 788	1 359	9 147	9 276	129
Tuloslaskelmaosa yhteensä	338 988	5 559	344 547	345 811	1 264

Investointiosa (bruttositovuus)	Tulot, 1 000 €					Menot, 1 000 €				
	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
ICT-hankinnat										
ICT-hankinnat, tietokone- ja viestintälaitteet										
Kaupunginhallitus						-670		-670	-376	294
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta						-86	-30	-116	-54	62
Kasvun ja oppimisen lautakunta						-1 618		-1 618	-279	1 339
ICT-hankinnat yhteensä						-2 374	-30	-2 404	-709	1 695
Maa- ja vesialueet	500		500	582	82	-3 000		-3 000	-1 624	1 376

	Tulot, 1 000 €					Menot, 1 000 €				
	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Yhdyskuntarakentaminen										
Lähiliikuntapaikat	0	75	75	200	125	-50	-63	-113	-310	-197
Satamat	0		0	92	92	-130	-113	-243	-292	-49
Kunnallistekniikka	2 350	-1 870	480	1 774	1 294	-29 150	2 608	-26 542	-27 415	-873
Yleiset alueet, puistot ja virkistysalueet	195	107	302	0	-302	-3 670	922	-2 748	-2 337	411
Liikuntapaikat	450	70	520	492	-28	-3 080	-452	-3 532	-3 079	453
Yhdyskuntarakentaminen yhteensä	2 995	-1 618	1 377	2 557	1 180	-36 080	2 902	-33 178	-33 432	-254
Koneet ja kalusto										
Kaupunginhallitus						-20		-20	0	20
Kaupunkirakennelautakunta						-140		-140	-111	29
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta						-1 645	30	-1 615	-1 366	249
Kasvun ja oppimisen lautakunta						-1 141		-1 141	-878	263
Koneet ja kalusto yhteensä						-2 946	30	-2 916	-2 355	561
Muut aineelliset hyödykkeet						-80		-80	-79	1
Osakkeet ja osuudet	1 610	560	2 170	2 169	-1	-925	-25	-950	-527	423
Investointiosa yhteensä	5 105	-1 058	4 047	5 308	1 261	-45 405	2 877	-42 528	-38 725	3 803
Rahoitusosa										
Antolainauksen muutokset										
Antolainojen lisäys						0	-125	-125	-136	-11
Antolainojen vähennys	6 500	925	7 425	7 443	18					
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000		100 000	100 000	0					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						-61 300	460	-60 840	-60 638	202
Rahoitusosa yhteensä	106 500	925	107 425	107 443	18	-61 300	335	-60 965	-60 775	190

Taseyksikön kaupunginvaltuustoon nähden sitovien erien toteuma 2024

1 000 €

Tilapalvelut

Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
-----------------------------	-----------	-------------------------	-----------	-----------

Tuloslaskelma

Korvaus peruspääomasta	-14 550		-14 550	-14 550	0
Tilikauden yli-/alijäämä	822		822	3 113	2 291

Investoinnit

Investointitulot ja -menot ovat esitetyllä hanketasolla investointiosassa.

Investoinnit yhteensä

Tulot	590	50	640	214	-426
Menot	-43 990	6 639	-37 351	-36 722	629

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Toimintakate

Toimintakate osoittaa paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate

Vuosikatetta eli kunnan rahoitustulosta tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Useamman tilikauden tarkastelujaksolla tuloslaskelman tulojen tulisi kattaa tuloslaskelman kulut.

Rahoitusnäkökulmasta vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Heikkenevässä taloudessa vuosikate ei riitä poistoihin tai korvausinvestointeihin.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Vain ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin tai rahastoihin.

Tilikauden yli- tai alijäämä

Tilikauden ylijäämä lisää taseen omaa pääomaa ja tilikauden alijäämä vähentää taseen omaa pääomaa.

TULOSLASKELMA

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	2024	2023
	€	€
Toimintatuotot		
Myyntituotot	26 320 465,28	22 450 267,25
Maksutuotot	17 465 105,61	19 227 456,10
Tuet ja avustukset	12 499 140,36	13 744 640,84
Vuokratuotot	46 481 595,54	45 108 738,27
Muut toimintatuotot	9 151 861,07	10 993 358,51
	111 918 167,86	111 524 460,97
Valmistus omaan käyttöön	4 949 923,65	880 050,62
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-159 757 431,26	-158 530 226,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-33 970 042,47	-34 085 285,55
Muut henkilösivukulut	-4 559 595,41	-6 510 990,39
Henkilöstökulut yhteensä	-198 287 069,14	-199 126 502,51
Palvelujen ostot	-145 426 679,19	-138 350 117,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 814 571,82	-25 912 405,45
Ostot tilikauden aikana	-21 800 363,23	-25 293 059,51
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-14 208,59	-619 345,94
Avustukset	-23 466 728,09	-24 286 535,62
Vuokratulot	-21 504 227,04	-18 632 271,56
Muut toimintakulut	-1 440 159,66	-2 387 903,61
	-411 939 434,94	-408 695 735,92
TOIMINTAKATE	-295 071 343,43	-296 291 224,33
Verotulot	302 566 917,89	308 069 006,77
Valtionosuudet	33 968 556,00	40 061 415,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	12 064 314,68	12 187 668,55
Muut rahoitustuotot	8 453 602,70	5 996 767,12
Korkokulut	-11 214 539,51	-9 077 823,17
Muut rahoituskulut	-27 644,99	-4 281 253,12
	9 275 732,88	4 825 359,38
VUOSIKATE	50 739 863,34	56 664 556,82
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-57 616 399,30	-54 201 412,58
Arvonalentumiset	0,00	-180 000,00
	-57 616 399,30	-54 381 412,58
TILIKAUDEN TULOS	-6 876 535,96	2 283 144,24
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	7 913,76	46 770,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-6 868 622,20	2 329 915,02

3.2 Rahoituslaskelma

Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulorahoituksen korjauserät. Näitä eriä ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot sekä pakollisten varausten käyttö menojen ja menetysten maksamiseen.

Investoinnit

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointime-not ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Investointien alla esitetään pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnit myyntihintaisina.

Rahoitustoiminnan rahavirta

Antolainauksen muutokset

Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä Sijoitukset (Joukkokirjalainasaamiset, Muut lainasaamiset, Muut saamiset). Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja takaisinmaksut lisäävät rahavirtaa.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennykseen merkitään kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilivuoden aikana. Huomattavaa on, että em. lainanlyhennykset on merkitty edellisvuoden tilinpäätöksessä taseen lyhytaikaisiin lainoihin.

Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos

Valtion ja muiden toimeksiantojen varat osoittavat kunnan hoidossa olevien varojen ja pääomien muutoksen tilikauden aikana.

Vaihto-omaisuuden muutos

Vaihto-omaisuuden lisäys tilikauden aikana vähennetään rahoituksen rahavirrasta. Vaihto-omaisuuden vähennys tilikauden aikana puolestaan lisää rahoituksen rahavirtaa.

Saamisten muutos

Saamisia ovat vaihtuvien vastaavien saamisten ryhmässä esitetyt pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset (myyntisaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset).

Korottomien velkojen muutos

Korottomina velkoina käsitellään saadut ennakot, ostovelat, muut velat ja siirtovelat.

Rahavarojen muutos on Toiminnan ja investointien rahavirran ja Rahoituksen rahavirran summa ja osoittaa joko rahavarojen karttumisen tai vähenemisen.

RAHOITUSLASKELMA

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	2024 €	2023 €
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	50 739 863	56 664 557
Tulorahoituksen korjaukset	-7 568 644	3 157 039
Toiminnan rahavirta yhteensä	43 171 219	59 821 596
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-75 447 593	-92 757 272
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 754 528	1 863 472
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 653 970	9 808 634
Investointien rahavirta yhteensä	-64 039 094	-81 085 166
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-20 867 875	-21 263 570
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-136 467	-175 905
Antolainasaamisten vähennys	7 443 460	6 657 505
Antolainauksen muutokset yhteensä	7 306 993	6 481 600
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000 000	70 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 638 313	-59 777 498
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 766 414	134 314
Lainakannan muutokset yhteensä	55 128 101	10 356 816
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-326 901	-4 881 277
Vaihto-omaisuuden muutos	14 209	619 346
Saamisten muutos	-1 044 812	22 694 258
Korottomien velkojen muutos	-9 500 133	-32 158 541
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-10 857 637	-13 726 214
Rahoituksen rahavirta yhteensä	51 577 457	3 112 202
Rahavarojen muutos	30 709 582	-18 151 369
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	125 236 747	94 527 166
Rahavarat 1.1.	94 527 166	112 678 534
Muutos	30 709 582	-18 151 369

3.3 Tase

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

VASTAAVAA	31.12.2024 €	31.12.2023 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	13 632,04	34 601,58
Muut pitkävaikutteiset menot	4 930 737,34	1 649 674,18
	<u>4 944 369,38</u>	<u>1 684 275,76</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	149 547 060,33	148 505 148,58
Rakennukset	300 618 841,05	263 959 315,01
Kiinteät rakenteet ja laitteet	140 302 716,36	130 323 214,63
Koneet ja kalusto	11 405 930,37	12 415 944,93
Muut aineelliset hyödykkeet	3 676 963,51	3 294 013,83
Ennakkomaksut ja keskenkäydyt hankinnat	21 339 995,71	57 702 412,04
	<u>626 891 507,33</u>	<u>616 200 049,02</u>
III Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	220 621 475,09	222 263 564,93
Muut lainasaamiset	233 098 835,72	240 524 587,96
Muut saamiset	2 825 453,17	2 706 694,25
	<u>456 545 763,98</u>	<u>465 494 847,14</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 088 381 640,69	1 083 379 171,92
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	3 752 718,16	3 510 870,04
Lahjoitusrahastojen varat	590 334,12	591 081,89
	<u>4 343 052,28</u>	<u>4 101 951,93</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	144 178,47	158 387,06
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	8 403,73	13 978,28
Lainasaamiset	16 818,79	18 393,75
Muut saamiset	450 314,18	452 645,38
	<u>475 536,70</u>	<u>485 017,41</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 332 986,15	4 313 310,34
Lainasaamiset	857 879,32	962 721,35
Muut saamiset	3 820 010,13	4 532 608,81
Siirtosaamiset	12 315 273,04	11 463 215,31
	<u>22 326 148,64</u>	<u>21 271 855,81</u>
Saamiset yhteensä	22 801 685,34	21 756 873,22
IV Rahat ja pankkisaamiset	125 236 747,36	94 527 165,85
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	148 182 611,17	116 442 426,13
VASTAAVAA	1 240 907 304,14	1 203 923 549,98

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
	€	€
A OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	386 922 443,49	386 922 443,49
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	672 751,71	672 751,71
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	186 714 739,93	184 384 824,91
Tilikauden yli-/alijäämä	-6 868 622,20	2 329 915,02
	567 441 312,93	574 309 935,13
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	15 512,61	23 426,37
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	15 512,61	23 426,37
C PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	165 126,35	178 074,72
Muut pakolliset varaukset	12 834 174,84	14 503 103,61
	12 999 301,19	14 681 178,33
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	4 600 418,16	4 677 070,04
Lahjoitusrahastojen pääomat	992 317,75	1 001 466,85
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
	5 592 735,91	5 678 536,89
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	416 908 249,87	405 477 441,71
Saadut ennakot	580 488,00	1 482 205,00
Muut velat ja liittymismaksut	24 988,76	25 156,96
	417 513 726,63	406 984 803,67
II Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 680 893,96	57 750 015,12
Lainat muilta luotonantajilta	95 016 676,62	79 250 262,78
Saadut ennakot	2 355 546,48	3 298 968,81
Ostovelat	19 464 982,24	23 019 502,72
Muut velat	7 930 887,51	8 014 118,11
Siirtovelat	26 895 728,06	30 912 802,05
	237 344 714,87	202 245 669,59
Vieras pääoma yhteensä	654 858 441,50	609 230 473,26
VASTATTAVAA	1 240 907 304,14	1 203 923 549,98

3.4 Konsernilaskelmat

TULOSLASKELMA

Kuopio konserni

	2024	2023
Toimintatulot	474 027 285	465 196 072
Toimintamenot	-737 319 050	-732 385 871
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 154 718	2 292 748
TOIMINTAKATE	-262 137 047	-264 897 051
Verotulot	302 566 918	308 069 007
Valtionosuudet	111 935 556	116 889 610
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotulot	6 364 753	4 542 259
Muut rahoitustulot	7 281 344	4 134 245
Korkomenot	-22 763 901	-18 653 335
Muut rahoitusmenot	-454 405	-4 216 403
Rahoitustulot ja -menot	-9 572 209	-14 193 234
VUOSIKATE	142 793 218	145 868 332
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-112 466 579	-107 766 791
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-799 785	-622 820
Poistot ja arvonalentumiset	-113 266 365	-108 389 611
Satunnaiset erät	40 750	
TILIKAUDEN TULOS	29 567 603	37 478 721
Tilinpäätössiirrot	148 709	15 224
Tilikauden verot	-2 299 451	-2 212 991
Laskennalliset verot	-2 458 417	-3 233 901
Vähemmistöosuus	-2 014 561	-1 417 162
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	22 943 883	30 629 890

RAHOITUSLASKELMA

Kuopio konserni

	2024 €	2023 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	142 793 218	145 868 332
Satunnaiset erät	40 750	
Tilikauden verot	-2 299 451	-2 212 991
Tulorahoituksen korjauserät	-12 444 728	811 015
Toiminnan rahavirta yhteensä	128 089 789	144 466 356
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-171 473 599	-168 650 104
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 357 704	5 819 785
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	28 256 488	21 151 550
Investointien rahavirta yhteensä	-136 859 407	-141 678 769
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 769 618	2 787 587
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-8 352	-7 560
Antolainasaamisten vähennys	577 318	68 927
Antolainauksen muutokset yhteensä	568 967	61 367
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	193 005 619	89 014 928
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-105 165 430	-111 203 224
Lyhytaikaisten lainojen muutos	501 942	-873 342
Lainakannan muutokset yhteensä	88 342 131	-23 061 639
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	-351 000	-122 734
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-291 516	-4 954 608
Vaihto-omaisuuden muutos	-21 292 500	-15 615 008
Saamisten muutos	3 713 472	49 672 067
Korottomien velkojen muutos	-11 712 759	-24 117 822
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-29 583 303	4 984 629
Rahoituksen rahavirta	58 976 794	-18 138 377
Rahavarojen muutos	50 207 176	-15 350 790
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	208 156 047	157 948 871
Rahavarat 1.1.	157 948 871	173 299 661
Rahavarojen muutos	50 207 176	-15 350 790

TASE

Kuopio konserni

VASTAAVAA	31.12.2024 €	31.12.2023 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 595 834	5 414 158
Muut pitkävaikutteiset menot	12 589 035	10 542 215
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	18 184 869	15 956 373
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	153 010 180	151 965 446
Rakennukset	769 084 949	735 822 117
Kiinteät rakenteet ja laitteet	336 247 301	315 132 606
Koneet ja kalusto	112 696 533	121 684 094
Muut aineelliset hyödykkeet	5 276 565	5 519 790
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	61 026 352	86 113 629
Aineelliset hyödykkeet	1 437 341 881	1 416 237 680
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	18 327 142	17 172 423
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	74 991 643	65 996 955
Joukkovelkakirjasaamiset	37 427	37 427
Muut lainasaamiset	80 000	581 428
Muut saamiset	2 344 398	2 411 937
Sijoitukset	95 780 610	86 200 171
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 551 307 359	1 518 394 224
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	7 913 994	9 066 925
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	596 645	597 591
Muut toimeksiantojen varat	1 701 322	1 576 630
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10 211 962	11 241 146
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	57 206 737	35 914 237
Keskeneräiset tuotteet		
Muu vaihto-omaisuus		
Vaihto-omaisuus	57 206 737	35 914 237
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	348 844	464 214
Lainasaamiset	16 819	18 394
Muut saamiset	624 115	591 677
Siirtosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	989 778	1 074 285
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	38 705 873	37 226 631
Lainasaamiset	1 575	6 744
Laskennalliset verosaamiset		23 724
Muut saamiset	11 649 549	18 787 854
Siirtosaamiset	24 070 978	22 009 178
Lyhytaikaiset saamiset	74 427 975	78 054 131
Saamiset	75 417 753	79 128 416
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	28 000 000	28 000 000
Muut arvopaperit	8 186 416	6 497 506
Rahoitusarvopaperit	36 186 416	34 497 506
Rahat ja pankkisaamiset	171 969 631	123 451 364
VAIHTUVAT VASTAAVAT	340 780 537	272 991 524
VASTAAVAA	1 902 299 858	1 802 626 894

TASE

Kuopio konserni

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
	€	€
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	386 922 443	386 922 443
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto	93 167	93 167
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	9 623 243	9 625 552
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	141 972 632	111 452 196
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	22 943 883	30 629 890
OMA PÄÄOMA	561 555 368	538 723 248
VÄHEMMISTÖOSUUDET	61 278 170	59 614 890
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	165 126	178 075
Muut pakolliset varaukset	12 834 175	14 563 104
PAKOLLISET VARAUKSET	12 999 301	14 741 178
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	8 761 694	10 233 125
Lahjoitusrahastojen pääomat	998 629	1 007 976
Muut toimeksiantojen pääomat	1 714 286	1 591 155
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 474 609	12 832 256
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	862 261 512	796 218 711
Pääomalainat	9 454 100	9 817 625
Lainat julkisyhteisöiltä	24 786 665	28 019 803
Saadut ennakot	591 926	1 554 421
Ostovelat		
Liittymismaksut ja muut velat	72 960 577	71 314 278
Siirtovelat		
Laskennallinen verovelka	29 057 199	27 213 386
Pitkäaikainen vieras pääoma	999 111 979	934 138 223
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	112 233 655	86 076 258
Pääomalainat	363 525	363 525
Lainat julkisyhteisöiltä	3 246 585	3 361 650
Lainat muilta luotonantajilta		146 340
Saadut ennakot	10 297 333	12 205 412
Ostovelat	37 375 039	44 492 396
Liittymismaksut ja muut velat	21 113 574	23 206 380
Siirtovelat	61 564 986	63 654 010
Laskennalliset verovelat	9 685 733	9 071 129
Lyhytaikainen vieras pääoma	255 880 430	242 577 099
VIERAS PÄÄOMA	1 254 992 409	1 176 715 322
VASTATTAVAA	1 902 299 858	1 802 626 894

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tasekirja

Tilinpäätöksen 2024 laadinnassa on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamia ohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta” (29.10.2024) ja ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista” (13.10.2020).

Liitetiedot jakaantuvat kunnan liitetietoihin ja konsernin liitetietoihin. Kunnan liitetiedot sisältävät myös taseyksikköä koskevat tiedot.

1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot kirjataan Verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan kalenterikuukausittain ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kukin koronvaihtosopimus on kohdistettavissa yhteen tai useampaan lainaan. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja esitetty liitetiedoissa kohdassa *Muut taseeseen ulkopuoliset järjestelyt*. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimukset päättyvät vuosina 2026–2039.

Avustukset

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennyksenä.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittäminen

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna. Taseen aineettomissa hyödykkeissä aiemmin omana eränään esitetyt Tietoliikenneohjelmat on yhdistelty taseen erään Aineettomat oikeudet.

3. Oikaisut edellisen tilikauden vertailutietoihin

Taseen aineettomissa hyödykkeissä aiemmin omana eränään esitetyt Tietoliikenneohjelmat on yhdistelty taseen erään Aineettomat oikeudet. Muutos on tehty myös vertailuvuosien taseeseen.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman muihin toimintatuottoihin sisältyy maa-alueiden myyntivoittoja yhteensä 5.443.758,37 euroa.

Pakollisiin varauksiin sisältyy Pelastuslaitoksen 11.280.112,97 euron varaus varallaolovaatimuskäsittelyihin varautumiseksi. Lisäksi vuoden 2024 tilinpäätöksessä Pelastuslaitoksen arkipyhäviikoilta takautuvasti maksettaviin lisätyökorvauksiin liittyvästä sovintoratkaisusta (kaupunginhallitus 9.12.2024, § 370) kaupunki on muodostanut uuden, erillisen menovarauksen, 73.360,00 euroa tilinpäätökseen 2024.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Taseen Oman pääoman erään Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ei ole kirjattu tuotto- eikä kulueriä.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joiden jäsenkunta Kuopion kaupunki on.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Sisäiset vesi-, energia- ja kaukolämpöliittymät on eliminoitu. Olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu. Olennaisuuden periaatteella sisäiset kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2024 jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaisesti konsernitulolaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Laskennallinen verovelka on jaettu pitkä- ja lyhytaikaiseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernitulolaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kuopion kaupungin vuoden 2015 suunnitelman mukaisten poistojen perusteiden muutosten takia poisto-oikaisun muutosta tilikaudelle kirjattiin vain niissä tapauksissa, joissa yhtiön jokin pysyvien vastaavien erä muodostui negatiiviseksi aiemmin tehdystä poisto-oikaisusta ja yhtiön vuonna 2024 tekemästä poistosta johtuen tai yhtiö ei tehnyt lainkaan poistoja vuonna 2024. Vuoden 2014 loppuun asti kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu konsernin emoyhteisön aiemmin noudattamien suunnitelman mukaisten poistojen perusteiden mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernitulolaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöistä Jätekkukko Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Jätekkukko on laatinut ensimmäisen konsernitilinpäätöksen vuodelta 2024, jonka myötä alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistelty Kiertokukko Oy. Muut osakkuusyhtiöt on jätetty yhdistelemättä, koska niiden yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kuopion Energian alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistelty Väre Oy ja FH Energia Oy.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Konsernin omistusosuus laski Servica Oy:ssä 47,54 %:iin osakemyynnin myötä. Servica Oy on yhdistelty konserniin määräysvallan perusteella. Määräysvalta perustuu oikeuteen nimittää hallituksen enemmistö.

Osakkuusyhtiöistä konsernin omistus laski Sansia Oy:ssä 28,93 %:iin.

Peruspääomaosuus Pohjois-Savon Liitosta nousi vuoden 2024 aikana 52,98 %:iin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia, sillä edellä mainitut konsernirakenteen muutokset vaikuttavat vertailtavuuteen.

4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot

Kaupungin toimintatuotot ja -kulut palvelualueittain (6.)

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	Toimintatuotot		Toimintakulut	
	2024	2023	2024	2023
Ydinkaupunki				
Keskusvaalilautakunta	713 494	235 992	1 120 242	396 611
Tarkastustoimi	182	333	230 854	250 480
Yleishallinto	2 697 370	2 085 934	13 956 073	20 965 432
Elinvoima- ja konsernipalvelu	4 190 436	2 693 658	29 034 294	29 006 272
Kaupunkiympäristön palvelualue	61 485 497	60 697 996	67 858 447	62 878 719
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	11 980 283	11 339 335	36 870 879	36 367 257
Kasvun ja oppimisen palvelualue	14 124 651	14 389 773	196 583 486	193 317 307
Ydinkaupunki yhteensä	95 191 914	91 443 020	345 654 276	343 182 078
Taseyksiköt				
Tilapalvelut	21 676 177	20 961 492	66 285 159	65 513 658
Taseyksiköt yhteensä	21 676 177	20 961 492	66 285 159	65 513 658
Ed. sis. Valmistus omaan käyttöön	4 949 924	880 051		
Ydinkaupunki ja taseyksiköt yhteensä	111 918 168	111 524 461	411 939 435	408 695 736

Toimintatuotot tehtäväalueittain (6.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	7 954 747	6 561 722	7 601 483	5 015 917
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	10 903 140	8 984 319		
Opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	46 640 720	47 273 141	26 104 935	25 729 107
Yhdyskuntapalvelut	193 463 155	190 917 620	56 845 060	60 101 630
Vuokraliiketoiminta	96 633 242	91 614 943	21 366 691	20 677 807
Tukipalvelut	118 432 281	119 844 327		
Toimintatuotot yhteensä	474 027 285	465 196 072	111 918 168	111 524 461

Verotulojen erittely (7.)

	Kunta	
	2024	2023
Kunnan tulovero	226 378 371	227 779 409
Osuus yhteisöveron tuotosta	24 756 237	29 844 138
Kiinteistövero	51 432 310	50 445 460
Verotulot yhteensä	302 566 918	308 069 007

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely (8.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-10 727 503	-3 633 887	-10 727 503	-3 633 887
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	25 367 352	25 752 761	25 367 352	25 752 761
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	78 085 624	75 461 005	118 624	-1 367 190
Muut valtionosuudet		111 634		111 634
Verotulomenetysten korvaus	19 210 083	19 198 097	19 210 083	19 198 097
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	111 935 556	116 889 610	33 968 556	40 061 415

Vuoden 2023 muissa valtionosuuksissa esitetty opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden vuoden 2022 tarkistamisen vaikutus.

Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetun yleisohjeen (v. 2021) mukaisesti, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintarahoitus, joka on esitetty toimintatuloissa, esitetään konsernituloslaskelmassa kohdassa Valtionosuudet. Vuonna 2024 opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet kohtaan sisältyy ko. yksikköhintarahoitusta 77.967.000,40 euroa.

Palvelujen ostojen erittely (9.)

	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	22 495 301	21 690 694
Muiden palvelujen ostot	122 931 378	116 659 424
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	145 426 679	138 350 117

Valtuustoryhmille annetut tuet (10.)

	Kunta	
	2024	2023
Suomen Keskusta	16 000	14 125
Kansallinen Kokoomus	12 518	13 966
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	2 285	5 712
Vihreä liitto	7 667	8 864
Vasemmistoliitto	6 000	5 554
Perussuomalaiset		1 384
LIIKE NYT		217
Suomen Kristillisdemokraatit	2 006	3 506
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	46 476	53 327

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (11.)

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa 14.12.2015 ja 14.12.2020. Kaupunginhallitus tarkensi ohjeita 13.11.2023.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	3 - 20 vuotta	tasapoisto
Liikearvo	2 - 5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 20 vuotta	tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Asuinrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 40 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Liikuntarakennukset	20 - 30 vuotta	tasapoisto
Väestönsuojat ja pysäköintilaitokset	50 vuotta	tasapoisto
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 - 20 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 % - 25 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	30 % - 40 %	menojäännöspoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Muut aineelliset hyödykkeet, arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoaikaa

Pakollisten varausten muutokset (12.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevastuu 1.1.	178 075	189 374	178 075	189 374
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-12 948	-11 299	-12 948	-11 299
Eläkevastuu 31.12.	165 126	178 075	165 126	178 075
Ympäristövelvotteista johtuva varaus 1.1.	1 179 473	1 106 682	1 179 473	1 106 682
Lisäykset tilikaudella	75 396	72 791	75 396	72 791
Vähennykset tilikaudella				
Ympäristövelvotteista johtuva varaus 31.12.	1 254 869	1 179 473	1 254 869	1 179 473
Oikeudenkäyntivaraus 1.1.	0	50 000		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-50 000		
Oikeudenkäyntivaraus 31.12.	0	0		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	13 383 630	3 184 085	13 323 630	3 162 098
Lisäykset tilikaudella	299 193	10 221 532	299 193	10 161 532
Vähennykset tilikaudella	-2 103 517	-21 987	-2 043 517	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	11 579 306	13 383 630	11 579 306	13 323 630

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot (13.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot, luovutusvoitot:				
Maa-alueista	5 445 768	6 939 081	5 443 758	7 800 163
Rakennuksista	4 158 409	1 163 070	570 328	32 300
Koneista ja kalustosta	98 734	96 189	14 995	
Osakkeista ja osuuksista	9 107	242 041	9 193	195
Luovutusvoitot yhteensä	9 712 018	8 440 381	6 038 275	7 832 658
Muut toimintakulut, luovutustappiot:				
Maa-alueista	151 508	188 635	151 508	16 144
Rakennuksista		287 498		277 898
Koneista ja kalustosta	1 248	33 010		
Osakkeista ja osuuksista		720 749		472 632
Muut luovutustappiot				
Luovutustappiot yhteensä	152 756	1 229 893	151 508	766 674

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely (14.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot:				
Savon koulutuskuntayhtymä kiinteistöverojen palautukset aiemmat vuodet	40 750			
Satunnaiset tuotot yhteensä	40 750	0	0	0
Satunnaiset kulut:				
Satunnaiset kulut yhteensä	0	0	0	0

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (15.)

	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	1 700 000	1 500 000
Osinkotuotot muista yhteisöistä	3 703 314	3 726 137
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	48 400	48 400
Yhteensä	5 451 714	5 274 537

Vertailutietoa korjattu saman konsernin yhteisöjen osalta 1.500.000,00 euroa ja muiden yhteisöjen osalta -1.500.000,00 euroa virheellisen esittämistavan vuoksi.

Erittely poistoeron muutoksista (16.)

	Kunta	
	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos (vähennys)	7 914	46 771
Poistoeron muutokset yhteensä	7 914	46 771

4.1.4 Taseen liitetiedot, vastaavaa

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset

Olenneiset kuntayhtymäosuuksien arvonmuutokset (19.)

KUNTA, 1 000 €	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tili- kaudella	Vähenn. tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspää- omasta	Ero
Savon Koulutuskuntayhtymä	3 376	0	0	3 376	4 840	-1 464
Pohjois-Savon Liitto	14	0	0	14	17	-3
Yhteensä	3 390	0	0	3 390	4 857	-1 467

Pysyvät vastaavat /

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (19.)

KONSERNI, 1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Maa - ja vesialueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomak- sut ja keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yht.	Aineettom. ja aineell. hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2024	15 956	151 965	735 822	315 133	121 684	5 520	86 114	1 416 238	1 432 194
Lisäykset tilikauden aikana	6 226	1 637	35 633	41 810	8 533	422	55 400	143 435	149 661
Vähennykset tilikauden aikana		-582	-3 117	-5	-23		-2 977	-6 704	-6 704
Siirrot erien välillä	536		53 998	17 149	965	253	-72 902	-536	0
Tilikauden poistot	-4 031		-52 835	-36 287	-18 415	-898		-108 435	-112 467
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-502	-10	-266	-1		-21		-297	-800
Rahoitusosuudet tilikaudella			-150	-1 551	-48		-4 609	-6 358	-6 358
Poistamaton hankintameno 31.12.2024	18 185	153 010	769 085	336 247	112 697	5 277	61 026	1 437 342	1 455 527
Arvonkorotukset 1.1.2024								0	0
Arvonkorotusten muutokset								0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	18 185	153 010	769 085	336 247	112 697	5 277	61 026	1 437 342	1 455 527

Pysyvät vastaavat / Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (19.)

KUNTA, 1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2024	1 684	148 505	263 959	130 323	12 416	3 294	57 702	616 200	617 884
Lisäykset tilikauden aikana	3 960	1 624	18 340	26 692	2 826	383	21 256	71 120	75 080
Rahoitusosuudet tilikaudella			-150	-1 551	-48		-1 006	-2 755	-2 755
Vähennykset tilikauden aikana		-582	-16					-598	-598
Siirrot erien välillä			43 290	12 962	201		-56 452		
Oik./poisto keskener.käyttökuluksi							-160	-160	-160
Tilikauden poisto	-700		-24 804	-28 123	-3 989			-56 916	-57 616
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.2024	4 944	149 547	300 619	140 303	11 406	3 677	21 340	626 892	631 836
Arvonkorotukset 1.1.2024									
Arvonkorotusten muutokset									
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	4 944	149 547	300 619	140 303	11 406	3 677	21 340	626 892	631 836

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset (19.)

KONSERNI, 1 000 €	Osakkeet ja Osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Konserni-yhtiöt	Omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina-saamiset	Saamiset Konserni-yhtiöt	Saamiset Kunta-yhtymät	Saamiset Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2024	0	17 172	0	65 997	83 169	37	0	0	2 993	3 031
Lisäykset				21 827	21 827				8	8
Vähennykset				-12 832	-12 832				-577	-577
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		1 155			1 155					0
Siirrot erien välillä					0					0
Hankintameno 31.12.2024	0	18 327	0	74 992	93 319	37	0	0	2 424	2 462
Arvonlennukset					0					0
Arvonkorotukset					0					0
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	0	18 327	0	74 992	93 319	37	0	0	2 424	2 462

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset (19.)

KUNTA, 1 000 €	Osakkeet ja Osuudet				Yhteensä	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Konserni-yhtiöt	Omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet		Jvk-laina-saamiset	Saamiset Konserni-yhtiöt	Saamiset Kunta-yhtymät	Saamiset Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2024	209 596	4 245	3 390	5 033	222 264	0	242 332	0	900	243 231
Lisäykset	270			557	827		201		3	203
Vähennykset	-2 148			-321	-2 469		-7 009		-501	-7 510
Hankintameno 31.12.2024	207 719	4 245	3 390	5 268	220 621	0	235 523	0	401	235 924
Arvonlennukset					0					0
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	207 719	4 245	3 390	5 268	220 621	0	235 523	0	401	235 924

Omistukset muissa yhteisöissä (20. - 22.)

TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄT SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT

12/2024

Y-tunnus	kunnan omistus- osuus %	konsernin omistus- osuus %	kuntakonsernin osuus			
			Omasta pääomasta euroa	Vieraasta pääomasta euroa	Tilikauden tuloksesta euroa	
TYTÄRYHTEISÖT						
Järwiseudun Työterveys Oy	2951894-6	60,20	60,67	2 402 406	1 301 186	383 960
Karttulan Virastokeskus Oy	0474036-4	75,80	75,80	138 632	5 959	-61 453
Kiinteistö Oy Juankosken Pankkitalo	0234966-0	63,00	63,00	352 047	6 200	7 962
Kiinteistö Oy Juankosken Virastotalo	0588657-6	65,20	65,20	3 064 881	11 844	-57 011
Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat	2303597-8	100,00	100,00	787 077	57 744 282	0
Kiinteistö Oy Kuopion Luukas	2240172-9	87,29	87,29	6 447 732	158 505	71 098
Kiinteistö Oy Kuopion Palolaakso	1765712-1	100,00	100,00	1 697 073	999 008	2 304
Kiinteistö Oy Kuopion Keskusenttä	1892294-3	100,00	100,00	466 521	1 407 234	66 820
Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy	0921933-2	64,00	64,00	821 136	56 193	1 701
Kuopion Energia Oy (alakonsernitp)	2064700-4	100,00	100,00	147 855 885	299 408 352	6 558 302
Kuopion Sähköverkko Oy	2654781-3		100,00			
Kuopio Innovation Oy	2178569-5	68,00	70,04	52 810	0	-140
Kuopion Opiskelija-asunnot Oy (alakonsernitp)	0171192-0	100,00	100,00	37 892 013	64 537 257	1 793 592
Kiinteistö Oy Turontalo	1902473-1		73,69			
Kuopion Pysäköinti Oy	2064442-8	100,00	100,00	51 061 740	4 379 033	44 822
Kuopion Vesi Oy	3095280-3	86,00	86,00	31 547 436	151 043 349	345 266
Mestar Kuopio Oy	3167564-1	99,80	99,98	8 621 870	12 094 744	1 488 230
Niiralan Kulma Oy	0171260-8	100,00	100,00	5 631 351	240 978 081	17
Nilsian Teollisuuskylä Oy	0172357-7	99,66	99,66	-652 435	698 122	-1 913
Savonia-ammattikorkeakoulu oy	2629463-3	51,00	51,00	37 593 113	7 753 413	1 778 401
Servica Oy*	2947618-4	47,40	47,54	12 269 551	11 193 729	1 036 805
			Yhteensä	348 050 838	853 776 493	13 458 762
KUNTAYHTYMÄT						
Pohjois-Savon Liitto	0827616-7	52,98	52,98	754 954	440 769	93 743
Savon Koulutus kuntayhtymä (alakonsernitp)	1852679-9	43,97	43,97	30 178 994	28 596 502	960 439
			Yhteensä	30 933 948	29 037 271	1 054 182
OSAKKUUSYRITYKSET						
Jätekuukko Oy (alakonsernitp)	1710559-7	49,51	49,51	9 852 773	3 206 099	654 913
Kiertokuukko Oy	3375953-1		49,51			
YHDISTELEMÄTTÖMÄT OSAKKUUSYRITYKSET						
As Oy Pirtinketosato	0850858-9	36,45	36,45	405 405	265 006	0
Asunto Oy Ruukkimäki	0170647-8	24,25	24,25	58 035	971	-366
Sansia Oy	2364760-8	23,95	28,93	1 064 830	683 669	35 860
Kiinteistö Oy Kuopion Studentia	1934145-4	23,39	23,39	281 789	2 988	-1 847
Koillis-Savon Vesi Oy	0829759-0	25,20	25,20	90 564	294 025	5 105
Kuopio-Tahko Markkinointi Oy	2592787-3	29,00	29,00	5 068	30 698	-41
Kuopion Ravirata Oy	0282917-0	29,00	29,00	48 723	290 422	-6 792
Kys Invest Oy	0793176-4	48,78	48,78	142 613	0	-2 315
Pohjois-Savon Matkailu Oy	3406259-2	36,76	36,76	80 039	28 747	6 519
Savon Kuituverkko Oy	2370910-0	26,49	26,49	968 360	532 774	23 121
			Yhteensä	12 998 199	5 335 400	714 159
			Kaikki yhteensä	391 982 984	888 149 163	15 227 103

*) Yhdistelty konserniin määräysvallan perusteella

Kuopion Energia Oy:n alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistelty Väre Oy ja FH Energia Oy

Saamisten erittely (23.)

	Kunta 2024		Kunta 2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		227 027		370 816
Lainasaamiset		856 304		
Siirtosaamiset		1 893 574		1 703 333
Muut saamiset		116 799		116 799
Yhteensä	0	3 093 704	0	2 190 948
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		302 102		208 900
Siirtosaamiset		1 014 284		71 042
Muut saamiset				
Yhteensä	0	1 316 386	0	279 942
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		3 570		38 617
Siirtosaamiset		133 658		165 664
Muut saamiset	11 656	2 331	13 987	1 554
Yhteensä	11 656	139 559	13 987	205 835
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	8 404	4 800 287	13 978	3 694 977
Lainasaamiset	16 819	1 575	18 394	962 721
Siirtosaamiset		9 273 757		9 523 176
Muut saamiset	438 658	3 700 880	438 658	4 414 256
Yhteensä	463 881	17 776 499	471 030	18 595 130
Saamiset yhteensä	475 537	22 326 149	485 017	21 271 856

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (24.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot			1 708 000	1 703 333
Kelan korvaus työterveyshuollosta	3 222 114	2 095 009	2 361 999	1 210 979
Avustukset ja rahoitusosuudet	13 236 123	12 708 091	4 763 226	4 616 886
Menoennakot	2 690 994	2 520 616	147 014	214 178
Muut tulojäämät	4 921 748	4 685 461	3 335 034	3 717 838
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	24 070 978	22 009 178	12 315 273	11 463 215

Vertailutietoon lisätty siirtyvät korot 1.703.333,33 euroa.

4.1.5 Taseen liitetiedot, vastattavaa

Oman pääoman erittely (25.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	386 922 443	386 922 443	386 922 443	386 922 443
Peruspääoma 31.12.	386 922 443	386 922 443	386 922 443	386 922 443
Ylikurssirahasto 1.1.	93 167	93 167		
Ylikurssirahasto 31.12.	93 167	93 167		
Rakennusrahasto 1.1.	3 419 135	3 610 651		
Rakennusrahasto, vähennykset		-191 516		
Rakennusrahasto 31.12.	3 419 135	3 419 135		
Muut omat rahastot 1.1.	6 206 417	6 208 967	672 752	672 752
Muut omat rahastot vähennykset	-2 309	-2 551		
Muut omat rahastot 31.12.	6 204 108	6 206 417	672 752	672 752
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	142 082 085	111 574 929	186 714 740	184 384 825
Siirrot	-109 453	-122 734		
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	141 972 632	111 452 196	186 714 740	184 384 825
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	22 943 883	30 629 890	-6 868 622	2 329 915
Oma pääoma	561 555 368	538 723 248	567 441 313	574 309 935

Poistoeron erittely (26.)

	Kunta	
	2024	2023
Investointivaraukseen liityvä poistoero	15 513	23 426
Poistoero yhteensä	15 513	23 426

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua (27.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	460 512 380	425 317 717	176 712 822	163 548 084
Lainat julkisyhteisöiltä	22 450 887	23 232 406		
Lainat muilta luotonantajilta		363 525		
Muut pitkäaikaiset velat				
Yhteensä	482 963 267	448 913 648	176 712 822	163 548 084

Pakolliset varaukset (29.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevaraukset				
Eläkevastuuvaraus	165 126	178 075	165 126	178 075
Eläkevaraukset yhteensä	165 126	178 075	165 126	178 075
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuu, jätehuolto	1 254 869	1 179 473	1 254 869	1 179 473
Muut pakolliset varaukset	11 579 306	13 383 630	11 579 306	13 323 630
Muut pakolliset varaukset yhteensä	12 834 175	14 563 104	12 834 175	14 503 104

Vieras pääoma (30.)

	Kunta		Kunta	
	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		5 347 152		6 579 272
Siirtovelat		204 081		45 134
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot	580 488	656 204	1 482 205	
Ostovelat		1 671		6 837
Siirtovelat		5 732		312
Velat osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöille				
Ostovelat		158 711		1 446 825
Siirtovelat				
Velat muille				
Saadut ennakot		1 699 342		3 298 969
Ostovelat		13 957 448		14 986 569
Liittymismaksut ja muut velat	24 989	7 930 888	25 157	8 014 118
Siirtovelat		26 685 915		30 867 356
Vieras pääoma yhteensä	605 477	56 647 144	1 507 362	65 245 392

Sekkitililimiitti (31.)

	Kunta	
	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	50 000 000	50 000 000
-siitä käyttämättä oleva määrä	50 000 000	50 000 000
	50 000 000	50 000 000

Muiden velkojen erittely (32.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksuvelat				
- Kuopion Vesi Oy	28 392 773	27 680 701		
- Kuopion Energia Oy	43 709 469	43 306 047		
Muut velat, pitkäaikaiset	858 334	327 531	24 989	25 157
Muut velat, lyhytaikaiset	21 113 574	23 206 380	7 930 888	8 014 118
Muut velat yhteensä	94 074 151	94 520 658	7 955 876	8 039 275

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (33.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	4 672 528	5 601 761	2 689 479	3 951 073
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	40 693 391	38 913 586	19 759 609	18 903 790
Palkkojen ja henkilös.kulujen jaksotukset	4 292 975	3 560 239	99 026	121 158
Korkojaksotus/ottolainojen siirtyvät korot	4 520 139	4 646 475	2 155 237	2 293 941
Muut menojäämät	7 385 952	10 931 949	2 192 378	5 642 841
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	61 564 986	63 654 010	26 895 728	30 912 802

4.1.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin (34.)

	Konserni	
	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	250 553 291	229 443 368
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	429 769 271	347 195 721
Lainat julkisyhteisöiltä	15 080 024	18 085 096
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	72 677 325	89 225 503
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	502 446 596	436 421 224

Vakuudet (35. - 37.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut:				
Kiinteistökiinnitykset	6 175 000	6 175 000		
Yrityskiinnitykset		51 734		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen				
Pantatut pankkisaamiset	689 694	1 489 694		
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	14 072	1 511 873		
Yhteensä	6 878 765	9 228 300	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	32 154 600	37 190 000		
Yhteensä	32 154 600	37 190 000	0	0
Vakuudet yhteensä	39 033 365	46 418 300	0	0

Pantatuista pankkisaamisista 490.693,50 euroa sähkökaupan vakuutena.

Vuokravastuut (38.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut, voimassa 31.12.2043 asti				
Toimitilojen vuokravastuut	190 412 530	156 136 312	93 068 345	76 251 570
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	4 777 335	3 527 254	241 029	244 923
Maa-alueiden vuokravastuut	1 120 296	1 185 416		
Muut vuokravastuut	169 702	169 080		
Vuokravastuut yhteensä	196 479 863	161 018 062	93 309 374	76 496 493
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	22 877 113	25 087 120	9 042 806	8 901 232
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	47 304 495	56 081 392	47 304 495	56 081 392

Kunnan kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut koostuvat kiinteistöistä; Melalahden päiväkotit, Pikkulinnan päiväkotit, Länsi-Puijon esiopetustila sekä Kuntolaakson uima- ja jäähalli.

Vastuuitoumukset (39. - 40.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			298 856 517	317 360 072
Jäljellä oleva pääoma			128 572 479	146 722 769
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	17 822 050	18 822 050	17 822 050	18 822 050
Jäljellä oleva pääoma	5 568 837	6 291 724	5 568 837	6 291 724
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 071 853 548	1 017 018 892	1 071 853 548	1 017 018 892
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuustakauskeskuksen rahastosta 31.12.	1 150 202	809 571	1 150 202	809 571

Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuihin takauksiin sisältyy takaus Kuopion Energia Oy:n lainavastuista Euroopan Investointipankille. Kyseiseen takaukseen sisältyy sopimusvakuuksia eli kovenantteja. Sovitut kovenanttiehdot koskevat kaupungin maksuvalmiutta, omaisuuden vallintaa ja tietojenantovelvollisuutta takauksen voimassaoloaikana. Kovenanttien rikkoutuminen voi johtaa lisävakausvaateisiin tai takauksen kohteena olevan luoton irtisanomiseen ja takausvastuun realisoitumiseen. Kovenanttiehdot ovat täyttyneet ja niitä seurataan.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (41.)

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Ohjelmistopalvelusta Kuopion Vesi Oy:lle aiheutuva vastuu	181 673	154 208		
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	181 673	154 208		
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset yht.	86 589 265	87 223 593	86 589 265	87 223 593
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	5 420 448	5 495 113	5 420 448	5 495 113
<i>Elinkaarimallilla toteutettujen kiinteistöjen palvelumaksu yht. v. 2040 loppuun asti</i>	50 891 973	49 411 717	50 891 973	49 411 717
<i>Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus</i>	3 149 448	3 222 113	3 149 448	3 222 113
<i>Ylläpitösopimus Kuntolaakso v. 2040 asti</i>	35 697 292	37 811 877	35 697 292	37 811 877
<i>Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus</i>	2 271 000	2 273 000	2 271 000	2 273 000
Sopimusvastuut yhteensä	86 770 938	87 377 802	86 589 265	87 223 593
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	26 291 119	29 725 464	892 768	1 168 505
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuut, päättyvät vuosina 2025-2038	14 398 285	14 257 488	14 398 285	14 257 488

Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset

Martti Ahtisaaren, Puijonsarven, Rajalan ja Pohjantien koulut, Puijonlaakson päiväkoti.

Kiinteistöpalvelut (23 151 775 euroa alv 0) ja PTS-investoinnit (8 065 518 euroa alv 0), yhteensä 31 238 293 euroa ovat vuoden 2008 hintatasossa. Kiinteistöpalvelut ja PTS-investointi-maksut alkavat, kun kohteet valmistuvat. Martti Ahtisaaren ja Puijonsarven koulut valmistuivat 15.7.2011. Rajalan koulu ja Puijonlaakson uusi päiväkoti valmistuivat 15.7.2012 ja Pohjantien koulu 15.7.2013. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v.2036. Rajalan koulun laajennus valmistui kesällä 2022 ja tämä noudattaa aiempaa sopimuskautta.

Jynkän ja Karttulan Koulu

Jynkän ja Karttulan uusien koulujen elinkaarisopimuksista tulevia vastuita kiinteistöpalvelut yht. 9 320 968 euroa (alv 0) ja PTS-investoinnit yht. 1 695 000 euroa (alv 0), yhteensä 11 015 968 euroa. Jynkän koulu valmistui kesällä 2017 ja Karttulan koulu vastaavasti kesällä 2018. Jynkän koulun laajennusosan urakka valmistui vuonna 2024. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v. 2038.

Hiltulanlahden koulu ja päiväkoti

Hiltulanlahden koulun ja päiväkodin elinkaarisopimuksista tulevia vastuita kiinteistöpalvelut yht. 7 229 503 euroa (alv 0) ja PTS-investoinnit yht. 1 408 210 euroa (alv 0), yhteensä 8 637 713 euroa. Hiltulanlahden koulu ja päiväkoti valmistui kesällä 2019. Laajennusosa valmistui vuonna 2023. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v. 2040.

Elinkaarisopimusten kiinteistöpalvelujen ja PTS-investointien vastuut v. 2025 yhteensä 3 149 448 euroa ja vuosina 2026–2040 yhteensä 50 891 973 euroa (alv 0).

Johdannaissopimukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Koronvaihtosopimukset 4 kpl				
Koronvaihtosopimukset on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimukset erääntyvät vuosina 2028-2031.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	66 500 000	49 500 000	66 500 000	49 500 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	630 525	2 512 012	630 525	2 512 012
Koronvaihtosopimukset 3 kpl				
Koronvaihtosopimuksilla suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi vuodesta 2024 alkaen. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029-2039.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	70 000 000		70 000 000	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 115 893		-1 115 893	
Koronvaihtosopimus 2310667				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2022-2024. Sopimus on alkanut 30.12.2022 ja päättynyt 25.4.2024.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.		60 000 000		60 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		1 231 269		1 231 269
Koronvaihtosopimus 2430018/4552237				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2024-2030. Sopimus on alkanut 29.12.2023 ja päättyy 28.6.2030.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	60 000 000		60 000 000	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 449 171		-1 449 171	
Koronvaihtosopimus 20880440				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2022-2026. Sopimus on alkanut 30.6.2022 ja päättyy 30.6.2026.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	35 000 000	35 000 000	35 000 000	35 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	493 320	1 164 366	493 320	1 164 366
Koronvaihtosopimukset 4 kpl				
Koronvaihtosopimukset 4 kpl on kukin tehty kiinteistöleasingopimuksen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Leasingrahoituksen ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029 ja 2030.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	37 267 763	39 326 841	37 267 763	39 326 841
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 277 788	2 480 904	2 277 788	2 480 904

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Niiralan Kulma Oy				
Ehdollinen koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy vuonna 2039.				
Nimellisarvo	30 000 000			
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-142 505			
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuonna 2025.				
Nimellisarvo	15 000 000	15 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	194 777	541 500		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuonna 2027.				
Nimellisarvo	7 428 120	7 391 192		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-88 057	-52 948		
Ehdollinen koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus on purettu vuonna 2024.				
Nimellisarvo		5 071 100		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-1 663 318		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset on purettu vuonna 2024.				
Nimellisarvo		12 114 103		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		1 521 149		
Koronvaihtosopimuksen rinnalle tehty korkokattosopimus. Sopimus on purettu vuonna 2024.				
Nimellisarvo		9 156 501		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-742 512		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset on purettu vuonna 2024.				
Nimellisarvo		11 356 364		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		1 151 630		

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus on purettu vuonna 2024.				
Nimellisarvo		1 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-49 437		
Kuopion Opiskelija-asunnot Oy -konserni				
Koronvaihtosopimus on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus on erääntynyt vuonna 2024.				
Nimellisarvo		20 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		0		
Koronvaihtosopimus on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy vuonna 2026.				
Nimellisarvo	10 000 000	10 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 836	13 654		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2043-2044.				
Nimellisarvo	30 000 000	30 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	6 160 180	6 243 666		
Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat				
Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus on erääntynyt vuonna 2024.				
Nimellisarvo		13 064 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-361 481		
Kuopion Energia Oy -konserni				
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029-2030.				
Nimellisarvo	2 571 436	3 142 864		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-240 564	-36 829		

Kaupunginvaltuusto on 19.2.2024 § 4 hyväksynyt rahoitusohjeen, joka on tullut voimaan päätöksen lainvoimaistuttua. Rahoitusohjeen mukaan korkoriskiltä suojaudutaan kiinteäkorkoisilla lainoilla tai korkojohdannaisten avulla. Johdannaisia voidaan käyttää olemassa olevan lainasalkun tai yksittäisen lainan korkoprofiilin muuttamiseen. Kuopion kaupungin lainakannan suojaustaso voi vaihdella markkinatilanteen mukaan. Myös leasingrahoitukselle voidaan tehdä korkosuojaus muuttamatta leasingsopimuksen ehtoja. Leasingsopimuksia koskee sama suojaustaso kuin lainasalkkua, eli 0–3 vuoden tarkasteluajanjaksolla 30–100 prosenttia ja 4–5 vuoden tarkasteluajanjaksolla 20–70 prosenttia

leasingsopimuksista tulee olla suojattuna. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä koronvaihto-, korkokatto- ja korkolattiasopimuksina sekä korkoputkisopimuksina. Käytettävien johdannaissopimusten tulee olla yksiselitteisiä, joihin ei sisälly ennakoimattomia elementtejä. Johdannaissopimuksia käytetään ainoastaan korkoriskin suojaamiseen.

Kuopion kaupungin lainakantaa on mainittua suojautumispolitiikkaa noudattaen suojattu sekä pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla että koronvaihtosopimuksilla vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan. Koronvaihtosopimuksissa osapuolet ovat sopineet, että Kuopion kaupunki maksaa rahalaitokselle kiinteää korkoa. Vastineena rahalaitos maksaa Kuopion kaupungille sovittua euribor-korkoa.

Kuopion kaupungin koronvaihtosopimuksista kohde-etuudeltaan yhteensä 66.500.000 euron määräiset sopimukset (4 kpl) on tehty tiettyä yksiköityä lainaa varten. Osa koronvaihtosopimuksista alkaa myöhemmin kuin laina, mutta kaikkien koronvaihtosopimusten ja lainojen ehdot vastaavat toisiaan.

5 kpl sopimuksia kohde-etuudeltaan yhteensä 165.000.000 euroa, on tehty koko lainasalkun korkovirtojen suojaamiseksi. Lainasalkusta löytyy sopimuksia vastaavat vaihtuvakorkoiset lainat.

4 kpl sopimuksia kohde-etuudeltaan yhteensä 37.267.763 euroa on tehty kiinteistöleasingin korkovirtojen suojaamiseksi. Näiden koronvaihtosopimusten ja leasingopimusten ehdot vastaavat toisiaan.

Jos koronvaihtosopimuksia ei pureta ennen alkuperäistä eräpäivää, realisoitumattomat markkina-arvot eivät aiheuta tulosvaikutteisia kirjauksia. Sopimuksen markkina-arvoon vaikuttaa arvostushetken korkotaso, jäljellä oleva pääoma ja jäljellä olevan koronvaihtosopimuksen maturiteetti. Kiinteän koron maksajan kannalta suurin koronvaihtosopimukseen liittyvä riski on lyhyiden ja pitkien korkojen yleinen lasku, joka kasvattaa tulevan maksuvelvollisuuden nykyarvoa. Sen sijaan, kun korot nousevat, kiinteän koron maksajan maksuvelvollisuuden nykyarvo laskee.

Kuopion kaupungin koronvaihtosopimuksille on markkina-arvon määrittämisen lisäksi tehty korkoherkkyyssanalyysit 31.12.2024 tilanteen mukaan. Korkoherkkyyssanalyysissa on määritetty -1 %-yksikön ja +1 %-yksikön markkinakorkojen paralleelimuutoksen vaikutus sopimusten markkina-arvoon. Markkinakorkojen +1 %-yksikön paralleelimuutos vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti 12.857.524,84 euroa siten, että markkina-arvo on muutoksen jälkeen 13.694.093,58 euroa. Markkinakorkojen -1 %-yksikön paralleelimuutos vaikuttaa markkina-arvoon negatiivisesti 11.686.975,11 euroa siten, että markkina-arvo on muutoksen jälkeen -10.850.406,37 euroa. Koronvaihtosopimusten maksuvelvoitteiden kassavirrat ajoittuvat vuosille 2025–2039.

Niiralan Kulma Oy:llä on viisi lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon.

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy -konsernilla on kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, joilla suojataan yhtiön lainasalkkua. Sopimukset ovat perinteisiä koronvaihtosopimuksia, joilla vaihdetaan korko kiinteäksi, eikä niissä ole erityisehtoja.

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutiloilla on yksi koronvaihtosopimus, jolla suojataan yksittäisen lainan korkoriskiä. Koronvaihtosopimuksella vaihdetaan vaihtuva korko kiinteäksi koroksi eikä se sisällä erityisehtoja. Koronvaihtosopimus on päättynyt vuonna 2024.

Kuopion Energia Oy -konsernilla on kaksi lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, joilla suojataan yhtiön lainakantaa. Koronvaihtosopimuksilla on suojauduttu vaihtuvien korkojen muutoksiin vaihtamalla korko kiinteäksi.

Muut johdannaissopimukset

Kuopion Energia Oy käyttää sähköjohdannaissuojaamaan sähkön tuotannosta ja myynnistä aiheutuvaa sähkön markkinahintariskiä. Kuopion Energia Oy:llä oli tilinpäätöshetken ainoastaan forward- ja futuurisopimuksia. Forward- ja futuurisopimuksilla voidaan kiinnittää vaihteleva spot-hinta kiinteähintaiseksi. Forward-sopimusten markkina-arvo tuloutuu sopimuksen toimitusjakson aikana. Futuurisopimusten markkina-arvon muutokset selvitetään käteisellä päivittäin kaupankäyntipäivästä alkaen.

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Myyntisopimukset				
Määrä MWh	138 796	341 588		
Käypä arvo	-12 053	2 385 733		
Kirjaamaton käypä arvo	-12 053	2 385 733		
Ostosopimukset				
Määrä MWh				
Käypä arvo				
Kirjaamaton käypä arvo				

Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin. Kaikki sähköjohdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimuksilla on suojattu sähkön tuotantoa. Suojaamistarkoituksessa tehtyjen sopimusten tulos kirjataan tuotoksi ja kuluksi, kun vastaava tuotto tai kulu toteutuu.

Sähköjohdannaisten ajoittuminen

Määrä, MWh

alle 1 vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
138 796	0	0

Sähköjohdannaisten

Käypä arvo, euroa

alle 1 vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
-12 053	0	0

Sähköjohdannaisten kohdistuvat ajallisesti suojaamaan konsernin kokonaissähköpositiosta aiheutuvaa sähkön markkinahintariskiä. Konsernin sähköjohdannaissuojitus on ostopainotteinen, koska suojattavien myyntisopimusten määrä ylittää sähkön tuotantomäärän.

Sähköjohdannaisten herkkyystarkastelu

Sähkön markkinahinnan muutoksen vaikutus sähköjohdannaisten käypiin arvoihin.

Herkkyystarkastelussa oletetaan, että sähköjohdannaisten hintataso muuttuu +/- 1 euron koko pohjoismaisella markkinalla. Systemihinta muuttuu ja aluehintaerot säilyvät muuttumattomina.

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Hinnanmuutos +/- 1 EUR/MWh				
Sähköjohdannaisten käypien arvojen muutos, euroa	138 796	341 588		

	Konserni		Kunta	
	2024 tonnia (CO ₂)	2023 tonnia (CO ₂)	2024 tonnia (CO ₂)	2023 tonnia (CO ₂)
Päästöoikeudet				
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	1 608	1 565		
Saadut ilmaiset päästöoikeudet	38 704	40 850		
Päästöoikeuksien ostot tai taseesta kirjaus	44 596	98 736		
Toteuneiden päästöjen määrä	84 908	139 543		
Päästöoikeuksien myynti				
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	0	1 608		

Muita vastuita

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunki on sitoutunut osallistumaan Pohjois-Savon pääomasijoitusrahaston toimintaan enintään 1,2 milj. euron osuudella 10 milj. euron rahastosta ja enintään 12 prosenttia perustettavan rahaston koosta. Vuoden 2024 loppuun mennessä sitoumuksesta on käytetty 992.400 euroa.

Kuopion kaupungille on esitetty Pohjois-Savon pelastuslaitoksen henkilöstön varallaoloon liittyviä vaatimuksia korkeimman oikeuden (KKO:2015:48) ratkaisuun perustuen. Vaatimuksissa on vaadittu varallaolo luettavaksi työajaksi. Entistä Pohjois-Savon pelastuslaitosta, jonka toiminta siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle, edustaa näissä tapauksissa Kuopion kaupunki kaikkien aikaisempien jäsenkuntien puolesta. Varallaolovaatimuksia on käsitelty vuoden 2024 aikana eri oikeusasteissa sekä KT:n keskusneuvotteluissa. Vaatimukset 48 henkilön osalta (palkat sivukuluineen ja viivästyskorkeineen, yhteensä 5.053.664,21 euroa) on maksettu käräjäoikeuden heinäkuussa 2024 antaman ratkaisun mukaisesti ja laskutettu pelastuslaitoksen aikaisemmilta jäsenkunnilta. Viivästyskorkeiden osuus on muodostunut huomattavaksi korkean korkotason vuoksi. Kuopion kaupungin osuus tästä oli 2.043.517,41 euroa. Työtuomioistuimen maaliskuussa 2023 antamien välituomioiden määrävaihe on ratkaistu joulukuussa 2024 ja päätöksen mukaiset palkat 26 henkilölle sivukuluineen ja viivästyskorkeineen, yhteensä 8 809 016,69 euroa, on maksettu tammikuussa 2025. Jäsenkuntien laskutus tehdään kevään aikana. Kuopion kaupungin osuus on arviolta 2,3 milj. euroa. Kuntien vastuulle jäävää kokonaismäärää pienentää pelastuslaitoksen viimeiseen tilinpäätökseen vuodelta 2022 tehty 3,2 milj. euron menovaraus. Vaatimuksia on edelleen vireillä palkkasummaltaan noin 5 milj. euron määrästä, josta lopullisesti kuntien maksettavaksi tulevien korvausten määrä täsmentyy vuoden 2025 aikana. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä ei ole perusteita muuttaa kaupungin taseessa olevaa menovarausta, koska arvioidaan, että se on riittävä jäljellä olevien avoimien riskien kannalta ja että tapausten käsittely saadaan päätökseen kuluvana vuonna. Kaupunginhallituksen päätöksen 9.12.2024, § 369 mukaisen sovintosopimuksen suorituksia on 28.2.2025 maksettu 912 910,90 euroa, josta muihin jäsenkuntiin kohdistuva laskutus tehdään myöhemmin keväällä.

Pelastuslaitoksen arkipyhäviikoilta takautuvasti maksettaviin lisätyökorvauksiin liittyvästä sovintoratkaisusta (kaupunginhallitus 9.12.2024, § 370) kaupunki on muodostanut erillisen menovarauksen, 73 360,00 euroa tilinpäätökseen 2024.

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat

Tonttiin 297-33-19-1 kohdistuu pysyvä autopaikkarasite, joka oikeuttaa viereisen tontin 297-33-18-1 sijoittamaan rasitetulle tontille 26 kpl autopaikkoja. Rasitesopimuksen mukaan autopaikat ovat sekä rasitetun että oikeutetun tontin yhteiskäytössä.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Valtio on luovuttanut korvauksetta Kuopion kaupungille Opistotie 2:n kiinteistön (kiinteistötunnus 297-6-14-2) rakennuksineen ja irtaimistoineen 13.2.1995. Kuopion kaupunki on siirtänyt mainitun kiinteistön rakennuksineen ja irtaimistoineen sekä palautusvelvollisuksineen Pohjois-Savon ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymälle 21.6.1995. Lisäksi valtio on luovuttanut korvauksetta Pohjois-Savon ammatilliselle korkeakoulutuksen kuntayhtymälle 29.1.1996 Sairaalakatu 6-8:n kiinteistön rakennuksineen ja irtaimistoineen (kiinteistötunnus 297-5-6).

Pohjois-Savon ammatillisen korkeakoulukuntayhtymän nimi muuttui Savonia-ammattikorkeakoulu kuntayhtymäksi 1.10.2004. Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymä yhtiöitettiin ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä Savonia-ammattikorkeakoulu osakeyhtiöksi 1.1.2015 lukien.

Luovutukset perustuvat lakiin eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle (1094/1994), joka sisältää ehdon, jonka mukaan Opistotie 2:n ja Sairaalakatu 6-8 kiinteistöjä voi koskea lain mukainen palautusvelvollisuus.

Savonia-ammattikorkeakoulu Oy on hakenut palautusvelvollisuudesta luopumista. Valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan puollon ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen 26.1.2018 (Dnro 3 ja 4/511/2015) mukaan valtion luovuttaman omaisuuden suhteelliseen osaan 13.371.777 euroon ei liity palautusvelvollisuutta, kun Savonia-ammattikorkeakoulu oy käyttää valtiolta vastikkeetta saatujen kiinteistöjen vastaavan suhteellisen osan hakemuksessa tarkoitettujen kiinteistöjen käyvästä arvosta Savilahden kampuksen toteuttamiseksi edellyttäen, että kampus on valtionavustuksen oikeuttavassa käytössä vähintään vuoteen 2026 saakka. Alkuperäisiin luovutussopimuksiin sisältyy ehto palautusvelvollisuudesta tilanteissa, joissa valtion luovuttama omaisuus luovutetaan

toiselle, sen käyttötarkoitus muutetaan pysyvästi, toiminta lopetetaan, omaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan.

Kuopion Pysäköinti Oy

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 26-30 (kiinteistötunnus 297-4-27-5), kulkuoikeusrasite ja sopimus kulkuyhteyden toteuttamisesta.

As. Oy Kuopion Pankkitalo (kiinteistötunnus 297-4-29-1), oikeus toteuttaa pysyviä pohjarakenteita.

Oy Carlson (kiinteistötunnus 297-4-19-5), sopimus hissiyhteyden rakentamisesta, käyttöoikeudesta ja ylläpidosta.

Kiinteistö Oy Kuopion Valtakulma (kiinteistötunnus 297-4-14-3) kulkuyhteys-/kulkuväylärasite.

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 41 (kiinteistötunnus 297-4-18-3) kulkuyhteys-/kulkuväylärasite.

4.1.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. (42.)

	Kunta	
	2024	2023
Palvelualue		
Tarkastustoimi	2	1
Yleishallinto	3	3
Elinvoima- ja konsernipalvelut	195	178
Kaupunkiympäristön palvelualue	224	229
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	420	426
Kasvun ja oppimisen palvelualue	2 786	2 931
Ydinkaupunki yhteensä	3 630	3 768
Taseyksiköt		
Tilapalvelut	40	41
Taseyksiköt yhteensä	40	41
Yhteensä	3 670	3 809
Työllistämismäärärahat	27	27
Oppisopimuskoulutus	3	4
Kunta yhteensä	3 700	3 840

Henkilöstökulut (43.)

	Kunta	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	162 047 609	160 960 024
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	33 970 042	34 085 286
Muut henkilösivukulut	4 559 595	6 510 990
Henkilösivukulut yhteensä	38 529 638	40 596 276
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-2 290 177	-2 429 798
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	198 287 069	199 126 503
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin *)	400	0
Henkilöstökulut yhteensä	198 287 470	199 126 503

*) Summa sisältää vain ydinkunnan ja taseyksikön omat aktivoituneet henkilöstökulut, ei em. yksiköiden välisten investoinneille myyntien sisältämiä henkilöstökuluja.

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (44.)

	Kunta	
	2024	2023
Suomen Keskusta	30 167	27 906
Kansallinen Kokoomus	38 819	29 479
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	19 110	20 573
Perussuomalaiset	5 171	5 673
Vihreä liitto	19 612	16 272
Vasemmistoliitto	4 998	4 650
Suomen Kristillisdemokraatit	7 026	4 740
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	124 903	109 292

Tilintarkastajan palkkiot (45.)

	Kunta	
	2024	2023
Tilintarkastusyhteisö Talvea Julkishallinnon		
 Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	35 986	46 374
Tilintarkastajan lausunnot	8 964	12 855
Palkkiot yhteensä	44 950	59 229

Intressitaholiiketoimet (46.)

Intressitaholiiketoimet ovat liiketoimia konsernin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden kanssa.

1 000 euroa	2024	2023
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden myynti intressitahoille		
Myyntituotot	1 396	1 424
Maksutuotot	311	524
Vuokratuotot	3 684	3 415
Liiketoiminnan muut tuotot	694	709
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden ostot intressitahoilta		
Palvelujen ostot	66 147	61 647
Muut ostot	8 580	9 396
Maksetut vuokrat	11 247	9 764
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta		
Korkotuotot	10 100	10 346
Osinkotuotot	1 700	1 500
Korko- ja rahoituskulut	1 384	563
Lainoja yhteensä	233 099	240 023
Lainojen korot ovat 0% - 6%		
Avustukset konserniyhtiöille	-163	-79

Vertailutietona esitettäviin tavaroiden ja palveluiden ostoihin intressitahoilta tehty korjaus edellisen vuoden virheen vuoksi.

Muut liiketoimet intressitahojen kanssa

Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili.

Intressitahoille annetut takaukset

Kuopion kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöidensä ja osakkuusyhtiöidensä puolesta omavelkaisia takauksia. Takausten yhteismäärä oli vuodenvaihteessa 123,2 milj. euroa. Takauksista 2,6 milj. euroa on sellaisia, joista ei vuodelta 2024 peritä takausprovisiota ja 120,6 milj. euron osalta provisiota peritään.

Intressitahoille annetut lainat

Kuopion kaupungille on siirtynyt Nilsin kaupungin Nilsin Teollisuuskylä Oy:lle myöntämiä korottomia pääomanehtoisia lainoja 334 550,34 euroa. Pääoman maksamisesta ei ole annettu vakuutta.

Intressitahoille annetut avustukset

Intressitaho	Liiketoimen arvo € ja luonne	Intressisuhteen luonne
Kuopio-Tahko Markkinointi Oy	550 000 €, avustus	Kuopion ja Tahkon alueen matkailun yhteismarkkinoinnin tukeminen, osakkuusyritys
Pohjois-Savon Matkailu Oy	75 000 €, avustus	Pohjois-Savon kansainvälisen matkailun markkinoinnin ja yhteistyön tukeminen, osakkuusyritys
Riuttalan Talonpoikaiskulttuurin suojelusäätiö	64 000 €, avustukset yhteensä josta: 50 000 €, yleisavustus toimintaan 4 000 €, erityisavustus toimintaan 10 000 €, kaupunginhallituksen avustus pärekaton päreiden hankintaan	määräysvaltayhteisö
Tahkovooren koulutus- ja valmennuskeskusyhdistys ry	200 000 €, yhteistyösopimukseen perustuva avustus	määräysvaltayhteisö

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.1.1 Kuopion Tilapalvelut

TULOSLASKELMA (eliminoitu)	2024 €	2023 €
Liikevaihto	110 618 712,81	104 836 764,80
Liiketoiminnan muut tuotot	671 892,14	133 691,46
	111 290 604,95	104 970 456,26
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-13 470 986,02	-15 356 295,75
Palvelujen ostot	-30 087 103,25	-29 827 790,84
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-43 558 089,27	-45 184 086,59
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 250 532,40	-2 274 955,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-380 088,31	-387 451,87
Muut henkilösivukulut	-64 122,34	-96 256,89
Henkilöstökulut yhteensä	-2 694 743,05	-2 758 664,33
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 148 435,50	-23 652 516,64
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-25 148 435,50	-23 652 516,64
Liiketoiminnan muut kulut	-22 223 860,55	-19 769 710,21
Liikeliijäämä (-alijäämä)	17 665 476,58	13 605 478,49
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot muilta	0,00	531,44
Korvaus peruspääomasta	-14 550 000,00	-14 550 000,00
Muut rahoituskulut	-6 364,73	-2 620,85
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-14 556 364,73	-14 552 089,41
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	3 109 111,85	-946 610,92
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	3 109 111,85	-946 610,92
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4 035,60	41 923,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 113 147,45	-904 687,84
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,6 %	5,9 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,6 %	5,9 %
Voitto, %	2,82 %	-0,91 %

RAHOITUSLASKELMA	2024 €	2023 €
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	17 665 476,58	13 605 478,49
Poistot ja arvonalentumiset	25 148 435,50	23 652 516,64
Rahoitustuotot ja -kulut	-14 556 364,73	-14 552 089,41
Tulorahoituksen korjaukset	225 833,00	245 597,90
	28 483 380,35	22 951 503,62
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-36 722 448,41	-44 125 338,14
Rahoitusosuudet investointimenoihin	197 734,87	1 094 054,43
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 198,00	59 299,99
	-36 508 515,54	-42 971 983,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 025 135,19	-20 020 480,10
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta	-109 717,13	-161 175,40
Antolainasaamisten vähennys muilta	17 185,06	39 767,95
	-92 532,07	-121 407,45
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	13 569 488,29	16 620 216,87
	13 569 488,29	16 620 216,87
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	71 342,28	995 737,07
Korottomien velkojen muutos muilta	-5 523 163,31	2 525 933,61
	-5 451 821,03	3 521 670,68
Rahoituksen rahavirta	8 025 135,19	20 020 480,10
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-86 326	-95 102
Investointien tulorahoitus, %	76,4 %	49,0 %
Current ratio	0,00	0,01
Quick ratio	0,00	0,01

TASE	31.12.2024	31.12.2023
	€	€
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	5 068 770,06	1 330 973,94
	<u>5 068 770,06</u>	<u>1 330 973,94</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet, kiinteistöjen liittymismaksut	922 079,45	922 079,45
Rakennukset	300 507 665,66	263 795 278,54
Koneet ja kalusto	501 014,34	569 147,62
Muut aineelliset hyödykkeet	603 657,17	299 237,36
Ennakkomaksut ja keskenkäydyt hankinnat	<u>14 489 066,79</u>	<u>43 815 456,52</u>
	317 023 483,41	309 401 199,49
Sijoitukset		
Muut saamiset	<u>2 253 719,55</u>	<u>2 161 187,48</u>
	2 253 719,55	2 161 187,48
Pysyvät vastaavat yhteensä	324 345 973,02	312 893 360,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	<u>440 115,95</u>	<u>511 458,23</u>
	440 115,95	511 458,23
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	440 115,95	511 458,23
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>324 786 088,97</u>	<u>313 404 819,14</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	210 271 560,77	210 271 560,77
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	18 316 675,11	19 221 362,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>3 113 147,45</u>	<u>-904 687,84</u>
	231 701 383,33	228 588 235,88
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	<u>0,00</u>	<u>4 035,60</u>
	0,00	4 035,60
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>225 833,00</u>	<u>0,00</u>
	225 833,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Lainat kunnalta	88 767 887,45	75 198 399,16
Saadut ennakot	0,00	387 756,30
Ostovelat	3 128 557,98	4 589 698,69
Muut velat	38 161,77	31 665,21
Siirtovelat	<u>924 265,44</u>	<u>4 605 028,30</u>
	92 858 872,64	84 812 547,66
Vieras pääoma yhteensä	92 858 872,64	84 812 547,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>324 786 088,97</u>	<u>313 404 819,14</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	71,34 %	72,94 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	83,44 %	80,80 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	21 430	18 317
Lainakanta 31.12., 1000 €	88 768	75 198
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	136 260	96 081

5.2 Taseyksikön vaikutus kunnan talouteen

TASEYKSIKÖN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOSEN MUODOSTUMISEEN 2024

1 000 €

	Tuloslaskelmaosa toteutumisvertailussa		Eliminoinnit			Kunnan tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Ydin- kaupunki	Tase- yksikkö	Ydin- kaupunki	Tase- yksikkö	Kunta yhteensä -taso	
Toimintatuotot						
Myyntituotot	32 606	517	-5 923	-1	-879	26 320
Maksutuotot	21 746		-211		-4 070	17 465
Tuet ja avustukset	12 489	10				12 499
Vuokratuotot	28 597	109 463	-2 087	-89 490		46 482
Muut toimintatuotot	8 112	1 464	-137	-287		9 152
Toimintatuotot yhteensä	103 550	111 454	-8 358	-89 778	-4 950	111 918
Valmistus omaan käyttöön					4 950	4 950
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-195 592	-2 695				-198 287
Palvelujen ostot	-121 562	-30 088	5 986	237		-145 427
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 344	-13 471	1			-21 815
Avustukset	-23 467					-23 467
Vuokratulot	-91 074	-22 276	89 740	2 106		-21 504
Muut toimintakulut	-1 396	-111	55	12		-1 440
Toimintakulut yhteensä	-441 435	-68 640	95 781	2 355		-411 939
Toimintakate	-337 885	42 814	87 423	-87 423		-295 071
Verotulot	302 567					302 567
Valtionosuudet	33 969					33 969
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	12 064					12 064
Peruspääoman tuotto	14 550		-14 550			
Muut rahoitustuotot	8 454					8 454
Korkokulut	-11 215					-11 215
Korvaus peruspääomasta		-14 550		14 550		
Muut rahoituskulut	-21	-6				-28
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	23 832	-14 556	-14 550	14 550		9 276
Vuosikate	22 482	28 258	72 873	-72 873		50 740
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 519	-25 148			51	-57 616
Tilikauden tulos	-10 036	3 109	72 873	-72 873	51	-6 877
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4	4				8
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 032	3 113	72 873	-72 873	51	-6 869

TASEYKSIKÖN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN 2024

1 000 €

	Rahoituslaskelmaosa toteutumisvertailussa		Eliminoinnit			Kunnan rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
	Ydin-kaupunki	Tase-yksikkö	Ydin-kaupunki	Tase-yksikkö	Kunta yhteensä -taso	
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	22 482	28 258	72 873	-72 873		50 740
Tulorahoituksen korjauserät	-7 224	-344				-7 569
	15 258	27 913	72 873	-72 873		43 171
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-38 725	-36 722				-75 448
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 557	198				2 755
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	8 067	587				8 654
	-28 101	-35 938				-64 039
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 843	-8 025	72 873	-72 873		-20 868
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-27	-110				-136
Antolainasaamisten vähennys	7 426	17				7 443
	7 400	-93				7 307
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000					100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 638					-60 638
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 766	13 569		-13 569		15 766
	55 128	13 569		-13 569		55 128
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien m.	-327					-327
Vaihto-omaisuuden muutos	14					14
Saamisten muutos	-14 686	71	13 569			-1 045
Korottomien velkojen muutos	-3 977	-5 523				-9 500
	-18 975	-5 452	13 569			-10 858
Rahoituksen rahavirta	43 552	8 025	13 569	-13 569		51 577
Rahavarojen muutos	30 710		86 442	-86 442		30 710
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12.	125 237					125 237
Rahavarat 1.1.	94 527					94 527
Muutos	30 710					30 710

5.3 Kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset

TULOSLASKELMA

Kino Kuvakukon ja Kino Mantun toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2024	2023
	€	€
Toimintatuotot		
Myyntituotot	289,39	395,12
Maksutuotot	151 164,57	140 995,74
Tuet ja avustukset	9 922,00	9 769,00
Vuokratuotot	5 233,04	5 279,19
Muut toimintatuotot	6 249,15	4 818,73
	172 858,15	161 257,78
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-110 738,45	-111 686,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-23 317,35	-23 840,38
Muut henkilösivukulut	-3 074,54	-4 543,53
Henkilöstökulut yhteensä	-137 130,34	-140 070,64
Palvelujen ostot	-16 438,10	-19 369,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 453,38	-7 855,75
Vuokratulut	-198 301,00	-188 388,50
Muut toimintakulut	-350,00	-218,05
	-360 672,82	-355 902,85
Toimintakate	-187 814,67	-194 645,07
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	0,00	-1,52
Vuosikate	-187 814,67	-194 646,59
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 174,61	-1 221,30
	-2 174,61	-1 221,30
Tilikauden tulos	-189 989,28	-195 867,89
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-189 989,28	-195 867,89

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eritetty omalle kustannuspaikalleen.

Kustannuspaikalle kirjataan toimintaan välittömästi liittyvät henkilöstömenot: elokuvatoiminnan ohjaaja (100 %) ja kaksi esitysvastavaa (85 % ja 80 %). Lisäksi kirjataan muut menot, jotka koostuvat pääasiassa sisäisestä vuokrasta, ICT-menoista ja elokuvavuokrista.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää vuosittain elokuvatoiminnan lippujen hinnoittelun perusteet. Toiminta saa vuosittain tukea EU-rahoitteisen Europa Cinemas -elokuvateatteriverkostosta, jonka jäsen Kuvakukko on ollut vuodesta 2012 lähtien.

TULOSLASKELMA

Musiikkikeskuksen toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2024	2023
	€	€
Toimintatuotot		
Maksutuotot	80 827,80	73 345,10
Tuet ja avustukset	3 297,40	1 340,98
Vuokratuotot	675 287,64	609 955,96
Muut toimintatuotot	104 684,87	63 367,02
	864 097,71	748 009,06
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-297 162,44	-298 274,68
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-62 641,74	-64 372,39
Muut henkilösivukulut	-8 372,95	-12 145,81
Henkilöstökulut yhteensä	-368 177,13	-374 792,88
Palvelujen ostot	-161 731,89	-188 082,26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-113 464,46	-92 740,74
Vuokratulut	-821 405,91	-799 507,38
Muut toimintakulut	-6 330,00	-12 977,16
	-1 471 109,39	-1 468 100,42
Toimintakate	-607 011,68	-720 091,36
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-343,36	-217,89
	-343,36	-217,89
Vuosikate	-607 355,04	-720 309,25
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-85 975,23	-95 406,50
	-85 975,23	-95 406,50
Tilikauden tulos	-693 330,27	-815 715,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-693 330,27	-815 715,75

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eriytetty omalle kustannuspaikalleen.

Hinnoittelu perustuu alueen hintatasoon, sekä valtakunnallisesti vastaavaan hintatasoon, huomioiden todelliset kustannukset, monipuoliset tilat sekä tarvittava tekniikka, henkilöstö ja muu palvelu.

Toimintasäännön mukaan teatterinjohtaja ja musiikkikeskuksen johtaja päättävät pääsylippujen ja tilavuokrien hinnoitteluperusteista.

TULOSLASKELMA

Tilapalveluiden toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2024	2023
	€	€
Liikevaihto	20 911 455,31	20 724 811,70
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-3 149 573,51	-4 009 816,47
Palvelujen ostot	-1 693 413,42	-1 743 384,38
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-4 842 986,93	-5 753 200,86
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-110 162,03	-137 698,56
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-17 882,57	-22 534,96
Muut henkilösivukulut	-3 142,43	-5 757,20
Henkilöstökulut yhteensä	-131 187,03	-165 990,72
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 922 838,37	-6 221 700,42
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 922 838,37	-6 221 700,42
Liiketoiminnan muut kulut	-5 235 967,91	-5 106 832,58
Liikelylijäämä (-alijäämä)	4 778 475,08	3 477 087,12
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	4 778 475,08	3 477 087,12
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	4 778 475,08	3 477 087,12
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 778 475,08	3 477 087,12

Kustannuslaskennan kuvaus

Tilojen vuokraamistoiminnan tulot ja menot on laskettu ulkoisten vuokralaisten suhteellisella osuudella kaikista vuokralaisista.

Alueen ja tilan vuokrausperuste on markkinahintainen, joka kattaa hoitokulut kokonaisuudessaan.

Juankosken vuokrasopimukset on tehty ennen liittymistä Kuopion kaupunkiin ja ne kattavat hoitokulut osittain.

Iso osa ulos vuokratuista tiloista ja niiden vuokrasopimukset ovat vanhoja vuokrasopimuksia.

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä

Kirjanpitokirja	Säilytystapa
Tasekirja	sähköinen arkisto
Tase-erittelyt	sähköinen arkisto
Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Henkilöstöhallinto- ja palkkajärjestelmä	sähköinen arkisto
Myyntireskontra Intime myyntilaskutus	sähköinen arkisto
Myyntireskontra ulkoiset järjestelmät	sähköinen arkisto
Kassajärjestelmät	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen arkisto
Matka- ja lankapuhelinlaskutus	sähköinen arkisto
Ostoreskontra	sähköinen arkisto
Ottolainareskontra	sähköinen arkisto
Tilavuokralaskutus (sisäinen)	sähköinen arkisto
Saatavareskontra:	
Antolainat	sähköinen arkisto
Hulevesi	sähköinen arkisto
Lasten iltapäivähoito	sähköinen arkisto
Liikuntapalvelut	sähköinen arkisto
Lomituspalvelu	sähköinen arkisto
Lumenkaato	sähköinen arkisto
Lupamaksut	sähköinen arkisto
Maanvuokrat	sähköinen arkisto
Palvelukassat	sähköinen arkisto
Päivähoito	sähköinen arkisto
Talvikunnossapito	sähköinen arkisto
Tilavuokrat	sähköinen arkisto
Varaustenhallinta	sähköinen arkisto
Viivästyskorot	sähköinen arkisto
Yleislaskutussaamiset	sähköinen arkisto
Ympäristöterveydenhuolto	sähköinen arkisto
Yo-tutkintomaksut	sähköinen arkisto
Sähköinen ostolaskujen käsittely (sisäiset yleislaskut ja ulkoiset ostolaskut)	sähköinen arkisto

6.2 Luettelo käytetyistä tositelajeista

1	Tiliotetositteet	70	Keva tasausmaksu
2	Palvelukassat (Ceepos)	72	Muut jaksotukset 1/12
3	Muistiotos. tilinp. (ASTA)	73	Arviopoistot 1/12
4	Muistiotos. tilinp., manuaaliset	74	Sumu-poistot (Kom)
5	Muistiotositteet, manuaaliset	75	Muut käyttöomaisuuskirjaukset
7	Kassatositteet, manuaaliset	79	Tilavuokrat sisäiset (Haahtela)
10	Muistiotositteet (ASTA)	85	Puhelinlaskutus sisäinen
13	Ostoreskontramaksut	87	Aineistosiirrot Servica (Eväs)
14	Ostoreskontralaskut (Rondo)	88	Aineistosiirrot LVS (Sisko)
15	Or-laskut, kohdistus ja mitätöinti	89	Sisäinen laskutus (Rondo)
17	DataCycle maksumääräykset	91	Mr-hyvityslaskut kohdistus
19	Maksupäätesuoritukset (Ceepos)	92	Laskennalliset SL
20	Viitesuoritukset	93	Laskennalliset KP
21	Mr-suoritukset, manuaaliset	96	Kirjanpidon tulos
23	Luottotappiot	97	Kirjanpidon tulos lask.
24	Perintätsto ja uo-suoritukset	98	Sisäisen laskennan tulos
25	Myyntilaskut mitätöinti	99	Sisäisen laskennan tulos lask.
26	Viivästyskorkolaskutus		
27	Ylioppilastutkintolaskutus		
28	Liikuntapalvelut (Hellewi)		
31	Yleislaskutus (IntimeWeb)		
32	Tilavuokrat (Haahtela)		
33	Varaustenhallinta (Timmi)		
34	Kansalaisopisto (Hellewi)		
39	Maanvuokrat (Trimble)		
40	Antolainat (Pandia)		
41	Rakennusvalvonta (Facta)		
42	Päivähoito (Effica)		
43	Talvikunnossapito (Trimble)		
44	Lupalaskutus (Trimble)		
53	Lasten iltapäivähoito (Primus)		
54	Lumenkaatolaskutus		
55	Hulevesilaskutus (Trimble)		
58	Palvelukassalaskutus (Ceepos)		
59	VATI-laskutus		
61	KK-palkat ja eläkkeet		
63	Luottamushenk. palkkiot		
64	Matkalaskut (Populus/M2)		

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

Kuopion kaupunki

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kuopiossa 31. maaliskuuta 2025

Alexi Eskelinen
kaupunginhallituksen pj.

Ari (Allu) Koskinen
kaupunginhallituksen I vpj.

Tiina Kaartinen
kaupunginhallituksen II vpj.

Björn Cederberg
kaupunginhallituksen jäsen

Miia Eskelinen-Fingerroos
kaupunginhallituksen jäsen

Kaisa Kantele
kaupunginhallituksen jäsen

Jaakko Kosunen
kaupunginhallituksen jäsen

Vesa Linnanmäki
kaupunginhallituksen jäsen

Sallamaarit Markkanen
kaupunginhallituksen jäsen

Pekka Niiranen
kaupunginhallituksen jäsen

Minna Reijonen
kaupunginhallituksen jäsen

Soile Lahti
kaupunginjohtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen
Kuopiossa huhtikuuta 2025

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy
tilintarkastusyhteisö

Marko Paasovaara
JHT, KHT